

RUDYARD KIPLING

A MAHARADZSA KINCSE

Fordította: Déry Tibor

ELSŐ FEJEZET.

Egy holdfényes éjszakán Tarwin Nick a korlát nélküli hídon ült, amely Topáz mellett keresztezte a kanálist, s lustán lógatta lábát a víz fölött. Vékony, szomorúszemű, barna leány ült mellette, némán bámulva a holdat. Napcserezte bőrén meglátszott, hogy nem kíméli magát se szélről, se esőtől, se naptól; tekintete mély szomorúságot tükrözött, amely otthonos mindazok szemében, akik sokat látták a nagy hegyeket és síkokat, a gondot és az életet. Azokban a szemekben, amelyeket Nyugat asszonyai kezükkel beárnyékolnak, ha napnyugtakor kunyhójuk küszöbéről elnéznek a dombok s a fűtől, fától kopár sík fölött és férjük hazajövetelét lesik. A rossz élet mindig az asszonynak a legrosszabb.

Sheriff Kate nyugat felé forduló arccal nőtt fel; amióta járt tudott, szeme nem látott mást, mint a puszta vad kopárságát. A vasúttal együtt jött a pusztaságba. De amíg iskolába nem került, soha nem lakott olyan helyen, amelyet a vasút érintett volna. Családjával elég gyakran lakott már egy-egy félig kiépített szakasz végén s volt alkalma megfigyelni a civilizáció nem egy, ködlő villanyfénytől kísért hajnalhasadását, de apját egyre távolabbi vidékekre hajtotta vasútmérnöki foglalkozása s voltak idők, amikor még csak ívlámpák sem kerültek szemük elé. Az építészeti irodának szolgáló kunyhóban laktak s volt sátruk, amelyben anyja kosztal, lakással látta el a férje felügyelete alatt dolgozó munkásokat. De nem kizárólag ezek a körülmények formálták ki a Tarwin mellett ülő huszonhárom éves lány természetét, aki épp e pillanatban közölte vele, hogy szereti őt, de hogy kötelessége másfelé szólítja.

Kötelességének pedig azt tartotta, hogy életét India asszonyainak felsegítésére szentelje. Két évvel ezelőtt parancsszerű ihlet szállta meg, a St. Louisban töltött második iskolaév vége felé, ahol a magányban szerzett nevelését igyekezett tökéletesíteni.

Kate egy napsütötte, naphevítté áprilisi délután értette meg küldetését. A tavasz első fuvallata nyomán, mindenütt kihajtó zöld rügyek, az első virágok s a heves napfény majdnem kísértésbe ejtették, hogy távol maradjon egy hindu asszony előadásáról s végül is csak a diáki kötelesség bírta rá, hogy mégis csak elmenjen és meghallgassa Pundita Ramabai-t, aki hazájabeli nővéreinek szomorú sorsáról beszélt. Szívszaggató történet volt; a lányok, miután az idegenszerű kiejtéssel előadott felszólításra átadták a nyomor enyhítésére szánt könyöradományait, többé-kevésbé megrendülve mentek ki a teremből, suttogva tárgyalták meg a hallottakat, míg végül is egy ideges viháncolás fel nem oldotta a feszültséget s újra meg nem kezdődött a megszokott pletykázkodás.

Kate merev, befelé fordult tekintettel, égő arccal s szárnyas léptekkel ment ki az előadásról, mintha a Szent Lélek szállta volna meg. Gyorsan lesietett a kertbe, hogy egyedül maradhasson, végigsétált a tavaszi virágokkal beszeggett utakon. Kimondhatatlanul gazdagnak, biztonság s boldognak érezte magát; felfedezte saját magát. A virágok mindent tudtak, feje fölött a finomlevelű ágak megértették, a ragyogó alkonyati égnek is tudomása volt arról, ami bensejében történt. Büszkeség és boldogság töltötte be a lelkét, táncolni szeretett volna, de még sokkal inkább sírni. Halántékán hevesen lüktettek az erek, bőre alatt zúgott a meleg, fiatal vér; és Kate meg-megállt, hogy mély lélegzettel beszívja a friss levegőt. Ez volt az az óra, amelyben megtalálta élete hivatását.

Elhatározása egész életére kihatással volt; annak a feladatnak a teljesítésére szánta, amelyet, mint a prófétáknak küldetésüket, ez a nap kinyilatkoztatott neki. S ennek a szolgálatnak szentelte szíve s esze minden erejét. Az Úr angyala parancsot hozott. S ő vidáman engedelmeskedett.

S most, miután két évig készült hivatására, s mint teljesen végzett s alaposan felkészült ápolónő tért vissza Topázba, alig várva indiai munkája kezdetét, ez a Tarwin eléje áll és Topázban akarja őt tartani, hogy feleségül vegye.

- Nevezheted, aminek akarod - mondta Tarwin, mialatt a lány a holdra meredt -, nevezheted kötelességnek, magasztos hivatásnak, vagy mondhatod azt is, amit ma éjszaka a templomban az a nagyhangú misszionárius, hogy kötelességed világosságot vinni azoknak, akik a sötétségben élnek, nem kételkedem egy pillanatig sem benne, hogy egy csomó hangzatos kifogást fogsz felhozni, hisz ott keleten az emberek szép neveket találnak mindenre - én a magam részéről egyszerűen azt találom, hogy szívtelenség.

- Ne mondj ilyeneket, Nick! Ez a hivatásom!

- Neked idehaza is van hivatásod, s amennyiben nem tudnál róla, felhatalmazásom van arra, hogy közöljem veled - felelte Tarwin. - Egy kavicsot hajított a kanálisba és összehúzott szemöldökkel meredt a sötéten zúgó vízbe.

- Kedves Nick, azok után, amiket ma este hallottunk, hogy van szíved, egy szabad embert rábeszélni arra, hogy maradjon idehaza a kuckójában?

- Atyaúristen, manapság a szószékről kellene nektek lányoknak megmagyarázni, hogy nem szabad faképnél hagynotok a világ öreg masináját. Nem értetek semmit ebből az új rendből, ha megszöktök előle. A zászlót elhagyni nem becsületes dolog.

- A zászlót elhagyni?... - kiáltotta Kate, Tarwinra szegezve kérdő tekintetét.

- Úgy van, hát mi másnak nevezed, amit teszel? Az a kis lány, akit az N. P. Y. vonal 10. szakaszán megismertem, bizonyára úgy gondolkodott volna erről, mint én. Kedves Kate, gondolj egy kicsit a régi időkre, idézd emlékezetedbe, hogy milyen voltál akkor, hogy mit jelentettünk akkor egymásnak s próbáld megtalálni az utadat. Neked is van apád, anyád, ugye? Csak nem akarod azt állítani, hogy becsületes dolog, elhagyni őket? És melletted, ezen a hídon is ül egy ember, aki minden porcikájával szeret téged, te drága jószág... állhatatosan szeret. Azelőtt te is szeretted őt egy kisse, nem igaz?

Az utolsó szavaknál óvatosan átölelte a lányt, aki egy darabig nem védekezett.

- Hát mindez nem jelent semmit számodra, Kate? Nem gondolod, hogy ez is lehet hivatás?

Maga felé fordította a lány arcát s elgondolkodva szemeibe nézett. Barna, tiszta ragyogásukat fokozta a hold szelíd fénye.

- Azt hiszed, hogy jogod van hozzám? - kérdezte egy pillanatnyi szünet után a lány.

- Mindent hiszek, amivel visszatarthatlak. Jobban mondva, nem is hiszem, hogy jogom van hozzád, legalább is olyan jogom nincs, amelytől te meg ne foszthatnál, ha akarnál. De vigye el az ördög, valamennyiünknek jogunk van egymáshoz, ha a körülmények úgy fordulnak. És ha nem maradsz itt, hát az határozottan jogtalanság, ez a véleményem!

- Te semmiről sem beszélsz komolyan, Nick! - mondta a leány és eltolta a karját.

Tarwin ugyan nem látott összefüggést szavai és e között a kijelentés között, de azért jókedvűen felelt:

- Dehogynem! De nincs a világnak olyan komoly dolga, amit a te kedvedért ne tudnék vidámnak látni!

- Ugye mondtam! Te semmit sem veszel komolyan!

- Van egy dolog, amit komolyan veszek - suttogta a fülébe.

- Igazán? - Elfordította fejét.

- Nem tudok nélküled élni! - Közelebb hajolt hozzá s még halkabban folytatta. - És nem is akarok, Kate!

Kate összeszorította az ajkát. Ő is tudott „akarni”. Vitatkozásaikba merülve tovább ültek a hídon, míg a kanálison túl tizenegy órát nem ütött az egyik ház konyhaórája. A víz a hegyekből jött, amelyek mögöttük emelkedtek a magasba; félmérföldnyire voltak a várostól. A magányosság és gyötrő csend hulláma borította el Tarwint, amikor a leány felállt és határozottan kijelentette, hogy most már el kell mennie. Jól tudta, azt érti ez alatt, hogy el kell mennie Indiába és saját akaratereje pillanatnyilag összemorzsolódott a lány makacsabb energiáján.

Nem értette, hova tűnt az ő régi erélye, amellyel eddig úgy tudta irányítani az életét, hogy 28 éves korára már befolyásos emberré lett Topázban és megvult minden kilátása arra, hogy beválasszák államának törvényhozó testületébe és még magasabb pozíciókba is, feltéve, hogy azon az úton marad, amelyet megkezdett. Megrázkódott, annyira megvetette magát. Végül is csak az vigasztalta meg, hogy utóvégre is csak nőről van szó, akármennyire szereti is. Beérte az előtte haladót:

- Te már végleg úton vagy, kislány? - kérdezte tőle.

A leány nem felelt, nyugodtan továbbment.

- Nem fogod az életedet eldobni ezek miatt az indiai kísértetek miatt! - mondta. - Én nem fogom megengedni. Az apád sem fogja megengedni. Édesanyád bögni és rúgkapálni fog ellene, én pedig ellened fogom uszítani. Mi hasznát tudjuk venni az életednek, ha te nem hiszed is el. Fogalmad sincs a feladatról, amelyet vállalni akarsz. Az az ország még patkányoknak sem jó, egy nagy mocsár az, úgy van, egy nagy mocsár, erkölcsileg, egészségileg és földművelés szempontjából is. Nem fehér embernek való hely, még kevésbé fehér asszonynak - rossz klímája van, rossz kormánya, kanálisai nincsenek, csak kolera van ott, hőség és küzdelem, amíg fel nem fordul az ember. Minderről olvashatsz a vasárnapi lapban. Szépen itt fogsz maradni a helyeden, drága hölgyem!

A lány egy pillanatra megállt az út közepén és belenézett Tarwin holdfényvilágított arcába. Ez megfogta a kezét, és remegő ajakkal leste a választ:

- Derék ember vagy, Nick - mondta Kate földresütött szemmel -, de én 31-én elutazom Kalkuttába.

MÁSODIK FEJEZET.

Hogy 31-én hajóra szállhasson Newyorkban, 27-én el kellett hagynia Topázt. 15-ike volt. Tarwin ki akarta használni a hátralevő időt. Esténként meglátogatta a lányt, és újra meg újra megvitatták elhatározását.

Kate szelíd jóakarattal hallgatta a fiút, mint aki szeretné, ha meggyőznék, de homlokát fenyegető határozottság árnyékolta. A bánatos vágy, hogy amennyire lehet, jó lehessen hozzá, még szomorúbbá tette határozatlan, segítségért esdeklő tekintetét.

- Nekem ez a hivatásom! - kiáltotta. - Nem tudok kitérni előle. Nekem engedelmeskednem kell. Nekem el kell mennem!

És ha fájdalmas hangon elmondta neki, mennyire zaklatják lelkiismeretét sötétségben, nehéz nyomorúságban élő testvéreinek segélykiáltásai, a gyötrelem és a kegyetlenség, amely között sínylődnek, akkor Tarwinnak be kellett vallania, hogy respektust érez a mások szenvedése iránti könyörület ekkora szenvedélyén. Bár nem mondott le arról, hogy Kate-et minden rendelkezésre álló tudásával és erejével visszatartsa terve megvalósításától, maga is méltányolta azt és nemes, nagylelkű természetével megértette, hogy a leány nem tud süket füllel elhaladni a távoli szenvedés jajszava mellett. Csak annyit igyekezett megértetni a lánnyal, hogy másnak is szüksége lehet az ő segítségére, amazok megmentésére pedig viszont akadhat más is, mint éppen Kate Sheriff. Hisz ő is bajban van, neki is szüksége van Kate-re és Kate-nek is szüksége lehet rá. Kölcsonösen szükségük van egymásra és szerint ez a szükség a legparancsolóbb. India asszonyai várjanak még, majd később, ha a C. C. C. már elérte Topázt és ő, Tarwin révbe futott, akkor átmennek együtt és utánanézhhetnek a dolognak. Egyelőre a boldogságról van szó, a szerelemtől van szó! Tarwin találékony volt; mélyen és igazán szeretett, pontosan tudta, hogy mit akar és félig-meddig meg tudta győzni a leányt, hogy valójában ő sem akar mást. Kate-nek a fiú minden egyes látogatása után mindig újra és újra meg kellett magát erősítenie, hogy hű maradhasson elhatározásához. Vita közben nem igen tudott mit felelni. Nem volt meg benne az a közlékenység, ami Tarwinban, nem tudott érzelmeinek kifejezést adni. Azok közé az emberek közé tartozott, akik szótalanok, mélyek, csak érezni és cselekedni tudnak.

Hideg és csendes bátorság volt benne és panaszkodás nélkül tudott szenvedni. Ha nem így van, már régen visszajedt volna attól a számtalan akadálytól, amely szüntelenül az útjába állott két év előtti elhatározásának, amely ama tavaszi napon az iskola kertjében fogamzott. Szülei voltak az első akadály. Annak idején kereken megtagadták azt a kívánságát, hogy orvosnő lehessen. Ápolónő és orvosnő szeretett volna lenni egyszerre, abban a hitben, hogy Indiában mindkettőre szüksége lehet; de minthogy csak az egyik mesterséget tanulhatta ki, megelégedett azzal, hogy belépjen egy newyorki ápolónőképző tanfolyamba. Ebbe szülei kénytelen-kelletlen beleegyeztek, nem tudták megtörni gyermekük szelíd, de határozott ellenállását.

Amikor Kate elmondta anyjának gondolatait és terveit, az asszony sajnálattal állapította meg, hogy jobb lett volna, ha kislányát nevelés nélkül, vadul engedi felnőni. Most már azt is bánta, hogy férje más foglalkozást talált az egykor annyira gyűlölt vasútépítés helyében. A vasút most végre tényleg keresztezte Topázt; amikor Kate hazajött az iskolából, a vonalnak nyugati végpontja már százmérföldnyire volt lakóhelyüktől és ők még mindig nem költöztek tovább. Ezúttal a mozdonyok, úgy látszik, végleg elhagyták őket. Apja telkeket vásárolt a városban és vagyona helyhez kötötte. Abbahagyta a mérnökséget és politikával kezdett foglalkozni.

Sheriff gyenge volt a leányaival szemben, mint ahogy gyenge volt általában. A felületes természetű emberek ragaszkodó szeretetével csüggött Kate-en, elnéző volt iránta, mint a legtöbb szülő egyetlen gyermekével szemben. Megszokta, hogy bármit tegyen is a leánya, rendbelevőnek találja; menjen minden a maga útján! Pillanatnyilag csak azzal a gondolattal törődött, hogy vagyont hogy fordíthatja gyermeke hasznára és Kate-nek nem volt szíve felvilágosítani őt, hogy milyen rendeltetést szán ő ennek a vagyonnak. Anyjának részletesen elmondta tervét; apjával csak annyit közölt, hogy alaposan ki akarja magát képezni ápolónői hivatásában. Az öregasszony titokban emésztette magát; keserű, bár filozofikus, szinte azt mondhatni egykedvű reménytelenséggel nézte leányát, mint általában az olyan asszonyok, akiket az élet megtanított rá, hogy mindig csak a legrosszabbat várják. Kate-nek mélységesen fájt, hogy anyja csalódik benne, s a szíve vérzett arra a gondolatra, hogy nem teheti azt, amit apja, anyja elvárnak tőle. Hogy mit vártak tőle, arról nem igen beszéltek, de a leány könnyen kitalálhatta kívánságukat, hogy jöjjön haza és élje azt az életet, amit a többi úrilány. Belátta, hogy szüleinek ez az álláspontja természetes és józan és annál jobban sajnálta őket, mert sziklaszilárdan, bár teljes szerénységgel meg volt arról győződve, hogy neki más a kötelessége.

Ezek voltak első lelki zavarai. A nagy ellentét, amely a kertben töltött boldog pillanatok és a valóság kemény prózája között fennállt, egyre jobban mélyült. Sokat kínlódott, néha majd megszakadt a szíve, de azért továbbhaladt az útján, nem mindig egyforma eréllyel és bátorsággal, néha nem is nagyon bölcsen, de azért egyre előre!

Az ápolónői iskolában töltött évek is sok kegyetlen csalódást hoztak neki. Számolt azzal, hogy útja nem lesz túlságosan könnyű, de az első hónap letelte után keserűen kellett nevetnie, ha összehasonlította álmait és elképzelését a valósággal. A tények nem törődtek az álmokkal. Azt remélte, hogy már tanulása alatt is alkalmi lesz rá, hogy a nyomoron enyhítsen, hogy segítséget és orvoslást hozzon a szenvedőknek. Pedig munkája abból állt, hogy a csecsemők szoptatóüvegeit mosogatta.

A következő időszak teendője sem hasonlított jobban ahhoz, amit az ápolónők áldásthozó működéséről magának elképzelt; és ha azt vizsgálta, hogy a többi fiatal leány hogy tudja ideáljait összeegyeztetni pillanatnyi foglalkozásával, arra az eredményre kellett jutnia, hogy azok annál könnyebben boldogultak, mennél prózaiabban fogták fel hivatásukat. Amikor később elöléptették, csecsemőket bíztak rá, és végül igazi ápolónői munkát, azt tapasztalta, hogy épp a hivatásához való ideális ragaszkodása választja el őt a többiektől, akik azért jöttek ide, hogy egy mesterséget kitanuljanak. Egy-két kivétellel a szabóság, vagy bármilyen más foglalkozás ugyanazt jelentette volna nekik, mint mostani foglalkozásuk. Azért jártak ide, hogy megtanuljanak heti húsz dollárt keresni. Kate-et ez a felfedezés jobban megalázta, mint az alacsony munka, amelyre a nemes cél érdekében kötelezte magát. Ha valamilyen fiatal arkansasi leány lábait lógatva felült az asztalra és elbeszélte a klinika fiatal orvosaival való flörtjeit, Kate-en olykor szinte végképp erőt vett a kétségbeesés. E lelki bajokhoz járult még, hogy rosszul táplálkozott, keveset aludt, kegyetlenül hosszú munkaideje és kevés pihenője volt és így testileg is a legnagyobb erőfeszítésre volt szüksége, hogy kitartson elhatározása mellett.

A rendes munkáján kívül tanulta a hindu nyelvet. Hányszor gondolt vissza hálásan a szabadban eltöltött gyermekkorára, amely egészségessé és ellenállóvá tette a testét! Ha ez nem lett volna, nem bírta volna a megpróbáltatásokat, pedig kötelessége volt mindent kibírni, attól a pillanattól kezdve, amelyben elkezdhetette igazi hivatását: a nyomor enyhítését. Ez a tudat békítette ki végül azokkal az alávaló s elkedvetlenítő feltételekkel, amelyek között tanulásának ideje lefolyt.

Ha visszataszító tennivalója volt, azt nem bánta. Ellenkezőleg, mihelyt jobban belejött a munkába, ez még csak jobban megszerettette vele hivatását; és mikor az első tanév végével egy főápolónő felügyelete alatt rábízta a női klinika egyik osztályának ellátását, úgy érezte, hogy közelebb jutott céljához, még jobban felébresztette benne az érdeklődést és még a sebészeti operációkat is megkedveltette vele, mert segítséget nyújtottak és neki is lehetővé tették, hogy segítsen.

Ebben az évben már bizakodva és örömmel dolgozott. Mindenekelőtt tanulni akart, meg akarta ismerni mesterségét, alapos és lelkiismeretes akart lenni. Ha majd eljön az idő, amikor a segítségre szoruló, a világtól elzárt hindu asszonyoknak ő lesz a támaszuk, hadd legyen ez a támasz megbízható, erős, ítélőképessége biztos és gyakorlott. Tudta, hogy még sok megpróbáltatáson kell keresztülmennie, de megerősítette önértékét, hogy betegek szeretik, hogy féltő aggodalommal lesik minden lépését. A munkája iránt való teljes odaadás biztosította a sikert. Rövidesen már az ő vállain nyugodott az egész felelősség. A hosszú, kopár termekben, ahol annyi haldokló embernek adott enyhe vigaszt, ahol állandóan együtt élt a halállal és kimondhatatlan kínokat látott és tudott enyhíteni, a haláltusa irtózatát és a végső megkönnyebbülés hangjait, ezen az őrhelyen, az éjszaka sötétjében, leszállt saját természete legrejtettebb mélységeibe is. Egy benső hang újlag igazolta hivatottságát. Újból, immár másodszor fogadott hűséget a magaválasztotta célnak és a mostani felismerés öröme messze túlszárnyalta az első felfedezésekor érzett boldogságot.

Pillanatnyilag azonban odahaza volt Topázban és esténként félnyolc órától kezdve Tarwin kalapja függött az előszoba ruhafogásán. Röviddel tizenegy után Nick melankolikus arccal levette a fogasról, időközben pedig rábeszélően, meggyőzően, parancsolóan, könyörögve vagy méltatlankodva Kate elhatározása ellen küzdött. Méltatlankodása a leány tervének szólt, néha azonban önkénytelenül a személyére is kiterjedt. Kate nemcsak a tervét tudta megvédeni, hanem minden heveder nélkül saját magát is: de minthogy ez a módszer nem illett bele Nick módszerébe, a vitatkozásoknak igen gyakran jóval tizenegy óra előtt hirtelen végük szakadt. De következő este a fiú újra visszajött, bűnbánóan ült előtte, a térdére támasztott könyökkel, fejét bánatosan a tenyerébe hajtva és könyörgött a leánynak, hogy térjen végre észre. De ez nem tartott sokáig s az így megkezdett esték rendszerint azzal végződtek, hogy Nick a széktámlára irányított heves ökölcsapásokkal igyekezett Kate szegény agyába józanságot kalapálni.

Tarwin, ha valakit szívébe zárt, szükségét érezte annak, hogy az illetővel elfogadtassa saját nézeteit és meggyőződéseit; de ez a szükséglet jó szívből fakadt és Kate nem is haragudott érte. Sok tulajdonságát szerette és akárhányszor, ha meghitt barátságban, így szemtől szemben álltak egymással, gondolatai visszakalandoztak abba az időbe, amikor mint iskolás lány nem egyszer álmódzott arról, hogy életét Nick oldalán fogja eltölteni. Erélyes gyeplőrántással volt kénytelen ezeket a gondolatait megállítani. Más dolgokról kellett most gondolkodnia; de azt nem tagadhatta, hogy közöttük és Tarwin között más a viszony, mint amilyent akármelyik más férfival szemben el tudott képzelni. Valamikor egy házban éltek együtt a kiépített vonal legvégén és nap-nap után együtt ébredtek fel, hogy együtt éljék végig a magányos, monoton éveket. A nap ugyanazt a szürke hajnalt gyújtotta fel föléljük a végeláthatatlan szürke síkságon, és ha este lenyugodott, egyedül hagyta kettőjüket a véghetetlen tér iszonyatos csendjében. A ház mellett elfolyó iszapos patakban együtt törték télen a jeget, Tarwin hátán egymás mellett lógott a két puttony.

Hiszen még egy tucat fiatal legény élt vele ugyanazon fedél alatt, de Tarwin volt az, aki kedves volt szívének. A többiek megtették mindazt, amire kérte őket. De Tarwin magától végzett el mindent s még gyakran olyankor is dolgozott helyette, mikor ő aludt. Hiszen munka

volt bőviben. Anyjának egy huszonöt tagú háztartást kellett ellátnia, közülük húsz idegen kosztos volt, akik Sheriff felügyelete alatt dolgoztak. A vasútépítésnél foglalkoztatott napszámosok a közeli nagy barakkokban laktak, vagy ideiglenes kunyhókban vagy sátrakban. Csak Sheriffeeknek volt házuk, azaz egy igazi, előreugró tetővel ellátott szerkezet, ablakokkal, amelyeket ki lehetett nyitni és be lehetett csukni és egy valóságos verandával. Ennyivel aztán be is kellett, hogy érje a kényelemszeretetük; az anyára és leányára hárult minden házimunka. Két svéd munkásnő is segédkezett nekik, kiknek ugyan erős izmaik voltak, de annál bizonytalanabb konyhai tapasztalataik.

Tarwin mindenben segített Kate-nek, aki lassanként megszokta, hogy mindenben rábízta magát. Tarwin viszont hálás volt, amiért megengedte, hogy segíthessen neki. A közös munka, az egymástól való kölcsönös függés, a világtól való elzárkózottságuk egymásra utalta őket; és amikor Kate elhagyta az őrházat és beiratkozott az iskolába, hallgatólagos megegyezés állt fenn közöttük. Hogy ennek a megegyezésnek mik a határai, az természetesen rendszerint csak a leánytól függ. Amikor Kate első vakációja alkalmából hazajött, viselkedése, úgy látszott, nem szünteti meg a hatályát ennek a megegyezésnek, de nem is erősítette meg és Tarwin, akármilyen makacs és kitartó volt is egyébként, nem kívánt jogaival élni. Igaz ugyan, hogy olyan jogok voltak ezek, amelyeket semmiféle törvényszék előtt nem érvényesíthetett volna.

Ez a türelem teljesen a helyén volt mindaddig, amíg abban a hiszemben volt, hogy a leány megmarad a közelében, és amíg olyannak képzelte a jövőjét, mint más, házasságra készülő leányokét. De amikor megtudta, hogy Kate Indiába akar menni, más módszerhez kellett folyamodnia. Nem törődött többet illendőséggel, tapintatos kíméléttel és nem volt hajlandó türelmesen várakozni. Amint a holdfényben egymás mellett ültek a hídon, vágyódott utána és meg akarta tartani.

De pillanatnyilag az volt a helyzet, hogy Kate mégis csak elmegy, akármit beszél is, akár mennyire imádja is. Annyit mindenesetre elért, hogy megértette a leánnyal, mennyire szereti; ez volt egyedüli vigasza. Kate meg tudta becsülni a szerelmét és megfájdult a szíve arra a gondolatra, hogy el kell őt hagynia. Ez mégis csak vigasztaló volt!

Ezalatt azonban mindenféle tekintetben erősen ráfizetett szerelmére és a leány szerette őt annyira, hogy ez bántsa, és súlyos gondokat okozzon neki. Mihelyt azonban arról igyekezett meggyőzni Nicket, hogy nem szabad annyi időt és erőt pazarolnia rá, a fiú azt felelte neki, hogy ne terhelje meg miatta fejcskékjét, hogy ő drágább neki, mint pénz, vagyon vagy politika és hogy igen jól tudja, mit csinál.

- Tudom - felelte a leány. - De elfelejtetted, hogy milyen kényes helyzetbe hozasz engem. Nem szeretném, ha engem tennének felelőssé a vereségedért. Barátaid azt mondják a végén, hogy én szándékosan tartottalak vissza.

Tarwin egy meggondolatlan, de határozott megjegyzést kockáztatott meg a barátairól, mire Kate csak annyit felelt, hogy ha ő, Nick, nem törődik velük, neki annál inkább kötelessége. Mert azt nem akarja, hogy a választás után majd azt terjesszék, hogy Tarwin őmiatta hanyagolta el a szavazókat és hogy apja ennek a körülménynek köszönheti győzelmét.

- Én természetesen azt szeretném - tette hozzá nyíltszívűen -, ha az apámat választanák meg és nem kívánhatom a te győzelmedet, mikor ez az ő vereségét jelentené. De semmiképpen sem akarok az utadban állni!

- Kisasszony, a papája megválasztása ne okozzon magának gondot! - felelte Tarwin. - Ha más gondja nincs, ettől nyugodtan alhatik, amíg a C. C. C. el nem ér Topázba! Az ősszel én fogok Denverbe menni, és senki más, és jobban tennéd, ha máris készülődnél az útra. Egyébként

hogyan esnék neked, ha az Elnök felesége lennél és a Capitoliumban lakhatnál? Ez kedvedre volna?

Kate eléggé szerette Nicket ahhoz, hogy, ha kissé hitetlenül is, látszólag maga is elfogadja, hogy valamilyen cél elérése, vagy el nemérése kizárólag attól függ, vajon komolyan akarja-e azt Nick, vagy nem.

- Nick - kiáltotta félig gúnyosan, félig meggyőződve -, nem leszel Elnök!

- Ha azt hinném, hogy neked örömet okoz, még arra is vállalkoznám, hogy Elnök legyek! Mondj egyetlen biztató szót és meglátod, hogy mire vagyok képes.

- Nem, nem - mondta fejét rázva. - Az én Elnökeim valamennyien rajáhk és igen messze élnek.

- Mondd, India, ugye, majdnem félakkora, mint Amerika. Melyik államba mész?

- Hogy melyik...?

- Nos, hogy melyik államba, vidékre, kerületbe? Mi lesz a címed?

- Rhatore, a Gokral Seetarun kerületben, Rajputana, India.

- Hosszú cím! - felelte kétségbeesetten. Ez a cím valami iszonyatos bizonyosságot jelentett, annak a bizonyosságát, hogy Kate mégis csak el fog menni. Már látta, hogy reménytelenül kisiklik életéből egy országba, amely a világ másik végén van - amely az Ezeregyéjszakából kapta nevét és nyilván lakosait is.

- Nincs ennek semmi értelme, Kate! Csak nem akarsz az életedet egy ilyen pogány meseországban leélni! Mi köze van mindennek Topázhoz? Mi köze van az otthonodhoz? Nem teheted, én mondom neked. Hagyd el, csak ápolják ők szépen magukat. Vagy bízd rám! Én majd magam átmegyek, igyekszem pénzt csinálni átkozott drágaköveikből és felállítok egy egész hadsereg ápolónőt, akiket te fogsz kiképezni. Azután majd megházasodunk, és én magammal viszek, hogy megnézzed, amit csináltam. Ne mondd, hogy azok odaát szegények. Azzal a bizonyos nyakékkal össze lehet toborozni egy egész ápolóármádiát. Ha a te misszionáriusod igazat mondott múlt esti prédikációjában, azzal a nyakékkal ki lehetne fizetni Amerika összes államadosságát. Azt mondta, hogy gyémántjai akkorák, mint a tyúk tojása, gyöngyláncai, mint a hajókötelek, férfiköl-nagyságú zafirokkal és akkora smaragdokkal, hogy az embernek eláll a lélegzete - és mindezt a bálványuk nyakára aggatják, bezárják a templomukba és tisztességes fehér lányoktól koldulnak segítséget, hogy ápolják és gyámolítsák őket. Szemtelenység!

- De hiszen pénzzel nem lehet rajtuk segíteni. Nem erre van szükségük. Pénzben nincs szánalom, sem szeretet, sem irgalom, Nick; az egyetlen igaz segítség az, ha az ember saját magát ajándékozza oda.

- Rendben van. Akkor ajándékozd oda magadat nekem is. Veled megyek - jelentette ki Nick, most már humoros oldaláról fogva fel a dolgot.

Kate nevetett, majd hirtelen komollyá vált.

- Nem, Nick, neked nem szabad Indiába jönnöd, semmiképpen sem szabad! Szót kell fogadnod.

- Nos, ha én kaphatnék egy ilyen rajah-féle állást, nem tudom, nem fogadnám-e el? Az ilyesmi pénzt hoz a házhoz.

- Ugyan Nick! Amerikaiból nem lehet rajah.

Különös dolog, hogy azok a férfiak, akiknek számára az élet játék, olyan asszonyokat keresnek, akiknek számára imádság.

- De azt talán megengedik, hogy megbuktassak egy rajáht - jegyezte meg Tarwin zavartalan nyugalommal - és talán ez lenne a jobbik üzlet. Az a véleményem, hogy rajáhnak lenni bizonyos kockázattal jár.

- Hogyhogy?

- A biztosítótársaságok dupla prémiumot kérnek. Az én társaságom egyáltalán nem fogad el rajáht. Még inkább egy török basát! - tette hozzá elgondolkodva. - Bár ez a fajta is az Ezer-egyéjszaka osztályába tartozik, ugye?

- Rendben van. Te egyáltalában nem fogsz Indiába jönni! - jelentette ki Kate ünnepélyesen. - Itt fogsz maradni. Ezt jegyezd meg magadnak!

Tarwin hirtelen felállt.

- Jó éjszakát!... jó éjszakát! - mondta.

Türelmetlenül megrázkódott és elfordult a leánytól mintha soha többé nem akarná viszontlátni. Kate ennek dacára kikísérte őt a folyosóra, ahol Tarwin mogorván leakasztotta kalapját a megszokott fogasról, de nem engedte meg, hogy a leány felsegítse a kabátját.

Nincs olyan férfi, aki sikeresen vehetné fel egyszerre a küzdelmet egy asszonyért és egy politikai célért. Talán ez volt a meggondolás, amelyből kifolyólag Sheriff szemet hunyt afelett, hogy jövődöbeli politikai ellenfele a leányával foglalkozott. Igaz ugyan, hogy Tarwin mindig érdeklődött Kate iránt, de sohasem ennyire következetesen és kitartóan. Sheriff állandóan kortesúton volt és keveset ült odahaza. De ha nagyritkán felbukkant Topázban, megelégedett mosollyal szemlélte ellenfele időtöltését. Mindazonáltal talán mégis lebecsülte a fiatal ember képességeit, ha azt hitte, hogy a Canon Cityben megtartandó vitaülésen könnyen le fogja győzni. Tarwin érezte, hogy nem teljesítette kötelességét pártjával szemben s ez csak növelte a siker után való vágyát. Ideges lett és Kate figyelmeztetései és jövődölései úgy hatottak rá, mint bors a nyitott sebre.

A Canon Citybeli gyűlés a fent leirt beszélgetést követő nap estéjére volt kitűzve és Tarwin azzal az elhatározással lépett a város kitűnő görkorcsolyapályáján rozoga ládákba emelt pódiumra, hogy megmutatja az embereknek, hogy őt még akkor is számba kell venni, amikor szerelmes.

Sheriff nyitotta meg az ülést. Mialatt beszélt, Tarwin a háttérben tartózkodott, hosszú lábait idegesen lóbálva. A terem egyenlőtlen világításában tarkán hullámzó hallgatóság egy ideges, csontos férfit látott maga felett ülni, hanyag tartással, jóakarátú, bár fenyegetően okos, kihívó szemekkel és előreugró hatalmas állal. Nagy orra volt, halántékán barázdák, homloka kopaszodó, mint általában a Nyugat férfiaié. A figyelő éles tekintet, amely nyugodtan mérte végig a hallgatóságot, mintha meg akarná állapítani, hogy milyen emberekkel is van tulajdonképpen dolga, elárulta, hogy ebben a férfiban - akár jogosan, akár jogtalanul - él az az önbizalom, amely a Mississippin túl élő emberek közt a legjobb ajánlólevél. Rövid, zsákszerű zekét hordott, ami nyugaton ünnepélyes alkalmakra is megfelelő öltözet, de mindennapi flanelingét Topázban hagyta és felöltötte a civilizáció fehér vászoningét.

Sheriff beszéde azt a gondolatot keltette benne, vajon szabad-e egy családapának hamis valuta- és tarífateóriák terjesztésével megterhelni lelkiismeretét, mialatt leánya kísértetiesen nemes tetteken töri a fejét odahaza. Az ő ezüstvalutáról és tarífákról való gondolatai annyira összeforrtak Kate iránti érzelmeivel, hogy amikor felelni készült Sheriffnek, majdnem azzal a

kérdéssel kezdte el beszédét: szabad-e olyan embernek, aki még a maga házában sem úr, arra vállalkozni, hogy intelligens választókra ráoktrojálja közgazdasági nézeteit. Miért nem akadályozza meg inkább, hogy a leánya tönkretegye az életét? - ezt szeretné ő tudni. Mi tulajdonképpen egy apának a kötelessége? De végül is elhallgatta ezeket a tárgyilagos megjegyzéseket és merészen belemerült számadatainak és érveinek áradatába.

Tarwinban nem hiányoztak a szónoki képességek, amelyekkel egy jelölt meg tudja hódítani hallgatósága szívét; vádolt, bizonyított, cáfolt, tudott védekezni és támadni és gyanúsítani, vadul hadonászott hosszú, izmos karjaival, az isteneket, a statisztikát és a köztársasági pártot hívta fel tanukul állításai igaza mellett és amikor szerét tehette, adomákat szőtt bele beszédébe.

- Így például - jegyezte meg könnyed elbeszélő hangon, amilyent a népszónokok szívesen használnak -, ismerek egy embert, akivel nemrég találkoztam Visconsinban, az...

A história hőse ugyan nem nagyon hasonlított a „visconsini férfihoz”, Tarwin ugyan életében sem volt Visconsinban és nem is ismerte azt az embert, de az adoma jó volt, a hallgatóság gurult nevetésben és még Sheriff is illendőnek találta, hogy mosolyogjon. Tarwin elérte célját.

Akadtszerűen elég ellentmondó vélemény is és a vita a pódiumról gyakran áterjedt a hallgatóságra, de a mélyhangú, biztató morgás, amely legtöbbször nyomon követte a nevetést és a tapsot, felvillanyozta Tarwint és a délután folyamán - még a megelőző tanácskozás alkalmából - megivott, a görkorsolyapálya portása által szakértelemmel elkészített barna folyadék is megtette kötelességét. Poharában a jól megkevert ital, szívében a szenvedélyes elhatározás, a hallgatóság ujjongása és tapsa rövidesen a meggyőződésnek oly extázisába sodorta Tarwint, hogy maga is szinte elcsodálkozott rajta. Érezte, hogy kezében tartja a hallgatóságot. Belemarkolt az emberekbe, felemelte őket, megsimogatta, szakadékokba taszította és újra kiemelte őket, hogy megmutassa hatalmát, szívére zárta őket és elmondott nekik egy vidám történetet. És így meghódított hallgatósággal a háta mögött győzedelmesen széttiporta a demokrata párt földön heverő testét, elénekelve halottas énekét. Történelmi pillanat volt. Ezt mindenki megállapította, amikor Tarwin befejezte beszédét. Az emberek a padokra álltak és úgy ordítottak, hogy majd feldúlt az egész épület. A férfiak a levegőbe dobálták sapkájukat, táncba indultak egymással és vállukra akarták emelni Tarwint, hogy diadalmenetben vigyék körül a teremben.

De Tarwin, végleg kifulladás, hátat fordított az ünneplésnek. Vakon keresztül törve az utat elzáró tömegen, az öltözőjébe menekült. Bezárta és bereteszte maga mögött az ajtót és arcáról letörölve a verejtéket, levetette magát a székre.

- És egy férfi, aki ezt meg tudja tenni - mormogta - nem bír rávenni egy cérnávékony, gyenge kis teremtest arra, hogy feleségül jöjjön hozzá.

HARMADIK FEJEZET.

Másnap reggel egyhangú volt Canon Cityben a vélemény, hogy Tarwin valósággal földre tiporta ellenfelét. Mindenki visszaemlékezett, hogy amikor Sheriff programszerűen felelni akart ellenfele beszédére, a hallgatóság egyértelműen lehurrogta. De Sheriff az állomáson ennek dacára udvariasan köszöntötte Tarwint - egy vonaton utaztak vissza Topázba -, és semmi hajlandóságot nem mutatott, hogy elismerje ellenfele győzelmét. Ha igaz volt Canon Citynek abban, hogy Tarwin földre teperte Kate apját, ezt, úgy látszik, nem nagyon bántotta ez a vélemény. Tarwinnak viszont eszébe jutott, hogy Sheriffnek megvan minden oka a vigasztalódásra és lassanként az a meggyőződése alakult ki, hogy ő végeredményben nevetséges szerepet játszik.

Igaz ugyan, most megvolt az az elégtétele, hogy a nyilvánosság előtt bebizonyította, ki ér többet kettejük közül és nem kis örömet szerzett neki az a tény is, hogy pártjának megmutathatta, mennyire számíthatnak rá mindig, még akkor is, ha bizonyos fiatal lányok fejében örült világmegváltási tervek vernek gyökeret. De használt-e neki mindez Kate szemében? Ellenkezőleg, csak árthatott neki, és ha Kate apjának volt valami befolyása a leányra, mennél közelebb került győzelme által politikai tervei megvalósulásához, annyival messzebb is esett a másik lehetőségtől. Most már biztosra vette, hogy meg fogják választani. De mit segíthet ez őrajta! Most már azt sem tartotta lehetetlennek, hogy elérje azt a bizonyos elnöki méltóságot, amelynek ígéretével csábította a leányt, az éjszaka eseményei legalább is ezt igazolták. De az egyetlen méltóság és cím, amire vágyódott, a férji cím volt Kate oldalán.

Komolyan tartott attól, hogy ezt a legmagasabb méltóságot nem fogja elérni, és amikor tekintete rátévedt az alacsony tömzsi férfire, aki a pályaudvaron mellette várta a vonatot, hirtelen eszébe jutott, hogy ki az, akinek ezt a vereséget köszönheti. Az a leány soha nem menne Indiába, ha az apja olyan férfi volna, amilyent ő nem egyet ismer. De mi jó várható egy ilyen sima, politikus, önző, ravasz és gazdag frátertől? Tarwin meg tudta volna bocsátani Sheriff simaságát, ha emögött a simaság mögött erőt sejt. De sajnós, nem lehetett jó véleménye senkiről, aki Topázban véletlen szerencse folytán meggazdagszik. Sheriffet főleg az tette Tarwin számára ellenszenvessé, hogy érdem nélkül és anélkül, hogy tehetett volna róla, meggazdagodott és hogy most véletlen gazdagságával hátán, tovább is simán és óvatosan járt az életben, félénken ügyelve, hogy az útjába ne álljon senkinek. A politikai életben különös ügyességgel tudta valóra váltani ezeket az elveit; azonkívül dédelgetett kedvence és büszkesége volt a vasúti mérnökből rendezőbizottságának, kiránduló társaságoknak, tagja volt minden egyesnek, ő rendezte az összes jótékonyági bazárokat, színházi előadásokat és a jótékony célú osztrigás vacsorákat, amelyekhez résztvevőket kellett toborozni. Megkülönböztetés nélkül részt vett minden Topázban előforduló ünnepi ebéden és jótékonyági ünnepélyen - Kate-et és anyját is mindenüvé magával cipelte, úgyhogy lakószobájuk odahaza már színültig tele volt tömve protestáns hímezésekkel, katolikus divánpárnákkal, baptista babadíszekkel.

De általános, mindenkivel szemben tanúsított szeretetreméltósága mégsem tette őt olyan népszerűvé, mint ahogy megérdemelte volna. A különböző klikkek elfogadták pénzét, de azért megvolt róla a véleményük. Tarwin, az ellenfél, aki soha egyetlenegy báli belépőjegyet sem volt hajlandó átvenni, nyíltan megmutatta az embereknek, hogy mit tart riválisának politikai rendszeréről. Ahogy Tarwin igen helyesen megállapította, Sheriffnek ez az oktalán, dőre szenvedélye, hogy mindenkinek tessen, volt az oka annak is, hogy nem tudott erélyesen állást foglalni leánya mániájával szemben. Minthogy Kate mindenképpen el akart menni, apja kényelmesebbnek találta, ha beletörődik. Azt állította ugyan, hogy kezdetben, amikor felmerült,

hevesen ellenezte a tervet és Tarwin el is hitte neki, hogy mindent megtett, amit tehetett, hisz ragaszkodott gyermekéhez.. Nem azt vetette szemére, hogy hiányzik benne a jóakarát, hanem hogy nincs benne erő. Igaz ugyan, végeredményben el kellett ismernie, hogy Kate volt az igazi bűnös, apjával szemben is: a leány makacssága volt az, ami lehetetlenné tett minden meggyőzést!

Amikor befutott a topázi vonat, Tarwin és Sheriff együtt szálltak fel a vagonba. Tarwin ugyan nem érezte annak szükségét, hogy éppen Kate apjával beszélgesse végig az utat, de nem akarta azt a látszatot sem kelteni, hogy kitér a beszélgetés elől. Sheriff szivarral kínálta meg a Pullmann-kocsi dohányzószakaszában, és amikor Dave Levis kalauz, Tarwinnak régi barátja, benyitott a szakaszukba, Nick felszólította őt, hogy üljön hozzájuk, ha majd szolgálata engedi. Tarwin szerette Levist, mint ahogy szerette a többi, százszámra menő véletlen ismerőst, akiknél nagy népszerűségnek örvendett; meghívása tehát nem egyedül abból a meggondolásból fakadt, hogy szívesebben tölti az utat egy harmadik társaságában. A kalauz megköszönte a meghívást s egyszersmind közölte vele, hogy a C. C. C. elnöke is velük utazik a vonaton, egy külön szalonkocsiban, politikai barátaival együtt.

- Ugyan! - kiáltotta Tarwin és megkérte barátját, hogy mutassa be rögtön az elnöknek, akit amúgy is meg akart már ismerni. A kalauz nevetett és figyelmeztette Tarwint, hogy ő nem állomásfőnök - hogy egyelőre még nem az! De csakhamar, miután befejezte inspekcióját, visszajött és közölte az urakkal, hogy az elnök épp az imént kérdezte meg tőle, nem ismer-e Topázban egy becsületes és a közjóval törődő embert, akivel józanul meg lehetne vitatni a kérdést, hogy a C. C. C.-t átvezessék-e Topázon? A kalauz azt felelte neki, hogy két ilyen férfi is található a vonatján, mire az elnök megüzente az uraknak, hogy szívesen venné, ha felkeresnék őt szalonkocsijában egy kis barátságos beszélgetésre.

A Central-Colorado-California vasútvonal felügyelő bizottsága már egy teljes éve azon tanácskozott, hogy a vasútvonalat átvezessék-e Topázon. Ezek a tanácskozások szenvedélytelenül és tárgyilagosan folytak le, mint szoktak az olyan felügyelő bizottságoknál, amelyek támogatást vagy bátorítást várnak valamilyen oldalról. A topázi kereskedelmi kamara habozás nélkül megszavazta ezt a bátorítást, amely egy városi kölcsön és telekadományozások formáját öltötte, majd a vasúttársaság részvényeit vásárolták felhajtott áron. A gyorsaság, amellyel ezt az ügyet elintézték, még egy kereskedelmi kamarának is becsületére vált, de Rustler, lokálpatriotizmusától ösztökélve, még ezt is túlszárnyalta. Rustler tizenöt mérföldnyire fektet Topáztól, hegyek között, tehát közelebb a bányákhoz és nem egyedül ebben az ügyben volt Topáz riválisa.

A két város körülbelül egyidőben keletkezett és indult virágzásnak; az első évek után azonban Rustler életerejé fogyni kezdett és Topázba pártolt át. Rustlernek ez jónéhány polgárba került, akik a jobban fejlődő Topázba költöztek át. Voltak közöttük, akik egyszerűen hátukra vették házukat, azaz egy tehervagonba rakták fel és teheráruként Topázba küldték Rustler hátramaradó lakóinak legnagyobb ijedelmére. Újabban azonban Topázban kerekedett felül az az érzés, hogy kezd hasonló sorsra jutni, mint riválisa. Egyik-másik ház már visszavándorolt a hegyi városba, amely hirtelen új fejlődésnek indult. Ha az meg tudja kaparintani a vasútvonalat, Topáz elveszett. Ha azonban Topázé a győzelem, a város jövője biztosítva van. A két város olyan ádáz gyűlölettel viseltetett egymás iránt, ahogy az csak Nyugaton képzelhető el - rosszmájúan, kéjesen, szenvedélyesen gyűlölték egymást. Ha valamilyen természeti katasztrófa megsemmisítette volna az egyiket, a másik, életcél hiányában talán el is sorvad. Ha Topáz Rustlert, vagy Rustler Topázt agyon tudta volna ütni nagyobb vállalkozási kedvével, energiájával, vagy élelmességével, vagy helyi sajtójának hathatósabb gyalázkodásaival, az életben maradt város diadalmeneteket, győzelmi táncokat rendezett volna. De ha az egyik, vagy a másik úgy pusztult volna el véletlenül, hogy nem a gondviselés által engedélyezett tisztes-

séges, vagy tisztességtelen konkurencia okozta veszét, életben maradó ellenfele szívszaggató bánatot érzett volna élete végéig.

A Nyugat polgárának legszentebb kincse a városára való büszkesége és ennek a büszkeségnek legédesebb elégtétele a szomszéd város elleni gyűlölet. Az ember nem lehet büszke valamire, ha nem irigykednek rá és az a körülmény, hogy Topáz és Rustler tizenöt mérföldnyire voltak egymástól, tehát épp megfelelő irigykedési távolságra, csak megerősítette e két város lakóit abban az élő hitükben - amely a Nyugat férfiainak legsajátosabb tulajdonsága -, hogy a véghe-tetlen pusztaságban az az egyetlen hely érdemes csak az életre, amelyen ők véletlenül felütötték sátrukat. Ebben rejlik a Nyugat fejlődésének titka.

Tarwin szinte vallásosan ápolta városa szeretetét. Kate-en kívül ez volt előtte a legszentebb dolog a világon, sőt néha még Kate-nél is szentebb volt. Ez az érzés azt a helyet töltötte be nála, amit másoknál az ideálok, vagy magasabb törekvések. Sikerek után vágyódott, szerepet akart játszani az életben, de a saját életét illető kívánságok egybeestek a városát illető nagyra-vágyásával. Tarwin úgy érezte, nem érhet el sikert, ha Topáz nem boldogul, s hogy viszont minden sikerülni fog neki, ha a város erőteljesen fejlődik. Topázért érzett ambíciója, büszkesége, hírszomja volt az ő külön személyes, szenvedélyes hazaszeretete. Topáz volt az ő hazája, és mert közeli volt és kézzelfogható, mert állandóan a szeme előtt volt és főleg, mert megvehette és eladhatta egyes részeit, sokkal érthetőbben volt hazája, mint az Amerikai Egyesült Államok, amelyeket csak háború idején kellett hazájának tekintenie.

Tarwin jelen volt Topáz születésénél. Ismerte a várost, amikor még szinte karjaival át tudta volna fogni, örködött felette, vigyázott álmára, kényeztette. A földmérésnél bevett első cövekkel az ő szíve is gyökeret vert. Tudta, hogy mire van szüksége Topáznak. A C. C. C.-re volt szüksége.

A kalauz az elnök szalonkocsijába vezette Tarwint és Sheriffet és bemutatta őket. Az elnök viszont fiatal feleségének mutatta be az urakat, egy huszonöt éves szőke, szépsége tudatában levő hölgynek, aki viselkedésével nem titkolta el, hogy fiatal házas. Tarwin a helyzet gyors áttekintésével a fiatalasszony mellé ült. A szalonkocsi több teremre volt osztva, az elnök a középsőben fogadta őket. Az egész kocsi valóságos csodája volt a célszerűségnek és a kénye-lemnek: berendezése rafináltan ízléses. A szalon tarka színű bársonyok fényében csillogott, simafényű öntött nikkedények és csiszolt tükrök díszítették. Modern stílusban dolgozott faldíszítések enyhítették a szoba pompáját, egyben emelték előkelőségét.

A még embrió-állapotban levő C. C. C. elnöke egy mozgatható fonott karosszékkal kínálta meg Sheriffet, a széken elhelyezett képeslapokat egy kézmozdulattal a földre dobálva. Sűrű szemöldökű, kerek, fekete szemecskéjével figyelmesen szemlélte vendégét, ő maga kövéren egy másik, törékeny karosszéket töltött meg zsúfolásig. Foltos arca volt és dupla tokája, mint az olyan ötvenéveseknek, akik a kelleténél jobban élnek. Áthatolhatatlan, zárkózott arckifeje-zéssel hallgatta Sheriff azonnal útnak induló élénk fejtegetéseit, mialatt Tarwin Mrs. Mutrie-t vonta bele egy beszélgetésbe, melyben nyoma sem volt annak, hogy vasutak is vannak a világon. Tarwin ismerte a C. C. C. elnökének házassági történetét és látta, hogy az újdonsült asszonyka szívesen hallgatja házasságáról való hízelgő interpretációját. Bókokkal árasztotta el s megkérte, mesélje el neki részletesen nászútja történetét. A nászút épp a mai nappal ért véget; a fiatal pár Denverben akart letelepedni. Mrs. Mutrie kíváncsi volt, hogy vajon tetszeni fog-e neki a város. Tarwin a legteljesebb mértékben megnyugtatta őt. Garanciát vállalt Den-verért; a legcsábítóbb színekben festette le előtte, valóságos álmvárosként írta le, amelyben egyenesen a paradicsomból leszállt álomemberek laknak. Dicséretével elhalmozta a boltokat és a színházakat is, azt állítván, hogy Newyork elbújhat Denver mellett - előbb azonban az asszonynak okvetlenül meg kell néznie a topázi színházat. Ama reményének adott egyben kifejezést, hogy vendéglátói egy-két napra meg fogják Topázt tisztelni látogatásukkal.

Topázt magát nem is dicsérte annyira az egekig, mint Denver. Megelégedett azzal, hogy leírja a fiatalasszonynak a város egész különösen bájos fekvését, és mikor már odáig vitte a dolgot, hogy Mrs. Mutrie meg volt róla győződve, hogy Topáz a Nyugat legcsinosabb, legelőkelőbb és legfejlődőképesebb városa, hirtelen más témára tért át. Többnyire személyes dolgokról beszélgettek. Tarwin minden irányban tapogatózkodott, hogy egyrészt megismerje esetleges közös szimpátiáikat, másrészt az asszonyka gyenge pontjait. Meg akarta tudni, hogy melyik oldaláról támadható meg, mert őrajta keresztül vezet az út, amelyen férjét el lehetett érni, ennyit már a vagonbalépés első pillanatában megállapított. Ismerte az asszony történetét, sőt atyját személyesen is ismerte, mert tulajdonosa volt annak a szállodának, amelyben ő egyszer Omahában megszállt. Melegen érdeklődött, mi lett az öreg házzal, vajon kié most és milyen kézbe került azóta? Remélhetőleg megvan még az öreg főpincér! És persze, a szakács is ott dolgozik még mindig. Ma is összeszalad még a szájában a nyál, ha az akkori jó főztőkre gondol. Az asszony vidáman nevetett, a közös emlékek bizalmasabbá tették. Hisz ő ott töltötte gyereksége idejét, abban a szállodában, a hosszú folyosókon és hálóokban játszott, a fogadószoza zongoráján dörömbölt és édességeket majszolt a konyhában. Emlékezett még a szakácsra is, hiszen személyesen ismerte! Hányszor küldött neki az öreg pudingokat az ágyába... Ó, hogyne, az bizonyosan nem hagyta még el a régi házat!

Tarwin nyílt barátságos modora, mulattatásra és mulatásra való készsége, szívélyes, férfias modora, bátor vidámsága, amellyel bizakodón nyúlt az élet dolgaihoz, mindenki szívét megnyerték. Egyforma, készséges jóakarattal szemlélte az emberi nemet: atyafia volt az egész fajtának és testvére mindazoknak, akiket személyesen ismert - hacsak meg nem akadályozták ebben a szerepében.

Így azután rövidesen bizalmas viszonyba került Mrs. Mutrie-vel is, aki nemsokára arra kérte, hogy kísérje el őt a kocsi hátsó kilátó ablakához s magyarázza el neki az arkansasi hegyeket és szakadékokat. Az elnöki kocsi óriási tükörablakán keresztül kibámultak a tömör sziklacsoportokra és a hegyfalak káoszába, amelyek az utat szegélyezték. A vonat józanul és érzéstelenül robogott végig a még érintetlen táj romokba hullt töredékein s szinte csodának tetszett, miképpen tudja fenntartani egyensúlyát azon az alig pengeszélességűnek tűnő úton, amelyet a hegy és a folyó között fűrtak számára. Mrs. Mutrie gyakran megtántorodott, ha a vonat egy kanyarodóba futott be; ilyenkor Tarwinba kellett kapaszkodnia, hogy el ne essék. Végül is a fiatalember felajánlotta neki karját és most már egyszerre és együtt himbálództak a vonat ritmusában, és Tarwin szétvetett lábakkal biztosította közös egyensúlyukat. Nem tudták szemüket levenni az óriási sziklatornyokról és falakról, amelyek mintha a fejük felett lebegtek volna, vadul forgó táncban.

Mrs. Mutrie gyakran hallatta az elragadtatás apró kiáltásait, amelyekkel a nők szokták fogadni a nagy természeti benyomásokat; de csakhamar megilletődötten elhallgatott. Könnyű, vidám természetét elnyomta, szinte agyonnyomta a hatalmas látvány, mint ahogy a halál jelenléte is elhallgattatta volna; meggyőződés nélkül, inkább csak megszokásból kokettált Tarwinnal és csak mikor a vonat a sziklaszakadékok közül újra a síkságra ért, sóhajtott fel megkönnyebbülten és végleg birtokba véve útítársát, visszavezette Tarwint a szalonban elhagyott székeikhez. Sheriff még mindig nem fejezte be Topáz felbecsülhetetlen előnyeiről szóló beszédét, az elnök szórakozottan hallgatta és unottan bámult ki az ablakon. Mikor a fiatalasszony nevetve a vállára ütött, néhány bizalmas szót súgva a fülébe, az újdonsült férj veszedelmesen kezdett hasonlítani egy zavarba jutott emberevőhöz. De Mrs. Mutrie ismét helyet foglalt előbbi székében és ráparancsolt Tarwinra, hogy mulattassa; a fiatalember pedig készségesen eleget tett a felhívásnak és elbeszélte neki egyik sikeres expedíciója történetét. Ezüstöt ugyan nem találtak ezekben a hegyekben - ez volt kirándulásuk célja -, de helyette néhány egészen rendkívüli ametisztet.

- Ne mondja! Micsoda szerencsés ember! Igazi ametisztéket talált? Fogalmam sem volt róla, hogy Coloradóban ametisztéket is lehet találni!

Szemei különös fénnel gyulladtak ki, ez a szenvedély fénye volt. Tarwin azonnal észrevette... ez lenne az a bizonyos megsebezhető pontja? Ha ez lenne!... Drágakövekről tudott ő neki beszélni eleget! Hiszen ezek is szeretett városának természeti kincsei közé tartoztak! Erről a tárgyról annyit mesélhetett neki, amennyi csak belé fért. Hogy vajon ezzel el lehet-e csábítani Topázba a C. C. C.-t? Egy pillanatra eszébe jutott egy utólagos nászajándék lehetősége, szeme előtt megjelent egy gyémánt nyakék képe, amelyet a topázi kereskedelmi kamara nyújtana át az asszonynak, de rögtön utána elvetette ezt az ötletet. Nem, ilyen nyilvános adományokkal nem lehet Topázon segíteni. Itt titkos diplomáciával kell dolgozni, igen óvatos tapintattal, nyugodtan és barátságosan, halk ujjal kopogtatni itt és amott, majd végezetül gyors kézzel megmarkolni az alkalmat - ezt az ügyet, mintha kizárólag Tarwin Nick számára teremtetten volna az Isten, az egyetlen ember számára, aki végére tudna járni. Már látta magát, amint váratlanul, mint egy király bevezeti Topázba a C. C. C.-t, segítség nélkül, teljesen egyedül, ő, Tarwin Nick, szeretett városa jövőjének megalapítója. Lelki szemei előtt megjelent az elhagyott Rustler is és egy bizonyos húsz holdas birtok hirtelen milliomossá vált tulajdonosa.

Képzelete egy darabig tetszelegve időzött az említett húsz holdas birtokon; nem könnyen szerezte a pénzt, amelyen megvette. De ha pontosabban vizsgálja meg az ember, végeredményben az üzlet mindig csak üzlet marad. A birtoknak egy részét könnyen el lehet majd adni a C. C. C.-nek a gépház építésére, a többi háztelkeknek. Ez bizonyára nem volt kellemetlen gondolat, de azért szívügye mégis csak Topáz maradt. Ha igaz, hogy a Gondviselés akkor küldi segítségét, amikor az ember arra legjobban van rászorulva, most itt volt az ideje, hogy ez a segítség jelentkezzék.

Csak most vette észre, mikor tekintete véletlenül Mrs. Mutrie kezeire esett, hogy az asszony milyen rendkívüli gyűrűket hord. Nem sokat, de gyönyörű kövekkel. Csodálattal szemlélte különösen egy hatalmas solitaire gyémántot balkezén, amelyet az asszony, amikor ékszerekről kezdtek el beszélni, lehúzott ujjáról és odaadott neki, hogy alaposabban megnézhesse. Elmondta neki, hogy ennek a gyémántnak hosszú története van. Az apja egy színésztől vette meg, aki Denverben, Toppekában, Kansasban üres házak előtt játszott és Omahában végleg tönkrement. A gyémánt árán az egész társaság haza tudott utazni Newyorkba és nyilván ez volt az egyetlen szolgálat, amelyet a kő különböző birtokosainak valaha is teljesített. A színész t. i. egy játékosztól nyerte el, aki a gyémántért való vetélkedésben leszúrta annak előző tulajdonosát, ez az ember viszont, aki a gyémántnak köszönhetette halálát, olcsó áron vásárolta volt meg egy ékszerkereskedő sikkasztó segédjétől.

- Hogy teljes legyen a névsor, már csak az hiányzik, hogy gyémántcsempészek által került legyen ki a bányákból, mondjuk Kimberleyből; nincs igazam, Mr. Tarwin?

Ezeket a kérdéseket felhúzott szemöldökkel, mosolyogva intézte Tarwinhoz, mint aki feltevéseinek megerősítését várja; amivel Tarwin nem is késlekedett. Ha Mrs. Mutrie véletlenül olyan állításokat kockáztatott volna meg e pillanatban, amelyek akár Newton és Galilei felfedezéseit döntik is halommá, Tarwin nem mondott volna neki ellent. Figyelve, kémkedve ült mellette, megfeszített akaraterejével, mint egy vizsla a vadászösvényen.

- Gyakran sokáig nézegetem a gyémántot, keresve tükrében mindama bűn képét, amelyet látott - mondta Mrs. Mutrie. - Kéjesen háborzongatónak találom ezeket a históriákat, különösen a gyilkosságot... nem gondolja maga is, Mr. Tarwin? De legjobban mégis magát a követ szeretem, igazán gyönyörű, ugye? Papa azt állítja, hogy a legszebb, amit valaha látott, holott egy szállodában sok jó gyémánt kerül az ember szeme elé.

Egy pillanatig szeretettel nézegette a tisztavizű követ.

- Hát van szebb, mint egy szép drágakő! - kiáltotta ragyogó szemekkel; szavai most hangzottak először teljesen őszintéknek és természeteseknek. - Én egy örökkévalóságig el tudnék nézegetni egy tökéletes, hibátlan követ s nem sokat törődöm vele, hogy milyen fajta, feltéve, ha hibátlan. Papa tudja, hogy én mennyire szeretem a drágaköveket és a szállodában mindig vásárolt nekem. Tudja, az utazó ügynökök nagyon szeretik az ékszereket, de legtöbbször nem tudják megkülönböztetni a jó követ a rossztól. Így papa gyakran jó üzletekhez jutott - tette hozzá, elgondolkodva szorítva össze ajkát. - Papa mindig csak a legjobbat vette meg és csak akkor cserélte ki, ha még jobbra talált. Mindig szívesen adott két vagy három követ is egy egészen hibátlanért cserébe. Tudta, hogy engem csak a legszebbek érdekelnek. Ó, de ezeket nagyon szeretem. Többet érnek, mint az ember legtöbb ismerőse. Az ember mindig magán hordhatja őket és mindig egyformán szépek!

- Azt hiszem, ismerek egy nyakláncot, amely örömet okozna magának, ha szereti ezeket a dolgokat - jegyezte meg Tarwin nyugodtan.

- Igazán? - kiáltotta Mrs. Mutrie ragyogó arccal. - Hol van?

- Nagyon messze!

- Ó, bizonyára Tiffanynál! - kiáltotta mesterkélt haraggal. - Ismerem már magát.

- Nem, sokkal messzebb van!

- Hol?

- Indiában.

Az asszony egy pillanatig érdeklődve figyelte Tarwin arcát.

- Kérem, írja le nekem! - mondta. Egész hangja és magatartása megváltozott. Úgy látszik mégis volt valami a világon, ami komollyá tette. - Tényleg olyan szép?

- A legszebb a világon - felelte Tarwin.

- Jól van már! Ne kínozzon! Mondja meg, hogy milyen?

- Gyémántokból van, gyöngyökből, rubinokból, opálból, türkizből, ametisztekből, zafirokból - egy egész kosárra való! A rubinok akkorák, mint a maga ökle, a gyémántok, mint a tyúktojások. Egy király megelégedhetne ennyi értékkel!

A fiatalasszony nyitva felejtette száját. Azután halkán megszólalt.

- Ó! - sóhajtott, nem is egyszer. - Ó! - vágyakozóan, elcsodálkozva és mohón. - És hol van? - kérdezte hirtelen.

- Egy bálvány nyakán a rajputanai kerületben. Szeretné, ha a magáé lenne? - kérdezte Tarwin.

Mrs. Mutrie nevetett.

- Igen - mondta.

- Akkor meg fogom magának szerezni - jelentette ki Tarwin egyszerűen.

- Hogyne! - mondta duzzogva.

- Meg fogom szerezni - ismételte Tarwin.

Az asszonyka hátravetette csinos szőke fejét és ránevetett a vagon mennyezetére festett kövér angyalokra. Mindig hátravetette fejét, ha nevetett: így jól érvényesült csinos nyaka.

NEGYPEDIK FEJEZET.

Az elnök egy napra megszállt Topázban, a pályaudvar melletti szállodában. Tarwin és Sheriff teljesen lefoglalták; megmutatták neki a várost és azt, amit Topáz „természetes segélyforrásainak” neveztek. Egy a városon kívüli lovaglás alkalmával Tarwin megállította az egész társaságot és a tágas síkság közepette, a hóborította hegyek alatt hosszabb beszédben kifejtette az elnöknek annak a célszerűségét, sőt szükségét, hogy Topázt válassza az új vasútvonal csomópontjává, idehelyezve az adminisztrációt, a javítóműhelyeket és az állomás épületét.

Tarwin szíve mélyén jól tudta, hogy az elnök ellene van annak a tervnek, hogy a vonat Topázt keresztezze; de alkalmasabbnak találta, ha az ellenkezőjét teszi fel. Annak a bebizonyítása, hogy Topázban kell találkoznia a vonalaknak, s hogy innen kell irányítani a forgalmat, valóban sokkal könnyebb volt, mint megmagyarázni, hogy miért is kell egyáltalán érintenie a vasútnak Topázt. Ha a vonatot Topázon vezetik keresztül, Topáz magától értetődően csomóponttá válik; a kérdés csak az volt, hogy egyáltalán átvezetik-e.

Tarwin betéve tudta Topáz helyzetét; a város körülményeit jobban ismerte, mint az egyszerűen. Az ember nem hiába elnöke a kereskedelmi kamarának, és egy telekértékesítő társaság felügyelő bizottságának, egymillió dollár alaptőkével, amelyből kétezer dollár be van fizetve. Tarwin vállalkozásában a város valamennyi szolid kereskedője részes volt; a társaság a város és a hegyek között elterülő egész síkságot felvásárolta és utcákra, körutakra és nyilvános parkokra osztotta. Az irodában, a Connecticut Avenue-en, mindenki betekintést nyerhetett - papíron - a tervekbe. A tölgyfabútorzatú termék, a mozaikpadló, a perzsaszőnyegek és selyemfüggönyök első pillanatra levették az embert a lábáról. Telkeket is lehetett ott vásárolni kétmérföldnyi területben a város körül, Tarwinnak magának is voltak eladó telkei. Nagy vételi és eladási gyakorlatában megtanulta, hogy az ember mi jót, mi rosszat mondhat az eladásra kerülő árurol; pontosan tudta, hogy mit lehet, mit nem lehet elhiteni egy emberrel.

Tudta pl. azt is, hogy Rustlernek nemcsak hogy gazdagabb bányái voltak közvetlen környezetében, de hogy egy hallatlan gazdagságú „hinterlandra” támaszkodhatott; és tudta, hogy ezt az elnök is tudja. Mást is tudott, például azt, hogy a topázi bányák ugyan elég jók voltak, de hogy ez semmiképpen sem volt figyelemreméltó jelenség olyan területen, amely kimeríthetetlen gazdagságú bányákkal rendelkezett; hogy a város ugyan széles és termékeny völgyben feküdt, amely alkalmas volt az állattenyésztésre, de azért ez sem volt olyan előny, amelyet bárhol másutt ne lehetett volna megtalálni. Más szóval, hogy Topáz természeti kincsei távolról sem okolták meg oly megdönthetetlenül annak a szükségét, hogy egy nagy vasúti csomópontot létesítsenek mellette, mint ahogy azt Tarwin meghallgatása után mindenki feltételezte volna.

De hiszen ő nem is sajátmagáért beszélt. Az ő meggyőződése szerint Topázt az Isten is arra teremtette, hogy ott vasúti csomópont legyen, és ha majd egyszer az ott lesz, teljesíteni is tudni fogja hivatását. Ezt a tételt logikailag ugyan nem tudta volna bebizonyítani, de azért teljesen logikus gondolkodásból fakadt. Gondolatmenete a következő volt: Topáz még nem befejezett tény, Topáz csak remény! Rendben van! És mit csinál az ember Nyugaton, ha ilyen reményeket valósággá akar változtatni? Nos, azt csinálja, hogy az ember másokkal is elhitei azt, amit maga hisz. Topáz a C. C. C. nélkül semmit sem ér. Micsoda értéket jelenthetett tehát a C. C. C. számára? Nyilván csak annyit, amennyit a C. C. C. kölcsönözne neki.

Tarwinnak tehát legfőképp azt kellett megértetnie az elnökkel, hogy, ha Topáznak megadják a fejlődés lehetőségét, a város méltónak fog rá mutatkozni; végeredményben ennyi biztosítékot bármilyen más város is adhatott volna. Az elnöknek kellett döntenie afelől, hogy Topáz és

Rustler közül melyik alkalmasabb ígérete betartására s Tarwin kétségbevonhatatlanul bebizonyította neki, hogy Topáz elsőbbségi jogához kétség nem férhet. Végeredményben csak az számít, mondta, hogy egy város lakosságának mik a képességei. Rustlerben halottak laknak! Ez köztudomású tény; Rustlerben nincs se kereskedelem, se ipar, nincs élet, nincs energia, nincs pénz. Ezzel szemben nézze meg Topázt! Az elnök egyetlen szempillantással meggyőződhetik bennlakóinak képességeiről. Ezek az emberek nem estek a fejük lágyára! Ezek értettek az üzlethez, hittek a városuk jövőjében és egy pillanatig sem haboztak, ha arról volt szó, hogy pénzüket befektessék. Az elnök csak annyit tegyen, hogy mondja meg világosan, mi az, amit elvár tőlük. Végül pedig kifejtette neki legújabb tervét: egyik kitűnő, tőkeerős ismerőst, a nagy denveri vasgyár tulajdonosát rá fogja venni arra, hogy egy fióktelepet, egy kohót létesítsen Topázban és megjegyezte, hogy tulajdonképpen nemcsak tervről, hanem kész szerződésről van szó, amelynek egyedüli feltétele, hogy a C. C. C. Topázba jöjjön. Rustlerrel nem lehetett volna ilyen megegyezést kötni, ebben biztos volt. Rustlerben hiányzott a megfelelő terep. A szakértők Topáz költségein utazgattak és meggyőződtek annak a helyességéről, hogy Rustler legfeljebb tizenöt mérföldnyi távolságban tudná a kohókat elhelyezni - tizenöt mérföldnyire, egyszóval Topázban.

Tarwin kifejtette az elnöknek, hogy a városnak, gyártmányai levezetésére szüksége van egy a mexikói öbölhöz vezető útra, és hogy a C. C. C. volna hivatva ezt az utat megteremteni. Úgy látszik, nem ez volt az első eset, hogy az elnöknek végig kellett hallgatnia ezt az érvelést, Tarwin állításainak égre kiáltó arcátlansága a legkevésbé sem hozta ki sodrából. Egyforma nyugalommal hallgatta a kortesbeszéd különböző nyomós okait; láthatóan egyik sem érdekelte. Egy vasúttársaság elnöke, kinek igazságot kell tennie két egymás közt rivalizáló város között, nyilván méltóságán aluli dolognak tartotta volna megkérdezni, hogy melyek azok a gyártmányok, amelyeket Topáz a mexikói öbölbe akar szállítani. De ha véletlenül feltette volna ezt a kérdést, Tarwin pirulás nélkül azt felelte volna, hogy Rustler gyártmányai. Ezt a gondolatát egyébként - bár rettenetes - jelezte is, megjegyezvén, hogy amennyiben a vasúttársaság a Rustler mögötti terület ércgazdagságát sem akarja kihasználatlanul hagyni, mi sem könnyebb annál, mint hogy egy szárnyvonalat építsenek fel Rustlerbe, amellyel az olvasztandó ércet könnyűszerrel Topázba lehet hozni. Tarwinnak eszébe sem jutott tagadni, hogy Rustler mint bányaközpont bizonyos fontosságra tehet szert; de egy vicinális vonal szerinté éppoly jól elszállíthatja az ércet, mint egy fővonal; a szárnyvonal egyébként is teljesen megfelelne Rustler szükségleteinek és lehetővé tenné, hogy a vasúti csomópontot a természeti fekvésénél fogva alkalmasabb Topázban állítsák fel.

Majd merészen megkérdezte az elnöktől, hogy mi módon akarná felfuttatni vonatait a hegyekben fekvő Rustlerbe, ha ott akarja a végállomást elhelyezni s a mozdonyokat kicseréltetni.

Rustler meglehetősen magasan feküdt a hegyekben és egy vonatépítésben jártas embernek, mint amilyen az elnök, tudnia kell, hogy a mozdonyok onnét már nem igen tudnának startolni. A város meglehetősen meredek lejtőn feküdt és így szó sem lehetett arról, hogy ott csomópontot létesítsenek, tolató vágányokkal. De még ha feltehető lenne is, hogy véletlen szerencse folytán a gépek nem akadnának meg a lejtőn, miért akarná magát az elnök megterhelni a nagy üzemi költségtöbblettel, amelyek a nehéz tehervonatoknak a hegyre való felszállításából keletkeznének? A C. C. C.-nek, mielőtt nekiindul a hegyeknek, olyan végállomásra van szüksége, mint amilyen Topáz, amelyet a természet is mintha külön erre a célra jelölt volna ki. A mozdonyoknak ötmérföldnyi síkság áll rendelkezésükre, mielőtt a hegyekbe érnének.

Tarwin érvelésének ennél a pontjánál tartott ki a legnagyobb tüzzel és eréllyel - ez megdönthetetlen volt. Tudatában volt annak, hogy ezt az elnök is belátta, aki most lovát hallgatagon megfordította és a város felé irányította. De egy újabb tekintet Mutrie arcába arról is felvilágo-

sította őt, hogy végeredményben mégis csak reménytelenül elhibázta a dolgot. Ez a bizonyosság lelke mélyéig megrendítette volna, ha nem tudta volna jó előre, hogy veresége kikerülhetetlen. A sikert más úton kellett keresnie; de mielőtt erre a másik útra tér, ki akart próbálni minden egyéb rendelkezésére álló eszközt.

Tarwin szeme szeretettel csüngött városa látképén, ahogy egyre jobban közeledtek a széles völgyben rendszertelenül szétszórt házak tarka tömkelege felé. Topáz számíthatott rá! - ő nem fogja elhagyni.

Az a Topáz, amely az ő szerető elképzelésében élt és a józan valóság Topáza hihetetlen gyengéd és bensőséges módon olvadt eggyé Tarwin szemében, de idegen szemlélőnek, akármilyen szíves indulattal és elnézéssel sem lett volna ajánlatos végére járni annak a viszonynak, amely a valóságbeli Topáz és Tarwin Nick, vagy bármilyen más jó polgár Topáza között fennállt. Különösen Tarwin esetében volt lehetetlen megállapítani, hogy hol végződött nála a komoly hit és hol kezdődött a bizalom. Ő csak annyit tudott, hogy hitt Topázban és e hitének legfontosabb támaszköve az volt, hogy Topáznak szüksége volt rá, hogy higgyenek benne.

Ha egy a Kelet kultúrájához szokott szem nézi még Topáz „városát”, nem lát mást, mint egy csomó sivár, elhanyagolt, nyersen összedobált faházat, amelyeket a véletlen rendje szerint szórtak el a végzetetlen síkságon. Ez is csak azt a már többször nyert tapasztalatot erősítette meg, hogy mindenki csak azt tudja meglátni, amit látni tanult. Semmi sem volt úgy, ahogy Tarwin látta, de a fiatalember nem nagy hálával fogadta volna, ha valamely idegen a város dicsérete elől a tájkép szépségeire tért volna ki s a hóborította hegycsúcsokat magasztalja, amelyek a völgy hatalmas katlanát körülölelték. Könnyen meglehet, hogy az idegen szemében Topáz nem volt egyéb, mint szépséghibája egy máskülönböző tökéletes képnek; Tarwin számára ezzel szemben Topáz maga volt a festmény, a körülötte levő táj pedig csak egy véletlen keret, egyike a város „természeti kincseinek”, amely ugyanúgy hozzátartozik a városhoz, mint a klímája, a szélességi foka és a kereskedelmi kamarája.

Lovaglás közben elsorolta az elnöknek a különböző hegycsúcsok neveit; megmutatta neki a nagy kanálist, amely a hegyekből leszálló vizekből táplálkozott, majd az árnyékadó dombok alján végigvonulva elérte a Topáz előtti síkságot; elmondta neki, hogy hány beteget ápolnak a város kórházában, szerényen úgy említve fel a nagy betegállományt, mint újabb bizonyosságát Topáz gazdagságának és rohamos fejlődésének; és amikor elértek a városba, megmutatta neki az operát, a postaépületet, az iskolát és a törvényszéket, azt a megindító szerénységet tanúsítva magyarázataiban, amellyel a fiatal anyák szokták bemutatni újszülöttüket.

Hogy az elnököt nem kímélte meg a legjelentéktelenebb látnivalótól sem, annak oka részben az volt természetesen, hogy teljes fényében akarta bemutatni Topázt, másrészt, hogy egérutat nyerjen saját gondolatai elől. Bizakodó külső viselkedése mögött egy meglehetősen reménye vesztett belső hang szólalt meg benne és mostani kudarcát még csak keserűbbé tette egy másik, még érzékenyebb kudarcának hirtelen felbukkanó emléke; nemrég találkozott Kate-tel - röviddel a választói ülésről való hazatérte után - és tudta, hogy, hacsak csoda nem történik, a leány három napon belül megkezdí indiai útját. Haragjában és kétségbeesésében, s nem utolsósorban, hogy kifejezze méltatlankodását azzal a férfival szemben, aki ezt lehetővé teszi, Sheriffet magát is kérdőre vonta, szinte könyörögve, hogy akadályozza meg, hogy vegye elejét ennek a szerencsétlenségnek. De vannak puha szövetek, amelyeket semmilyen kemény és durva bélésanyag sem tud feszesre simítani és Sheriffbe - bármily szívesen is lekötölte volna ellenfelét - nem lehetett beléoltani Tarwin energiáját. Pedig ez igazán készségesen engedett volna neki át belőle. A Kate-tel folytatott beszélgetés és az apjánál sikertelenül végződő kísérlet a tehetetlenség és gyámoltalan gyengeség érzését keltették benne. Ebben a lelki állapotban csak egy más területen elért nagy siker önthetett volna bele friss erőt. Minden

porcikájával vágyakozott ez után a siker után és jól esett neki, hogy alkalma volt az elnököt kezelésbe vennie. Pedig előre is sejtette, hogy hadjárata eredménytelenül fog végződni.

Amíg Topázért küzdött, Kate nem jutott eszébe, de most, hogy elbúcsúzott Mutrie-től, hirtelen újra visszaemlékezett rá és nehéz lett a szíve. Megígérte a lánynak, hogy a mai délután folyamán részt fog venni egy közös kiránduláson; ha ez az ígérete nem kötötte volna, Topázt a fenébe hagyja a mai délutánra és nem törődik többet az elnökkel. Így azonban ezt a kirándulást akarta felhasználni utolsó alkalomnak, hogy Kate-et rábírja elhatározásának megváltoztatására; nem tudta elképzelni, hogy végleg alul fog maradni és hogy a leány csakugyan, való igazán el fog utazni.

A meleg forrásokhoz való kirándulásnak az volt a célja, hogy megmutassa az elnöknek és Mrs. Mutrie-nak, milyen kiválóan alkalmas a jövődéli Topáz téli üdülőhelynek is - ha minden egyéb kötél szakad - és a két vendég szívesen beleegyezett a tervbe. Tarwin, aki szem előtt tartotta annak a szükségét, hogy háborítatlan négyszemközti beszélgetést folytasson ma Kate-tel, Sheriffen kívül még három férfit hívott meg: Maxim polgármestert, Hacklert, a Topázi Híradó kiadóját - mindketten kollégái voltak a Kereskedelmi Kamarában - és egy szeretetreméltó fiatal angolt, Mr. Carmathant. Abban reménykedett, hogy az utóbbi foglalkozni fog az elnökkel s így szerez neki egy félórásckát a Kate-tel való együttlétre, anélkül, hogy ez károsan befolyásolná Mutrie-nak Topázzal való benyomásait. Szükségesnek találta továbbá azt is, hogy az elnök más nézeteket és szempontokat is megismerjen Topázzal és Hackler az az ember volt, akire nyugodtan rá lehetett bízni ezt a feladatot. Carmathan két évvel ezelőtt jött el Angliából Topázba azzal az elhatározással, hogy, mint a család legfiatalabb gyermeke, idegenben telepedjék meg. Az állattenyésztést választotta foglalkozásának és e célból egy pár magas csizmát, lovaglóstort és kétezer dollár készpénzt hozott magával. A pénze elúszott, ezzel szemben megtanulta, hogy az állattenyésztéshez nincs szükség lovaglóstorra s ezt a tapasztalatát pillanatnyilag arra használta fel, hogy egy szomszédos farmon mint cowboy keresse meg kenyerét. Havi harminc dollárt keresett, azzal a bölcs rezignációval törődve bele sorsába, amely Nyugat bennszülött és bevándorolt polgárait egyaránt jellemzi. Kate becsülte férfias büszkeségét; tudniillik, hogy nem írt haza pénzért; és kirándulásuk első felében egymás oldala mellett lovagoltak, mialatt Tarwin a vendégeket a tájkép vad szépségeire tette figyelmessé. Megmutatta nekik a fejük felett függő különös alakú sziklákat, a magasban a hegyekben vájt aknabejáratokat s a bányauzletekben szerzett praktikus jártasságával, elmagyarázta nekik a vidék geológiai felépítését. Az út a Topázt keresztező vasútvonal mentén vezetett el, olykor-olykor keresztezve a síneket - ahogy Tarwin megjegyezte, pontosan ugyanabban a szögben, ahogy a C. C. C. vonala fogja majd keresztezni. Egyszer egy tehervonat zakatolt el mellettük, köhögve mászva meg a meredek lejtőt. Keskeny szakadékon keresztül jutottak be a dombok közé. A szakadék később kitágult, hogy húsz mérfölddel tovább újra egy óriási kanyonba torkolva, elvezessen a tátongó mélység felett. A társaság feje felett függő sziklaormok hol szakadozott kúpokká torzultak, hol mélyen be voltak vájva, hol karcsún és hegyesen ég felé törtek. Többnyire kopár kőből voltak, melynek bíborvörös, barna, okkersárga és kék színei tisztán ragyogtak a napfényben, gyakran azonban harmonikusan egymásba olvadtak.

Tarwin megállt és lovát Kate mellé irányította. Carmathan, akivel baráti viszonyban volt, azonnal átengedte helyét és előrelovagolt, hogy a többiekhez csatlakozzék.

Kate beszédes szemeit ugyan könnyörögve emelte Tarwin felé, világosan kifejezve azt a kívánságát, hogy kímélje meg mindkettőjüket reménytelen vitájuk újrafelvételétől, de Tarwin arca könnyörtelen maradt, egy égről leszállt angyal sem tudta volna letéríteni elhatározásától.

- Tudom, hogy terhedre vagyok, Kate, ha újra beszélni kezdek, de nekem beszélnem kell róla. Nekem meg kell téged mentenem.

- Ó, kérlek, Nick, hagyj abba minden kísérletet! - kérlelte szelíden. - Nagyon kérlek! Nekem lelki üdvöm, hogy elmenjek. Ez az egyetlen dolog, amire vágyakozom. Néha, mikor elgondolkodom róla, úgy érzem, hogy talán ezért is jöttem a világra. Nyilván valamennyien azért jöttünk a világra, hogy valamilyen célt elérjünk, nem gondolod, Nick? Akármilyen szerénynek, aprónak, vagy érdemtelennek lássék is ez a cél, nekem el kell érnem az enyémet. Ne nehezítsd meg a dolgomat!

- Itt vigyen el az ördög, ha nem igyekszem oly nehézé tenni, amennyire csak módomban áll! Ezért vagyok *én* a világon. Mindenki engedékeny veled szemben, mindenki kitér ez elől a makacs kis akaratom elől. Apád és édesanyád is mindent rád hagynak. Hisz ők még nem is tudják, hogy milyen fálnak akarsz nekimenni azzal a kis fejeddel. Én nem fogom megfoltozni tudni, ha majd egyszer eltörött. Ezért vagyok erélyes veled szemben. Ezért vagyok utálatos.

Kate nevetett.

- Igen, Nick, utálatos vagy. De nem törődöm vele. Azt hiszem, örülök, hogy ennyire a gondomat akarod viselni. Ha van ember, akiért odahaza maradnék, az te vagy. Elhiszed nekem?

- Ó, én elhiszem és hálás is vagyok a jó szóért. De mit érek vele? Én nem hinni akarok, én... Téged akarlak.

- Tudom, Nick, tudom. De India még jobban akar engem... jobban mondva, nem engem, hanem azt, amit én jelenthetek számára, amit egy olyan leány, mint én, tehetek érte. Segélykiáltást hallok: „Jöjjetek át és segítsetek rajtunk!” Amíg ezt hallok, semmi másban nem telhetik örömöm. Én szívesen lennék a feleséged, Nick. Nem esnék nehezemre. De ezzel a könyörgéssel a fülemben, örök gyötrem volna nekem.

- Nagyon könyörtelen vagy velem, Kate! - mondta Nick, melankolikus szemmel nézegetve a fejük felett függő sziklákat.

- Ó, dehogy! Mindennek semmi köze hozzád!

- Ez az... épp ez az, ami fáj! - mondta összeszorított szájjal.

A leánynak önkéntelenül is mosolyognia kellett, amint Nick arcába nézett.

- Én soha senki máshoz nem fogok férjhez menni, ha ez megnyugtat, Nick! - mondta a leány hirtelen ellágyulással.

- De hozzám sem jössz feleségül, ugye?

- Nem! - felelte nyugodtan és egyszerűen.

Egy ideig mély keserőséggel tűnődött ezen a feleleten. A lovak lépésben mentek, a gyeplők lazán lógtak le nyakukról.

- Ó, igen! - felelte Nick. - Ne törődj velem, Kate. Én nemcsak önzésből beszélek, kedves! Igaz ugyan, hogy a magam kedvéért is vissza szeretnék tartani, a magam örömére, örökre, mert kívánlak... mert szeretlek, de nemcsak ezért kérlek arra, hogy ne utazz el. Csak iszonyattal tudom elképzelni, hogy egyedül akarsz nekivágni egy idegen világ veszélyeinek és gyötrelmeinek, egyedül, segítség nélkül, egy fiatal leány! Ha erre gondolok, nem tudok elaludni. Nem tudok másra gondolni. Ez borzalmas dolog, iszonyatos és elképzelhetetlen. Nem szabad megtenned!

- Nem szabad magamra gondolnom - felelte a leány remegő hangon. - *Azokkal* kell törődnöm.

- De énnekem *kell* gondolnom rád, és te hiába akarsz rábírni, hogy mással is törődjek a világon. Te túlságosan kegyetlenül fogod meg a dolgot. Drága gyermekem... - hangja benső-

ségessé, fohászkodóvá halkult -, azt hiszed, hogy te vagy felelős az egész világ szenvedéséért? Mindenütt van nyomor és szenvedés. Nem tudsz segíteni valamennyin! Bármilyen fogsz, egész életedben a füledbe fog csengeni milliók szenvedő jaja, nem tudsz előlük elmenekülni. Valamennyien erre vagyunk kárhoztatva. Ez az ára annak, hogy néha nagy merészen egy-egy pillanatra boldogok akarunk lenni.

- Tudom, tudom. De én nem akarok elmenekülni. Én nem akarom a füleimet betömni...

- Nem. Te meg akarod szüntetni a nyomort, és ezt nem tudod megtenni. Éppen olyan, mintha egy kanállal ki akarnád merni az óceánt. Nem tudod megtenni. De ez a kísérlet tönkretetheti az életedet, és ha megmondod nekem, hogy lehet egy tönkretett életet előről kezdeni, nagy köszönettel veszem!... Én a magam részéről nem tudom. Kate, én magamnak nem kívánok semmit, jobban mondván, én mindent kívánnék, de gondold meg, mielőtt megkísérelnéd átkarolni a földet és apró puha kezeddal felemelni... gondold meg, hogy nemcsak a magad életét teszed tönkre! Atyaúristen, Kate, ha arra van szükséged, hogy a nyomorúságon enyhíts, nem kell ahhoz Indiába menned. Kezdd el rajtam!

A leány szomorúan rázta meg fejét.

- Nekem ott kell elkezdenem, ahová a kötelesség hív, Nick! Hisz tudom, hogy az irtózatosszerű emberi szenvedésen nem sokat fogok tudni segíteni, és nem kívánom azt, hogy mindenki ugyanúgy cselekedjék, mint én; de nekem *erre* van szükségem. Ezt tudom s ez az egyetlen dolog, amit magunkról tudhatunk. Ó, ha az ember azt tudja, hogy másoknak jobb soruk van, ha csak egy kicsit is! - azért mert ő élt... ha tudja, hogy enyhített egy csepp a nyomoron és a szenvedésen, amely ezzel persze még nem szűnt meg teljesen... ha ezt tudja, az nagyon jó dolog. Ezt neked is érezned kell, Nick! - tette hozzá halkán, kezét könnyedén a fiú karjára fektetve.

Tarwin összeszorította ajkát.

- Ó, hogyne! - mondta kétségbeesetten.

- Te mást is érzel... hisz én is...

- De akkor engedd ennek az érzésednek, engedd, hogy megerősödjék, bízd rám magad. Én rendbe hozom az életedet. Te most a jóságoddal mindenkinek csak fájdalmat okozol. Azt hiszed, szeretnélek, ha más lennél? De te épp azzal kezded, hogy nekem okozol fájdalmat!

- Nem tehetem! Nem tehetem! - kiáltotta kétségbeesetten.

- Úgy, nem tehetsz másként. És végül mégis csak vissza fogsz térni hozzám. Azt hiszed, hogy megélnék enélkül a tudat nélkül? De meg szeretnélek kímélni mindattól a szenvedéstől, ami útközben vár rád. És nem akarom, hogy a szükség kergessen a karjaimba, édes szívem! Azt akarom, hogy magadtól gyere - hogy most gyere!

A leány felelet helyett lovaglókostümje ujjára hajtotta arcát és keservesen sírni kezdett. Nick ujjai görcsösen fogták körül a kis kezét, amely idegesen kapaszkodott a nyereg gombjába.

- Nem tudod megtenni, kedves?

A barna fej hevesen nemet intett. Tarwin az ajkába harapott.

- Rendben van... maradjunk ennyiben!

Megfogta a leány odanyújtott kezét, szelíden és kedvesen beszélt neki, mint egy anya a kétségbeesett gyermekének. Ezekben a csendes pillanatokban belátta, hogy fel kell adnia a harcot, nem Kate-ért, nem szerelméért, sem ama megváltoztathatatlan elhatározásáért, hogy végül mégis csak magáénak nevezi, hanem csakis abban a kérdésben, hogy Kate elutazik-e Indiába. Hát utazzon, ha akar. Legfeljebb majd ketten utaznak.

Amikor elérték a meleg forrásokat, megragadta az első alkalmat, hogy Mrs. Mutrie-t beszélgetésbe vonja; Sheriff ezalatt a gőzölgő örvényeket és a fürdőket mutogatta az elnöknek és a tervezett óriás szállodáról beszélt. Kate apjához csatlakozott, nehogy Mrs. Mutrie kíváncsi tekintete megakadjon vörösre sírt szemein.

Tarwin az elnök feleségét a folyó mentén vezette sétára; a víz a források mögött dörögve zuhant le a szakadék sziklásírájába. Néhány gyapotszerje nőtt az úton, ezeknek árnyékában hirtelen megállt.

- Tényleg meg akarja kapni a nyakéket? - kérdezte átmenet nélkül.

Az asszony újra felnevetett; turbékolva, mulatva, kissé mesterkélten.

- Hogy akarom-e? - ismételte. - Természetesen, hogy akarom. És kérem, a holdat is szeretném.

Tarwin elhárítóan karjára tette a kezét.

- Meg fogom szerezni - mondta határozottan.

Az asszonynak elállt a nevetése, sápadtan s komolyan nézett Tarwin arcába.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdezte gyorsan.

- Nagy örömet szerezne magának? Örülne, ha megszerezném? Milyen áldozatot tudna hozni azért, hogy a magáé legyen?

- A térdeimen csúsznék Omaháig - felelte most már teljes komolysággal. - Indiáig is, ha kell.

- Rendben van - felelte Tarwin nyugodtan. - Most hallgasson ide. Én azt akarom, hogy a C. C. C. eljöjjön Topázba. Maga a nyakéket akarja. Akar velem üzletet kötni?

- De hiszen maga sohasem fogja...

- Azzal ne törődjön! Én teljesíteni fogom, amit vállalok. És maga?

- Azt gondolja, hogy...

- Igen, azt gondolom - felelte határozottan. - Tud nekem kötelező ígéretet tenni?

Tarwin erőltetett nyugalommal, egymásra szorított fogakkal, körmeit tenyerébe vájva állt az asszony előtt, minden porcikájával lesve a választ.

Mrs. Mutrie oldalt hajtotta fejét s szemszögletéből kihívó, csábító, kissé habozó tekintetet vetett a férfira. Belement az üzletbe.

- Azt hiszem, hogy én sokat el tudok érni Jimnél - mondta végül is álmodozó mosollyal.

- Szóval, megkötjük az üzletet?

- Igen! - felelte.

- Adja rá a kezét.

Kezet fogtak. Egy pillanatra hallgatagon álltak egymással szemben, egymás szemébe mélyesztve tekintetüket.

- Igazán, meg fogja nekem szerezni?

- Igen.

- Megtartja a szavát?

- Igen.

Nick erősen megszorította az asszony kezét, hogy az halkan felsikoltott.

- Ó, vigyázzon... fáj!

- Rendben van - felelte rekedten s elengedte. - A szerződés érvénybe lépett. Holnap elutazom Indiába.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Tarwin Rhawut állomás peronján állt, tünődő tekintetet vetve a Bombay felé távozó személyvonat hatalmas porfelhője után.

Mire a por leülepedett s a forró levegő újra akadálytalanul és tisztán rezgett a fehér kövezeten, megfordult és hunyorgó szemekkel üdvözölte Indiát.

Tizennégyezer mérföldet átutazni igen egyszerű dolog. Az ember egy darabig nyugodtan fekszik a hajón, azután ingujjban végigterül egy vagon bor borította padján és megvárja, míg Kalkuttából Rhawutba érkezik. A nap csak azért tetszett Tarwinnak hosszúnak, mert nem láthatta Kate-et, holott folyton rá kellett gondolnia. De miért is jött ő tulajdonképpen ide - a Rajputana síkság kétségbeesett sárga sivatagja kedvéért, vagy hogy Rhawut kanyarodó sínjeit nézze? Hisz ennél még Topáz is lakályosabb volt, amikor még csak egy templomból, kocsmából, iskolából és három lakóházból állott; ez az itteni elhagyatottság megborzosgatta Tarwint. Első pillanatra látta, hogy ez a nép ebben a sivárságban akar élni, és nem akar semmit sem tenni ellene. Ez az ország maga volt a kétségbeesés, a megváltozhatatlan, mindenfelé elzárt tökéletes magány. Ennek a kőpályaudvarnak, ezeknek a merev, megmozdíthatatlan falaknak, az állomás földrajzi adatai megdönthetetlen pontosságának, mindennek nem lehetett jövője. Soha Rhawutba új vasútvonalat nem fognak vezetni. Itt nem volt ambíció. Rhawut a kormányé volt. Amerre a szem elnézett, csak sivatagot látott; itt nem volt fű-fa, nem volt egyetlen görbe vonal, nem volt teremő élet. Még az állomásépület mályvaszínű kúszónövényei is hervadoztak, mert senki sem törődött velük.

Tarwint a honvágytól pillanatnyira megmentette az egészséges düh, amely erre a látványra előntötte. Az épület felől egy kövér barna ember közeledett feléje, könnyű fehér pamutruhában, fején fekete bársonysapkával. De ez az úriember, aki állomásfőnöke és egyben egyetlen állandó lakója volt Rhawutnak, oly szórakozott tekintettel nézett el Tarwin fölött a levegőbe, mintha nem is venné észre az idegent, mintha ez csak a tájképnek volna valami jelentéktelen része. Tarwin kezdett szimpátiát érezni az amerikai szabadságharc déli pártja iránt.

- Mikor indul a legközelebbi vonat Rhatoreba? - kérdezte.

- Nem indul vonat! - felelte a férfi, minden egyes szó között szünetet tartva. Gépiesen, szórakozottan, felelőtlenül hadarta el mondanivalóját, mint egy fonográf.

- Nem indul vonat? Hol van itt a menetrend? Hol van egy vonat-tabella? Hol van itt térkép?

- Innét egyáltalában nem indul semmiféle vonat.

- Hát akkor mi az Istennek van maga itt?

- Sir, én állomásfőnök vagyok, és nem tartom megengedhetőnek, hogy ön udvariatlanul beszéljen a vasúti társaság alkalmazottaival.

- Ugyan! - komolyan mondja? Nos hallgasson ide barátom, tisztelt állomásfőnöke ennek az istenverte, Isten háta mögötti országnak, ha szereti az életét, közölje velem habozás nélkül, hogy hogy kerülhetek el Rhatoreba. Siessen!

Az ember hallgatott.

- Nem hallja? Hogy jutok el Rhatoreba? - ordította az amerikai.

- Honnét tudjam én azt? - felelte az ázsiai.

Tarwin figyelmesen megszemlélte ezt a fehérbe öltözött barna férfiút, kezdve lakkcipőjétől, melyekből hímzett kapcák alól bújtak ki a vastag lábak, egész a fekete bársonysapkáig fején. Ez a szenvedélytelen keleti tekintet, melyet tulajdonosa, mintha az állomás mögött elterülő bíbor domboktól sajátított volna el, egy pillanatra, egy aljas, bátortalan, méltatlan pillanatra kétségeket ébresztett Tarwinban, hogy vajon Topáz és Kate megérik-e mindezt az áldozatot.

- Kérem a jegyét! - mondta most a bábu.

Alkonyodott. Ezt az emberi gépet azért állították ide, hogy jegyeket adjon és szedjen és történhetne bármi, emberek szerelme, küzdelme, halála, ott a szeme láttára, ő tovább szedné és adná a jegyeket.

- Annyit mondok neked te fénylő koponyájú csaló, te agátszemű márványoszlop, ha nem...

De nem folytatta, a düh és a kétségbeesés szavát vették. A sivatag mindent elnyel, egyforma közönnnyel gyűlöletet és szeretetet és a bábu megsemmisítő nyugalommal hátat fordított Tarwinnak, bement az állomásépületbe és magára zárta az ajtót.

Tarwin felhúzott szemöldökkel az ajtó elé állt, csábító fütyöt hallatva s egy amerikai negyed-dollárost és egy rúpiát csörgetve meg markában. A jegyárusító tolóablaka azonnal felhúzódott és látni engedett egy hüvelyknyit a bábu mozdulatlan arcából.

- Hivatalos minőségben szólva, Nagyságod Rhatoreba csak bivalyfogaton utazhatik, via országút.

- Szerezze meg nekem a bivalyfogatot!

- Nagyságod biztosítja nekem a províziót?

- Természetesen. - A fekete bársonysapka alatti agyat nem annyira a szó, mint inkább a hangsúly győzte meg. Az ablak lecsapódott, és ha nem is rögtön, de nem túl sokára hosszú, bőgő üvöltés hallatszott, mintha valami rosszkedvű varázsló idézne késlekedő szellemeket.

- Ó, Moti! Moti! Ó... Ó!

- Szóval Motinak hívnak! - morogta Tarwin s táskájával kezében átvette magát az alacsony kökerítésen, majd az ajtón át kilépett Rajputana földjére. Arra a kilátásra, hogy tovább utazhatik, azonnal visszanyerte megszokott jókedvét és önbizalmát.

Közötte és a bíborfényben ragyogó heglánc között tizenöt mérföldnyi köves pusztát terült el, sziklakkal s itt-ott beteges fák csoportjaival. Szárazság és por fojtogatta a tájat, mely szintelen volt, mint a prérók gyermekeinek naptól megfakult haja. Nagy távolságban egy sós tó ezüst tükre csillogott, mögötte egy kékesen sötétlő tömör facsoporttal. A kíméletlen napégette sivár táj hasonlított a hazai prérókra és más volt mégis. Tarwin szíve megsajdult a honvágytól. Nemsokára egy szakadékból, amely azonban - amint azt Tarwin rövidesen megállapította - csak egyszerű mélyedés volt két alacsony domblánc között, amelyek a falut körülfogták, óriási porfelhő emelkedett égnek; a porfelhő közepén a bivalyfogat közeledett. A kerekek halk csikorgása egyre erősödött, csakhamar fülsiketítő szűkülésbe csapva át, ami újra hazai emlékeket ébresztett Tarwinban: ilyen hangokat gyakran hallott Topázban, ha a nehéz teherkocsikat hirtelen lefékeztek a lejtőn. Itt természetesen szó sem volt teherkocsiról: négy kerék közeledett, amelyek faragatlan, többnyire négyszögű fatuskókból voltak összeállítva, négy hámozatlan, ugyancsak faragatlan lécs tartotta őket össze, a fölérük helyezett lapos deszkaláda oldalán kókuszrostokból csavart kötelek feszültek. Két kehes bivaly, valamivel nagyobbak, mint az újfundlandiak, valamivel kisebbek, mint az alberney-ek, húzták ezt az alkotmányt, amelynek akár fél loéró is tökéletesen megfelelt volna. A kocsi befutott az állomás elé és a

bivalyok, miután szemügyre vették az új utast, lefeküdtek a földre. Tarwin kényelmesen ráült útitáskájára, két kezébe támasztotta szédülő fejét és harsogó nevetésre fakadt.

- Kezdje el! - mondta a bábnak. - Kösse meg az üzletet! Ráérek.

A következő pillanatban, mintha égiháború tört volna ki. Ilyen ádáz üvöltözést, jajgatást, ilyen pokoli hangzavart még kaliforniai játékteremben is ritkán hall az ember. Az állomásfőnök úr méltóságteljes nyugalma egyszerre elpárolgott, mint a kámfor. Üvöltött, deklamált, káromkodott, kezeivel hadonászott, mint egy kiszabadult őrült s a meztelen kocsis, akinek épp csak hogy a csípőjét fedte valami kendő, méltó, erős ellenfélnek bizonyult. Mind a ketten szakadatlanul Tarwinra mutogattak, az ember azt hihette volna, hogy születéséről, őseiről vitatkoznak, holott nyilván csak a testsúlyát igyekeztek felbecsülni. Ha úgy látszott, hogy már-már barátságosan megegyeznek, váratlanul újra kitört a szenvedélyes vita, újra előről kezdtek el mindent, újra megvitatták a testsúly és a menetidő problémáját.

Tarwin az első negyedóra alatt egyformán bátorította a két ellenfelet, pártatlanul uszítva egyiket a másik ellen. Azután felszólította őket, hogy vessenek véget az ügynek és amikor nem talált meghallgatásra, felfedezte, hogy túrhetetlenül meleg van és erélyesen ráordított mindkettejükre.

A kocsis egy pillanatra kimerülve elhallgatott. Ezt a pillanatot a bábu kihasználta, Tarwinra vetette magát, megfogta a karját s a fülébe üvöltötte: „Minden el van rendezve Uraságod, minden el van rendezve! Én elrendezni! Ez az ember nagyon neveletlen ember, ön nekem adni a pénzt, én mindent elrendezni!”

Gyorsan, mint a villám, a kocsis birtokába vette Tarwin másik karját, érthetetlen nyelven, de annál szenvedélyesebb hangsúllyal könyörögve, hogy ne hallgasson ellenfelére. Amikor Tarwin önkénytelenül hátralépett, mind a ketten követték, egy-egy szabad karjuk drámai gesztusaival egészítve ki szónoklatukat, mialatt az állomásfőnök egyre rosszabbul beszélt angolul és a kocsis lassanként teljesen elfelejtette a fehér emberek iránt érzett respektusát. Tarwin végül is lerázta magáról a két ellenséges hadsereget, kézításkáját a bivalyfogatba hajította, maga is utána ugrott s elordította az egyetlen hindu szót, amit ismert. Szerencsére az a szó volt az, ami egész Indiát mozgásba tudja hozni: „challo” aminek körülbelül az az értelme, hogy „előre”.

Viszályt és halált vetve el, amerre elhaladt, Tarwin Nick Topázból, Colorado államából, így indult neki a rajputanai sivatagnak.

HATODIK FEJEZET.

Vannak körülmények, amelyek között négy nap egy örökkévalóságnak tűnik. És ilyen körülmények között folyt le Tarwin utazása a bivalyfogatban, amelyből kilencvenhat órával azután mászott elő, hogy a bivalyok kikecmeregtek a rawuti portömegek közül. Ez a kilencvenhat óra úgy kísérté nyomon, mint egy sötét, sivító ördögökből álló menet. A bivalyfogat óránként két és fél mérföldet tett meg. Vagyonokat lehetett nyerni, vagy veszteni Topázban - ó, szerencsés Topáz! -, amíg a fogat átmászott egy vörös homokkal bélelt kiszáradt folyóágyon. Azalatt az idő alatt, amíg a kocsis az útmenti étkezések elkészítésével bibelődött, Amerikában városok keletkeztek és dőltek romba, mint hajdan Théba. A várakozási idő alatt - Tarwinnak úgy tetszett, hogy az egész út nem egyéb ilyen várakozási időnél - az volt az érzése, hogy az Egyesült Államoknak valamennyi polgára utoléri és elhagyja, és mérhetetlen kínokat szenvedett abban a tudatban, hogy soha életében nem fogja behozni tudni ezt az elvesztett időt.

Bíborfejű, karcsú nád libegett a dombok közti mocsaras mélyedésekben nőtt magas fű fölött. A szalonkák és a rigók alig tartották érdemesnek, hogy kitérjenek a bivalyok orra előtt; egy alkalommal pedig, amikor Tarwin egy csillogó sziklán feküdt, két fiatal párducot figyelt meg, amint vidáman játszottak egymással, mint a macskák.

Néhány mérföldnyire Rhawuttól a kocsis a szekér fenekéről széles kardot szedett elő, azt a nyakába akasztotta és ostor helyett használta. Tarwin megállapította, hogy itt is, mint odahaza, minden férfi fel van fegyverezve. De ezt a háromlábnyi esetben acélt semmiért a világon el nem cserélte volna az ő otthoni gyors és kényelmes revolveréért.

Egy alkalommal Tarwin vidám hurrá-kiáltásokkal felugrott a szekérben; azt hitte, hogy egy prérisekér fehér tetejét látja megcsillanni a napban, amelyet az amerikai kivándorlók használnak. De csak egy óriási gypjuszállító szekér volt, amelyet tizenhat bivaly húzott himbálózva a magaslatokon és lejtőkön át. Mindennek tetejébe az átkozott indiai nap egész út alatt oly kibíratatlan hőséget terjesztett, hogy Tarwin nem értette meg, miért is szerette ő úgy azelőtt Colorado örökös napfényét. Hajnalban a sziklák úgy csillogtak, mint a gyémántok, délben a folyamagyak száraz homoka vakította villogásával, míg este hideg száraz szél keletkezett és a látóhatáron elterülő hegyek élénk színeiben ragyogtak a naplementében. Tarwin most megértette, hogy miért hívják a Keletet meseországnak; a dombok mintha rubinokból és ametisztekből lettek volna faragva, míg a közöttük elterülő völgyek fehéren fénylettek, mint az opál. Hátán elterülve feküdt a szekérében, tágra nyitott szemekkel meredve az esti égre és a Naulahkáról álmodozott; kétségek fogták el, hogy drágakövei felvehetik-e a versenyt ezzel a jelenettel.

- A felhők tudják, hogy én milyen járatban vagyok itt. Jó jelnek veszem - mondta magában.

A nyakék megszerzésére vonatkozó terve abból állt, hogy egyszerűen megvásárolja tulajdonosától; a hozzávaló készpénzt úgy akarta megszerezni, hogy elzálogosítja a várost. Topáz jó volt minden pénzre, erről meg volt győződve, és ha a maharadza túlságos magas árat akar szabni, egyszerűen szindikátust alapít.

Mialatt a szekér ide-oda himbálózott, Tarwin, akinek feje hol a jobb, hol a bal falnak ütődött neki, azon gondolkodott, hogy vajon Kate hol lehet most. Kedvező körülmények között már Bombayba érkezhett. Tarwin pontosan kiszámította a leány útvonalát; de tekintetbe kellett vennie, hogy a nő nem tud olyan szabadon mozogni, mint a semmi köteléktől nem akadályozott férfi, akinek erejét megkettőzi az iránta és Topáz iránt való szerelme. Lehetséges, hogy Kate egy darabig a Zenana missziónál maradt Bombayban. Azt az eshetőséget, hogy útközben

beteg lehetett, nem akarta számításba venni. Most nyilván pihent, az utasításokat várta és megtekintette a különös ország csodáit, amelyekre Tarwin Kelet felé való vad hajszájában ügyet sem vetett - de legkésőbb néhány napon belül meg kellett érkeznie Rhatoréba.

Magában nevetett, ajkával csettintve, ha elképzelte találkozásukat; egyelőre azzal szórakozott, hogy igyekezett kitalálni, vajon a leány hol keresi őt most gondolataival.

Tarwin alig 24 órával Mrs. Mutrie-val való beszélgetése után San Franciscóba utazott, a topázi magaslatokon áthaladó vonattal, senkitől sem búcsúzva el és senkinek sem árulva el útitervét. Lehet, hogy feltűnt Kate-nek esti búcsúzkodásának különös bensősége, amikor apja háza előtt, a meleg forrásoktól való visszatértük után elváltak egymástól. De a leány nem tett semmi megjegyzést és Tarwin siettetett a búcsút, nehogy utolsó pillanatban mégis csak elárulja titkát. Másnap reggel a legnagyobb csendben eladott néhány telket - igen alacsony áron -, hogy megszerezze magának az utazáshoz szükséges pénzt; de ez is annyira beletartozott kiszámíthatatlan üzleti módszerébe, hogy senkinek sem tűnt fel; és amikor végül a vonat ablakaiból, mélyen maga alatt, megpillantotta a völgyben hunyorgó lámpákat, megvolt az a bizonyossága, hogy a városnak, amelynek megmentésére és felsegítésére Indiába utazott, a leghalványabb sejtelve sem volt nagyszabású tervéről. Hogy még jobban biztosítsa titkát, a kalauznak, akivel szokásához híven leült egy szivarra, a legnagyobb titoktartás terhe alatt elmondta, hogy egy kisebbfajta bányaspekulációt tervez Alaszkában, amit ott személyesen kell lebonyolítani.

A kalauz egy pillanatra zavarba hozta Tarwint azzal a kérdéssel, hogy távolléte alatt ki vezeti majd a választási harcot, de Tarwin gyorsan visszanyerte lélekjelenlétét. Azt felelte neki, hogy minden el van már rendezve. Ugyancsak titoktartás terhe alatt nagyjában azt is közölte a kalauzzal, hogy milyen úton-módon van ez az ügy elintézve. Tudta Tarwin, hogy mit csinál.

Mindazonáltal útközben gyakran elgondolkodott azon, hogy a kalauzzal folytatott beszélgetésének meglesz-e a kívánt hatása és hogy vajon Mrs. Mutrie meg fogja-e tartani ígéretét, hogy a választás eredményét megsürgönyzi neki Rhatoréba?

Mulattatta az a gondolat, hogy az asszonytól fogja megtudni, vajon tagja-e a coloradói törvényhozó testületnek, de Mrs. Mutrie volt az egyetlen élő ember, aki ismerte címét; és minthogy tetszett neki az ötlet, a „mulatságos összeesküvés”, ahogy nevezte, Tarwin örömmel fogadta el ezt a megoldást.

Amikor már sziklaszilárdan meg volt arról győződve, hogy soha életében többet fehérbőrű ember nem fog a szeme elé kerülni, hogy soha értelmes és érthető emberi hangok nem ütnek meg többé fülét, a szekér egy, két domb közötti völgyecskén áthaladva, egy épület előtt állt meg, amely pontos hasonmása volt a rawuti állomásépületnek. Két vörös kockából állott, de színültig tele volt fehér emberekkel, hogy Tarwin majd az ölébe nem vette örömeiben az egész házat. Az urak nem voltak túlzott gondossággal öltözve; hosszú székekben feküdtek a verandán, mindegyik mellett egy kopott bőrkoffer.

Tarwin hosszú megmerevedett lábait mondhatatlan nehézségekkel kiegyenesítve, kimászott a szekérből. Jól kinyújtózkodva, megropogtatta csontjait. E pillanatban gipszmodellhez hasonlított, úgy elfedte a por és a homok, mintha a sivatag viharjából került volna ki. A por tökéletesen ellepte minden részecskéjét; fekete amerikai zsakettje gyöngyszínűen csillogott és nem lehetett megállapítani, hogy hol ér véget a nadrágja és hol kezdődik a cipője; minden mozdulatánál csörgött és ömlött róla a homok. Szenvedélyes „hála istennek” kiáltása ugyancsak porba és köhögésbe fulladt. Fellépett a verandára, hevesen dörzsölve gyulladt szemeit.

- Jó estét uraim - mondta. - Van itt valami innivaló?

Senki sem állt fel a helyéről, de az egyik dzsentlemen hangosan hívta a szolgát; míg egy másik, aki vékony, sáfrányszínű selyembe volt öltözve, ami úgy lógott le róla, mint madár-íjesztőről a rongyok, szintelen arcát feléje fordította és hanyagul megkérdezte:

- Mi járatban van itt?

- Hát még itt is van ebből a fajtából! - gondolta Tarwin, a rövid kérdésben azonnal ráismerve a kereskedelmi utazók tolvajnyelvére.

Végigjárt a hosszú soron és szíve nagy örömeiben és hálájában mindenkivel kezet szorított. Csak azután jutott eszébe, hogy párhuzamot vonjon India és Amerika között, és hogy felvesse magában a kérdést, hogy vajon ezek a lomha és csendes lótuszevők tényleg ugyanazt a mesteriséget űzik-e, mint azok a vidám fickók, akikkel a vonatok dohányzófülkéiben és kocsmákban nem egyszer ült együtt vidám történeteket és vicceket mesélve és politikai véleményeiket cseplgetve. Nem, ezek láthatóan csak értéktelen, szellemtelen paródiái voltak annak a mozgékony, vidám, tolakodó s merész fajtnak, amelyből odahaza a kereskedelmi utazók kikerültek, vagy pedig - hátfájása juttatta ezt hirtelen eszébe - ők is valamennyien bivalyfogaton utaztak „via országút” s ezért sülyedtek olyan mélyre.

Tizenkét hüvelyknyi whyskibe és szódába sülyesztette ezután orrát s addig hagyta benn, amíg a pohárból az utolsó csepp is el nem fogyott. Azután belevetette magát egy üres székbe és még egyszer szemügyre vette a társaságot.

- Valaki azt kérdezte tőlem, hogy mit keresek itt? Semmit... kéjutazáson vagyok...

Nem volt ideje rá, hogy feleletének képtelen humorát kiélvezze, mert a jelenlevő öt úr hirtelen oly harsogó nevetésre fakadt, mint ahogy az olyan emberek nevetnek, akik már hosszabb ideje meg vannak fosztva az élet vidámabb lehetőségeitől.

- Kéjutazás? - kiáltotta az egyik. - Ó, atyáúristen. Nem éppen a legalkalmasabb helyre jött!

- Jól tette, hogy csak kéjutazásra jött ide - mondta egy másik. - Itt a feje tetejére állhat, akkor sem fog üzletet kötni.

- Előbb csapolhatna vért egy sziklából, mint hogy itt üzlethez jusson. Én már 14 napja itt vagyok...

- De hát miért? - kérdezte Tarwin.

- Mi már valamennyien több mint egy hete vagyunk itt - dörmögte egy negyedik.

- Mit keresnek itt? Mi a dolguk?

- Ön nyilván amerikai, ugye?

- Igen Topázból, Colorado állam. - Ez a kijelentés láthatóan semmi hatást nem váltott ki a jelenlévőkből. Akár ha görögül beszélt volna. - Hát mi itt a baj?

- A király tegnap két új feleséget vett. Még hallhatja is a városban a gongütéseket. Ezenkívül egy új lovasezredet akar felállítani az indiai kormány számára s ebből az alkalomból összeveszett az itteni politikai kormány megbízottal. Három napja ostromlom Nolan őrnagy ajtaját, aki azt állítja, hogy semmit sem tehet a legfelsőbb kormány előzetes beleegyezése nélkül. Megkísértem, hogy elfogjam a királyt, amikor vaddisznó-vadászatra megy, naponként írok a miniszternek s a közbeeső időben teveháton lovaglok a város körül s ezalatt halomszámra kapom cégemtől a leveleket, amelyekben csodálkozva kérdezik, hogy miért nem inkasszálók.

Tíz perc múlva Tarwin kezdte áttekinteni a helyzetet. Ezek a lehervadt urak egy fél tucat kalkuttai és bombay-i cég ügynökei voltak, akik szokásos tavaszi hadjáratuk alkalmával

felkeresték az itteni piacot, hogy némi pénzt szedjenek ki ebből az uralkodóból, aki tonnaszámmra rendelt és grammonként fizetett. Tucatszámra, százszámra rendelt puskákat, utazási készleteket, tükröket, kályhadíszeket, csipkéket, színes karácsonyfa-üveggolyókat, nyergeket, könnyű és nehéz kiránduló kocsikat, orvosi műszereket, porcelánfigurákat, ahogy szeszélye diktálta. Ha a bevásárlásai nem érdekelték többé, akkor a számlák kiegyenlítésével sem törődött valami nagyon, és minthogy kopott fantáziáját húsz percnél tovább semmi sem tudta foglalkoztatni, gyakran megtörtént, hogy érdeklődése már a bevásárlással teljesen kimerült és hogy a drága kalkuttai ládákat ki sem nyitották. Az indiai császárság által fenntartott békeállapot megakadályozta őt abban, hogy hadjáratot indítson más uralkodók ellen, ami neki és őseinek évezredek óta legfőbb szórakozása volt - harcias ösztöneit most a bankjegy-gyűjtőkkel való küzdelmeiben kellett kielégítenie. Az egyik oldalon ott állt Anglia képviselője, a legfelsőbb államhatóság, azzal a rendeltetéssel, hogy megtanítsák igazságosan és takarékosan kormányozni; a másik oldalon, tudniillik palotájának kapuja előtt mindig ott talált egy kereskedelmi utazót, akinek lelkében ádáz küzdelmet vívott a rossz adós iránt érzett megvetés és a minden angol lélekben otthonos alattvalói hódolat. E között a két hatalom között kellett öfelségének - homloka verejtékével - mindennapi szórakozására időt találnia: vaddisznó-vadászatban, lóversenyben, hadserege egzecíroztatásában, további felesleges vásárlásokban és feleségeinek ügyes kormányzásában, akik valamennyien jobban ismerték minden egyes ügynök számláját, mint akár öfelsége miniszterelnöke. A háttérben viszont ott volt az indiai kormány, aki félreérthetetlenül kijelentette, hogy semmiféle garanciát nem vállal a királyi adósságokért és aki a maharadszának időnként kék bársonydobozkákban drágakő díszítette rendjeleket küldött, hogy megédesítsék neki a politikai helytartó kellemetlenkedéseit.

- Remélem, hogy mindezt alaposan megfizettetik a királlyal?

- Hogy érti ezt?

- Nos, ha nálunk odahaza egy kliens hasonlóképpen viselkedik, ha találkát ad valakinek másnapra a szállodában és nem jön el és harmadnap újabb találkát beszél meg, amelyen aztán ugyancsak nem jelenik meg, az ügynök ezt mondja magában: rendben van barátocskám! Ha ki akarod fizetni a szállodaköltségemet, bor-, likőr- és szivarszámlámat, azalatt az idő alatt, míg rád várok, én nem bánom! Én majd csak eltöltöm valahogy az időm. És további két nap után már a pókerben szenvedett veszteségeivel is az adós számláját terheli meg.

- Ez biz' rendkívül érdekes. De hogy könyveli el ezt a tételt?

- Felszámítják neki a legközelebbi alkalommal. Az árak annyival emelkednek.

- Ó, az árak nálunk is emelkednek. A nehézség csak ott van, hogy nem tudunk a pénzünkhöz jutni.

- Én csak azt az egyet nem értem, honnét van az uraknak annyi idejük, hogy hétszámmra itt heverhetnek Rhatorében - mondta Tarwin csodálkozva. - Abban az országban, ahonnan én jövök, az ügynök pontosan kiszámított idő alatt végzi el túráját és ha az egyik vagy a másik helyen véletlenül feltartják egy napra, sürgönyileg értesíti a szomszéd városban levő vevőjét, hogy jöjjön el az állomásra a vonatjához és a várakozási idő alatt köti meg vele az üzletet. Azalatt az idő alatt, amíg egy bivalyfogat egy mérföldet tesz meg, nálunk egy ügynök az egész földtekét el tudná adni. Ami pedig a pénzt illeti, miért nem fordulnak a bírósághoz? A maguk helyén én már rég zár alá vettem volna az egész országot. Zár alá vettem volna a kastélyt, zár alá vettem volna a királyi koronát. Fizetési meghagyásokat szereztem volna a dzsentlemen ellen s végrehajtottam volna - személyesen, ha erre lenne szükség. Húvösre tételném az öreg gazembert és magam kormányoznék helyette Rajputanában - de behajtanám a követelésemet!

Az öt dzsentlemen sajnálkozó mosollyal nézte Tarwint. - Ezt ön nem érti! - mondták ketten egyszerre. Azután valamennyien bő magyarázatokba kezdtek; lomhaságuk egyszerre elhagyta őket, valamennyien egyszerre beszéltek.

Tarwin rövidesen megértette, hogy a verandán tartózkodó úriemberek, dacára annak, hogy a látszat ellenük szólt, igen jó üzletemberek voltak. Üzleti módszerük abban állt, hogy mint a koldusok lefeküdtek az urak palotáinak kapui elé. Igaz, hogy ez sok időbe került, de vég-eredményben az ember mégis csak hozzájutott valami pénzhez, különösen akkor - jegyezte meg a sárga selyembe öltözött úr -, ha fel tudta ébreszteni a miniszterelnök és rajta keresztül a király feleségeinek érdeklődését.

Tarwin egy pillanatra elmosolyodott; Mrs. Mutrie-ra kellett gondolnia.

A sárga selyemruhás férfi ragadta most magához a szót és Tarwin megtudta tőle, hogy az uralkodó királynő egy férjgyilkos asszony, aki megmérgezte első férjét. A király véletlenül meglátta, amikor egy vaskalitikában a vesztőhelyre vitték és a monda szerint megkérdezte tőle, hogy őt is megmérgezné-e, ha feleségül venné. Minden bizonnyal, felelte az asszony, ha úgy bánná vele, mint ahogy az első férje bánt vele. A király erre feleségül vette, részben, mert fantáziáját ingerelte az asszony, részben, mert tetszett neki brutálisan nyílt válasza.

Ez a cigányasszony, akinek eredetét senki sem ismerte, egy év leforgása alatt lábai alá gyűrte a királyt és az egész államot. Ezekről a lábokról a királyi háztartás többi asszonya azt terjesztette gyűlölködve, hogy kemények és durvák lettek a szégyen ösvényén való vándorlástól. Egy fiúgyermeket szült a királynak, akire féltékenyen büszke volt, utána megkettőzött energiával igyekezett fenntartani és megerősíteni az államügyekben való egyeduralmát. A legfelsőbb kormány, ezermérföldnyi távolságban is, jól tudta, hogy milyen hatalom ez az asszony és nem nagy szeretettel gondolt rá. A fehérhajú, mézajkú helytartónak, Nolan őrnagynak, aki egy rózsaszínű házban lakott, alig egy puskalövésnyire a város kapuitól, nem egy küzdelmet kellett vele megvívnia. Éppen az utóbbi időben szenvedett tőle igen megalázó vereséget. A királyné hirtelen felfedezte, hogy egy sziklákba vájt kanális, amely nyáron a város vízellátásáról volt hivatva gondoskodni, az ablakai alatti narancskertjén fog átvezetni és rábírta a maharadzsat, hogy emelje fel szavát ez ellen a terv ellen. Most tényleg más útvonalon kellett vezetni a kanálist, nagy kerülővel, ami a helytartó évi jövedelmének több mint negyedét emésztette fel, de Nolan őrnagynak semmiféle tiltakozása nem használt.

Sitabhai, a cigányasszony selyemfüggönyök között hallgatta és nézte végig a rajah és a helytartó közötti beszélgetést: pokoli mulatságot szerzett neki e jelenet.

Tarwin mohón hallgatta ezeket a történeteket. Megfeleltek céljának, vizet hajtottak a malmára, még ha fel is döntötték teljesen azt az első tervét, hogy nyílegyenesen megy neki a célnak. Új világ tárult fel a szemei előtt, amelynek törvényeit és szokásait nem ismerte s amelyben minden lépését a pillanatnyi körülményektől kellett függővé tennie. Nem ismerhette ezt a világot, amíg közepébe nem került és belátta, hogy sokat tanulhat ezektől a körülötte heverő „lusta fickóktól”. Azt érezte, hogy az abc-től kezdve, mindent újra előről kell megtanulnia. Vajon mivel lehet megnyerni annak a különös lénynek a tetszését, akit itt királynak neveznek, mivel lehetne őt csábítani? Mivel örömet szerezni neki? És főleg mi az, amitől fél, amit respektál?

Tarwin gyorsan és logikusan gondolkodott. De nem árulta el gondolatait. - Nem csoda, ha a király tönkrement, ha ekkora udvartartásról kell gondoskodnia - mondta nyugodtan.

- Egyike India leggazdagabb uralkodóinak - felelte a selyemruhás. - Ő maga sem tudja, mennyi kincse van.

- Akkor miért hagyja itt magukat siránkozni, miért nem fizeti ki az adósságait?
  - Azért, mert hindu. Százezer rúpiát költ egy nászünnepekre, de négy év óta húzódzik egy kétszáz rúpiás számla kifizetésétől.
  - Miért nem szoktatják le erről! - makacsodott Tarwin. - Foglaltassák le a koronázási ékszereket.
  - Nem ismeri az indiai uralkodókat. Inkább meghalnak, semhogy megváljanak a koronázási ékszerektől. Azok szentségek. Azok részei az állami méltóságnak.
  - Mit nem adnék én érte - kiáltotta a háttérből egy hang -, ha egyszer láthatnám az „Állam-üdvét”.
- A közbekiáltóról később kiderült, hogy egy kalkuttai ékszerésznek az ügynöke.
- Hát az micsoda? - kérdezte Tarwin, szórakozottságot tettetve, mialatt még egyszer megtöltötte whyskis poharát.
  - Nem hallott soha a Naulahkáról?
- A sárgaruhás férfi felmentette Tarwint a felelet alól. - Ugyan! - mondta magvetően. - Ezt az egész történetet a papok találták ki.
- Azt nem hiszem - felelte az ékszerügynök megfontolt hangon. - Utolsó alkalommal, mikor itt voltam, a király maga mondta el nekem, hogy a Naulahkát egyszer megmutatta egy angol alkirálynak. Ez az egyetlen idegen, aki valaha látta. A király azt is elmondta nekem, hogy ő maga sem tudja, hol van pillanatnyilag a Naulahka.
  - Dajkamesék! Hát elhiszi ön, hogy léteznek két hüvelykkőbnyi smaragdok? - kérdezte a másik Tarwin felé fordulva.
  - A smaragdok csak az ékszer középső részét teszik - mondta az ékszerész - és én fogadni mernék, hogy egymásba forrasztott darabokról van szó. De nem ez lep meg. Azon csodálkozom, hogy ezek a fickók, akik nem igen törődnek azzal, hogy mi a szép, tiszta vízű kő, annyi fáradságot vettek maguknak, hogy legalább egy féltucat vagy ahogy mások mondják, ötven hibátlan követ szedtek össze. Azt mondják, hogy a nyakláncot akkor kezdték csinálni, amikor Hódító Vilmos Angliába ment.
  - Szóval volt egy-két évük erre a munkára - mondta Tarwin. - Én is vállalkoznék rá, hogy összehozok egy kisebbfajta ékszert, ha nyolc évszázadot bocsátanak rendelkezésemre.
- Kissé elfordította arcát a társaságtól és visszafeküdt székébe. Szíve hevesen dobogott. Különböző üzleteiben, bányaspekulációiban, telek- és földüzleteiben nem egyszer akadt olyan pillanat, amikor egy fél szó, egy szemhunyorgatás teljesen tönkretelhetett volna. De nyolc évszázad még soha nem esküdt össze ellene.
- A dzsentlemenek újra sajnálkozó mosollyal nézték végig Tarwint.
- A kilenc legritkább drágakőfajta mindegyikéből öt válogatott példány - folytatta az ékszerész. - Rubin, smaragd, zafír, gyémánt, opál, türkiz, ametiszt és...
  - Topáz? - kérdezte Tarwin büszke arccal.
  - Nem, fekete gyémánt... fekete, mint az éjszaka!
  - Honnét tudja mindezt olyan pontosan?... Hol tudta meg mindezt? - kérdezte Tarwin kíváncsian.

- Az ilyesmit nem nehéz megtudni Indiában... mindenütt beszélnek róla... de annál nehezebb utána járni az igazságnak. Senki a világon nem tudja, hogy hol őrzik ezt a Naulahkát.

- Nyilván a város valamelyik templomának alapzatában - mondta a selyembe öltözött férfi.

Tarwin minden óvatossága ellenére nem tudta magát tovább türtőztetni. Már látta magát, amint ásóval a kezében felássza az egész várost.

- Hát hol van az a város? - kiáltotta türelmetlenül.

A társaság a napsütésben izzó tájra mutatott, amelynek háttérében egy háromszoros faltól körülvett szikla csillogott. Pontosan olyan volt, mint azok a romba dőlt városok, amelyek mellett Tarwin bivalyfogatán elhaladt. A sivatag sárga homokja vette körül a sziklát - a tökéletes sivatag, amelyen fű, fa nem nő, s amelynek egyedüli lakója a vadszamár és legbensőbbében a vad teve.

Tarwin belefúrta tekintetét a táj emésztő forró párájába s megállapította, hogy a város körül nyoma sem látszik az életnek. Dél volt, őfelsége alattvalói aludtak. A magányosságnak ez a tömör sötét sziklája volt tehát Rhatore, utazásának célja: a Jericho, amelynek meghódítására indult el Topázból.

Tarwin elgondolkodott.

- Ha valaki bivalyfogaton jönne el Newyorkból, valamilyen topázi farmhoz, futóbolondnak nevezném - mormogta.

Felállt és kinyújtózkodott.

- Mikor lesz elég hűvös, hogy az ember bemehessen a városba? - kérdezte.

- Mit keres a városban? Jó lesz óvatosnak lennie! Könnyen összeütközésbe kerülhet a helytartóval! - figyelmeztette barátságosan selyemruhás barátja. Tarwin nem látta be, hogy miért tiltanak el attól, hogy a világ legkihaltabb városában egy sétát tegyen. De nem tett semmiféle megjegyzést, érezve, hogy nyugton kell maradnia ebben az idegen országban, amelyben - az asszonyok hatalmi vágyától eltekintve - semmi sem volt olyan, mint ahogy ő azt megszokta. De azért alaposan kezelésbe akarta venni a várost. Attól félt, hogy ha elhagyja magát, ez a gigászi renyheség - a sziklaszírtén még mindig nyoma sem volt az életnek - őt is megfertőzi, elnyeli vagy egy lusta kalkuttai üzletembert csinál belőle.

Igen, cselekednie kellett, mielőtt erőt vesz rajta a lustaság. Egyelőre aziránt érdeklődött, hogy hol van a sürgönyhivatal; kissé kétségbe vonta ennek az intézménynek létezését, bár a szeme előtt húzódtak a drótvezetékek.

- Ne felejtse el - kiáltotta valaki utána -, hogy minden sürgönyt, amit innen elküld, előzőleg bemutatnak az udvartartásnak és elolvastatják a királlyal.

Tarwin megköszönte a figyelmeztetést, magában megállapítván, hogy ezt a lehetőséget tényleg nem szabad „elfelejtenie”, neki különösen nem szabad és hosszú léptekkel gázolt át a homokon egy üzenen kívül helyezett mohamedán mecset felé, amelyet postahivatalnak rendeztek be.

A küszöbön bennszülött katona feküdt mély álomban, lova földbe szúrt lándzsájához volt kötözve. Más nyoma nem volt az életnek, csak néhány galamb turbékolt álmosan a sötét boltozat homályában.

Tarwin türelmetlenül keresgélte a Western Union kék fehér pajzsát, vagy valami más jelt, ami ezt helyettesíti. Megállapította, hogy a sürgönydrótok a templom kupolájába vájt lyukban futnak össze. A boltozat alatt két-három alacsony faajtót pillantott meg. A jó szerencsére

bízva magát, kinyitotta az egyiket és belépett. Meleg, szőrös testet érzett maga alatt, amely dörmögve felugrott, Tarwinnak ép annyi időt hagyva, hogy gyorsan félreugorjon, különben elgázolta volna az ingerült bivalyborjú. Majd a második ajtóval próbálkozott meg, nem vesztve el nyugalmát, s egy széles, alacsony lépcsőt fedezett föl mögötte. Megindult a kényelmetlen lépcsőn, azt remélve, hogy meg fogja hallani valahol a Morse-gép kopogását. De az épület olyan csendes volt, mint a sír. Ekkor újabb ajtót nyitott ki s egy szobába botlott, melynek tetőzete ezernyi tükörszilánkkal és barbár színű festményekkel volt díszítve. Ez a színáradat s a padló ragyogó fehérsége majd megvakították. Azt azonban mégis megállapította, hogy ez a sürgönyhivatal. Alacsony asztalon ósdi szerkezetű távirót fedezett fel. A kupolába tört nyíláson át, amelyen a drótokat bevezették s amelyet többé nem falaztak be, vakítóan hullott be a napfény.

Megállt a szoba közepén és figyelmesen körülnézett a szobában. Fejéről levette puha széles amerikai kalapját, amely nem felelt meg teljesen az indiai klíma követelményeinek és letörölte verejtékező homlokát. Ahogy ott karsún, egyenesen állt a napfényben, izmos, rugalmas testtel, ereje tudatában kiegyenesedve, nem kellett attól tartania, hogy e titokzatos épület valamelyik rejtekéből támadás éri. Akinek ilyen szándéka lett volna, kétszer is meggondolja, mielőtt beleköt ebbe az emberbe. Idegesen huzigálta hosszú, szőke bajuszát, amely e gyakran ismétlődő szórakozott mozdulat következtében puhán hajlott rá a felső ajakra, erőteljes és cseppet sem kétértelmű megjegyzéseket dörmögve olyan nyelven, amelyet ezek a falak még soha nem visszhangoztak. Hát lehetett az elhagyatottságnak ebből az örvényéből valaha is érintkezésbe lépni az Egyesült Államokkal! Még a káromkodása is, amelyet a kupola boltozata vert vissza, idegennek és semmitmondónak tűnt fel neki ezen az idegenszerű helyen.

Fehérruhás alak feküdt a padozaton.

- Itt, úgy látszik halottak teljesítik a szolgálatot - kiáltotta Tarwin, aki csak most fedezte fel a fehér foltot. - Halló... álljon fel!

Az alak dörmögve megmozdult, a fehér lepedő félrecsapódott és egy álmos arcú bennszülött bújott ki alóla, aki tetőtől-talpig galambszürke selyembe volt öltözve.

- Hó! - kiáltotta.

- Igen - felelte Tarwin zavartalan nyugalommal.

- Ön engem keres?

- Nem; de sürgönyözni szeretnék, ha van még valami villanyáram ebben a sírboltban.

- Sir! - felelte a bennszülött barátságosan. - Ön a megfelelő helyre fordult. Ennek az államnak én vagyok a postaigazgatója és sürgönykezelője.

Leült a rozoga székre, kihúzta az asztalfiókot és buzgón keresgélgni kezdett.

- Mit keres fiatalember? - kérdezte Tarwin. - Talán a Kalkuttával való kapcsolatot?

- A legtöbb dzsentlemen elhozni saját úrlapját - felelte a bennszülött némileg szemrehányó hangon -, de itt lenni úrlap. Van ceruza?

- Nem fogom fárasztani a tekintetes hivatalt. Jobban tenné, ha visszafeküdne és tovább aludna! Én magam le tudom kopogni a sürgönyt. Milyen jelt használ, ha Kalkuttát akarja hívni?

- Ön uram nem érteni ezt a szerszámot!

- Én nem érteni? Látna engem egy választási napon, hogy fejem a drótokat, mint a teheneket!

- Ennek a gépnek igen szakszerű kezelésre van szüksége, ön írni, én sürgönyözni. Ez a munkabeosztás! Hah, hah!

Tarwin a következő szöveget írta le a papírra:

„Munkában vagyok, ne feledkezzék meg C. C. C.-ről. Tarwin.”

A sürgöny Mrs. Mutrie-nek szólt Denverbe.

- Most feküdjék neki, fiatalember!- szólította fel Tarwin a szelíden mosolygó hivatalnokot.

- Rendben van. Semmi félelem. Azért vagyok itt - felelte a bennszülött, aki úgy látszik kezdte megérteni, hogy ennek a különös idegennek sietős a dolga.

- Mondja, meg fog ez valaha is érkezni rendeltetési helyére? - kérdezte Tarwin az asztalnak támaszkodva és bizalmasan a vállára verve a postaigazgató úrnak, mintha arra akarná bátorítani, hogy vallja be nyugodtan, nem csalás-e ez az egész rhatorei postahivatal.

- Ó, hogyne! Holnap fog megérkezni! Denver az Amerikai Egyesült Államokban fekszik - mondta a bennszülött, gyerekes büszkeséggel nézve fel Tarwin arcába.

- Adja ide a kezét fiatalember! - kiáltotta Tarwin, feléje nyújtva szőrös markát. - Micsoda tudomány lakozik önben!

Körülbelül egy félóráig maradt még a hivatalban, közös ismereteik alapján összebarátkozva a tudós férfival és elnézte, hogy dolgozik a távirón. Különös érzés fogta el, amikor látta, hogy összeköttetésbe lépett hazájával. Beszélgetésük alatt a bennszülött hirtelen keresgélni kezdett a fiókban és egy porlepte sürgönyt húzva ki, Tarwin felé nyújtotta:

- Nem ismerni valamilyen új angolt Rhatoréban Turpin néven? - kérdezte.

Tarwin egy pillanatig a címre meredt, majd gyors mozdulattal felszakította a borítékot. A sürgöny tényleg neki szólt. Mrs. Mutrie-től jött, aki szerencsekívánatait küldte a választási eredményhez: Tarwint 1518 szótöbbséggel megválasztották sheriffnek.

Tarwin kiadós örömvöltsébe tört ki, majd a mecset fehér márványpadlóján győzelmi táncot járt el, a bámészkodó postamestert előráncigálva asztala mögül és egy gyors valcert jár el a méltán csodálkozó férfiúval. Azután mély szálám-köszöntéssel lerohant a lépcsőn, sürgönyét magasan lobogtatva, vad bakugrásokkal hazaindult a menedékházba.

Hazaérve, fürdőt készítettett magának, hogy a sivatag homokjával egyszer s mindenkorra leszámoljon. Ezalatt a verandán az ügynökök az új jövevény személyével foglalkoztak. Amikor Tarwin kéjesen kinyújtózott a fürdőkádnak szolgáló óriási cserépedényben s egy barna bőrű vízhordó legény fejére öntötte a kecsketömlő tartalmát, megjegyzés ütötte meg a fülét, amelyet a szokottnál valamivel hangosabban kockáztatott meg az egyik ügynök:

- Nyilván aranyat akar venni, vagy petróleum-kutakat fúratni, de nem akar róla beszélni.

Tarwin nevetve hunyorgatott vizes balszemével.

HETEDIK FEJEZET.

A sivatagban található menedékházak nincsenek túltömve bútorokkal és szőnyegekkel. Az utazónak meg kell elégednie egy asztallal, két székkal, egy ruhafogassal és egy árjegyzékkel a falon: mindenki magával hozza az ágyat és a fehéreneműt. Tarwin komoly figyelemmel olvasságta az árjegyzéket, mindaddig, míg váratlanul mély álomba nem merült; előzőleg azonban megállapította, hogy a menedékházaknak csak igen távoli hasonlatosságuk van a szállodákkal, az utazó állandóan ki lévén téve annak a veszélynek, hogy az első huszonnégy óra után kiteszik kényelmetlen szobájából.

Mielőtt lefeküdt az ágyba, tollat és tintát kért és „Telek- és földértékesítési vállalat”-a levélpapírján levelet írt Mrs. Mutrie-nak. A levélpapír fején Colorado térképe alatt, amely bizakodón Topázt jelölte meg az egész nyugat-amerikai vasúti hálózat központjaként, a cégfelírás következett: „Tarwin N. biztosítási- és ingatlanügynök”. Levelének hangja még bizakodóbb volt, mint a térkép.

Ezen az éjszakán azt álmodta, hogy a maharadzsa a Naulahkát elcserélte vele topázi telkekért. Mikor már majdnem megkötötték a szerződést, öfelsége hirtelen meggondolta magát s a telkek tetejébe még ráadásul Tarwin kedvenc bányáját, amely a „Lassú ér” névre volt elkeresztelve, is magának követelte. Tarwin álmában ezeket a feltételeket nem akarta elfogadni, amire a rajah ezt felelte: „Rendben van fiam, de akkor a C. C. C. nem jön Topázba”, Tarwin meghátrált, a Naulahkát Mrs. Mutrie nyakába akasztotta, mialatt a coloradói törvényhozás elnöke ünnepélyesen kijelentette, hogy miután a C. C. C. eljött Topázba, a várost ezennel a Nyugat fővárosának jelenti ki. Mikor azonban Tarwin észrevette, hogy ő maga volt az elnök, hirtelen kétségek szállták meg kijelentésének szavahihetőségét illetőleg - és felébredt, szájában keserű ízzel és feje fölött a rhotorei hajnalhasadással, amely eszébe juttatta, hogy újra itt az ideje, hogy felvegye a valósággal folytatott küzdelmét.

A verandán elsőnek egy szürke szakállas magas csizmájú bennszülött katona lépett eléje, aki tevehátról egy zsíros, barna könyvecskét nyújtott le Tarwinnak, a szokásos felírással: „Kérem, láttamozza aláírásával”.

Tarwin érdeklődéssel szemlélte ezt az újabb eseményt, bár egyáltalában nem volt meglepve. Már megismerte Keletnek egyik nagy titkát: semmin sem szabad csodálkozni!

Kezébe vette a könyvet s a következő szöveget találta benne: „Istentisztelet minden vasárnap hét óra harminckor, a missziós ház lakószobájában. Vendéget szívesen látunk. (aláírás) L. R. Estes, amerikai presbiteriánus misszió”.

- Hüm... hét óra harminc! Úgy látszik, itt az emberek semmiért a világon nem kelnek korán! - morogta Tarwin. - Mikor vacsoráznak itt?

- Mi dolgom azzal? - kérdezte hangosan a küldöncöt.

Felelet helyett a katona és a teve tűnődő pillantást vetettek rá, majd dörögve eltávoztak. Nem érdekelte őket az idegen.

Tarwin néhány zavaros értelmű megjegyzést kiáltott a távozók után. Meg kellett állapítania, hogy ebben az országban nem lehetett gyors üzleteket kötni; már alig várta a pillanatot, amikor a nyakékkal zsebében és Kate-tel az oldalán újra hazafelé fog vitorlázni.

Hogy ezt a célját mielőbb elérje, elhatározta, hogy felkeresi a misszionáriust.

Mr. Estes amerikai volt, és ha senki más, ő bizonyára fog tudni felvilágosítást adni a Naulahkáról, talán még Kate-ről is, remélte Tarwin kissé merész optimizmusában.

A misszionárius háza, közvetlenül a város kapuja előtt, ugyancsak vörös kőből épült egyemeletes épület volt, minden virágdísz nélkül és éppoly elhagyatottnak látszott, mint a rhawuti állomásépület. De Tarwin csakhamar felfedezte, hogy a belseje annál élénkebb volt: két melegszívű ember lakott ott, akik szívélyesen fogadták honfitársukat. Mrs. Estes egyike volt azoknak az anyai szívű jóságos asszonyoknak, akik még egy barlangból is kényelmes otthont tudnak varázsolni. Sima kerek arca volt, finom bőre és tiszta, boldog szemei. Barna haját, amelyet simán hátra fésülve viselt, még nem csapta meg a dér: körülbelül negyvenéves lehetett. Nyugalom és megbízhatóság érzése áradt egész lényéből.

Tarwin csakhamar megtudta, hogy a házaspár Bangorból származott, Maine államból és mint-hogy az ő apja is Maine államában született, egy Portland melletti farmon, bizonyos rokoni érzelmek kezdtek derengeni bennük és nem múlt el tíz perc, már meg volt híva ebédre. Tarwin ellenállhatatlan kedélyével mindenki szívét meg tudta nyerni. Azok közé a férfiak közé tartozott, akiknek az ember, akár egy szálloda dohányzójában is elmondja szíve legféltettebb titkait, beavatja legbensőbb életébe; safe depositja volt mindenfajta idegen nyomornak, bűnnek és tévedésnek, amelyen nem tudott segíteni, bár - ha csak valamennyire módja volt rá -, a legnagyobb készséggel megtette. Még mielőtt az ebéd az asztalra került, Estes és felesége elmondták neki rhatorei helyzetük minden legapróbb részletét. Elmondták, milyen összeköttetések vannak a maharadzsával és a maharadzsza feleségeivel, panaszolták működésük teljes reménytelenségét, meg hogy a gyermekeiktől is meg kellett válniok, azok odahaza élnek Amerikában, Bangorban, egy nagynénjükénél, ahol iskolába járnak.

- Öt évvel ezelőtt láttuk őket utoljára - mondta Mrs. Estes, amikor leültek az asztalhoz. - Fred hatéves volt, amikor elment, Laura nyolcéves, most tizenegy és tizenhárom évesek szegénykék! Remélem, hogy nem felejtkeztek el rólunk: de hát, hogy tartsanak meg emlékezetükben, hiszen csak gyerekek!

Azután elmondott neki néhány esetet Indiában élő szülők és Amerikában felnevelkedett gyermekek közti viszontlátásról, amelyek megfagyasztották Tarwinban a vért.

Az ebéd szenvedélyes honvágyat ébresztett Tarwinban.

Egy nyílt tengeren eltöltött hónap, két vonaton eltöltött nap Kalkutta és Rhawut között, a véletlen hozta étkezésekkel és a menedékházban eltöltött éjszaka megtanítottak rá, hogy megbecsülje egy családi étkezés és az amerikai konyha minden előnyét. Az ebéd ugyan dinnyével kezdődött, ami nem ébresztett benne hazai emlékeket, mert a dinnye szinte ismeretlen luxuscikk Topázban, és ha látni is itt-ott, semmi esetre sem kapható már áprilisban a sarki fűszeresnél. Annál otthonosabb volt számára a vastag korpaleves s a borjúszeletek, a sült krumpli, a feketekávé, és a barna kukoricakuglóf, csábító aranysárga belsejével, majd hogy könnyekre nem fakasztotta. Mrs. Estes, akit mulattatott vendége őszinte elragadtatása, megkérdezte Tarwint, hogy nem akarna-e egy kis hársfászirupot enni, amit nemrég küldtek neki Bangorból s azonnal elküldte érte a fehérruhás, hangtalan léptű, piros turbános szolgát. Az egész társaság rövidesen a legboldogabb hangulatba került, Amerika dicséretét zengve, mialatt fejük felett vidáman zümmögött az indiai punkha.

Tarwin természetesen állandóan zsebében hordta Colorado térképét, s amikor a beszélgetés az Egyesült Államok különböző pontjait érintve, egyre nyugatibb irányban haladt, kihúzta a zsebéből és a kuglóf és a borjúszeletek között kiterítette az asztalra, hogy új barátainak elmagyarázhassa Topáz földrajzi helyzetét. Néhány szóval leírta a házaspárnak, hogy egy új, északról dél felé haladó vasútvonal milyen „piacot” teremthetne a városból, gyengédségtől

remegő hangon megjegyezvén, hogy Topáz már ma is gyönyörű. Majd elsorolta, hogy hány új házat építettek az elmúlt év alatt és elmesélte, hogy amikor a nagy tűzvész teljesen elpusztította a várost, már másnap reggel mindenki nekilátott az újraépítésnek. A tűz a biztosítások révén százezer dollárnyi tőkét hozott a városba. Tarwin a szeme előtt elterülő reménytelen sivárság elleni öntudatlan védekezésben ezúttal szokásos túlzásait is túlzásba hajtotta - nem volt szabad megengednie, hogy a Kelet elnyelje őt és Topázt.

- Egy fiatal hölgy érkezik majd hozzánk a közeli napokban, azt hiszem épp az ön államából - jegyezte meg Mrs. Estes, aki eddig nem sokat törődött Nyugat-Amerika különböző városaival.
- Nem épp Topáznak hívják a helységet, Lucien? Én legalább is úgy emlékszem.

Felkelt a székről és varrókészletéből előkereste a levelet.

- Úgy van, Topáz - mondta. - A fiatal hölgyet Miss Sheriffnek hívják. A Zenana-misszió küldi őt ide. Talán ismeri is?

Tarwin a térkép fölé hajolt, lassan összehajtotta a papírlapot.

- Igen, ismerem - felelte röviden. - Mikor érkezik ide?

- Minden pillanatban itt lehet - felelte Mrs. Estes.

- Szomorú dolog, mikor egy fiatal leányt ilyen messzire elküldenek - mondta Tarwin -, egész egyedül, messze családjától és barátaitól - bár önök bizonyára oltalmukba fogadják - tette hozzá gyorsan, rövid pillantást vetve Mrs. Estes arcára.

- Mindent meg fogunk tenni, hogy elfelejtessük vele honvágyát - felelte az asszony meleg anyai hangján. - Fred és Laura is idegenben vannak, hisz tudja! - tette hozzá rövid szünet után.

- Ez igen kedves lesz maguktól - kiáltotta Tarwin melegen. Nyilván nagy érdeklődést tanúsított a Zenana-misszió iránt.

- Szabad érdeklődnöm, hogy milyen üzletekben jár mifelénk? - kérdezte a misszionárius, miközben üres csészéjét odanyújtotta a feleségének. Estes kissé mereven és szertartásosan beszélt - a szavak tompán kúsztak ki rendkívül hosszú, sűrű acélszürke szakállá mélységeiből. Tarwinnak tetszett új barátjának jóakarata, bár mogorva arca, kimért, barátságos modora és jószágos tekintete. Határozott nézetei voltak a világ dolgairól, de különösen az itteni bennszülöttekről.

- Igen, ásatásokat tervezek - mondta Tarwin nyugodt hangon, tekintetét az ablakra irányítva, mintha minden pillanatban azt várná, hogy Kate hirtelen megjelenik a sivatag közepében.

- Úgy! Nyilván aranyat keres?

- I... igen, aranyat, vagy mást!

Estes vendégét kivezette a verandára, hogy ott együtt elszívjanak egy szivart; felesége nem-sokára utánuk jött és, kezében hímzéssel, leült melléjük. Tarwin most habozás nélkül a Naulahkáról kezdett el beszélni. Mi az a Naulahka? és hol van? kérdezte átmenet nélkül. De csakhamar kiderült, hogy a misszionárius, dacára annak, hogy amerikai volt, nem tudott többet erről a tárgyról, mint a menedékház lusta ügynökei. Csak annyit tudott róla, hogy van, de nem ismert senkit a maharadzsán kívül, aki a maga szemével látta volna. Tarwin ezt a keveset is csak úgy vette ki belőle, hogy sok minden más, számára teljesen érdektelen dolgot hallgatott meg közben; de az aranyásatással kapcsolatban, amely témára a misszionárius állandóan visszatért, hirtelen új gondolata támadt.

- Ön nyilván arra gondol, hogy a folyókból nyerje az aranyat - kérdezte Estes.

- Természetesen! - mondta Tarwin.

- Az Amet-folyóban kevés aranyat fog találni. A bennszülöttek évszázadok óta görcsösen keresnek benne. Legfeljebb annyit találhat abban, amennyit a futóhomok a Gungra-dombokról lehoz. De ön nyilván nagystílusú akar nekikezdeni a munkának? - kérdezte a misszionárius, kíváncsi tekintet vetve Tarwinra.

- Természetesen... nagystílusú.

Estes megjegyezte még, hogy felteszi, hogy Tarwin nem hagyta ki számításaiból a politikai akadályokat sem, amelyek útját állhatják. Ha komolyabb eredményt akar elérni, meg kell szereznie Nolan őrnagy beleegyezését, valamint az ő közvetítésével az angol kormány engedélyét. Sőt még ahhoz is, hogy Rhatoréban tartózkodhassék, szüksége van Nolan őrnagy engedélyére.

- Azt gondolja, szóval, hogy érdemesnek kell mutatkoznom rá, hogy az angol kormány békében hagyjon?

- Úgy van!

- Rendben van, meg fog történni!

Mrs. Estes sűrű szempillái alól gyors pillantást vett férjére. Asszony léteire különvéleményt formált magának az esetről.

NYOLCADIK FEJEZET.

Tarwin egy csomó új dolgot tanult meg az elkövetkező hét alatt és miután alkalmazkodó képességének rögtön a második napon bizonyosságát adta azzal, hogy egy fehér vászonruhát szerzett be, lassanként ismeretséget kötött az itt uralkodó és számára teljesen új erkölcsökkel és szokásokkal. Nem feleltek meg neki valami nagyon, de tudta, hogy miért teszi és nem is hagyta egy pillanatra sem kiaknázatlanul új tudományát. Így felhasználta az első alkalmat, hogy bemutatassa magát az egyetlen halandónak, aki ebben az államban érdekelte és akiről biztosan tudta, hogy saját szemeivel látta Tarwin reményeinek tárgyát. Estes szívesen vállalkozott rá, hogy bemutassa őt a maharadzsának. Egy reggel lovon elindultak a meredek sziklába vájt ösvényen, mely az ugyancsak sziklából faragott királyi kastélyhoz vezetett. Széles, sötét boltív alatt márvánnyal kövezett udvarba értek, s ott azonnal szembetalálkoztak a maharadzsával, aki egy lompos és rongyos könyökű szolga társaságában egy fox terriert nézegetett, amely előttük feküdt a fűvön. Tarwinnak nem sok jártassága volt királyokat illetőleg. S úgy képzelte, hogy egy uralkodó, aki nem egyenlíti ki számláit, ez erkölcsi hiányt méltóság-teljes és tartózkodó magatartással fogja ellensúlyozni. Semmiképpen sem volt tehát elkészülve arra, hogy piszkos pongyolákban találja a fejedelmet, aki az angol helytartó távollétében, úgy látszik, szívesen hagyta el magát. Nem volt elkészülve arra a festői rendetlenségre sem, amely drágakövekkel vegyes szennyel borította el az udvart. Ennek a barna és sűrű szakállú maharadzsának, arannyal díszített zöld bársonypongyolájában, úgy látszik, nagy örömet okozott, hogy megismerhet valakit, aki nem áll összeköttetésben az angol kormánnyal és nem beszél pénzről. Szeretetre méltó kényúrnak látszott a Tarwinnal való megismerkedésük ez első pillanatában.

Kezeinek és lábainak aránytalan kecsessége elárulta, hogy Gokral Seetarun uralkodója Rajputana egyik legrégebbi családjából származott. Ősei véres csatákat vívtak és hosszú utakat tettek meg olyan kardmarkolatokkal és kengyelekkel, amelyek Angliában gyerekjátéknak is alig illettek volna be. Duzzadt foltos arca volt, zavaros szemei álmosan tekintettek ki a vastag könnyzacskók fölött. Tarwin, aki megszokta, hogy honfitársainak arcáról leolvassa szándékaikat, ebben a szemben nem fedezett fel semmiféle indulatot, sem félelmet, sem vágyat, csak mondhatatlan fáradtságot és unalmat. Mintha valami kialudt vulkánt látott volna maga előtt az ember, egy vulkánt, amely folyékonyan köhögött angolul.

Tarwin szerette és értett a kutyákhoz és érdekében volt, hogy mielőbb behízelegje magát Rajputana államfőjének kegyeibe. Mint királyt ugyan nem nagyon tudta becsülni, nem hitte el, hogy ez az ember igazi király lehessen, de mint kutyakedvelőt és mint a Naulahka urát, testvérének érezte; sőt, többnek ennél, a szeretője testvérének. Vidáman és közvetlenül beszélgetett a fejedelemmel.

- Jöjjön el újra! - mondta a maharadzs a szemei érdeklődve felcsillantak, amikor a misszionárius némileg megbotránkozva elvezette vendégét. - Jöjjön el ma este vacsora után! Egész új vidékekről jön, ugye?

Késő este őfelsége, részegen az ópiumtól, amely nélkül egy rajah sem beszélni, sem gondolkodni nem tud, ezt a tiszteletlen idegent - aki mulattató történeteket mesélt neki a tengerentúli fehér emberekről -, megtanította a pachisi királyi játékára. Késő éjjelig játszották ezt a játékot a márványpadozatú udvarban, amelyet zölden lefüggönyözött ablakok vettek körül, amelyek mögül - anélkül, hogy hátrafordította volna fejét - asszonyi suttogások és selyemruhák suhogása ütötte meg Tarwin fülét. Megállapította, hogy a kastélynak éber szemei vannak.

Másnap reggel hajnalhasadáskor a királyt városának egyik főutcáján találta, amint egy vadkan hazatértét leste. Gokral Seetarun vadászati törvényei a megerősített városok utcáira is kiterjedtek s a vaddisznók ennek megfelelően akadálytalanul kutathattak eledel után Rhatore szűk utcáiban. A vadkan rövidesen meg is érkezett és öfensége új angol vadászfegyverével 100 lépésnyi távolságból leterítette. Igen jó lövés volt és Tarwin őszinte örömmel gratulált öfelségének. Majd megkérdezte a fejedelmet, hogy látta-e már, hogy kell lyukat löni egy a levegőbe felhajított pénzdarabba. Az unatkozó szemekben gyerekes érdeklődés csillogott fel. Tarwin a levegőbe dobott egy amerikai negyeddollárost és revolverével átlukasztotta esés közben. Amikor az uralkodó megkérte, hogy ismétlje meg a mutatványt, Tarwin, aki nem akarta reputációját hiába kockára tenni, azzal az udvarias felszólítással tért ki a kérés elől, hogy mielőtt megismételné, kísérelje meg valaki a mutatványt a király udvartartásából.

A király maga vállalkozott a feladatra és Tarwin a levegőbe hajította a pénzdarabot. A golyó kényelmetlen közelségben sziszegett el Tarwin füle mellett, de a negyeddolláros, amelyet udvariasan felemelt a földről, tényleg ki volt csorbulva. A királynak, úgy látszik, mindegy volt, hogy az ő, vagy Tarwin golyója lyukasztja-e ki az érmet, fontos az volt, hogy át volt lyukasztva és Tarwin nem az az ember volt, aki kiábrándít egy unatkozó maharadzst.

Másnap a fejedelmi kegy észrevehetően leapadt és Tarwin csak a menedékház rosszkedvű ügynökeitől tudta meg, hogy Sitabhai egy királynői dühkitörése változtatta meg az időjárást. Nolan őrnagyot kereste fel tehát s azzal a képességével, hogy az első negyedóránban megnyeri az emberek szívét, elérte, hogy ez a rosszkedvű, fehérhajú úr egy félórán belül olyan nevetésre fakadt, mint amilyenre hadnagy kora óta nem emlékezett. Tarwin együtt ebédelt vele és a délután folyamán már teljesen tisztán látható volt, hogy az indiai kormánynak mik is a tulajdonképpen céljai Gokral Seetarun államával. A kormány fel akarta virágoztatni az országot: minthogy azonban a maharadzsza nem akart pénzt kiadni civilizációs célokra, a dolgok igen lassan haladtak előre. Viszont, amit Nolan őrnagy - hivatalos tartózkodással - a kastély belső politikájáról mondott el, alaposan különbözött attól a verziótól, amit a misszionáriustól hallott, amely viszont ugyancsak semmiben sem egyezett meg a menedékház kereskedelmi vendégeinek pletykáival.

Alkonyat felé a maharadzsza lovasküldöncöt menesztett Tarwinért - a legfelsőbb kegy úgy látszik újra helyreállt -, és az uralkodó sürgős szükségét érezte a híres fehér dzsentlemen jelenlétének, aki revolverrel pénzt tud lelőni a levegőből, érdekes történeteket tud elbeszélni és pachisit játszani. De az éjszaka folyamán a pachisin kívül egyéb dolgok is szőnyegre kerültek, öfensége közlékeny hangulatban volt és hosszan és bizalmasan elmondta Tarwinnak állami és legszemélyesebb bajait, amelyeket Tarwin most már negyedízben s újra egész más megvilágításban ismert meg. A felséges beszéd egy némileg összefüggéstelen és zavaros felhívással végződött, amely az Egyesült Államok elnökének szólt. Ennek határtalan befolyásáról és hatalmáról Tarwin előzőleg beszélt neki. Tarwin hazaszeretetét, nem tudni, milyen hirtelen felbuzdulás hatása alatt az este folyamán kivételesen kiterjesztette az egész nemzetre, melyhez Topáz tartozott. De különböző okoknál fogva még nem tartotta elérkezettnek az időt, hogy a Naulahka megvételét illetőleg tárgyalásokba bocsátkozzék. A maharadzsza pillanatnyilag nyilván elajándékozta volna fél királyságát, de másnap reggel visszavonta volna az egészet.

Az elkövetkező nap folyamán és még sok ezt követő napon, Tarwin menedékházába valószínű processziói érkeztek a szivárvány minden színében csillogó hindu uraknak, akik valamennyien miniszterek voltak, megvetéssel néztek végig a verandán nyújtózkodó ügynökökön és mély tisztelettel mutatkoztak be Tarwinnak, akit folyékony és díszes angol nyelven arra kértek, hogy senki másban ne bizzék meg, csak öbennük. E bizalmas beszélgetéseknek mindegyike azzal a kijelentéssel kezdődött, hogy „Bennem igaz barátjára talált, sahib!” és azzal

végződött, hogy az állam vagy az angol kormány elleni bűnös merénylettel vádolta meg a különböző kartársakat. Nyilvánvaló volt, hogy mindegyik a saját vágyát vagy tervét fogta rá a másokra.

Tarwin csak homályosan fogta fel ennek az értelmét. Úgy nézte, hogy egy uralkodóval pachisit játszani, még nem jelent túl nagy kegyet: a keleti diplomácia titkai még ismeretlenek voltak előtte. Ezzel szemben a miniszter urak sem tudták, hányadán vannak Tarwinnal. Amennyire át tudtak látni az ügyön, Tarwin teljesen érdektelenül, minden félelem és hátsó gondolat nélkül jelent meg közöttük; ez eggyel több ok volt számukra, hogy a kormánynak titkos kiküldöttjét lássák benne, akinek terveibe nincs módjuk belátni. Hogy szinte barbár tudatlanságot áruolt el mindenben, ami India belső kormányzását illeti, csak megerősítette őket ebben a gyanújukban. Megelégedtek azzal, hogy megállapították: Tarwin titokban órákra bezárkózik a maharadzsával és a király pillanatnyilag mindenben hallgat rá.

Tarwin csakhamar megunta, sőt megutálta ünnepélyes, sima nyelvű, titokzatos vendégeit; a kereskedelmi utazóknál keresett előlük vigasztalást, akiknek az egyes látogatások között részvényeket adott el „Telek- és földértékesítési társasága” részvényállományából. A sárga selyembe öltözött úriembernek, első barátjának és tanácsadójának még Tarwin kedvenc bányája, a „Lassú ér” részvényeiből is szabad volt néhányat vásárolnia. Akkoriban még nem fedezték fel Alsó-Bengália aranybányáit s az emberek még bíztak az amerikai bányákban.

Ezek az üzletek gondolatait Topázba vezették és heves vágyat ébresztettek benne hazája és barátai után, akikről titkos vállalkozása, melyet valamennyiök érdekében egyedül kellett végrehajtania, jó időre elválasztotta. Szíves örömet odaadta volna a zsebében található összes rúpiát, a „Topázi Hírnök” egyetlen példányáért, de még a „Denveri Hírmondó”-ért is! Vajon mi történt azóta a bányáiban a „Mollie K”-ban, amelyet bérbe adott; mi van a „Mascot”-tal, amely körül pörösködés folyik; mi újság a „Lassú ér”-ben, amelyben ép akkor bukkantak új, gazdag erekre, amikor ő elhagyta Topázt? És mi történt a „Garfield”-del, amelyhez való jogait Fibby Winks vitássá akarta tenni? Mi történt barátainak bányáival, farmjaikkal, legelőikkel és egyéb üzleteikkel? És egyáltalán mi lett azóta Coloradóból és az egész Amerikai Egyesült Államokból? Ha a washingtoni törvényhozás rendeletileg eltörli az ezüstvalutát, ha a köztársaságból királyságot csinálnak, ő azt sem fogja sohasem megtudni.

E gyötrelmei elől való egyetlen menekülése az volt, hogy meglátogatta misszionárius barátait s ott hosszasan elbeszélgettek Bangorról, Maine államáról, az Egyesült Államokról. Tudta, hogy ehhez a házhoz mindegyik nap közelebb hozza egy lépéssel azt a kis leányt, akit, hogy szemmel tarthasson, körülutazta a fél világot.

Rhatoréba való érkezése tizedik napján, egy sárga és lila színekben ragyogó reggel, álmából vékony, rikácsoló gyerekhang ébresztette fel, amely a verandáról hangzott be szobájába. A gyerek azonnal látni kívánta „az új angolt”.

Kunwar maharadzsa, várható örököse Gokral Seetarun trónjának, egy kilencéves sápadt fiúcska, az apjától teljesen különálló miniatűr udvartartásának kiadta a parancsot, hogy fogassanak be könnyű bricskájába s vigyék el a menedékházba.

Mint blazírt apja, ez a gyerek is két kézzel kapott minden szórakozás után. A király feleségei elmondták neki, hogy „az új angol” megnevezteti a királyt - tehát eljött. Kunwar maharadzsa sokkal jobban tudott angolul, mint apja, franciául is tudott és mielőbb be akarta mutatni ezt a tudományát az idegennek, akinek csodálatát még eddig nem volt alkalma kivívnia.

Tarwin szót fogadott a hangnak, mert gyerekhang volt, de az ajtón kilépve, első pillanatban nem látott mást, mint egy látszólag üres fogatot, melyet tíz óriási bennszülött katona vett körül.

- Hogy érzi magát? Comment vous portez vous? Én vagyok a Kunwar maharadzsa. Egyszer én leszek a király. Nem akar velem kikocsikázni?

Apró, kesztyűs kéz nyúlt feléje a kocsiból. A kesztyűk a legdurvább pamutból voltak, zöld sávval a csukló körül, de a gyerek testét tetőtől talpig merev aranybrokát-ruha fedte, turbánján hat hüvelyk hosszú gyémántdísz csillogott s hosszú smaragdlánc hullt a homlokára. A sok ragyogás közül két sötét ónixszem tekintett elő, amelyekből büszkeség sugárzott s egy magányosan eltöltött gyermekkor melankóliája.

Tarwin szófogadóan helyet foglalt a fogatban. Közben azon csodálkozott, hogy már nem csodálkozik semmin.

- A lóversenytéren át a vasúthoz fogunk kocsikázni - mondta a gyerek. - Kicsoda maga? - kérdezte aztán, Tarwin karjára fektetve könnyű kezét.

- Csak egy ember, fiacskám!

A turbán alól öregesen tekintgetett ki a kis arc. Azok, akik uralkodásra születtek, akiktől soha nem tagadják meg egyetlen egy kívánságukat sem, gyorsabban öregednek a világ legégetőbb napja alatt, mint Kelet gyermekei, akik ugyancsak öntudatos férfiak már akkor, amikor még csak félénk gyerekeknek szabadna lenniök.

- Azt mondják, maga azért jött ide, hogy megnézze az országot!

- Ez igaz! - mondta Tarwin.

- Ha én egyszer király leszek, én senkit sem fogok beengedni az országba - még az alkirályt sem!

- Nem bánom - felelte Tarwin nevetve.

- Magának el szabad jönnie, ha meg tud engem nevetetni - jegyezte meg a herceg engedékenyen. - Nevettessen meg most!

- Megnevettessem, fiatalember? Nos, volt - egyszer... de hát mi a csudával lehet ebben az országban megnevetetni a gyerekeket? Én még nem láttam itt gyereket nevetni! ... Halló... mi az? - Tarwin halk, hosszú füttyöt hallatott.

- Mi az ott az országúton, fiam?

Igen messziről kis porfelhő emelkedett a magasba. Gyorsan mozgó, könnyű kerekek verték fel; tehát nem a hivatalos bivalyfogatról lehetett szó.

- Ezért jöttünk el ide - jelentette ki Kunwar maharadzsa. - Ő meg fog engem gyógyítani. Ezt nekem apám, a maharadzsa mondta. Én tudniillik most nem vagyok egészséges. Soor Singh - szólította meg a bennszülöttek nyelvén a szolgát -, hogy mondják azt angolul, ha elvesztem az eszméletemet. Nem jut eszembe a szó.

A lakáj hátrahajolt.

- Ég gyermeke, én sem emlékszem! - mondta.

- Nekem már eszembe jutott - mondta hirtelen a gyerek. - Mrs. Estes azt mondja, hogy az egy roham. Mi az, hogy roham?

Tarwin gyengéden a fiú vállára fektette kezét, de tekintetét egy pillanatra sem vette le a közeledő porfelhőről.

- Reméljük gyermekem, hogy „ő” ki fog belőle gyógyítani, bármi legyen is. De ki az az „ő”?

- Nem tudom a nevét, de az apám azt mondja, hogy ő egészségessé fog tenni. Látja, az apám kocsit küldött érte.

Amikor a rozoga postakocsi, amelynek kocsisa vad hangokat csalogatott ki repedt rézkürtjéből, láthatóvá vált, a herceg fogata az út szélére hajtott.

- Mindenesetre még jobb, mint a bivalyfogat! - morogta Tarwin, felállva a kocsiban, mert az izgalom majd megfullasztotta.

- Fiatalember, nem tudod, hogy ki az, aki jön? - kérdezte még egyszer.

- Küldetésben jön - felelte Kunwar maharadzsa.

- Kate-nek hívják - mondta Tarwin rekedten. - Kate, ne felejtsd el! - Majd suttogva még egyszer megismételte a nevet: Kate.

A herceg kezével jelt adott a kíséretnek, amely nagy zenebonával azonnal sorfalat állt az út két oldalán. A postakocsi is megállt és Kate gyűrött, poros ruhában, kuszált hajjal és álmatlanságtól vörös szemmel félrehúzta hordágyszerű kocsijának függönyeit és hunyorogva kilépett a napsütésbe. Megmerevedett térdei majd összecsuklottak alatta; Tarwin kiugrott a kocsijából s karjaiba zárta, nem törődve sem a bámész kíséréttel, sem a nyugodt szemű gyermekkel aranybrokát-ruhájában, aki hangosan kiáltozta Kate nevét.

- Eredj haza, fiam - mondta Tarwin a kis hercegnek. - Nos, Kate?

De Kate szemei könnyel teltek meg s csak annyit tudott dadogni: Te... te... te!

KILENCEDIK FEJEZET.

Amikor Kate a Mrs. Estes által gondosan kitakarított vendégszoba tükre előtt kibontotta haját, szemei újra megteltek könnyekkel - a düh könnyeivel ezúttal. Hiszen már többször tapasztalta, hogy a világ nem kedveli azokat az embereket, akik fel akarják rázni lusta nemtörődömségéből, de azért - amikor megérkezett Bombaybe - mégis azt remélte, hogy nagyjában végük van a megpróbáltatásoknak és az akadályoknak, s hogy ezután már csak a komoly munka fáradtsága következhetik. S erre most elébe toppan Nick!

Topáztól kezdve egész utazása emelkedett hangulatban telt el. Végre kifutott a kikötőből, ez az érzés olyan boldogsággal töltötte el, mint amilyent az ifjú érez, ha nekiindul a férfiéletnek. Végre szabad volt! Senki többé neki nem parancsolt. Senki többé nem akadályozhatta meg, hogy hivatásának éljen. Még egy rövidke idő és kinyújthatta kezét és megkezdhette munkáját. Még néhány nap és szemtől-szembe fog állni a szenvedéssel, ami tengereken át hallatta hangját. Álmaiban kezüket tördelő alakokat látott, akik könnyörögve emelték feléje karjukat és láztól forró száraz tenyereket, amint belékapaszkodtak. Türelmetlenül leste a hajó egyenletes haladását, a csavar fordulatait számolva. Amint a hajó előreszén állt, széleibálta hajjal, tekintetét India felé irányítva, képzeletében előreszállt a nyomorultakhoz, akikhez kötelessége szólította; mintha lelke elvált volna testétől és a hullámok fölött suhanna, amilyen sebesen csak lehetett, míg el nem éri őket és oda nem adja magát nekik. Amikor szárazföldre lépett, egy pillanatra habozó ijedség fogta el. Most már közel volt céljához; de vajon méltónak fog-e bizonyulni feladatához? De erős elhatározással elvetette kétségeit, amelyek kezdettől fogva végigkísérték minden elhatározását és tervét. Annyit fog dolgozni, amennyi munkát csak engedélyez a gondviselés. Ezzel az új, erős és alázatos elhatározással indult útnak, megtisztult és szinte megduplázott erővel.

Ebben a hangulatban lépett ki a Rhatore-i országúton a postakocsiból, hogy Tarwin karjaiba boruljon.

Hiszen Kate méltányolni tudta a fiú jóságát, amely győzelmesen annyi akadályon hajtotta őt keresztül az ő kedvéért, de jobb szerette volna, ha nem jön el. Az a tudat, hogy van valaki, aki szereti őt, s akinek a szerelmét ő nem tudja viszonzni, eléggé kínozná őt akkor is, ha tizennégyezer mérföld választaná el tőle, de szemtől szembe ez a tudat elviselhetetlen teherré válna, amely megfosztaná őt minden erejétől s lehetetlenné tenné, hogy ő másoknak komoly segítséget nyújtson. E pillanatban nem a szerelem volt számára a legfontosabb dolog a világon; de azért nem tudott közönyös maradni Nick fájdalmával szemben s nem tudta megakadályozni, hogy akár fésülés közben is ne zavarja gondolatmenetét. Azon a napon, amelyiken meg akarta kezdeni új életét, amely hivatva volt segítséget hozni mindazoknak, akik útjába kerülnek, azon a napon elsőnek Tarwin Nickkel kellett foglalkoznia.

És minthogy előrelátta, hogy ameddig a közelében lesz, mindig vele fog foglalkozni, azt kívánta, hogy minél távolabb legyen tőle. Nick itt azt jelentette számára, amit a templomokban a nézelődő utazó idegen a hívőknek; ő volt az idegen, a betolakodó gondolat. Azt az életet szimbolizálta Kate számára, amitől a leány végleg elfordult; sőt, ami még rosszabb, egy olyan szenvedést, amelyen ő nem tudott segíteni. Egy makacsul követelőző szerelem kísértetével a háta mögött az ember nem képes nagy tettekre; meghasonlott lélekkel még senki sem hódított meg országokat. Amire lelke egész szenvedélyével vállalkozott, az megkövetelte tőle, hogy egész életét odaadja neki. Még Nickkel sem lehetett rajta megosztoznia. És mégis csak szép volt tőle, hogy eljött, csak tőle telhetett ki ilyesmi. Kate tudta, hogy nemcsak önző remények

bírták rá erre a lépésre; úgy volt, ahogy a fiú mondta, nem tudott aludni, ha nem tudta, hogy mi történik a leánnyal. Ez igazi jószág volt.

Mrs. Estes már előző nap, amikor Kate még nem tűnt fel a láthatáron, meghívta volt ebédre Tarwin s ennek esze ágában sem volt, hogy a megváltozott helyzetre való tekintettel lemondjon; így másnap délben diadalmasan mosolyogva üdvözölte Kate-et az ebédlőasztal mellett s a leány nem tudta megakadályozni, hogy akaratlanul el ne mosolyodjék a láttára. Az álmatlan éjszaka dacára friss és csinos volt fehér muszlinruhájában, és amikor Tarwin ebéd után egyedül maradt vele a verandán, Mrs. Estes háziasszonyi teendői után nézett, míg a férfi a város belsejében fekvő misszióiskolába ment, a fiú bókokkal árasztotta el a Nyugat-Amerikában szokatlan, csinos fehér ruhájáért. De Kate szavába vágott.

- Nick - mondta az arcába nézve - megteszel valamit a kedvemért?

Tarwin látva, hogy a leány komoly beszélgetésbe akar kezdeni, humorral próbált védekezni; de Kate újra a szavába vágott:

- Nem Nick, nem így gondolom. Az, amit kérek tőled, nagyon fontos számomra. Meg akarsz tenni?

- Mindent a világon megteszek érted! - felelte a fiú komolyan.

- Lehet. - De vajon ezt is, amit most akarok kérni? De meg kell tenned!

- Mi az?

- El kell menned innét.

Tarwin megrázta fejét.

- Meg kell tenned!

- Hallgass ide, Kate - mondta Tarwin kezeit fehér kabátjának mély zsebeibe süllyesztve. - Én nem tudok elmenni. Te neked még fogalmad sincs arról, hogy hova kerültél. Majd nyolc nap múlva ismételd meg kérésedet. Akkor sem fogok elmenni. De megígérem, hogy akkor alaposan megbeszéljük a dolgot.

- Tudok már mindent, ami számításba jöhet - felelte Kate. - Én teljesíteni akarom kötelességemet. De nem fogom tudni megtenni, ha Te itt maradsz. Ezt megérted Nick, ugye? Ezen semmi sem változtat.

- Dehogynem, ezen lehet változtatni. Én fogok rajta változtatni. Jól fogom magamat viselni.

- Ezt nem kell külön megígérned, elhiszem! De nem tudsz olyan jó lenni, hogy mégis ne akadályozz engem. Hidd ezt el nekem Nick és menj el. Nem azért kérem, mintha örömet okozna nekem, ha elmennél...

- Ó - kiáltotta Tarwin mosolyogva.

- Te jól tudod, hogy én mire gondolok - felelte Kate változatlan komolysággal arcán.

- Igen, tudom. De ha jól viselem magam, nem állok az utadban. Ezt is tudom és te is be fogod látni - mondta szelíden. - Kellemetlen volt az út, ugye?

- Azt ígérted nekem, hogy nem fogod megtenni.

- Nem is tettem meg, egész más úton jöttem, mint te - mondta Tarwin mosolyogva, mialatt a függő hálóban helyet készített a leány számára, maga pedig hátrafele küldt az egyik kényelmes kosárszékből. Egyik lábát a másikon átvetve, térdére állította a fehér parafasisakot, amelyet nemrég vásárolt.

- Hogyhogy? - kérdezte Kate, óvatosan elterülve a függőhálóban.

- San Franciscón és Yokohamán át jöttem természetesen. Hisz te megtiltottad, hogy kövesslek!

- Nick! - Ebben az egy szótagban benne volt minden szemrehányás és rosszsallás, minden kétségbeesés és csodálat, amellyel Tarwin e legkisebb és legnagyobb merészsége eltöltötte.

Erre a felkiáltásra egyelőre nem lehetett mit felelni. A beálló szünet alatt Kate-nek volt ideje újra megbizonyosodni arról, hogy a derék Tarwin jelenléte igenis borzalommal tölti el s eredményesen leküzdötte afölötti büszkeségét, hogy valaki szerelemből a fél világon át követi. Időt talált arra is, hogy leküzdje e megható önzetlenség fölötti elérzékenyülését és főleg arra volt bőségesen ideje, hogy elszégyellje magát elhagyatottsága fölötti hirtelen kétségbeesésén, amely mint egy súlyos sötét felhő a sivatagból nehezedett rá lelkére és kívánatossá és meghitté tette ennek a férfinak a jelenlétét, akinek erős karját még hazulról ismerte. Ez volt az az érzés, amiért a legjobban szégyellte magát.

- Csak nem gondoltad komolyan Kate, hogy én odahaza fogok maradni és el fogom tűrni, hogy te egyedül keressed meg utadat ezek között az öreg homokbuckák között! Fázékony egy história lett volna, ha megengedem, hogy egyedül érkezzél meg ebbe a Gokral Seetarunba, kis leány - fene hideg egy dolog, azt csak azóta tudom, amióta én is itt vagyok és látom, hogy micsoda országban vagyunk.

- Miért nem mondtad meg nekem, hogy el fogsz jönni?

- Nem nagy érdeklődést tanúsítottál irántam, amikor utoljára láttuk egymást!

- Nick! Én nem akartam, hogy te ide gyere, nekem pedig el kellett jönnöm!

- Nos, eljöttél. Remélem, hogy tetszik itt neked - jegyezte meg Nick csípősen.

- Tényleg olyan rossz itten? - kérdezte a leány. - Nem, mintha félnék...

- Rossz! Emlékszel Mastodonra?

Mastodon egyike volt azoknak a nyugati városoknak, amelyek jövőjüket már maguk mögött hagyták - egy teljesen kihalt, elhagyatott város, egyetlen egy lakó nélkül.

- Képzeld el Mastodon elhagyatottságát és Leadviles züllöttségét s ha e kettőt megtízszerezed, akkor el tudod képzelni az itteni állapotokat.

Nagy vonásokban megrajzolta ezután Gokral Seetarun történelmi, politikai és társadalmi állapotainak képét. Ha szempontjai nem is voltak tárgyilagosak, nagyjában pontosan képviselték az élő Nyugatnak a halott Keletről való véleményét. Izzott a lelkesedéstől és boldog volt, hogy végre talált egy embert, aki megérti magatartását, ha nem is szimpatizál vele teljesen. Előadásának egyébként az volt a célja, hogy megnevettesse Kate-et egy kissé és Kate eleget tett e kívánságnak; bár az volt a véleménye, hogy ezek az itteni állapotok inkább szomorúak, mintsem nevetségesek.

Tarwin ebben teljesen egyetértett a leánnyal, de megjegyezte, hogy ő csak azért nevet, hogy ne kelljen sírnia. Azt mondta, hogy beteggé teszi, ha látja ennek a gazdag, népes országnak a hihetetlen lomhaságát és tétlenségét, amelyet nem tud megérteni. Itt jog szerint mindennek élnie és virágoznia kellene, mondta, itt virágzó kereskedelmet és ipart lehetne üzni, itt szervezni lehetne és találmányokkal foglalkozni, új városokat alapítani és a régieket a civilizáció haladásának megfelelően karbantartani, új vasútvonalakat lehetne lefektetni és a vállalkozói szellemnek mindenütt teret nyitni.

- Van elég természeti segélyforrásuk - mondta -, nem mentegőzhetnek azzal, hogy az ország szegény. Az ország megfelelne. Helyezd át Rhatoréba valamelyik élelmes coloradói város lakosságát, adj ki egy jó helyi újságot, szervezz egy kereskedelmi kamarát, közöld a világgal, hogy itt mi történik és meglátod, rövid hat hónapon belül olyan élet lesz itt, hogy az indiai kormánynak eláll szeme-szája. De mit lehet ezekkel az emberekkel itt kezdeni! Ezek halottak! Ezek múmiák! Ezek fabálványok! Ebben az egész Gokral Seetarunban nincs annyi erély, élelmesség, nincs annyi akaraterő és mozgékonyosság, hogy el lehetne vele indítani egy tejes kocsit.

- Igen, igen - mormogta Kate csillogó szemekkel. - Ezért jöttem én el!

- Nem értem!

- Azért, mert ők nem olyanok, mint mi - felelte, átszellemült arcát feléje fordítva. - Ha okosak és ügyesek lennének, nem lenne ránk szükségük! De minthogy elveszett, szegény, szerencsétlen teremtések, segítségükre kell jönnünk! - Mélyen felsóhajtott. - Boldog vagyok, hogy itt vagyok!

- Én is boldog vagyok, hogy itt vagy! - mondta Tarwin.

Kate összerezzen:

- Ne beszélj ilyeneket, kérlek Nick! - mondta.

- Kérlek! - dörmögte.

- Érts meg jól, Nick! - mondta Kate komolyan és szelíden. - Engem nem érdekelnek többé ezek a dolgok, még a lehetőségük sem. Gondold azt, hogy a munka örömét kivéve lemondtam minden földi örömről.

- Hüm. Megengeded, hogy rágyújtsak?

Igenlő fejbólintására rágyújtott egy szivarra.

- Örülök, hogy a szertartásnál jelen lehetek.

- Micsoda szertartásnál? - kérdezte Kate.

- Nos, amikor rádadják a fátylat... De azt hiszem, nem fogod megtenni!

- Miért ne tenném meg?

Néhány értelmetlen szót dörmögött szivarja füstjébe. Azután Kate arcába nézett.

- Nyomós okaim vannak rá, hogy azt higgyem, hogy nem fogod megtenni. Ismerlek téged, ismerem Rhatorét és ismerem...

- Kit, mit?

- Ismerem magamat - mondta, hátravetve fejét.

- Nick - mondta, feléje hajolva -, tudod, hogy szeretlek. Tudod, hogy jobban szeretlek annál, semhogy megengedném, hogy tovább is arra gondolj... arról beszéltél, hogy nem tudsz aludni. Hát azt hiszed, hogy én fogok aludni tudni, ha folyton az a gondolat kínoz majd, hogy te gyötrődve és csalódva álmatlanul fekszel az ágyban, s hogy nem tudok rajtad segíteni... Csak azzal, hogy megkérlek, hogy menj el. Kérlek, menj el! Nagyon kérlek...

Tarwin gondolkodva szívtá szivarját.

- Kedves kis lányom, én nem félek!

A leány sóhajtva arcát fordította a sivatag felé.

- Jobb szeretném, ha félnél! - mondta reménytelenül.
- A törvényhozó testület tagjai nem tudják, hogy mi a félelem - felelte Tarwin szónoki hangon.
- Törvényhozó testület!... Ó Nick, téged...
- Sajnálom... igen. Megválasztottak! 1518 szótöbbséggel. - Átnyújtotta a leánynak a sürgönyt.
- Szegény papa!
- Nos, én nem tudom!...
- Ó... igazad van. Őszinte szívből gratulálok!
- Köszönöm.
- Bár nem vagyok benne biztos Nick, hogy ez a helyes út-e számodra?...
- Igen, én sem vagyok benne biztos. Attól félek, hogy ha itt fogom eltölteni az egész parlamenti ülészakot, választóimnak nem sok kedvük lesz rá, hogy továbbra is elősegítsék politikai érvényesülésemet.
- Egy okkal több, hogy...
- Úgy van, egy okkal több, hogy a földolgot rendbe hozzam. Arra még mindig van idő, hogy a politikában horgonyt vessek, de hogy téged meghódítsalak, annak most érkezett el az ideje. Ezt most és itt kell elvégeznem.

Felállt és föléje hajolt.

- Gondolod, kedves, hogy ezt elhalaszthatom? Egyik napról a másikra, igen s azt szívesen meg is teszem, s amíg nem akarod, nem is fogsz hallani tőlem egy szót sem erről a dologról. De te szeretsz engem Kate. Tudom, hogy szeretsz. És én... nos én is szeretlek. Az ilyen esetek csak egyféleképp szoktak végződni.

Kezébe vette a lány kezét.

- Isten áldjon meg. Holnap eljövök érted és megmutatom neked a várost.

Kate sokáig elnézett a tovatűnő alak után, azután visszament a házba. Egy bizalmas, meleg csevegés Mrs. Estes-szel, amelyben főleg a Bangorban élő gyerekeiről volt szó, megerősítette őt abban az elhatározásában, hogy józanul állást kell foglalnia a Tarwin jelenléte által előállt új helyzettel szemben. Tudomásul kellett vennie, hogy Tarwin nem fog innét elmenni, s ha csak ő nem akarja elhagyni Rhatorét, meg kellett találnia a helyes módot, hogy összeegyeztesse ezt a tényt terveivel. Tarwin makacssága megnehezítette számára vállalkozását, amelyet amúgy sem képzelt könnyűnek; és csak az a tény, hogy megszokta, hogy vakon bízhatik Tarwin szavában, tette számára lehetővé, hogy ezúttal is megbízzék a „tisztességes viselkedést” illető ígéretében. Ha az ember teljes súlyával fogadta el ezt a kifejezést, úgy végeredményben, Kate igazán nem kívánhatott többet Tarwintól - ennél többet a fiú nem ígérhetett.

Ha mindent jól meggondolt, még mindig fennmaradt számára az a lehetőség, hogy elmeneküljön: de másnap reggel, amikor Tarwin beállított, szégyenszemre be kellett vallania, hogy irtózatos honvágyat érez, amelyen csak Nick vidám jelenléte tud valamennyire enyhíteni. Hiszen Mrs. Estes igen kedves volt és a két asszony kölcsönös szimpátiát érezve, azonnal barátságot is kötött, de azért egy hazai arc mégis csak több volt s Nick arca talán még ezenfelül is nagyobb jelentőségű Kate számára. Mindenesetre szívesen beleegyezett, hogy Nick, ahogy megígérte előző este, megmutassa neki a várost.

Tarwin ezalatt a séta alatt nem hagyta kihasználatlanul azt az előnyét, hogy tíz nappal előbb érkezett Rhatoréba, mint Kate; biztosan adta a ciceró szerepét, sziklák tetején felkutatta a kilátópontokat és másodkézből nyert értesülései alapján olyan biztonsággal értekezett az ország helyzetéről, hogy a legöregebb politikai helytartó is megirigyelhette volna érte. Oly érdeklődéssel tárgyalta meg az indiai állam problémáit, mintha ő lett volna megbízva megoldásukkal. Hisz ő elvégre tagja volt egy törvényhozó testületnek. Az a szenvedélyes és praktikus kíváncsiság, amellyel minden számára új dolognak a végére járt, ez alatt a tíz nap alatt sok mindenfélére megtanította Rhatorét és Gokral Seetarun államát illetőleg, úgy hogy folyékonyan elmagyarázhatta Kate-nek - aki még friss szemekkel nézte környezetét, minden csodáját és titkát a zegzugos, szűk utcáknak, amelyeknek vastag homokja fölött egyformán zajtalanul haladt el emberek és tevék lába. Hosszabb ideig nézegették a királyi állatkert kiéhezett tigriseit és két szelídített vadászeleopárdot, amelyek sapkákkal fejükön, mint az ölyvök ásítva, kurrogva járkáltak fel-alá a város főkapujánál elhelyezett ketreceikben. Megmutatta neki az erődítés hatalmas kapuját, amelyet az élő faltörő kos, az elefánt elleni védelemre hosszú vastövisekkel szereltek fel. Elvezette őt a sötét üzlethelyiségek közé, amelyek a nagyobbára rég romba dőlt palotákban voltak elhelyezve - építészeik neve rég feledésbe merült -, az elszórt barakkokba, amelyeket fantasztikusan feldíszített katonák tarka tömege hullámozott körül, akik csomagjaikat a puskacsövekről lógatták le. Megmutatta Gokral Seetarun királyainak mauzóleumát a nagy templom árnyékában, ahol a nap és a hold gyermekei végezték el ájtatosságaikat, és ahol a sima fekete kőből faragott bika a négyszögletű téren bámészan nézte Nolan őrnagy elődjének olcsó bronzszobrát, egy kihívóan csúnya és energikus arcú yorkshire-i dzsentlemen arcképét. Végezetül a falakon kívül megnézték a három Istenség kapuja mögött épült karavánszerájt, ahonnan a tevék hosszú menetekben indultak el csillogó sórakományukkal hátukon a vasút felé, és ahol éjjel-nappal érkeztek és indultak a sivatag felkötött állú, kabátokba burkolt lovasai, akiknek a beszédét senki sem értette meg s kik Isten tudja milyen sebességgel száguldtak elő a jeysulmir-i fehér dombok mögül. Útközben Tarwin Topáz felől érdeklődött. Milyen volt, amikor Kate elhagyta? Mi lett azzal a kedves öreg várossal? De Kate figyelmeztette, hogy hiszen ő csak három nappal tovább maradt Topázban, mint Tarwin.

- Három nap! Három nap sok idő egy fejlődő város életében! - kiáltotta Tarwin.

Kate mosolygott.

- Nem vettem észre semmi változást - mondta.

- Semmi változást? Hiszen Peters azt mondta, hogy az elutazásom utáni napon megkezdni a G.-utcai új kocsmája telkének a felásatását és Parson a városi villamos művek új dinamójának a megérkezésére számított; a Massachusetts-úton meg akarták kezdeni az útépitő munkákat és hús holdas birtokomon aznap ültették el az első fát. Kearney új tüköruveget akart tétetni drogériája kirakatába s nem csodálkoznék azon sem, ha az új postaszekrények, amelyeket Maxim Neridanban megrendelt, még elutazásod előtt megérkeztek volna. Nem vettél észre semmit?

Kate tagadólag intett.

- Épp más dolgokkal voltam elfoglalva - mondta.

- Kár!... Szeretnék tudni ezekről a dolgokról. De mindegy! Nyilván nem lehet megkövetelni egy leánytól, akinek privát ügyei is vannak, hogy számon tartsa, hogy mi történik a városban. Asszonyok nem törődnek az ilyesmivel. Én egy választási hadjáratban vettem részt, volt egy vagy két üzletem, amelyeket le kellett bonyolítanom és egyidejűleg még egyéb gondom is... - ravaszkan mosolygott Kate-ra, aki megfenyegette ujjával.

- Tiltott beszélgetési tárgy? Rendben van. Jól akarom magamat viselni. De annyit mondhatok, hogy aki valamit titokban akart volna előlem tartani Topázban, annak korán kellett volna felkelnie. Mit szóltak a szüleid Kate, amikor elutaztál?

- Ne beszélj erről! - kérte a leány.

- Ahogy akarod.

- Éjszakánként felébredek és anyára gondolok. Ez borzalmas. Azt hiszem, hogy az utolsó pillanatban még meggondoltam volna magamat, és otthon maradtam volna, ha valaki kimondja a megfelelő - vagy meg nem felelő - szót, amikor felszálltam a vonatra és végérvényesen búcsút intettem nekik.

- Atyaúristen! Miért nem voltam én ott! - sóhajtotta Tarwin.

- Te nem mondhattad volna ki azt a szót Nick! - felelte Kate nyugodtan.

- De az apád igen... ugye, azt akarod mondani? Természetesen, ő igazán megtehetette volna, ha véletlenül nem az, aki. Ha erre gondolok, legszívesebben...

- Ne mondj semmi rosszat az apámra - kiáltotta a leány remegő ajkakkal.

- Drága gyermekem! - morogta Tarwin megjuhászodva. - Nem akartam rosszat mondani. De valahogy ki kell fűjnom a dühömet. Nevezz meg valakit, akit elátkozhatok és akkor meg fogok nyugodni.

- Nick!

- Nos hát én sem vagyok fából! - dörmögte.

- Nem vagy fából, csak nagyon-nagyon bolond vagy, Nick!

Tarwin mosolygott.

- Látod, most Te káromkodol! - mondta.

Hogy másról beszéljenek, Kate Kunwar maharadzsáról kezdett el érdeklődni és Tarwin elmondta neki, hogy milyen kedves kölyök az a fiú. De hozzátette, hogy a rhatorei társaság nem áll csupa ilyen kedves kölyökből.

- Meg kellene látogatnod Sitabhait!

Majd elmondott neki mindent, amit a maharadzsáról és a kastély egyéb népéről megtudott, akikkel Kate érintkezésbe fog kerülni. Mindkettejükre meglehetősen idegenül hatott a gyerekeségnek és az életuntságnak az a furcsa keveréke, amit ebben a népben felfedeztek; primitív szenvedélyei és együgyű gondolkodása - amely primitív és együgyű, mint maga az egész Kelet - rendkívül meglepték őket.

- Nem mondhatnám, hogy nagyon műveltek. Ibsenről úgyszólván semmit sem tudnak és egy lyukas hatost sem adnának az egész Tolsztojtól! - mondta Tarwin, aki nem hiába olvasott el Topázban naponként három újságot. - Azt hiszem, ha egyszer szemük elé kerülne egy mai modern asszony, egy órára sem éreznék magukat többé biztonságban. Holott van egy pár jó, régi divatú elvük, olyanok körülbelül, mint amilyeneket édesanyám szájából hallottam annak idején Maine államában. Tudnod kell, hogy az anyám egyedül a házasságot tartotta üdvöztetőnek és ebben ma is egyetértek vele és a régi módi hindukkal. A házasságnak ez a tiszteletre méltó, ósdi, szüette, divatjamúlt intézménye még ma is nagy becsben áll itt.

- De én soha nem mondtam, hogy egyetértek Nórával! - kiáltotta Kate, aki azonnal kitalálta Tarwin gondolatait.

- Rendben van, akkor van legalább egy pont, amelyben egyetértesz a hindu császársággal. A „Babaotthon”-t nem nagyon becsülnék meg ebben az áldott ósdi országban. Nem tudnád hol elhelyezni.

- De azért más dolgokban nem értek veled mindenben egyet - tette hozzá Kate.

- Egy dolgról tudok! - mondta Tarwin ravasz mosollyal. - De éppen abban az egyben akarlak jobb belátásra bírni.

Kate megállt az út közepén.

- Én megbíztam benned Nick! - mondta szemrehányóan.

Tarwin is megállt és egy pillanatig bánatosan Kate-ra szegezte tekintetét.

- Ó, Istenem! - nyöszörögte. Én is megbíztam magamban, de folyton erre kell gondolnom. De mondok neked valamit, Kate - most utoljára történt, visszavonhatatlanul utoljára! Megadom magamat. E pillanattól kezdve megtért bűnös vagyok. Nem ígérem meg neked, hogy nem gondolok többet rá... érzelmeimnek nem tudok parancsolni! De hallgatni fogok! Itt a kezem!

Feléje nyújtotta kezét és Kate megrázta. Azután egy darabig hallgatagon mentek egymás mellett, amíg Tarwin bánatosan meg nem szakította a csendet.

- Hekklert nyilván nem láttad elutazásod előtt?

Kate tagadólag intett.

- Szóval nem láttad... mindjárt gondoltam. Ti sohasem voltatok különösebb jó barátságban. De szeretném tudni, hogy mit gondol most rólam. Nem hallottál semmi hírt, semmi pletykát rólam, arról hogy hova lettem?

- Azt hiszik a városban, hogy San Franciscóba mentél, hogy felkeresed a C. C. C. vezető embereit. Főleg az erősítette meg őket ebben a hitükben, hogy a vonatnak a kalauza, akivel te elutaztál, azt terjesztette, hogy Alaszkába mentél - és ezt senki sem hitte el. Szeretném, ha az igazmondást illetőleg jobb híred lenne Topázban, Nick!

- Én is szeretném Kate... én is szeretném! - kiáltotta Tarwin meggyőződéssel. De ha így lenne, hogy tudnék bármit is elhitetni az emberekkel? Nekem épp az volt a célom, hogy azt higgyék, hogy az ő érdekükben utaztam el San Franciscóba. De ha ezt mondom el a kalauznak, odahaza mindenki meg lett volna róla győződve, hogy Chilébe utaztam földet vásárolni. Erről jut eszembe, ha levelet írsz haza, ne említsd meg, hogy itt vagyok! Hiszen lehet, hogy így is rájönnek - az ellentmondás törvénye alapján -, ha módot adok rá nekik. De nem akarok rá módot adni.

- Természetesen nem fogom megemlíteni - mondta Kate elpirulva.

Egy pillanatnyi szünet után újra az anyjáról kezdett el beszélni. Ebben az idegen világban, amelyben Tarwin kalauzolta, mindjobban erőt vett rajta a honvágy és fájdalmasan emlékezett vissza anyjára, aki most elhagyatva türelmesen vár hírt leányáról. Ez a gondolat e pillanatban szinte kibíráhatatlan fájdalommal hasított a leány szívébe; de amikor Tarwin megkérdezte, hogy hát miért utazott el egyáltalán, ha így érez, régi bátorságát összeszedve csak ennyit felelt: „Miért megy a férfi háborúba?”

Az elkövetkező napokban Kate ritkán találkozott Tarwinnal. Mrs. Estes bemutatta a kastélyban és ott akadt elég dolog, amivel elfoglalja szívét és esztét. Idegenkedve tévelygett ebben a különös birodalomban, ahol örökös félhomály uralkodott, a folyosók, lépcsők, udvarok és titkos ajtók labirintusaiban, amelyekben lefátyolozott asszonyok suhantak el mellette, akik csodálkozva meredtek szemébe és nevettek, ha a háta mögé kerültek, vagy gyerekes kíváncsi-

sággal tapogatták meg ruháit, kalapját, kesztyűit. Kate nem hitte el, hogy valaha is ki fogja magát ismerni ezeknek a hatalmas épületeknek a tömkelegében, hogy meg fogja tudni különböztetni ezeket a halvány asszonyi alakokat, akik lakatlan szobák hosszú sorain vezették őt keresztül, ahol a csillogó mennyezetek alatt csak a szél jajgató panasza hallatszott - a függőkertekben, amelyek kétszáz lábnyi magasságban épültek a város fölött, de azért féltékeny magas falakkal voltak körülvéve. A lapos tetőről, ahol izzott a napfény, végeláthatatlan lépcsőkön csendes, földalatti termekbe vitték, amelyeket a hőség elleni védekezésben hatvanlábnyi mélységben faragtak ki a sziklából. És minden pillanatban asszonyokkal és gyerekekkel találta magát szembe, ahová lépett, újra asszonyok és gyerekek! Azt beszélték, hogy a kastélyban négyezer élő ember lakik; de hogy hány halott van benne elföldelve, senki sem tudta.

Sokan az asszonyok közül - hogy hányan, nem tudta volna megmondani -, akiket a szállongó mendemondák elijesztettek, határozottan visszautasították Kate segítségét. Kijelentették, hogy nem betegek s hogy nem engedik magukat beszenyezni egy fehér nő érintésétől. Mások elhozták gyermekeiket és megkérték, hogy élessze fel ezeket a sötétben született sápadt és törékeny palántákat és izzó szemű vad leányok törtek rá sötét szobák mélyéből, szenvedélyes panaszokkal árasztva el, amelyeket nem értett meg, nem volt bátorsága megérteni. A kis szobák falairól borzalmas, szemérmetlen festmények meredtek rá; az ajtók fölött elhelyezett fülkékből fajtalan bálványok vigyorogtak. A forró levegő, a konyha és tömjénzag s az egymásra préselt emberek fojtó kigőzölgése majd megfullasztotta. De a szemmel látható szörnyűségeknél még jobban visszataszította és megijesztette az, amit félfüllel hallott vagy kitalált. Kate-nek meg kellett állapítania, hogy könnyebb dolog volt elvben elhatározni, hogy segítségére siet a hindu asszonyoknak, mint szemtől-szembe találni magát a rhatorei kastély asszonylakosztályainak kegyetlen valóságával.

Tarwin közben egy saját maga által kigondolt rendszer szerint nekikezdett az ország kitanulmányozásának. Ez a rendszer azon az elven alapult, hogy jelentőségük sorrendjében kihasznál minden lehetőséget, minden lépése kauzális, ha nem is mindig szemmel látható összefüggésben állt végső céljával, a Naulahkával.

Szabad bejárása volt a király kertjeibe, ahol megszámlálhatatlan, de rendszertelenül fizetett kertész küzdött öntözőcsövekkel és kannákkal a sivatag pusztító hősége ellen. A maharadzsa istállóiban is, ahol éjszakánként nyolcszáz ló terült el a szalmán, szabadon járhatott-kelhetett, s meg volt neki engedve, hogy reggelenként - amikor négyszázas csoportokban vonultak ki a mezőre -, végignézze gyakorlataikat. Ugyancsak szabadon járhatott-kelhetett a kastély többi udvarában is; végignézhette ünnepélyes menetek alkalmával az elefántok öltöztetését, zavartalanul cseveghetett az őrséggel és megtekinthette a sárkányfejű, kígyónyakú ágyúkat, amelyeket bennszülött mesteremberek építettek, kik itt, a távoli Keleten ebben a formában valósították meg a gépfegyvert. De ahová Kate-et beengedték, neki nem volt szabad betennie a lábát. Tudta, hogy egy fehér asszonynak épp oly biztos az élete Rhatoréban, mint Topázban, de amikor Kate, habozás nélkül, nyugodt arccal először tűnt el a kastély női lakosztályainak sötét függönyei mögött keze önkéntelenül megszorította a revolvert.

A maharadzsa jó pajtása volt és kitűnő pachisi játékos; de amikor Tarwin félórával később szemben ült vele, meg kellett állapítania, hogy nem beszélne rá egy biztosító társaságot sem a fejedelemmel való üzletkötésre, ha kedvesének valamilyen baja történne azokban a titokzatos szobákban, amelyekből suttogáson és ruhasuhogáson kívül semmi más életjel nem hatolt ki a világba. Amikor Kate később újra előkerült, arca szürke volt és eltorzult, méltatlankodó szemeiben könnyek csillogtak. Megtanult látni.

Tarwin feléje sietett, de Kate parancsoló mozdulattal, amilyent az asszonyok csak válságos pillanataikban használnak, félrelökte őt és Mrs. Esteshez menekült.

Tarwin egy pillanatra úgy érezte, hogy Kate gyengédtenül kilöki az életéből. Amikor Kunwar maharadzsza este meglátogatta őt a menedékház verandáján, ahol Tarwin nagy léptekkel nyugtalanul járt fel- és alá, az amerikai szinte sajnálta, hogy nem lőtte le a maharadzsát, Kate kétségbeesésének tulajdonképpeni okát.

Mély sóhajtással hálát adott Istennek, hogy utána jött a leánynak s módjában van örködni felette, megvédenie, és ha szükség mutatkozna, elvinni őt innen, akár erőszakkal is. Iszonyattal gondolt arra az eshetőségre, hogy Kate egyedül érkezhett volna ide, kizárólag Mrs. Estes segítségére utalva.

- Hoztam valamit Kate-nek - mondta a gyermek, óvatosan szállva ki a kocsiból. Karjaiban egy nagy csomagot tartott. - Gyere el velem hozzá!

Tarwin mit sem sejtve beült a kocsiba, amely elvitte őket a misszionárius házához.

- A kastélyban mindenki azt mondja, hogy ő a te Kate-ed! - jegyezte meg a fiatal maharadzsza útközben.

- Örülök, hogy észrevették! - morogta Tarwin dühösen. - Mi az, amit itt a kezében tartasz? - kérdezte hangosan a gyermeket, a csomagokra mutatva.

- Ezt az anyám küldi, a királynő, az igazi királynő... hisz tudod, hogy én vagyok a trónörökös. Egy üzenetet is adott Kate számára.

Halkan suttogva, ahogyan a gyermekek szokták, elismételte magában az üzenetet.

Kate a verandán ült, amikor megérkeztek. Szomorú arca a gyermek láttára felvidult.

- Mondd meg a kíséretnek, hogy ne jöjjön be a kertbe. Az úton várjon rám!

A kocsi és a katonák visszavonultak. A gyermek, kezével Tarwinba kapaszkodva, Kate-nek átnyújtotta a csomagot. - Az anyám küldi - mondta. - Te ismered őt. Ez az ember itt maradhat, ő ugye - egy pillanatra habozott - a szíved szerint való, ugye? Amit ő mond, azt te is mondd?

Kate elpirult, de nem mondott ellent a gyermeknek. Mit is mondhatott volna!

- Ezt kell neked elmondanom - folytatta - mielőtt másról beszélnék; annyiszor elmondanom, amíg meg nem érted. - Habozva beszélt, anyanyelvéből fordítva át angolra az üzenetet, apró termetét büszkén kiegyenesítve és a homlokán függő smaragdokat félresimítva.

- Anyám, a királyné - az igazi királyné üzeni: Három hónapig dolgoztam ezen a munkán. Neked adom, mert megláttam arcodat. Amit egy asszony varr, azt fel lehet fejteni és a cigányasszonyok kezei szeretnek pusztítani. Az istenek szerelmére kérlek, vigyázz rá, hogy a cigányasszony ne pusztítsa el, amit én teremtettem, mert benne lakozik a lelkem és a testem. Véd meg művem, ami belőlem ered, amelyet kilenc év óta szövögetek. - Én jobban tudok angolul, mint az anyám - tette hozzá a gyermek rendes hétköznapi hangján.

Kate kinyitotta a csomagot, amelyből egy durván kötött, fekete-sárga kendő hullt ki, ügyetlenül csomózott kárminszínű bojtokkal. Ilyen munkákkal töltik el Gokral Seetaran királynéi üres óráikat.

- Ez minden! - mondta a herceg. De úgy látszott, hogy még nem akar elmenni. Kate elszorult torokkal nézegette a szegényes ajándékot. A gyermek, egy pillanatra sem engedve el Tarwin kezét hirtelen újra nekikezdett ünnepélyes mondókájának, szóról szóra elismételve, amit az előbb mondott, mialatt kis ujjai görcsösen kapaszkodtak Tarwin markába.

- Mondd meg édesanyádnak, hogy nagyon hálás vagyok neki - mondta Kate elfogódott remegő hangon.

- Nem ez a helyes felelet - mondta a fiú, segítségkérő tekintet vetve hosszú barátjára, az „új angolra”.

Tarwinnak hirtelen eszébe jutott a kereskedelmi ügynökök pletykája. Gyorsan előrelépett s Kate vállára fektetve kezét, a fülébe suttogott:

- Hát nem érted meg, hogy mit akar? A fia életéről van szó, ő az a ruha, amelyet kilenc év óta sző!

- De hát mit tudok én segíteni rajta? - kiáltotta Kate ijedten.

- Vigyázni kell rá... egy pillanatig sem engedni szem elől! Máskor olyan gyors felfogásod van! Sitabhai a gyerek életére tör. Ne engedd, hogy terve sikerüljön!

Kate lassanként megértette, hogy miről van szó. Az iszonyú kastély falai között semmi sem volt lehetetlen, még gyermekgyilkosság sem. Már volt alkalma megismerni azt a szenvedélyes gyűlöletet, amellyel gyermektelen királynék viseltetnek az anyakirálynék ellen. Kunwar maharadzsza mozdulatlanul állt az alkonyatban; drágakövekkel fedett ruhái csillogtak az esti fényben.

- Mondjam el még egyszer? - kérdezte.

- Nem, nem, nem! Nem kell! - kiáltotta Kate térdre borulva előtte. Mérhetetlen részvétet érzett és gyengéden keblére szorította a kis alakot. - Nick, mihez kezdjünk ebben az iszonyatos országban! - kiáltotta, hirtelen sírva fakadva.

- Rendben van! - mondta a maharadzsza teljesen érzéktelenül. - Anyám azt mondta, hogyha sírni látlak, akkor elmehetek. - Előhívta a kocsiját és kíséretét és a csúnya kendőt a földön hagyva, elment.

Kate hangosan sírt a félhomályban. Sem Mrs. Estes, sem a férje nem voltak a közelben. Tarwin föléje hajolt és karjaiba vette a leányt és Kate nem védekezett az ellen sem, ami ezután következett.

- Együtt fogunk küzdeni, édes kis leányom! - suttogta Tarwin, vállához szorítva a leány remegő fejcskáját.

TIZEDIK FEJEZET.

„Kedves barátom, rossz voltál hozzám; és még csak jobban megnehezítetted életemet. Tudom, hogy én is gyenge voltam; a gyerek nagyon felzaklatott. De én el akarom végezni azt, amiért idejöttem, és neked segítségemre kellene lenned, Nick, nem pedig megnehezítened! Ne gyere el most néhány napig! Az elkövetkező munkára szükségem van teljes erőmre. Azt hiszem, hasznára lehetek itt egyik-másik embernek, ne akadályozz meg benne! Kérlek! Kate.”

Tarwin ötven különböző értelmet talált ebben a másnap reggel érkezett levélben, de azért ötvenegyedszer is elolvasta. De bármit gondolt is, egy dolgot bizonyosnak kellett elfogadnia: azt, hogy Kate pillanatnyi gyengesége dacára szilárdan el van határozva, hogy kitart terve mellett. Egy lépéssel sem jutott tovább szelíd makacssága elleni küzdelmében, és talán jobb lenne, ha egyelőre abbahagyna minden további kísérletet. Hiszen nem volt rossz dolog elcsevegni vele a verandán és őrszolgálatot teljesíteni körülötte, ha a kastélyba ment, de hát elvégre nem azért jött ő Rhatoréba, hogy itt tegyen szerelmi vallomást Kate-nek. Topáz, amelynek a jövőjét annyira a szívében viselte, már rég ismerte ezt a titkot - Topáz, amely a C. C. megjelenésére várt most épp oly türelmetlenül, mint amilyen türelmetlenül várta Tarwin Kate megjelenését. A kis leány igaz, most szerencsétlen volt, túlcsigázott és reményevesztett, de hát itt volt ő - hála Istennek! - hogy megóvja, ha valamilyen nagyobb bajba kerül; addig viszont nyugodtan rábízhatta Mrs. Estes gondjaira.

A kastély jól őrzött női lakosztályai nyilván már valami hasznát látták Kate tevékenységének, különben Kunwar maharadzsza anyja nem bízta volna rá fia életét (hát volt ember, aki ne szerette volna s ne bízott volna meg Kate-ben!); de mit tett ő a maga részéről Topázért, azonkívül, hogy pachisit játszott a maharadzsával! Tekintete önkéntelenül a kastély felé irányult. A felkelő nap lába elé vetítette a menedékház hosszú árnyékát. A kereskedelmi utazók egyenkint kijöttek a verandára, hosszú tekintetet vetettek Rhatore megerősített háztömegére és ünnepélyesen megátkozták. Tarwin felszállt lovára - amelyről később még sokat fogunk hallani -, és a város felé ügetett. Meg akarta látogatni a maharadzsát, ő volt az egyetlen ember, aki hozzá tudta juttatni a Naulahkához; ezért figyelte meg oly sokáig és olyan gondosan a fejedelmet. Most, a helyzet pontos mérlegelése után, arra a meggyőződésre jutott, hogy sikerült egy tervet találnia, amellyel megnyerheti a maharadzsát. Hogy ez a terv hozzásegíti-e egyben a Naulahkához is, egyelőre bizonytalan volt, de mindenesetre lehetővé tette neki, hogy Rhatorében maradjon. Tarwin tudta - Nolan őrnagynak néhány erre vonatkozó megjegyzése figyelmeztette -, hogy baj van és hogy hamarosan valami nagyon praktikus és értelmes ürügyet kell találnia további ittmaradására, ha mindjárt az egész államot tűvé kellene is érte tennie! Valamilyen egész különös ötletre volt szüksége! Ami ezt illeti, mostani terve elég különös volt; és végső eredményként arra szolgált, hogy megszerezze számára a Naulahkát és - ha az a legény volt a talpán, akinek tartotta magát - Kate-et!

Amikor a falak közelébe ért, meglátta Kate-et, amint barna ruhájában, Mrs. Estes kíséretében, lovon kifordult a missziós ház kertjéből.

- Nem kell megijedned, kislányom, nem foglak háborgatni - mondta magában mosolyogva, amint megpillantotta a lova patái alól kerekedő porfelhőt. - De azért szeretném tudni, hogy mi az isten csudáját keresel ilyen korán a városban!

A kastély falain belüli szolgálat csak egy töredéke volt annak a feladatnak, amire Kate idejövételével vállalkozott. Ha a trón árnyékában is ilyen nagy volt a nyomorúság, mit kellett vajon elszenvednie a népnek! Kate most a városi kórházba lovagolt.

- A kórházban csak egyetlenegy bennszülött orvos van - mondta neki Mrs. Estes útközben - és minthogy bennszülött, természetesen lusta, mint a disznó.

- Hogy lehet itt valaki lusta! - kiáltotta a leány. A boltívek alatt felgyülemlett hőség forrón végigsimította halántékát.

- Rhatorében az emberek gyorsan ellustulnak - felelte Mrs. Estes halk sóhajjal. Nyilván Lucien magasan szárnyaló terveire és reményeire gondolt, amelyeket már régóta szelíd apátia váltott fel.

Kate úgy ülte meg a lovat, mint ahogy csak a nyugat-amerikai leányok tudják megülni, akik egyszerre tanulnak meg járni és lovagolni. Formás karcsú alakja előnyösen érvényesült lóháton. A tekintetében csillogó céltudatosság és merészség átszellemültté tették tekintetét és a tudat, hogy két, munkában eltöltött év után most végre közeledik álmai végső céljához, pirosra festette orcáit.

Amikor a város főutcájának egyik hajlásán befordultak, hatalmas tömeget pillantottak meg. Ez halk morajjal özönlött el egy magas, vörös kőlépcsőt, amely egy fehérre mosott háromemeletes házhoz vezetett. A ház homlokzatán „Állami kórház” felírás díszelgett. A betűk fáradtan támaszkodtak egyik a másiknak, lazán lógva le az ajtó két sarkán.

Amikor Kate megpillantotta a skarlátvörös, indigó, sáfránysárga, türkizkék és rózsaszínű selymekbe öltözött asszonyok tömegét, újra az az érzés vett rajta erőt, hogy kívül került a valóságon. Majdnem mindegyik asszonynak egy kendőbe kötött gyerek lógott le a csípőjéről, és mikor Kate a bejárat előtt meghúzta a gyeplőt, a tömeg egyszerre felordított. Az asszonyok belekapaszkodtak a kantárszárakba, a lába után kapkodtak, gyerekeiket karjai közé nyomták. Az egyiket magához vette, gyengéden megringatta karjaiban, az apró teremtés szinte el volt szenesedve a láztól.

- Legyen óvatos! - mondta Mrs. Estes. - A dombok közt himlőjárvány van s ennek a népnek fogalma sincs elővigyázatossági intézkedésekről.

Kate, aki az asszonyok panaszaira figyelt, nem felelt Mrs. Estesnek. Egy szálas, fehérszakállas bennszülött, teveszőrruhában és sárga bőrcsizmákban, jelent meg most a kórház ajtaja előtt és szétkergetve az asszonyokat, mélyen és ünnepélyesen meghajolt Kate előtt.

- Ön lenni az új orvosnő? - kérdezte. - A kórház készen lenni inspekcióna. Ne álljatok el a miss sahib útját! - kiáltotta hindu nyelven az asszonyok felé, amikor Kate leszállt a lóról s a tömeg még szorosabban körülfogta. Mrs. Estes a nyeregben maradt, lóhátról figyelve a jelenetet.

Egy magas növésű, aranyszínű bőrű, skarlátvörös ajkú asszony leszakította arckendőjét, csuklójánál megfogta Kate-et s érthetetlen nyelven hangosan kiáltozva, kifelé cibálta a tömegből. Szemében olyan kétségbeesés tükröződött, hogy Kate ellenállás nélkül követte. Amikor kikerültek a tömegből, az út közepén egy térdeplő tevét pillantott meg, hátán egy csontokig lesóványodott férfival, aki értelmetlen szavakat mormogott maga elé és céltalanul tépdeste a szegekkel kiveret nyeret. Az asszony teljes magasságában kiegyenesedett, azután némán földre vetette magát és átölelte Kate térdét. A leány remegő ajakkal lehajolt, hogy felemelje a szerencsétlent. A bennszülött orvos vidám kiáltása ütötte meg ekkor fülét.

- Ó, az teljesen rendben lenni. A férj gyógyíthatatlan örült, ő mindig idehozni.

- És maga nem segít rajta? - kiáltotta Kate, méltatlankodva feléje fordulva.

- Mit lehet segíteni? Ő nem akarni itthagyni őt kezelésre, hogy mustártapaszt rakhassak rá.

- Mustártapaszt! - mormogta Kate felháborodva. Megfogta az asszony két kezét s erősen megszorította. - Mondja meg neki, hogy azt kívánom, hogy a férje maradjon itt! - mondta hangosan. Az orvos lefordította a parancsot. Az asszony mélyen felsóhajtott majd magasra felvont szemöldökei alól hosszú, kutató tekintetet vetett Kate arcára. Végül megfogta a leány kezét, ráfektette férje homlokára, maga pedig leült a porba és eltakarta arcát.

Kate elfogódva nézte a keleti léleknek e számára teljesen idegen megnyilvánulásait, majd forró részvéttel, amely nem törődik a fajok közti különbségekkel, a guggoló alak fölé hajolt és homlokon csókolt.

- Vigyék fel ezt az embert! - mondta, félreérthetetlen mozdulattal kísérve szavait, mire a körülállók azonnal felemelték a beteget és felvitték a kórházba. Az asszony úgy követte a menetet, mint egy kutya. Egyszer hátrafordult és valami megjegyzést tett a többiek felé, amire egy sírással vegyes nevetésből álló kórus hangzott fel a tömegből.

- Azt mondja - fordította le vigyorogva az orvos -, hogy mindenkit agyon fog ütni, aki udvariatlan lesz magához. És azt, hogy dajkálni akarja a férfit.

Kate Mrs. Esteshez lépett, hogy elbúcsúzzon tőle; az asszonynak még elintéznivalói voltak a városban. Azután a doktort követve, belépett a kórházba.

- Most meg akarni nézni a kórházat? - kérdezte ez. - Előbb megengedni, hogy bemutatkozzam. Nevem Lalla Dhunpat Raj, praktikus orvos a Duff egyetemről. Én lenni az első bennszülött ebben az államban, aki letette a vizsgákat. Ez húsz évvel ezelőtt volt.

Kate csodálkozva nézett rá.

- Hol volt azóta? - kérdezte.

- Egy darabig odahaza voltam az apámnál. Azután segéd voltam egy patikában, végül öfensége kegyesen kinevezni engem erre az állásra.

Kate felhúzta szemöldökét. Ez volt tehát jövődöbeli kollégája! Hallgatva léptek be a kórházba; Kate magasra emelte lovaglórúhájának szoknyáját, hogy megmentse a padlón felgyülemlett szennyről.

Hat nyomorúságos, kötelekkel és zsinórokkal összefűzött szalmazsák volt elhelyezve az épület középső részében, mindegyiken egy-egy fehér ingbe öltözött férfi hanykolódott nyögve és fecseggve. Egy asszony lépett be velük együtt a terembe, kezében valami avasszagú hindu téstával; de a férfi, akinek hozta s adni akarta, minden rábeszélés dacára sem mutatkozott hajlandónak, hogy hozzányúljon a felkínált nyalánsághoz. A szoba közepén a vakító napsütésben fiatal, majdnem teljesen meztelen férfi állott, aki a nyaka mögött átkulcsolva a kezét, hátravetett fejjel a napba meredt, mintha farkasszemet akarna vele nézni. Hirtelen énekelni kezdett, rögtön utána elhallgatott és a betegek ágyaihoz ugrott, érthetetlen szavakat kiáltozva feléjük. Azután újra visszatért a terem közepén levő örhelyére és folytatta abbahagyott énekét.

- Ez is gyógyíthatatlan örült - mondta az orvos. - Sok mustártapaszt tettem rá és sok eret vágtam rajta. Nem akar többet elmenni. Egészen veszélytelen, kivéve, ha nem kapja meg az ópiumadagját.

- Ön megengedi betegeinek, hogy ópiumot egyenek! - kiáltotta Kate.

- Természetesen megengedni! Másképp meghalnának. Rhajputanában mindenki ópiumot enni.

- És ön? - kérdezte Kate méltatlankodva.

- Valamikor én nem enni, amikor idejöttem. De most... - Zsebéből egy fényesre kopott cink dohányszelencét húzott elő és egy maroknyi ópiumpirulát öntött ki belőle. A kétségbeesés majd megfullasztotta Kate-et.

- Mutassa meg nekem a női osztályt! - mondta bátortalanul.

- Ó, a nők fenn vannak és itt lenni is, meg köröskörül mindenütt! - felelte az orvos bizonytalanul.

- És a gyermekágyasok?

- Ahol épp hely akad számukra.

- Ki gondozza őket?

- Engem nem szeretnek; de lenni itt egy igen ügyes asszony vidékről, az jár be a kórházba.

- Van valami gyakorlata? Valami képzettsége?

- Nagyon becsülik a falujában - felelte az orvos. - Most itt van, ha látni akarja!

- Hol? - kérdezte Kate.

Dhunpat Raj, aki már kissé kényelmetlenül érezte magát, a leányt egy szűk lépcsőn át csukott ajtó elé vezette, amely mögül visongva hallatszott ki az ébredő új élet jajkiáltása.

Kate gyorsan felrántotta az ajtót. Elsőnek két agyagból és tehéntrágyából készült bálványt pillantott meg, amelyeket a szolgálatot tevő ápolónő épp most díszített fel farkastej-bimbókkal. Az összes ablakok és minden szellőztető nyílás el voltak zárva. Az egyik sarokban a „szülés tüze” lobogott, füstjével majd megfullasztva a belépőket.

Soha senki sem fogja megtudni azt a beszélgetést, amely Kate és a falujában oly nagy becsben tartott asszony között lefolyt. Az amerikai leány körülbelül egy félóráig maradt a teremben, az asszony jóval előbb távozott, zilált hajjal és halkán vihogva.

Ilyen előzmények után nem csoda, ha Kate mindenre el volt készülve - még a patikában levő gyógyszerek hihetetlen elhanyagoltsága sem lepte meg; mint ahogy nem csodálkozott azon sem, hogy a mozsarat sohasem tisztították meg és természetesnek vette, hogy a betegek sokkal nagyobb adagokat kaptak az orvosságokból, mint amilyeneket a recept előírt. Csüggedten járta végig a piszkos, szellőzetlen, nedves és sötét szobákat. A betegeknek meg volt engedve, hogy minden időben fogadják barátait és látogatóikat, bármennyien jöttek is, és mindent megehettek, amit a rosszul értelmezett könyörületesség felkínált nekik. Ha valamelyikük meghalt, a gyászolók üvöltve körülállták az ágyat, majd a meztelen testet az épület középső kórtermén át az örültek ujjongásától kísérve, kivitték a városba, nem törődve azzal, hogy milyen ragályos betegséget terjesztenek.

A kórházban magában sem kezelték külön a ragályos betegeket és szembajban operált gyermekek vidáman játszogattak a difteritikus betegek ágyai között a látogatók gyermekeivel. Egyetlen egy betegség volt csak, amelyet a bennszülött orvos jól ismert; eredményesen kezelte azt az arrafelé igen gyakori betegséget, amelyről a diariumban „ágyékharpás” néven emlékezett meg. A favágókat és a vándorkereskedőket, akik gyakran kényszerültek rá, hogy egyedül vándoroljanak az állam elhanyagolt útjain, gyakran megtámadták a tigrisek és ezekben az esetekben az orvos, búcsút mondván az egész európai orvostudománynak, egy ősrégi helyi gyógyeljáráshoz folyamodott - amelyet nagy becsben tartottak a környező falvakban -, és valóságos csodákat ért el vele. Mindazonáltal meg kellett őt győzni arról, hogy

az Állami Kórházban ezután már csak egy ember fog parancsolni - egy ember, akit Miss Sheriffnek hívnak -, s hogy ezeket a parancsokat habozás nélkül kell teljesíteni.

Az orvos, akinek tudomása volt arról, hogy Kate a királyi kastély asszonyait is kezeli, nem mert tiltakozni. Nem először élt át ilyen reformálási és újrászervezési periódusokat és tudta, hogy lustasága és sima nyelve segítségével ezt is meg fogja úszni. Most meghajolt Kate előtt, mindenben igazat adott neki, szemrehányásait az egyik fülén be, a másikon kieresztette, minden támadást ezzel védve ki: - A kórház havonként csak százötven rúpiát kapni az államtól. Hogyan lehet ennyi pénzért orvosságokat hozatni a messzi Kalkuttából?

- Ezt a megrendelést én fizetem - mondta Kate, miközben az irodának szolgáló fürdőszoba asztalán egy listát állított össze a legszükségesebb orvosságokból és kötszerekből -, és mindent meg fogok fizetni, amire szükség lesz.

- De a megrendelést hivatalosan én küldöm el? - ajánlotta Dhunpat Raj, féloldalt fektetve fejét.

Kate, nem akarván új akadályokat támasztani, ebbe beleegyezett. Neki most elsősorban a körülötte heverő, az orvosnak kénye-kedvére kiszolgáltatott boldogtalan teremtésekkel kellett törődnie és nem volt ideje rá, hogy jutalékok miatt verekedjék.

- Rendben van - felelte tehát határozott hangon. Az orvos pedig, amikor megállapította, hogy igen tekintélyes rendelésről van szó, nem tagadhatta, hogy ilyen körülmények között sok mindent érdemes eltűnnie az ifjú amerikai hölgytől.

Három órával érkezése után Kate eltávozott a kórházból; a fáradtság, éhség és kétségbeesés majd leverték lábáról.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Tarwin igen rossz kedvében találta a maharadzsát, aki aznap még nem vette be reggeli ópiumadagját. A topázi gentleman, akinek e pillanatban minden gondolatát lefoglalta utazásának célja, várakozva tekintett az uralkodóra.

A maharadzsának mindjárt az első szava meghozta neki a kívánt alkalmat.

- Minek jött ide? - kérdezte a király.

- Rhatoréba? - kérdezte vissza Tarwin szép mosollyal, mely magába ölelte az egész világot.

- Igen Rhatoréba! - dörögte a maharadzsza. - A helytartó sahib azt állítja, hogy maga nem tartozik semmiféle kormányhoz, és hogy csak azért jött ide, hogy megnézzé az országot, és hazugságokat írjon róla. Minek jött ide?

- Azért jöttem, hogy felássam az Ametet. Arany van benne - felelte Tarwin rendületlen nyugalommal.

- Akkor menjen a kormányhoz és beszéljen vele! - mondta bosszúsan a rajah.

- Úgy tudom, hogy a folyó az öné - jegyezte meg Tarwin vidáman.

- Az enyém? Ebben az államban semmi sem az enyém. A kereskedők éjjel-nappal ostromolják ajtómat, a helytartó nem engedi, hogy adókat szedjek, ahogy azt őseim tették, hadseregem pedig nincsen.

- Ez mind igaz! - dörögte Tarwin a bajusza alatt. - De azért egy szép nap kereket fogok vele oldani.

- És ha volna is hadseregem - folytatta a maharadzsza -, nincs senki, aki ellen felhasználhatnám. Öreg farkas vagyok, amelynek kihúzták minden fogát. Menjen!

Ez a beszélgetés a márványkövezetű udvarban folyt le, közvetlenül a Sitabhai által elfoglalt lakosztályok mellett. A maharadzsza egy rozoga faszéken ült, mialatt az istállófiúk egy egész sor megnyergelt lovat vezettek ki az udvarba, abban a reményben, hogy őfelsége reggeli sétájára ki fog egyet választani. A reggeli szél a kastély elhasznált, fojtó levegőjét kihajtotta az udvarba; nem volt valami üdítő illat.

Tarwin, aki nem szállt le lováról, jobb lábát átfektette a póni farán és várakozó álláspontra helyezkedett. Tudta, hogy milyen hatása van az ópiumnak a maharadzsára és látta, hogy a szolga egy kis ércsészében már hozza is az ópiummal kevert vizet. A maharadzsza arcfintorgatva lenyelte az italt, bajuszáról és szakálláról lenyalogatva az utolsó barna cseppeket, majd hátravetette magát karosszékeiben és üres tekintettel meredt a levegőbe. De néhány pillanat múlva már talpra ugrott - erőteljesen és vidáman.

- Itt van még Tarwin sahib? - mondta. - Maradjon itt, különben nem lesz min nevetnem. Van kedve lovagolni?

- Rendelkezésére állok.

- Akkor kihozatom az új Foxhall-csikót, az okvetlenül leveti a hátáról.

- Rendben van - felelte Tarwin egykedvűen.

- Én pedig a perzsa kancára fogok ülni. Menjünk el gyorsan, amíg nem jön el a helytartó sahib.

Az udvaron túlról kürtszó és kerekek csikorgása hallatszott. Az istállófiúk sietve megnyergelték a lovakat.

Kunwar maharadzsza jött fel tipegve a lépcsőkön. Apja gyengéden megölelte és az ölébe ültette.

- Mi szél hozott erre, Lalji? - kérdezte az uralkodó. Lalji, a kedvenc, volt a kis herceg becéző neve.

- Meg akartam egzecíroztatni az őrséget. Apám, a kincstár egész rossz nyergeket ad katonáimnak! Jeysingh nyerge zsinórral van összekötözve, holott Jeysingh a legjobb katonám. Azonkívül olyan szép történeteket tud! - tette hozzá Kunwar maharadzsza, anyanyelvén beszélve apjával, mialatt kezével barátságosan integetett Tarwin felé.

- Hah, Hah! Te is olyan vagy, mint a többiek! - mondta a király. - Folyton újabb követelésekkel jöttek. Mit akarsz tulajdonképpen?

A gyermek könyörögve tette össze két apró kezét, azután bizalmasan belenyúlt apjának félelmetes szakállába, amelyet a maharadzsza a rajputanai szokásnak megfelelően a fülén átfésülve hordott.

- Csak tíz új nyeret szeretnék! - mondta. - Ott vannak a raktárban, láttam őket. De az istállómester azt mondta, hogy előbb meg kell kérdeznem a királyt.

A maharadzsza arca elsötétedett, egy hosszú átkot mormogott szakállába.

- A király - rabszolga! - dörmögte. - Rabszolgája a helytartónak, sahibnak és annak a nőies angol Rajnak. De Indurra mondom, a királyfőről meg fogják tanulni, hogy egy király fia. Milyen jogon utasította vissza Saroop Singh a kérésedet, herceg?

- Én is mondtam neki - felelte Kunwar maharadzsza -, hogy az apámnak ez nem fog tetszeni. De többet nem mondtam neki, mert nem éreztem magamat jól és te tudod - a fiú arca eltűnt a turbán alatt - én még csak gyermek vagyok. Megkaphatom a nyergeket?

Tarwin, aki az egész beszélgetésből egy szót sem értett, kényelmesen ült a póniján, mosolygó pillantásokat vetve kis barátjára. Amikor hajnalban belovagolt az udvarba, halotti csend uralkodott a kastélyban; oly nagy volt a csend, hogy egy százötven láb magas torony tetejéről lehallatszott egy galamb turbékolása, most azonban felébredt a kastély s az udvar négy oldalán, a zöld függönyök mögött újra felhangzott a szokott suttogás és ruhasuhogás. Halk lélegzeteket hallott a függönyök mögül, szövetek suhogását és óvatosan kinyitott ablaktáblák csikorgását. Orrát jázmin és mosusz nehéz szaga ütötte meg, kellemetlen érzéssel töltve el őt, mert tudta - anélkül, hogy fejét hátrafordította volna -, hogy Sitabhai és szolgálói figyelik őket. De sem a maharadzsza, sem a herceg nem törődött velük. Kunwar maharadzsza teljes érdeklődését e pillanatban a Mrs. Estes térdein töltött angol nyelvórák kötötték le s a király ugyanoly élénk érdeklődéssel hallgatta csevegését. Hogy Tarwin is részt vehessen a beszélgetésben, a herceg angolul kezdett beszélni, lassan és tisztán ejtve ki a szavakat, hogy az apja mindent megértsen.

- Tegnap egy új verset tanultam - közölte Lalji apjával.

- Nincs benne szó az Isteneikről? - kérdezte a maharadzsza gyanakodva. - Ne felejtse el, hogy te hindu vagy!

- Nem, nem! - mondta a herceg. - A vers angolul van és nagyon gyorsan megtanultam.

- Hát akkor mondd el, kis bölcsesség! Egy szép nap írástudó lesz belőled, angol egyetemre fogsz járni és hosszú fekete tógát fogsz viselni.

A maharadzsza újra anyanyelvén kezdett el beszélni.

- Lobogónkon öt szín van - mondta. - Ha majd egyszer küzdöttem alatta, akkor talán angol lesz belőlem is.

- Gyermekem, manapság mi már nem viselünk háborúkat. Most mondd el a verset!

A jelenet láthatatlan tanúinak suttogó moraja egyre erősödött. Tarwin előrehajolt lován, tenyerére támasztva állát, mialatt a herceg leszállt apja öléből, háta mögött összekulcsolta kezét és teljesen hangsúlytalanul elhadarta kis versikéjét, azután pedig, mintegy saját sikerének tapsolva, összeütötte két tenyerét.

- Én nem értettem meg - vallotta be a maharadzsza -, de azért hasznos dolog, ha az ember jól tud angolul. A te barátod itt úgy beszél angolul, ahogy még soha nem hallottam beszélni.

- Igen - hagyta helyben a herceg -, de az arcával és a kezeivel is beszél... - így ni! - és nekem nevetnem kell, még mielőtt tudnám, hogy miért. De Nolan őrnagy sahib úgy beszél, mint egy bivaly, csukott szájjal és én soha sem veszem észre, hogy jó kedve van-e vagy rossz kedve. De mondd apám, Tarwin sahib mit keres itt?

- Most lovagolni fogok vele... - felelte a király. - Ha visszajövünk, talán meg fogok tudni felelni kérdésedre. Mit hallottál, mi az embereknek a véleménye róla?

- Azt mondják, hogy tisztaszívű ember; és mindig jó hozzám.

- Mondott neked valamit rólam?

- Mondott, de sohasem tudtam megérteni. De nem kételkedem benne, hogy jó ember. Nézd, most is nevet!

Tarwin, ki a neve hallatára fülét hegyezte, most visszaült a nyeregbe és megfogta a gyeplőt, ezzel figyelmeztetve a királyt, hogy itt az ideje az indulásnak.

Az istállófiúk egy hosszú, nyírtfarkú angol telivért és egy sovány, egérszínű kancát vezettek ki az udvarra. A maharadzsza felállt.

- Menj vissza Saroop Singh-hez s kérd el tőle a nyergeket, herceg! - mondta.

- Mit fogsz ma csinálni fiacskám? - kérdezte Tarwin.

- Most elhozzatom az új felszerelésemet - felelte a gyermek -, azután visszajövök és játszani fogok a miniszterelnök fiával.

A függönyök mögött újra felzajlott a moraj, mintha kígyó sziszegne. Valaki, úgy látszik, meghallotta a gyerek feleletét.

- Nem látogatod meg miss Kate-et?

- Ma nem. Ma ünnep van, ma nem megyek Mrs. Esteshez.

A király gyorsan Tarwinhoz fordult és halkán megkérdezte:

- Miért kell neki mindennap meglátogatnia a doktorkisasszonyt? Mindenki hazudik nekem, abban a reményben, hogy így elnyeri kegyemet; még Nolan őrnagy is azt mondja, hogy a fiam nagyon erős. Mondja meg nekem az igazat! Ő az én elsőszülöttem!

- Nem erős a fia! - felelte Tarwin nyugodtan. - Talán jobb lenne, ha ma reggel mégis csak meglátogatná miss Sheriffet. Mindenesetre jobban tenné Fenség, ha jól nyitva tartaná mind a két szemét.

- Nem értem! - mondta a király. - De te azért menj csak el a missziós házba fiam!

- Én itt akarok játszani - felelte a herceg türelmetlenül.
- Te nem tudod, hogy miss Sheriff milyen játékokat tud számodra! - mondta Tarwin.
- Milyeneket? - kérdezte a maharadzsza mohón.
- Van egy kocsid és tíz kíséred - felelte Tarwin. - Ha odakocsizol, majd meglátod.

Tarwin egy levélborítékot húzott ki kabátja zsebéből és gyengéd szeretettel nézve a ráragasztott amerikai kétcentes bélyeget, néhány sort írt Kate-nek a boríték hátára. Az üzenet a következőképpen szólt:

„Tartsd ma magadnál a kölyköt. Igen fülledt errefelé a levegő. Találj ki valamit, amivel foglalkoztathatod, játsszál vele és tartsd távol a kastélytól. Leveledet megkaptam. Egyetérték vele.”

Magához hívta a maharadzsát és átadta neki a borítékot:

- Add át ezt a levelet Miss Kate-nek, fiam, és mondd, hogy én küldöm - mondta.
- A fiam nem küldönc - jegyezte meg a király fölényes hangon.
- A fia nem egészséges - felelte Tarwin - és azt hiszem, hogy én vagyok az első, aki meg merem mondani az igazat. - Hé, vigyázzatok, az állatnak érzékeny szája van! - kiáltotta a lovászoknak, akik alig bírták féken tartani a vadul táncoló Foxhall csödört.
- Ez biztosan le fogja vetni a hátáról! - kiáltotta Kunwar maharadzsza ugrálva a gyönyörtől. - Egyik lovász sem tudja megülni.

Ebben a pillanatban tisztán lehetett hallani, hogy az udvar egyik ablakszárnyát háromszor megrecsegtetik.

Az egyik lovász óvatosan a rugdalódzó ló mellé lépett, Tarwin a kengyelbe tette lábát, de amikor fel akart ugroni, a nyereg hirtelen lecsúszott a ló hátáról. Ugyanabban a pillanatban valaki elengedte a ló fejét és Tarwinnak épp csak annyi ideje maradt, hogy kihúzza lábát a kengyelből, mielőtt a ló hatalmas ugrással elvágtatott.

- Van ennél egyszerűbb mód is rá, hogy valakit megöljenek - mondta nyugodtan. - Hozd vissza a barátomat! - szólította meg az egyik istállófiút. És amikor újra előtte állt a csödör, saját kezűleg csatolta rá a nyeret, olyan alaposan, ahogy még nem nyergelték meg az állatot, amióta kantárt érzett a szájában. - Na most! - mondta és nyeregbe vetette magát, mialatt a király már kifelé vágtatott az udvarból.

A csödör néhányszor felágaskodott, elülső lábait mereven megfeszítette, majd hátsó lábaival kirúgott. Tarwin, aki cowboy módra ült a nyeregben, a herceghez fordult, aki mohó kíváncsisággal leste minden mozdulatát. - Indulj el maharadzsza, ne ólálkodj itt! Látni akarom, hogy tényleg elmész miss Kate-hez. - A fiú engedelmeskedett, bár nehezebbre esett megválni az érdekes látványtól. A Foxhall-csödör ezalatt összeszedte minden erejét, hogy lovasát kivesse a nyeregből. Semmiképpen sem lehetett rábírní, hogy kimenjen az udvarból, dacára annak, hogy Tarwin kézzel foghatóan értésére adta kívánságait - előbb a nyereg mögött, majd a méltatlankodva hegyezett fülek közé. A csödör, amely megszokta, hogy lovásza az ellenállás első jelére elszöknek mellőle, erre a szokatlan bánásmódra szinte dühöngeni kezdett. Minden figyelmeztetés nélkül hirtelen kivágtatott a kapun, hátsó lábaira állva megfordult a levegőben, majd üldözőbe vette a maharadzsza kancáját. Amikor kiérkezett a nyílt, homokos mezőre, elérkezettnek látta az időt, hogy kifejtse minden tudományát. De Tarwin is megragadta a kínálkozó alkalmat. A maharadzsza, akit fiatalkorában kitűnő lovasnak tartottak egy olyan

országban, ahol a világnak talán legjobb lovasai élnek, megfordult a nyergében és érdeklődve nézte a küzdelmet.

- Úgy lovagol, mint egy rajput! - kiáltotta, amikor Tarwin elszáguldott mellette. - Engedje rohanni, amíg meg nem elégei!

- Nem, addig, amíg meg nem tanulja, hogy ki parancsol kettőnk közül! - felelte Tarwin és hirtelen megfordította a lovat.

- Sabash, sabash! bravó, bravó! - kiáltotta a maharadzsa, amikor látta, hogy a csődör engedelmeskedik. - Tarwin sahib, ki fogom önt nevezni lovassági őrnaggyá.

- Tízmillió ördög! - átkozódott Tarwin udvariatlanul. - Fordulj meg te vadállat!... fordulj meg!

A gyeplő nyomása alatt a ló feje mélyen lehajolt habverte szügyére. De mégsem engedelmeskedett, hanem újra a homokba fúrta elülső lábait, ugyanolyan alattomosan rugdalózva, mint Tarwin amerikai prérilovai. - Előre a két lábbal és ki a mellel! - mormogta Tarwin vidáman magában, mialatt az állat virgonc kedvvel folytatta gyakorlatait. Az amerikai elemében érezte most magát, egy pillanatra azt hitte, hogy újra Topázban van.

- Maró! Maró! - kiáltotta a király. - Most húzzon rá egynéhányat, de erőset!

- Ugyan hagyjuk meg neki a mulatságát! - mondta Tarwin vidáman. - Engem nem bánt!

Amikor a csődör végre elfáradt, meg kellett fordulnia és tíz lépést tennie hátrafelé. - Most mehetünk tovább! - mondta Tarwin és ügetve megindult a maharadzsa oldalán. - Az Amet tele van arannyal! - jegyezte meg rövid hallgatás után, mintha épp most félbemaradt beszélgetést folytatna.

- Amikor még fiatal voltam, vaddisznóvadászatra jártunk ide. Karddal vadásztuk őket tavasszal. Ez még akkor volt, mielőtt az angolok idejöttek. Ott azoknál a szikláknál egyszer eltörtem a kulcscsontomat.

- Tele van arannyal maharadzsa sahib! Hogy lehetne legjobban hozzáférni az aranyhoz? - Tarwin ismerte a királynak azt a hajlamát, hogy gyakran és szívesen eltért a beszélgetés tárgyától; ezt most meg akarta akadályozni.

- Nem értek én ahhoz! - felelte a király odavetőleg. - Kérdezze meg a helytartó sahibot!

- Hallgasson ide egy pillanatra maharadzsa sahib, ki kormányozza ezt az államot, ön vagy Nolan őrnagy?

- Ön tudja. Eleget látott! - felelte a király. - Majd észak és dél felé mutatott kezével. - Amott - mondta - az egyik vasútvonal, itt lenn, a másik. Olyan vagyok, mint egy kecske két farkas között.

- Mindegy, de a két vasútvonal között az ország mindenesetre az ön tulajdona. Biztos, hogy azt teheti vele, amit akar.

Két-három mérföldnyire voltak már a várostól, az Amet-folyó partján lovagoltak. Lovaik csülökig belesüllyedtek a puha homokba. A király hosszú tekintetet vetett a lomhán kígyózó, csillogó vízre a sivatag bükkökkel benőtt buckáira és a távoli láthatáron sötétlő gránitdombokra, ahol az Amet eredt. Nem volt szívörvendeztető látvány egy király számára.

- Igaz, ura vagyok ennek az országnak! - mondta. - De lássa, jövedelmemnek egy negyedrészt ellopják azok, akik beszedik, egy másik negyedét a sivatag feketearcú tevehajtói, akik nem fizetnek adót - és nem szabad erőszakkal behajtanom -, a harmadik negyedét talán megkapom;

míg az utolsó negyedhez nem jutok hozzá, mert azok, akik tartoznak vele, nem tudják, hogy hová küldjék a pénzt. Igen, én gazdag király vagyok!

- Mindegy, akárhogy vesszük is, a folyó meg tudja háromszorozni a jövedelmét!

A maharadzsza figyelmesen nézett Tarwin arcába.

- És mit szólna hozzá az angol kormány? - kérdezte.

- Nem látom be, hogy mi köze van ehhez az angol kormánynak, ön ott ültethet narancskerteket és ott vezethet kanálisokat, ahol kedve tartja! (Őfelsége szemei felcsillantak, látszott, hogy a célzás nem tévesztette el célját.) Sokkal könnyebb dolog ennél, egy folyót kiaknázni. Hiszen már megkísérelte egyszer?

- Valamelyik nyáron mostak valami aranyat a folyóban. A börtönök akkor annyira túl voltak tömve, hogy lázadástól féltem. De azok a fekete kutyák nem találtak semmit. Ez abban az évben történt, amikor egy fehér pónival megnyertem a Punah-kupát.

Tarwin lemondó kézlegyintéssel válaszolt. Hogy lehet hozzáférközni ehhez az emberhez, aki a lelke javarészét már eladta ópiumért az ördögnek, s ami kevés még maradt belőle, gondolkodás nélkül feláldozza egy szórakozásért. Megtalálta a módját.

- Igen - mondta - látványnak nem valami különös az aranymosás. Érdekesebb lenne, ha a Gungra-úton egy kis gátat emelne az ember.

- A dombok mellett?

- Ott!

- Soha senki még nem szabályozta az Ametet - mondta a király. - A víz a folyóágyból fakad s oda tér vissza, s ha esik az eső, akkorára dagad, mint az Indus.

- De mi kiszárítjuk a medrét, mielőtt elkezdődik az esős időszak... tizenkét mérföldnyi hosszúságban - felelte Tarwin, kíváncsian lesve szavainak hatását.

- Soha senki még nem szabályozta az Ametet! - volt az egyhangú válasz.

- Mert soha senki még nem próbálta meg. Bocsássa rendelkezésemre a szükséges munkaerőt s én vállalom.

- S hová vezetné a folyót? - kérdezte a király.

- Más utat fogok neki találni, mint ahogy a kanálisnak is találnak más utat a narancskerten kívül.

- Úgy! De Nolan őrnagy akkor is úgy beszélt velem, mintha gyerek lennék!

- De ön tudja, hogy akkor megérdemelte, maharadzsza szahib! - felelte Tarwin nyugodtan.

A király egy pillanatra megdermedt ekkora merészségre. Tudta ugyan, hogy magánéletének minden titka közszájon forog a városban, mert nincs férfi, aki be tudná tömni háromszáz asszonynak a száját, de hogy ez az idegen, aki angol is volt, meg nem is volt angol, ilyen tiszteletlen nyíltsággal beszéljen róluk, arra nem volt elkészülve.

- Nolan őrnagynak most nem lesz kifogása - folytatta Tarwin. - Egyébként is ez a terv a népnek is hasznára lesz.

- Amely ugyancsak az övé! - mondta a király.

Az ópium hatása lassanként alábbhagyott s feje lehanyatlott mellére.

- Szóval holnap elkezdem a munkálatokat - mondta Tarwin. - Lesz ott látnivaló elég! Meg kell keresnem a legalkalmasabb helyet, ahová a gátat építsem. Gondolom, rendelkezésemre bocsáthat néhány száz fegyencet?

- De hát miért jött tulajdonképpen ide? - kérdezte a király. - Hogy felássa a folyóimat, s hogy a feje tetejére állítsa az országot?

- Hogy megnevettessem, maharadzsza szahib, mert jót tesz önnek a nevetés. Ezt épp oly jól tudja, mint én. Minden éjszaka pachisit fogunk játszani, amíg hanyatt nem dől az álmodástól, s mindig meg fogom mondani önnek az igazat - ami ritka fényűzés erre felé!

- Amit Kunwar maharadzsáról mondott, az is igaz? Ő csakugyan nem egészséges?

- Én azt mondtam, hogy nem elég erős. De nincs semmi olyan baja, amelyen miss Sheriff ne tudna segíteni!

- Igaz ez? - kérdezte még egyszer a király. - Gondolja meg, hogy neki kell örökölni a trónt!

- Amennyire én Miss Sheriffet ismerem, ennek nem is lesz akadálya. Ebben megbízhatik maharadzsza szahib!

- Ön jó barátja miss Sheriffnek? Egy országból valók?

- Igen - bólintott Tarwin. - Egy városból!

- Beszéljen nekem erről a városról!

Tarwin, akit ilyenkor nem sokat kellett nógatni, beszélni kezdett. Beszélt hosszában, széltében, egészében és részleteiben, a valószínűségnek azzal a meggyőző hangsúlyával, amely mindig rendelkezésére állt, ha Topázra került a szó. Elragadtatása hevében nem vette észre, hogy a király erőteljes amerikai tájszólásából tíz szó közül legfeljebb, ha egyet ért meg, míg végre ez váratlanul, rapszódiaja közepén, félbe nem szakította egy kérdéssel:

- Ha olyan jó ott, miért nem maradt ott?

- Mert látni akartam önt - felelte Tarwin gyorsan. - Hallottam önről beszélni!

- Szóval igaz, amiről a költőim énekelnek, hogy hírem eljutott a világ négy sarkába? Ha így van, annyi aranyat adok Bussant Raonak, amennyi a szájába fér.

- Arra mérget vehet maharadzsza szahib! De ha jobb szeretné, hogy elmenjek, csak egy szót kell szólnia! - Tarwin úgy tett, mintha meg akarná fordítani a lovát.

A maharadzsza egy időre elmerült gondolataiba. Amikor megszólalt, lassan és érthetően beszélt, hogy Tarwin megértse minden szavát.

- Gyűlölöm az angolokat! - mondta. - Az ő útjaik nem az én útjaim. Mindent a feje tetejére állítanak, ha itt-ott egyszer agyonütünk egy embert. A maga útjai sem egyeznek az én útjaimmal, de maga nem okoz annyi bajt és barátja a doktorkisasszonynak.

- És talán Kunwar maharadzsának is, nem? - jegyezte meg Tarwin.

- Igaz barátja neki? - kérdezte a király, kutató tekintet vetve Tarwinra.

- Nyugodt lehet. Szeretném látni azt az embert, aki kezét merne emelni rá. Eltűnne a föld színéről, megsemmisülne, porrá omolna. Egész Gokral Seetarunt tűvé tenném érte.

- Láttam, hogy röptében le tud lőni egy rúpiát. Mutassa meg még egyszer!

Nem gondolva Foxhall csődőre érzékeny idegeire, Tarwin elővette revolverét, a levegőbe dobott egy pénzdarabot és tüzelt. A pénzdarab - ezúttal egy másik - pontosan a közepén találva, a földre esett. A csődőr dühösen a levegőbe ugrott, a király kancája is idegesen táncolt. Mögöttük lódobogás hallatszott. A király kísérete, amely eddig negyedmér földnyi tiszteletteljes távolságban maradt, most előreszegzett lándzsákkal vágatva robogott feléjük. A király megvetően nevetett.

- Azt hiszik, hogy rám lőtt - mondta. - Agyonütik magát, ha nem állítom meg őket. Állítsam meg őket?

Tarwin előrevetett állal gyorsan megfordította lovát és anélkül, hogy válaszra méltatta volna a királyt, üres kezeit a nyeregbe támasztva, farkasszemet nézett a támadókkal. A lovasok rendetlen sorokban vágattak feléje, előreszeggett lándzsával, lovuk nyakára hajolva; a csapat kapitánya egy hosszú és széles rajput kardot suhogtatott. Tarwin inkább érezte, semmint látta, hogy a karcsú, mérges lándzsahegyek valamennyien lóva szügyére céloznak. A király néhány lépésnyire oldalt lovagolt s onnét nézte Tarwint, aki a támadást várva, egyedül állt a sík közepén. Azalatt a rövid pillanat alatt, amíg farkasszemet nézett a halállal, Tarwinnak meg kellett állapítania, hogy kellemesebb kliensei is voltak már, mint ez az indiai maharadzsza.

Őfelsége hirtelen elkiáltotta magát, a lándzsaféjek lehulltak, mintha levágták volna őket és a csapat kettéválva, kétoldalt elvágatott Tarwin mellett, amilyen közel csak lehetett, hogy legalább a fehér ember csizmáját súrolhassák.

Ez egyenesen előrenézett, még csak meg sem mozdította fejét; a király elismerően dörögött.

- Kunwar maharadzsáért is megtette volna ezt? - kérdezte rövid szünet után, újra Tarwin oldalára kerülve.

- Nem - felelte ez nyugodtan - már egy negyedórával előbb elkezdtem volna lövöldözni.

- Hogyan? - ötven embert akart volna lelőni?

- Nem, csak a kapitányukat.

A király hangosan nevetett, azután felemelte kezét. A csapat kapitánya hozzájuk lovagolt.

- Halló Pertab Singh Ji - mondta - azt állítja, hogy lelőtt volna téged. Ő tudniillik, az unokaöcsém! - mondta mosolyogva, Tarwin felé fordulva.

A kövér rajput úgy vigyorgott, hogy szétállt a füle. Azután Tarwin meglepetésére tiszta angol nyelven válaszolt.

- Az ilyesmi, tudniillik, hogy az ember a parancsnokot lelövi, iskolázatlan csapatoknál tényleg nem téveszti el a hatását. De mi angol mintára vagyunk kiképezve s engem közvetlenül a királyné nevezett ki. Ami a német hadsereget illeti...

Tarwin meglepetve bámult rá.

- De hát önt nem érdeklik a katonai kérdések! - folytatta Pertab Singh Ji udvariasan. - Én hallottam a lövését és tudtam, hogy miről van szó. Elnézését kell kérnem, de parancsunk van rá, hogy azonnal közbelépjünk, ha őfelsége közelében lövés dörög el.

Szalutált és visszalovagolt csapatához.

A nap most már kellemetlen hőséget terjesztett és a király és Tarwin visszafordultak a város felé.

- Hány fegyencet tud rendelkezésemre bocsátani? - kérdezte Tarwin rövid szünet után.

- Amennyit akar, az összes börtöneim tele vannak - volt a lelkes válasz. - Istenemre mondom sahib, ilyen férfit még nem láttam! Odaadnék magának mindent, amire csak kedve van.

Tarwin levette a kalapját és nevetve letörölte homlokáról a verejtéket.

- Rendben van akkor! Olyasmit kérek öntől, ami nem fog pénzébe kerülni.

A maharadzsza kétkedve dörögött. Az emberek általában olyasmit kértek tőle, amit nem szívesen adott oda.

- Ez idegen beszéd füleimnek Tarwin sahib! - felelte.

- Én pedig komolyan beszélek. Nem akarok mást, minthogy megengedje, hogy megnézzem a Naulahkát. Az összes koronázási gyémántokat láttam már és az összes aranyozott fogatokat, de ezt még nem!

A maharadzsza hallgatagon lovagolt egy darabig. Azután:

- Beszélnek a Naulahkáról abban az országban, ahonnét jön? - kérdezte.

- Természetesen! Minden amerikai tudja, hogy az a legnagyobb dolog Indiában. Minden utazási könyvben meg van írva - felelte Tarwin hidegvérűen.

- Megmondják a könyvek azt is, hogy hol látható? Hisz az angolok olyan okosak!

A maharadzsza egyenesen maga elé nézett, majd gúnyosan elmosolyodott.

- Nem, de meg van írva, hogy ön tudja, és én szeretném látni!

- Tudnia kell Tarwin sahib - a maharadzsza megfontoltan beszélt -, hogy a Naulahka nem közönséges koronázási ékszer, hanem az állam legfőbb dísz-e szentség! Még nekem sem szabad elhozatnom és nincs módomban intézkedni, hogy önnek megmutassák.

Tarwin csalódottan nézett a királyra.

- De ha én megmondom önnek, hogy hol van - folytatta emez -, ön saját veszélyére odamehet és megnézheti, anélkül, hogy a kormány engedélyét kérné rá. Láttam, hogy ön nem fél a veszélytől és hálás szívem van. Lehet, hogy a papok megmutatják önnek, lehet, hogy nem. De lehet, hogy egyáltalában nem is találja meg a papokat. Ó, hiszen el is felejtettem, nem is abban a templomban van most, amelyre gondoltam. Nem, a Gye Mukhban van most valószínűleg, a Tehénszájban! De ott nincsenek papok és oda senki sem megy el. Persze, persze, a Tehénszájban van! Azt hittem, hogy most a városban tartják - fejezte be a maharadzsza. Úgy beszélt a Naulahkáról, mintha egy elveszett patkóról vagy turbánról lenne szó.

- Ó, hogyne, a Tehénszájban! - mondta Tarwin oly természetességgel, mintha utazási kézikönyveiből rég tudomást szerzett volna erről a helyről is.

A király felújult érdeklődéssel folytatta:

- Istenemre mondom, csak nagyon bátor ember mer elmenni a Gye Mukhba. Csak az olyan bátor ember, mint ön, Tarwin sahib! - tetté hozzá ravasz tekintet vetve társára. - Pertab Singh Ji például nem menne el. S ha valamennyi katonája, akikkel ma dolga akadt, elkísérné, akkor sem menne el.

- Ne dicsérjen addig, amíg meg nem érdemlem, maharadzsza sahib! - felelte Tarwin. - Várja meg, amíg felásatom a folyót. - Elhallgatott egy darabig, mintha meg akarná emésztetni a hallottakat.

- Nos, az ön városa, az körülbelül olyan lehet, mint ez itt! - szakította meg a csendet a király, Rhatore felé mutatva.

Tarwin már bizonyos mértékben legyőzte Gokral Seetarun állama és Rhatore iránt kezdetben érzett megvetését. Természetében rejlett, hogy bizonyos jóakarattal nézze azokat az embereket és dolgokat, amelyek között élt.

- Topáz rövidesen nagyobb lesz - magyarázta a királynak.

- És hogy ha ön ott van, mi a hivatalos rangja? - kérdezte a maharadzsza.

Tarwin szó nélkül kihúzta zsebéből Mrs. Mutrie sürgönyét és átnyújtotta a királynak. Ha a megválasztásáról volt szó, még egy ópiumfaló rajput érdeklődése sem volt közönyös a szemében.

- Mit jelent ez? - kérdezte a király. Tarwin kétségbeesésében ég felé emelte a kezét.

Aztán elmagyarázta az államhoz való viszonyát, oly színben tüntetve fel a coloradói törvényhozó testületet, mintha legalább is Amerika országgyűlése lenne. Ha a király rangjának megfelelően akarná őt szólítani, „honorable” Nicholas Tarwin a teljes címe.

- Az olyasmi lehet, mint a kerületi tanácsstagok, amilyenek gyakran járnak errefelé! - mondta a maharadzsza, a szürkehajú gentlemanekre gondolva, akik őt időről-időre meglátogatták, olyan méltóságteljes magatartást tanúsítva, hogy az ember alkirályoknak nézte őket. - De remélem, nem fog jelentéseket küldeni annak a testületnek kormányzati módszereimről? - kérdezte aztán gyanakodva, mert eszébe jutott, hogy az angol parlament is szokott képviselőket küldeni hozzá, akik úgy ülték meg a lovat, mint a liszteszsákok és állambölcsességről prédikáltak neki végeláthatatlanul, amikor ő már le szeretett volna feküdni. - És mindenekfölött - tette hozzá halkán, amikor a kastély feltűnt a láthatáron - ön ugyebár igaz barátja Kunwar maharadzsának? És a barátnője, a doktorkisasszony, meg fogja őt gyógyítani?

- Hiszen ezért jöttünk el mind a ketten! - felelte Tarwin, hirtelen sugallatnak engedve.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Miután elbúcsúzott a királytól, Tarwin legszívesebben azonnal a Naulahka keresésére indult volna. Gépiesen a menedékház felé irányította lova lépteit, gondolataiba merülve erősen meghúzta a gyeplőt, de a csődör vad ugrása azonnal visszahozta őt a valóságba, és eszébe juttatta, hogy ajánlatos lesz, ha féken tartja a saját és lova szenvedélyét.

Tarwin már annyira megszokta a hinduk bizarr elnevezéseit, hogy a „Tehénszájon” sem ütdődött meg különösebben, de hogy ott tartásuk az állami ékszereket, azon mégis csak elcsodálkozott. Ezt a dolgot Estessel kellett megbeszélnie.

- Ezek a pogányok - mondta magában - képesek arra, hogy egy sóstóba rejtsek el vagy pedig egy gödörbe. Igen, egy gödörbe, ez az ő stílusuk! Az állami gyémántokat kétszersületes dobozokban tartják, amelyeket cipőpertlikkel kötnek át. A Naulahka nyilván egy fán lóg.

Amint most a missziós ház felé ügetett, fokozott érdeklődéssel figyelte a környezetet. Mit tudhatta ő, hogy nem valamelyik homokbucka vagy a zezugos városnak valamelyik háza rejti-e épp magában a sokat keresett kincset?

Estes, akinek már sok különös élményben volt része, és aki úgy ismerte Rajputanát, mint a fogoly börtöne falait, kérdésére valósággal elárasztotta őt a felvilágosítások tömkelegével. Mindenféle fajta „Száj” volt Indiában, kezdve északon az Égő szájtól, amelynek földgáz kiömléseit millió áhítatos lélek imádta isteni megnyilvánulásokként, egész a legdélibb sarokban levő Ördögszájig, amely néhány elfelejtett buddhista rom között feküdt.

Ismert azonkívül egy Tehénszájat, amely néhány száz mérföldnyire innét, egy benaresi templom udvarában feküdt, s amelyet nagyban látogattak a hívők; de ami Rajputanát illeti, csak egyetlenegy Tehénszájról tudott s az egy kihalt városban volt.

A misszionárius most egy hosszabb történetbe kezdett bele, háborúkról és rabló hadjáratokról, amely több évszázadot ölelt magába, de amelynek tengelye egy sziklaövezte város volt a sivatagban, egykor Mewar királyainak díszé és büszkesége. Tarwin akkora türelemmel hallgatta, hogy annál csak fáradtsága volt nagyobb - a történelem nem érdekelte azt az embert, aki saját maga épített fel egy várost -, mialatt Estes bőbeszédűen beszélt a múltból, ezernyi rajput asszonynak önkéntes máglyahaláláról, földalatti palotákban, ahová a mohamedán hódítók elől menekültek, akik ugyan megölték férjeiket, de az üres dicsőségen kívül más zsákmányra nem tettek szert. Estes szívesen foglalkozott archeológiával s örült neki, ha egy honfitárssal beszélhetett róla.

Ami a Gye Mukhba való utazást illeti, megmagyarázta Tarwinnak, hogy bivalyfogaton újra vissza kell utaznia Rhawutba, ahonnét vonaton elérheti a kilencvenhat mértföldnyire fekvő átszállóhelyet; azután vonaton újra százket mértföldet kell megtennie dél felé; onnét aztán már csak négy mértföld választja el a várostól, gyönyörű kilenc emeletes tornyától, amelyet érdemes megtekintenie, gigászi falaitól és elhagyott kastélyaitól. Az utazás legalább két napot fog igénybe venni. Amikor Estes idáig ért magyarázatában, Tarwin térképet kért és az első pillanatra megállapította, hogy a misszionárius azt kívánja tőle, hogy ő egy hatalmas négyszög három oldalát utazza be, holott a térképen egy vékony vonal kötötte össze majdnem közvetlenül Rhatorét Gunnaurral.

- Ez rövidebbnek látszik - mondta.

- Ez csak mezei út s önnek már van némi fogalma, hogy milyen állapotban vannak az indiai utak. Ötvenhét mérföld ebben a napsütésben halálos lenne!

Tarwin magában mosolygott, ő nem félt a naptól, amely a misszionáriusnak évről-évre ellopott valamit az életkedvéből és erejéből.

- Azt hiszem, hogy mégis csak lovon fogom megtenni az utat. Órűlség lenne fél Indiát megkerűlni, hogy az ember elérjen egy helyet, ami szemközti fekszik vele, ha ez is a szokás errefelé!

Megkérdezte még a misszionáriust, hogy hát mi is tulajdonképpen az a Tehénszáj és Estes archeológikus, építészeti és filológiai magyarázataiból csakhamar megértette, hogy az egy lyuk - egy régi, megrendítően régi és megrendítően szent lyuk, végeredményben azonban nem több, mint egy lyuk.

Tarwin elhatározta, hogy azonnal útra kel. Az ásatási munkákkal majd várnak, amíg ő visszajön. Egyébként is kétséges volt, hogy a király lelkesedési rohama eltart-e másnapig és hogy kinyitja-e számára a börtönöket. Tarwin egy darabig azon gondolkodott, hogy szóljon-e a maharadszának tervéről; azután arra határozta el magát, hogy előbb megnézi a nyakéket és azután kezd tárgyalásokba. Ez egyébként is jobban beleillett az ország szokásaiba. Estes térképével a zsebében, visszatért a menedékházba, hogy megvizitálja istállóját. Mint minden nyugat-amerikai, az ő számára is elsőrendű szükségletet jelentettek a lovak s így, szinte gépiesen azonnal megérkezése után beszerzett magának egyet. Külön öröm volt számára, amikor a vékony napbarnította kabuli kereskedőben felfedezte a lócsiszárok összes általa ismert fogásait és trükkjeit; és még nagyobb öröm, amikor a rűkapálózó vad lovon, amelyet egy este a lócsiszár a veranda elé vezetett, összeverekedhetett vele, mint ahogy azt a régi jó időkben tette amerikai üzletfeleivel. A tört angol nyelven és annál kifejezőbb amerikai dialektusban végigküzdött szócsatának az volt az eredménye, hogy Tarwin megvásárolta a nem nagyon tetszetős egérszínű, rosszírű Kathiawar csödört, amelyet rossz természete miatt kidobtak őfelsége istállóiból. A csödör miután őfelsége több lovászának élete terhelte már lelkiismeretét, joggal remélhette, hogy boldog nyugalomban fogja hátralevő napjait eltölthetni. De Tarwin azokban a pillanatokban, amelyekben legjobban dühöngött benne a cselekvési vágy, alaposan meggyőzte őt tévedéséről és a csödör, ha nem is nagy hálával, de lassanként beletörődött. Tulajdonosa Fibby Winks névre keresztelte el, amely névvel Tarwin az állat lovagiatlan magatartását kívánta jellemezni s arra a hasonlóságra hívni fel a figyelmet, amely a ló hosszú feje és egy bizonyos amerikai között állt fenn, aki vitássá merte tenni Tarwin bizonyos vitathatatlan jogigényeit.

Amikor Tarwin hazajött, a lovat a menedékház mögött találta, amint a délutáni napban sütkérezve jóízűen aludt.

- Egy kis sétát fogunk csinálni Fibby - mondta.

A Kathiawar rosszkedvűen nyertette: - Igen, te világeletemben, lusta voltál Fibby! - jegyezte meg Tarwin egykedvűen.

Fibbyt az ideges bennszűlött szolga megnyergelte, mialatt Tarwin szobájából lehozott egy ágyterítőt, amelyet oly gondosan hajtogatott össze, mintha egész sor válogatott úti elemőzsiát tartalmazna. Fibbyt ennivalóval útközben majd ellátja a Gondviselés. Azután útra kelt, olyan könnyű szívvel, mintha a város körül tervezne egy kis sétát. Körűbelűl három óra volt. Tarwin el volt határozva, hogy Fibby egész mérhetetlen nyakasságát rá fogja szánni, hogy a legközelebbi öt óra alatt megtegye az ötvenhét mérföldet, amely őt Gunnaurtól elválasztja. Ha nagyon járhatatlan lenne az út, további két órát engedélyezne a lónak. Hazafelé semmi esetre

sem lesz már szükség sarkantyúra. Éjjelre sütni fog a hold és Tarwin már eléggé ismerte Gokral Seetarun útjait és tudta, hogy útkeresztezések nem igen fognak neki fejtörést okozni.

Miután Tarwin Fibbyvel megértette, hogy nem azt kívánják tőle, hogy egyszerre három irányban mozogjon, elég, ha egyben halad előre, a ló kényelmesen szájába vette a zablát, mellére hajtotta fejét és vidáman elkezdett ügetni. De Tarwin rögtön megállította és a következő gyengéd figyelmeztetést intézte hozzá:

- Fibby fiam nem mulatságból jöttünk ide, ezt még naplemente előtt meg fogod érteni. Úgy látom arra tanítottak, hogy drága idődet angol ügetéssel pazarold. Utunk folyamán még több más dologban lesz nézeteltérés közöttünk, de ezt azonnal el akarom oszlatni; nem szabad mindjárt az út elején vétkezni. Hagyd abba az ügetést Fibby és indulj útnak, ahogy az egy tisztességes, férfias lóhoz illik.

Tarwin e tárgyról még több felvilágosítást volt kénytelen adni Fibbynek, amíg a ló megtanulta azt a könnyű galoppot, amelyben Kelet és Nyugat bennszülöttei szoktak lovagolni s amely sem az állatot, sem a lovast nem fárasztja el. Fibby kezdte megérteni, hogy most hosszú útra készülnek és farkát lógatva, alaposan nekilátott feladatának.

Kezdetben homokos porfelhők között mozogtak, pamuttal megrakott szekerek és hindu fogatok között, amelyek a Gunnauri vasútvonal felé tartottak. Amikor a nap lemenőfélben volt, a ló nagy árnyéka, mint egy kísértet táncolt a vulkanikus alacsony bozóttal, itt-ott aloéval benőtt sziklák felett.

A földmívesek kifogták lovaikat az útszélen és a halványan parázsló tűznél elkészítették a vacsorájukat. Fibby bánatos tekintetet vetve a tűzre, füleit hegyezte, de azért derekasan kitartott az egyre nagybodó árnyak között. Tarwin orrát megütötte a paták alatt összezúzódo fű erős szaga. Mögöttük teljes ragyogásával felkelt a hold és sárga fényében Fibby csakhamar egy az úton szaladó, meztelen ember mellé került, aki vállán egy csengőkkal ellátott bottal, mintha lélekszakadva menekülne egy másik férfi elől, aki, kezében karddal, úgy látszott, üldözi őt. A postás volt és fegyveres kísérője, akik Gunnaurba rohantak. A csengő szava csakhamar elhalt a messzeségben és Fibby most már lassabban haladt előre a túskebokok végeláthatatlan sorai között, amelyek kétségbeesetten nyújtották ki karjaikat a csillagok felé, óriási árnyékokat vetve az útra. Egy éjjeli állat mozgott a bozótban és Fibby ijedten felnyerített. Azután egy sündisznó gurult el közvetlenül orra alatt orsószerű mozgással és tűrhetetlen bűzzel töltötte meg a levegőt. Nem sokkal messzebb világosság látszott; egy összetört bivalyfogat volt; körülötte nyugodtan aludtak a kocsisok, reggelre halasztva el a további teendőket. Itt Fibby egyszerűen megállt és Tarwin egy rúpia bűvös hatalma segítségével, amely valóságos vagyont jelentett az édesded álomból felkeltett bennszülötteknek, abrakot és egy kis vizet szerzett neki. Meglazította a szíjakat és olyan udvariasan bánt Fibbyvel, hogy amikor ez új erőre kapva, másodszor is nekiindult az útnak, annyi háláról, jóakaratról tett tanúságot, mintha legalább őseinek kalandvágya kelne új életre benne. Hiszen Fibby olyan családból származott, amely megszokta, hogy naponként harminc tengeri mérföldnyire vigye el urát, a földbe vert lándzsához kötözve rövid pihenőt tartson, mialatt lovasa felgyűjt egy várost és mielőtt még a leégett házak hamuja kihülne, újra visszatérjen, ahonnan jött. Fibby tehát bátran felemelte farkát, nyerített és útnak indult.

Az út most mérföldeken át lefelé futott, különböző kiszáradt folyók medreit keresztezte, majd egy széles alacsony folyót, ahol Fibbyt másodszor is megittatták és ahol szívesen belefeküdt volna egy dinnyeföldbe, ha lovasának éles sarkantyúi nem nógatják azonnal tovább, egy szelíden emelkedő domb csúcsa felé. A föld mérföldről mérföldre egyre termékenyebbé vált,

egyre szélesebb buckák közé kerültek. A lenyugvó hold fényében ezüstfehéren csillogtak az ópiumtermelő mákföldek, itt-ott cukornád sötétlett.

A mák- és cukornád egyszeriben eltűntek, amikor Fibby egy hosszú és meredek domboldalra kapaszkodott fel és kitágult cimpákkal, nyerítve, beszívta a hajnali szellő szagát. Tudta, hogy a felkelő nap pihenést hoz az ő számára is. Tarwin kutató tekintetet vetett az út fehér vonalára, amely a távolban alacsony bozót bársonyos sötétjében tűnt el. A domb tetejéről széles, alacsony hegyláncból körülvett síkságra látott ki, amely a magasból olyan simának látszott, mint a tenger tükre. És mint a tenger, ez is hajót hordott a hátán, egy gigantikus monitort, amely hegyes orral déltől észak felé vette útját. Soha ember szeme nem látott még ilyen hajót: kétmérföldnyi hosszú, három-négyszáz lábnyi széles fedélzettel, magányosan, némán, árbocok és fények nélkül úszva a földön.

- Közel vagyunk a célhoz Fibby fiam! - mondta Tarwin, meghúzva a gyeplőt és csodálkozó tekintetet vetve a csillag fényében úszó szörnyetegre. - Igyekezni fogunk olyan közel kerülni hozzá, amennyire csak lehet és aztán ott megvárni a napfényt, mielőtt fedélzetre szállunk.

Leszálltak a lankán, amelyet éles sziklák és itt-ott alvó kecskék csoportjai fedtek. Az út most élesen balra kanyarodott és a hajó hosszanti oldalával haladt párhuzamosan, Tarwin azonban jobbfelé, a rövidebb gyalogösvényre kergette lovát, ahol a szegény pára bokrok és bozótok és esőtől bedöntött hat láb mély vízmosások között botladozott.

Fibby kétségbeesett sóhajtással megállt. Tarwin megsajnálta, leszállt róla és egy fatörzshöz kötötte, majd felszólítván őt, hogy visszatértéig tartson penitenciát fiatal élete bűneiért, elindult. Mindjárt az első lépésnél egy kiszáradt árokba zuhant bele, míg tíz lépéssel odább összeesapott feje fölött a bozót, ostorral verte arcát, tüskéket mélyesztett ruháiba és mindenféle gyökerekkel kötözte el lábait, úgyhogy mind nehezebbé vált az egyre meredekebb ösvény megmászása.

Tarwin most már négykézláb kúszott előre, testét tetőtől-talpig elborította a por és a föld, úgyhogy alig lehetett megkülönböztetni a vaddisznóktól, amelyek palaszínű árnyékokként tűntek fel itt-ott a bozót közül, éjjeli rabló hadjáratukról térve haza nyugvóhelyükre. Annyira elfoglalták az út nehézségei, hogy szinte meg sem hallotta rőfögésüket; kapaszkodott, mászott, toltta magát előre, a gyökereket rázva, mintha alóluk akarná napfényre hozni a Naulahkát: minden egyes lépését istentelen káromkodással kísérve. Amikor végre egy pillanatra megállt, hogy homlokáról letörölje a verejtéket, megállapította - tapintó érzékével inkább, mint szemével -, hogy egy magas fal tövén térdepel, amely nyílegyenesen emelkedik a csillagok felé. Mélyen alatta a lepányvázott Fibby síró nyerítése hallatszott.

- Neked nem fáj semmi fiam - mondta Tarwin levegő után kapkodva és szájából köpködve a port és a száraz fűvet -, te ebben a jelenetben nem veszel részt. Tőled senki sem kívánja, hogy még ma éjszaka megtanulj repülni!

Bátortalan tekintetet vetett a falra, miközben halk füttyszóval felelt egy huhogó bagolynak.

A fal mentén igyekezett előre, egyik kezével a durván faragott kövekre támaszkodva, a másikat védekezőn tartva arca elé. Egy fügemag talált helyet évszázadokkal ezelőtt két óriási kőlap között és az idő végtelen nyugalmaiban ágas-bogas, hatalmas fává fejlődött, amely ágaival mindenhol betolakodott a fal hasadécai közé s megrepesztette a köveket. Tarwin egy ideig azon gondolkodott, hogy ne kapaszkodják-e fel a legalsó ágra, azután pár lépést tett előre és váratlanul hatalmas, széles nyílás előtt találta magát, amelyen át - húsz lábnyi szélességben - egy egész hadsereg vonulhatott volna be a városba.

- Ez rájuk vall... ez pontosan rájuk vall! - dörmögte. - Erre gondolhattam volna. Felépítenek egy hatvan láb magas falat és egy nyolcvan láb széles lyukat hagynak rajta. A Naulahka valószínűleg egy bokron lóg vagy egy gyermek játszik vele - és én nem tudom elérni!

A faltörmelék között botladozva áthaladt a nyíláson, megrepedt oszlopok, összedőlt pillérek, kőlapok és beomlott síremlékek közt, míg hirtelen - szinte közvetlenül lovaglósizmái alól - egy hosszú sziszegő hang nem ütötte meg a fülét. Nincs az az asszonyszülte lény, akit meg kellene tanítani a kígyó hangjára.

Tarwin előre ugrott, azután megállt. Fibby nyerítése már alig hallatszott. A hajnali szél üdén húzott át a fal nyílásán és Tarwin megkönnyebbült sóhajjal letörölte homlokáról a verejtéket. Most már nem akart tovább menni, amíg fel nem kel a nap. Itt volt az ideje, hogy egyék és igyék, és hogy nyugton maradjon, nehogy újra útjába akadjon az a sziszegő hang.

Zsebéből kivette az ennivalót és tábori üvegét és figyelmesen nézelődve maga körül, nekiesett az ételnek. A sötétség már engedett; közvetlen közelében alig néhány lépésnyi távolságra egy nagy épület körvonalait pillantotta meg, majd újabb árnyékok merültek fel mögötte, mint egy álmovízió, számtalan templom és ház árnyékai. A közöttük elhúzó szél kidöntött kerítések és bokrok recsegését és suhogását hozta magával.

Az árnyékok egyre nagyobbak és kézzelfoghatóbbak lettek; Tarwin megállapította, hogy egy feldöntött síremléknek támaszkodik. Hirtelen be kellett hunyni a szemét, mert háta mögött minden átmenet nélkül hirtelen kigyúlt a hajnalodó ég és a halottak városát bíborfényben kiemelte az éjszaka sötétjéből. Nagykiterjedésű, kupolás paloták meredtek hátborzongatóan üresen a véres napfény felé, amely kíméletlenül áthatolt rajtuk.

Az utcákon énekelve, fütyülve rohant végig a szél és miután nem talált senkit, aki megfelelné neki, újra eltávozott, apró kis por- és törmelékfelhőt hajtva maga előtt, amelyet hirtelen egy kis ciklontölcsérré csavart össze, majd sóhajva földhöz vágott.

Kecses márványcsipkézet, amely nyilván valamilyen ablakból zuhant le, feküdt a száraz fű között, egy gyík szaladt át rajta, sütkérezve a napban. A bíborhajnal már elmúlt. Kíméletlen éles fény világított meg mindent, egy kánya keringett a felhőtlen kék égen. Az újszülött nap már olyan öreg volt, mint maga a város. Tarwinnak úgy rémlett, mintha minden megállt volna körülötte, mintha évszázadok suhognának el mellette céltalan porszárnyaikon.

Amikor befordult az első utcába, éppen egy páva sétált ki egy büszke vörös ház üres kapuboltja alól; tollai megcsillantak a napfényben. Tarwin megállt és tökéletes komolysággal kalapot emelt a királyi madár előtt, az egyetlen élőlény előtt, amely színesen tündökölve mozgott a halott kővilágban.

A város embertelen csendje s az utcák szemérmetlen meztelensége úgy feküdt rá Tarwin lelkére, mint a holt súly. Sokáig még csak fütyörészni sem tudott, csak tervtelenül vándorolt a falak között, az óriási, természetesen kiszáradt vízgyűjtőmedencéket nézegetve, az üres őrházakat, amelyek sűrűn, mint a tüskék, szegélyezték a falakat, az utcák fölött átívelő időverte boltozatokat, majd a kilencemeletes tornyot, félig bedőlt tetőzetével, amely százötven lábnyi magasságban nyúlt ki fenyegetően a levegőbe, hogy megértesse mindenkivel: Gunnaur királyi városa nem halt még meg, hanem, egykor újra meg fog telni emberekkel.

Miután Tarwin meglehetősen fáradtsággal megmászta a tornyot, amelyet emberi és állati alakzatoknak kőbe faragott képei borítottak be sűrűn, mint egy kéreg, a toronytetőről lenézett a széles alvó síkságra, amelynek közepén a halott város terült el. Majd eszébe jutott, hogy Fibby a bozótban reggelijére vár és sietve leszállt a lemorzsolódó lépcsőkön. Estes utasításaihoz tartva magát, egy mellékutcába kanyarodott be, mókusokat és majmokat zavarva fel

nyugalmukból, amelyek itt az üres kapuk hűvös sötétjében ütötték fel tanyájukat. Az utolsó ház egy mimózával benőtt törmelékhegyben végződött, amelyen keskeny lábnyomok szaladtak végig.

Tarwin megállapította, hogy ez az első igazi rom, amellyel ebben a városban találkozott. Ami ellenszenvessé tette számára ezeket a templomokat és palotákat, épp az a körülmény volt, hogy nem romok voltak, csak halottak - csak üresek, magányosak, elhagyatottak; a magány hét ördöge tobzódott bennük. Idővel - talán néhány ezer év múlva - az egész város el fog enyészni.

Valósággal boldog volt, hogy ez az egy ház elől járt a példával.

A gyalogösvény egy előreugró óriási sziklára vezetett, amely úgy lógott le az alatta elterülő mélységbe, mint valami vízesés. De Tarwin, alighogy rálépett, hasra vágódott, mert a sziklán mély csatornák futottak végig - csuszamlósabbak, mint a jég -, amelyeket időtlen idők óta sok milliónyi meztelen láb taposott ki. Amikor felemelkedett, fülét kárörvendő vihogás ütötte meg, az félig elnyomva köhögésbe fűlt, aztán teljesen elhallgatott, majd újra megszólalt. Tarwin megesküdt, hogy felkutatja és megbünteti a gúnyolódót, mihelyt ráakadt a nyakékre. De most már jobban vigyázott egyensúlyára. Arról a pontról, ahol most állt, úgy rémlett neki, mintha a Tehénszáj egy elhagyatott kőbánya lenne, amelynek kúszónövények nőnek ki ajkai közül.

A lefelé való kilátást sűrű lombú fák állták el, amelyek egyenes törzsszel a magasba meredve összedugták fejüket, mint a halottvirrasztók a holttest fölött. Azelőtt sziklába vájt lépcsők vezettek le a mélységbe, de a meztelen talpak már rég üvegsima csatornákká koptatták le őket, amelyekben vékony rétegben hevert a szélüzte por. Tarwin hosszabb ideig dühösen nézett a mélybe, mert fülét újra megütötte a gúnyolódó vihogás, azután csizmája sarkát mélyen belefúrva a porba s kezével a fűbe fogódzva, óvatosan lefelé indult. Rövid néhány pillanat múlva, mély árnyékba került, a magas, kemény fű válláig ért. Az ösvényféle még egyre tovább vezetett, egyre lejjebb. Megfogódzott a fűben és tovább ment. Könyökével nedvességet érzett és megállapította, hogy a sziklát azokon a helyeken, ahol kiemelkedik a földből, átjárja a nedvesség és moha lepi be. A levegő hűvös volt és nedves.

Egy lépést csúszott még lefelé s egy valamivel szélesebb kiugró lépcsőfokra érkezett, amelyről most már szabad kilátás nyílt a mélységbe. A fák, amelyek eddig a kilátást eltorlaszolták, egy négyszögletes tó falkerítéséből nőttek ki. A víz oly mozdulatlan volt, hogy már elérte a poshadtság legnagyobb fokát és kéken fénylett a fekete fák alatt. A nyári forróság kissé leapasztotta, úgyhogy a megszáradt iszapból álló fövény vette most körül. A mocsár közepéből egy eldőlt oszlop feje látszott ki, amelyet óriási és szemérmetlen faragott képek fedtek be, mint egy part felé úszó teknősbéka feje sötétlett a lomha kötömeg a víz tükrén. Magasan Tarwin feje fölött madarak röpködtek az ágak között, apró ágak és levelek hulltak a vízre és csobogásuk visszhangja visszaverődött a tó falairól, amelyek nem ismerték a napfényt.

A vihogás, amely annyira bosszantotta Tarwint, most újból felhangzott. Ezúttal a háta mögött; gyorsan megfordult és észrevette, hogy egy vékony vízszög okozza a zajt, amely egy durván kőbe faragott tehénfejből csobogott elő és onnét egy köcsatornán át a mozdulatlan kék tóba folyt le. Közvetlenül mögötte emelkedett a sziklafal, amelyen leszállt a mélybe. A Tehénszájnál volt!

A tó egy mély szakadék fenekén feküdt s az egyetlen út, amely hozzávezetett, az volt, amelyet Tarwin használt.

- Kedves a király! - dörögte az amerikai, óvatosan lépkedve a párkányon, amely majd oly csuszamlós volt, mint a sziklalépcső. - Hát ez meg micsoda? - kérdezte megfordulva. A párkány a tónak csak az egyik partján vezetett végig, míg a másik három oldalt iszapos szenny keretezte, amelyen aligha folytathatta tovább felfedező útját. A Tehénszáj újra vihorászni kezdett, újabb vízoszlop ugrott ki formátlan állkapcsai közül.

- Száradj bel! - átkozódott türelmetlenül, fürkésző tekintettel kutatva a félhomályban.

Egy szikladarabot dobott a párkány alatti iszapra, óvatos lábbal rálépett és megállapítván, hogy elbírja súlyát, elhatározta, hogy megkísérli körüljárni a tavat. Minthogy a tó jobb oldalán több fa állt, mint a bal oldalon, jobbfelé indult neki, óvatosan belekapaszkodva a fák ágaiba és a burjánzó fűbe.

A tó sziklafala eredetileg teljesen merőleges volt, de az idő, a víz és a fák gyökerei ezernyi helyen eltörték és megrepesztették a követ, itt-ott támaszpontokat teremtvé, amelyeken épp hogy elfért egy emberi láb.

Tarwin tovább mászott a tó jobboldalán, erősen elhatározva, hogy bármi történjék is, körül fogja járni a vizet. A sötétség még nagyobb lett, amikor egy nagy fügefa alá került, amely ezer karral terjeszkedett a víz fölé, embervastagságú kígyózó gyökerekkel kapaszkodva a sziklába. Tarwin leült az egyik ágra és szemügyre vette a párkányt. A nap most megvilágította a füves ösvényt, egy-egy fénynyalábot hajított a szemközti part színtelen márványára és a tehénfej tompa szájára; de ott, ahol Tarwin ült, teljes sötétség uralkodott és a tűrhetetlen mosuszszag majd elkábította. A posványosan csillogó víz sem volt kellemes látvány, tehát inkább felfelé, a sziklák és fák felé fordította arcát s csakhamar egy csillogó, zöldszárnyú papagájt fedezett fel, amely a legfelsőbb ágak között röpdösött.

Soha életében Tarwin így még nem vágyódott az áldott napfény után. Fázott, nedvesség járta át testét; a fák gyökerei közül hideg huzat csapta meg arcát.

Nem annyira a szemével, mint inkább térérzékelével megállapította, hogy a gyökerek alatt, amelyeken ült, egy földalatti átjárásnak kell lennie. Veszületett kíváncsisága - jobban még, mint kalandvágya - arra ösztökelte, hogy leereszkedjék a sötétségbe, amely csakhamar összecepsződött mögötte.

Érezte, hogy lábai alatt faragott kövek vannak, amelyeket egy vékony réteg szárazföld fed be, karját kinyújtva kétoldalt emberi kéz készítette falakat tapintott. Gyufát gyújtott, elátkozva tehénszájakban való járatlanságát, amelynek következtében nem hozott magával lámpást. Az első gyufa fellobogott a huzatban s azonnal elaludt. De még mielőtt a parázsló fény teljesen elhalt volna, fülét nesz ütötte meg, amely olyan volt, mint kavicsos parton a visszafolyó hullámok lármája. Nem volt nagyon bátorító hang, de Tarwin néhány újabb lépést tett előre, hátra-hátra nézdegélve, hogy látja-e még a napfényt. Újabb gyufát gyújtott, kezével védve meg a huzat elől. A következő lépésnél megborzongott, libabőrös lett tetőtől talpig. Csizmája egy halotti koponyát zúzott össze.

A gyufa fényénél megállapította, hogy az alagútnak már vége van s hogy egy fekete, ismeretlen kiterjedésű barlangban áll. Úgy rémlett neki, mintha a sötétségben egy vagy több oszlop körvonalait különböztetné meg, amelyek elmosódva hajlongtak a homályban; lába alatt a földet emberi csontvázak fedték. Rögtön utána megállapította, hogy két smaragdzöld szem mered rá közvetlen közelből; mély lélegzetvétel hangja ütötte meg fülét. Elhajította a gyufát, a szemek visszavonultak, vad recsegés hallatszott, majd utána üvöltés, amelyről nem lehetett megállapítani, hogy embertől, vagy állattól ered-e. Tarwin a gyökerek között botladozva, balra ugrott és vad rohanásban a márvány-párkányra menekült vissza, ahol hátát a Tehénszájnak támasztva, megállt és kihúzta revolverét.

Ezalatt a néhány rövid pillanat alatt, amikor nem tudta még, hogy mi fog előmászni a barlangból, Tarwin végigélte a fizikai halálfélelem minden fázisát. Azután - úgyszólván csak a félszemével - meglátta, hogy az iszapfálnak egy része - a tó hosszának majd a fele - lassan megindult a vízben. Lomhán úszott át a tavon egy hosszú darab iszap és moszat. A fügefafa alatti lyukból semmi sem jött ki, de a párkány alatt az iszap morogni kezdett, pikkelyes szemhéjú zöldes nyállal fedett szemek nyíltak fel közvetlenül Tarwin lába előtt.

A nyugat-amerikaiak sok mindenféle idegen csodát ismernek, de az alligátor nem tartozik megszokott tapasztalataik közé. Tarwin, immár másodszorra ezen a napon úgy járt meg egy nehéz utat, hogy nem tudta volna megmondani, hogy hogy került a végére. A csuszamlós sziklalépcső legtetején találta magát hirtelen, a fűben ülve és sütkérezve a napfényben. Kezei tele voltak az üdítő fűvel és tiszta száraz földdel. Körülötte a halott város terült el; jól érezte magát.

A Tehénszáj vigyorogva tátongett és vihogott, mint ahogy vigyorgott és tátongett akkor, amikor megépítették a tavat, ami az idők kezdetén történhetett. Egy öreg, majdnem teljesen meztelen ember lépkedett feléje a magas fűvön át, kötélén egy kis gidát húzva maga mögött és időről-időre gépiesen „Ao Bhail Ao!”-t kiáltva. Tarwin majd megdermedt a csodálkozástól és még jobban meglepődött, amikor látta, hogy az öregember félelem nélkül száll le a sötét poklokba vezető ösvényen. Nem tudta, hogy a Tehénszáj szent krokodilusai már várják mindennapi reggeli táplálékukat, mint ahogy várták évszázadok előtt is, amikor Gunnaur városában még nyüzsgött az élet és szép királynéik még nem tudták, mi a halál.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Fél órával később Tarwin és Fibby együtt fogyasztották el reggelijüket a fal tövében a napsíkokkal tarkított árnyékban. A ló az abrakostarisznyába süllyesztette orrát és nem szólt egy szót sem. Az ember ugyancsak hallgatott. Kétszer-háromszor felkelt, kutató tekintetet vetett a fal rendszertelen körvonalaira és megrázta fejét. Nem kívánt oda visszatérni. Amikor a nap már túl forrón sütött, árnyékos helyet keresett magának a túskebokok között, a feje alá tolta a nyeret és lefeküdt aludni. Fibby kéjesen hemperegve követte gazdája példáját, így pihentek mindketten, mialatt a levegő zümmögött a forróságtól és a bogarak röptétől és a legelésző kecskék topogva haladtak át a csatornákon.

A város kilencemeletes tornyának árnyéka egyre nőtt, lehullott a falakról és mélyen kinyúlt a lapályra; meztelen gyermekek hangos kiáltozással összeterelték a kecskéket és a közeli falvak füstös kunyhóiba hajtották őket. Tarwin végre hazafelé indult.

Mikor felértek a várossal szemközi domb tetejére, megállította Fibbyt, hogy egy utolsó pillantást vessen Gunnaurra. A falak már árnyékba borultak, feketén váltak el a türkizkék homály és a síkság gőzölgő háttérétől. Tüzek csillogtak itt-ott a város körül, de a fal keretén belül fény nem volt látható.

- Kellemetlen hely - mondta Tarwin megeresztve a gyeplőt. - Nem nagyon tetszik nekünk ez a kirándulás, hallgatni fogunk róla Rhatoréban, Fibby!

Elindította a lovat és Fibby úgy vágatott, hogy csak úgy szikráztak a patái. Egész úton csak egyszer kért pihenőt és táplálékot. Tarwin egy szót sem szólt az egész hosszú úton, de megkönnyebbült sóhaj hagyta el ajkát, amikor a reggel friss napfényében a menedékház előtt leszállt a lóról.

Amikor a szobájában ült, előbb sajnálni kezdte, hogy nem készített magának fáklyát Gunnaur-ban és nem vizsgálta meg alaposabban a földalatti átjárót. De eszébe jutottak a zöld szemek és a mosuszszag és megborzongott. Nem, erre nem vállalkozik. Soha többé, bármi történjék is! Ő, aki eddig még semmitől sem félt, nem fogja többé lábát betenni a Tehénszájba.

Büszke volt rá, hogy mindig jól tudta, mikor elégel meg valamit. A Tehénszájat megelégelte s az egyetlen dolog, amire vele kapcsolatban még vágyott, az volt, hogy megmondhassa a maharadzsának véleményét. Sajnos, erre gondolnia sem lehetett. A maharadzsza nyilván vagy sportszenvedélyből küldte el őt a krokodilusok közé vagy pedig, hogy megtevéssze. De ő volt az egyetlen ember, akinek jóakarától függött a végső győzelem, így tehát nem mondhatta el neki azt, amit róla gondolt.

Szerencsére a királyt túlságosan elfoglalták az Amet folyó szabályozási munkálatai, amelyeket Tarwin mindjárt másnap megkezdett s így nem jutott eszébe, hogy megkérdezze fiatal barátját, hogy megkereste-e a Naulahkát. Tarwin a pokolból való hazatérte utáni reggel azonnal kihallgatásra jelentkezett a királynál s az olyan ember arcával, aki félelmet nem ismer, s akit csalódás még nem ért, vidáman emlékeztette a királyt ígéretére. A gyötrő balsiker után szükségét érezte annak, hogy haladék nélkül új munkába kezdjen, mint ahogy Topáz lakossága is azonnal hozzákezdett a nagy tűzvész után a város újrafelépítésébe. Gye Mukhi élményei még csak jobban megerősítették őt elhatározásában s makacsul ébren tartották benne a vágyat, hogy leszámoljon azzal az emberrel, aki odaküldte őt.

A maharadzsza, aki aznap reggel különös szükségét érezte annak, hogy elszórakoztassák, azonnal hajlandónak mutatkozott rá, hogy betartsa ígéretét és elrendelte, hogy a hosszú angolnak,

akivel ő pachisit szokott játszani, bocsássanak rendelkezésére annyi embert, amennyit csak akart. Tarwin valóságos dühvel vetette magát bele az új munkába, az undor és az előző napok kellemetlen emlékei megduplázták erejét. Úgy látszik, hogy ebben az országban nem lehetett elkerülni, hogy az ember, ha célhoz akart érni, port ne hintsen az emberek szemébe. Keményen el volt határozva, hogy visszafizeti nekik a kölcsönt - kíméletlenül, alaposan, mint ahogy egy jó kereskedőhöz illik. Valóban, a porhintés szinte várakozáson felül sikerült. Amióta megalapították Gokral Seetarun államát, ilyet nem látott még ember errefelé. A maharadzsza rendelkezésére bocsátotta börtöneinek összes fegyenceit. Tarwin a lábukon megvasalt „kaidies”-ek hadseregével tábort ütött fel öt mérföldnyire a várostól, majd ünnepélyesen kidolgozta a félig beszáradt Amet fantasztikus szabályozási terveit. Mérnöki képzettsége nagyban megkönnyítette a munkáját és lehetővé tette számára, hogy a célszerűség látszatával ruházza fel terveit. A folyónak egyik hajlásánál egy gát segítségével meg akarta duzzasztani a vizet és egyenes vonalban új mély medret ásatni neki, ahonnét közvetlenül lefolyhat a völgybe. Ha ez megtörtént, a régi meder jó néhány mérföldnyi hosszúságban felszabadul, és ha van benne arany - gondolta magában Tarwin - idővel ki lehet belőle ásni. Egyelőre a munkálatok fölötté mulattatták a királyt, aki reggelenként kilovagolt a folyóhoz és hosszabb időn át nézte, hogy Tarwin hogy dolgozik hadseregével. A fegyencek rendezett sorokban való felvonulása, a kosarak, ásók, kapák tömegei, a teherhordó szamarak, a bőségesen alkalmazott sziklarobbantások, a zaj s az örökös nyüzsgés a legnagyobb mértékben megnyerték az uralkodó tetszését, akinek jelenlétében folytak le mindig a legnagyobb és legmulatságosabb robbantások. Ezt Tarwin így találta helyénvalónak, tekintettel arra, hogy a király fizette a löport, és hogy ő viselte az egész vállalkozás költségeit.

De kellemetlenebb kötelességei is voltak, így például, hogy naponként kénytelen volt Nolan őrnagynak, a királynak, a menedékház összes ügynökeinek - amikor épp az egyiknek vagy másiknak eszébe jutott kérdezősködni - megmagyarázni vállalkozása indítóokait. Sőt még a császári hindu kormány is írásbelileg érdeklődött, hogy mi keresnivalója van Tarwinnak az Ametnél; Nolan őrnagynál érdeklődött - ugyancsak írásban -, hogy miért engedélyezi a munkálatokat, és a királynál, hogy miért bízott meg velük egy embert, akinek a kormánytól nincs felhatalmazása. A levél részletes felvilágosításokat követelt. Tarwin a maga részéről kitérő választ adott és elégedetten állapította meg, hogy nem fog csődöt mondani otthoni államférfiúi pályáján; Nolan őrnagy hivatalosan azt felelte feljebbvalóinak, hogy a fegyencek fizetést kapnak munkájukért, félhivatalosan pedig hozzátette, hogy a maharadzsza oly kezes bizonyos idő óta (amióta ez az amerikai gondoskodik mulattatásáról), hogy bűn lenne elrontani a mulatságát. Nolan őrnagyot egyébként erősen befolyásolta az a körülmény, hogy Hon. Nicholas Tarwin tagja volt az egyik amerikai törvényhozó testületnek.

A kormány, amelynek már volt dolga ezzel a szívós fajtával, amely lovagló csizmákban jelenik meg a király színe előtt, és olajfűrészi koncessziókat követel Arracántól Peshinig, nem tett újabb észrevételeket, de kifejezte ama kívánságát, hogy időről-időre részletes jelentéseket kapjon a munkálatok előrehaladásáról. Amikor Tarwin meghallotta ezt a választ, heves szimpátiát kezdett érezni a császári kormány iránt. Ő nagyon meg tudta érteni, hogy az emberek kíváncsiak, ő is kíváncsi volt, hogy vajon hol van a Naulahka; kíváncsi volt, hogy mikor jön el az idő, amikor hatalmába fogja keríteni és hogy mikor fogja Kate belátni, hogy neki nagyobb szüksége van rá, mint a világnak bármilyen nyomorúságára.

Legalább kétszer hetenként elhatározta, hogy végleg lemond a Naulahkáról, visszatér Topázba, és újra elkezdi biztosítóügynöki foglalkozását. Minden egyes alkalommal megkönnyebbülten sóhajtott fel, megállapítván, hogy mégis csak van egy hely a földön, ahol az ember, ha van hozzávaló ökle és feje, egyenesen, kerülőutak nélkül el tudja érni célját, ahol kerülőutak

nélkül ki tudja elégíteni ambícióját, és ahol nem kell a négyszögnek az ötödik sarkát is megkerülnie, hogy a túlsó oldalra eljuthasson.

Néha, mikor türelmesen ült a folyómederben az indiai nap vakító sugarai alatt, mélyen átértzett átkokkal illetve a Naulahkát, sőt eretnokségében annyira ment, hogy egyáltalán kételkedni kezdett a nyakék létezésében, lassanként meggyőzve magát arról, hogy a Naulahka sem egyéb mítosznál, hazugságnál, mint amilyen hazugság a maharadzsza „civilizált” kormánya vagy Dhunpat Rai orvosi tudománya. A fegyencek is, ha az élelmezésre panaszkodtak, gúnyosan azt kérdezték egymástól, hogy vajon a Naulahka van-e olyan ritka, mint errefelé a kása. Kunwar maharadzsza, mikor dicsekedve arról beszélt Tarwinnak, hogy mi mindent fog ő véghez vinni, ha egyszer király lesz, két ízben is ezzel fejezte be bizalmas közléseit: „A Naulahkát pedig mindennap turbánomon fogom hordani”.

De amikor hosszú barátja megkérdezte őt, hogy hát hol az az értékes nyaklánc, Kunwar maharadzsza megrázta a fejét, s szerényen bevallotta, hogy nem tudja. Igaz, hogy száz oldalról hallani hírét, de egyenes kérdésre még soha nem kapott választ.

Így például Dhunpat Rai, akinek egyszer, egy gyenge pillanatában eszébe jutott, hogy az új doktorkisasszony túlzott buzgalmára és költekező adminisztrációjára panaszkodjék, olyan csábítóan írta le neki a Naulahkát, hogy Tarwin szájában összefutott a nyál. De Dhunpat Rai is bevallotta, hogy csak egyszer látta életében, 15 évvel ezelőtt, amikor a királyt megkoronázták.

Határozottan úgy látszott, hogy a világnak ez az állítólag legszebb ékszere csak mítosz, fogalom, közmondás. Tarwin a robbantások és ásatások közti szünetekben egyre újabb reménytelen kísérleteket tett, hogy nyomára jusson. Utcáról-utcára átkutatta a várost és minden templomát; azzal az ürüggyel, hogy archeológiai kutatásokat végez, meglátogatta a külső bástyákat és a lerombolt palotákat, amelyek messze a városon kívül szétszórva álltak a sivatagban. A sírboltokat is meglátogatta és a mauzóleumot, amelyben Rhatore halott királyainak hamuja nyugodott. Százszor is elmondogatta magának, hogy minden kísérlete hiábavaló, de szüksége volt a remény vigaszára. Igaz, hogy a remény hiú maradt.

Ha a maharadzsával kilovagolt, kénytelen volt leküzdeni türelmetlenségét. A kastélyban, amelyet azzal az ürüggyel, hogy a munkálatok előrehaladásáról számol be, legalább naponként egyszer felkereste, s egyre odaadóbb szenvedéllyel szentelte idejét a pachisinak. Ezekben a napokban a maharadzsza, aki a tavaszt rendszerint a narancskert fehér márványkastélyában szokta tölteni, elhatározta, hogy a vörös palota Sitabhai által lakott szárnyába vonul át. Az udvarban ült és az idomított papagájokat nézegette amelyek apró ágyukat sütöttek el és a nagy szürke majmokat, amelyek angol tiszt uniformisban egzecíroztak előtte. Ha Nolan őrnagy jöttét jelezték, a majmokat gyorsan eldugták, de Tarwinnak meg volt engedve, hogy szabad idejében részt vegyen ebben a mulatságban is. Kénytelen volt nyugodtan egy helyben ülni és gondolatait elterelni a nyakláncról, mialatt szeme előtt vidáman folytak az együgyű játékok; de közben félszemét mindig Kunwar maharadzsán tartotta. Legalább ebben az egy dologban hasznát vehette nyugtalan eszének.

A maharadzsza szigorú parancsot adott, hogy a gyermek mindenben engedelmeskedni tartozik Kate parancsainak. Már ő is megállapította, hogy a fiú állapotában javulás állott be és Tarwin gondosan ügyelt arra, hogy ennek érdemét egyedül Kate-nek tudják be. Ám a fiatal herceg, akinek életében eddig még senki sem parancsolt, most pokoli örömet talált abban, hogy megtagadja az engedelmességet és kíséretével együtt, amikor csak tehette, Sitabhai lakosztályában tartózkodott. Őszfejú talpnyalók hízelegtek ott a kisfiúnak, vég nélkül arról beszélve, hogy milyen nagy király lesz belőle, csinos táncosnők énekeltek neki és lelke fenekéig elrontották volna, ha nem lett volna még túl fiatal ahhoz, hogy elrontsák. Majmokkal játszadozott és

papagájokkal, naponként új bűvészek szórakoztatták, kötél táncosok és csábító kalkuttai ládák, amelyekből elefántcsontnyelű pisztolyokat, aranymarkolatú kis kardokat választhatott ki magának, amelyeknek közepén egy kis csatornában gyöngyök futkostak fel és alá, dallamos hangot adva, ha feje felett megforgatta a kardot. És hogy lehetett volna ellenállni annak az ígéretnek, hogy részt vehet a női lakosztály szívében egy opálból és elefántcsontból épült kápolnában egy kecske feláldozásában? Ezekkel az örömmel szemben Kate, aki állandóan bánatos és szórakozott volt, s akinek szemében minduntalan megjelentek a részvét könnyei, ha eszébe jutott a sok szenvedés, amit napközben látott, csak együgyű gyerekes játékokkal szórakoztathatta a missziós ház lakószobájában. A törvényes trónörökös nem talált örömet a „békaugrásban”, amit a legnagyobb mértékben méltatlannak tartott saját magához; nem érdekelte az „anyámasszony hol az olló”, amit túl mozgalmasnak talált, sem a tenisz, amelyről ugyan tudta, hogy más hercegek is játsszák, de amely szerinte nem tartozott okvetlenül egy rajput neveléséhez.

Néha - ha nagyritkán kikerült Sitabhai lakosztályából - feltűnő fáradtság jelei mutatkoztak ilyenkor rajta - szívesen hallgatta Kate-nek háborúkról és győzelmekről szóló történeteit, méltatlankodással töltve el a lányt, ha a történet végén csillogó szemekkel kijelentette: „ha egyszer király leszek, az én katonáim is meg fogják csinálni mindezeket a dolgokat”.

Nem felelt meg Kate természetének, sőt igen nagy hibának tartotta volna, hogy ne avatkozzék bele a gyermek vallási nevelésébe, de Kunwar maharadzsza e téren teljesen megközelíthetetlen volt.

- Mindezek a dolgok igen jók lehetnek számodra - mondta -, de én meg vagyok elégedve isteneimmel és ha apám megtudná, hogy mikről beszélsz nagyon megharagudna.

- Hát te kit imádsz? - kérdezte Kate, szíve mélyén tele részvéttel a kis pogány iránt.

- Kardomat és lovamat - felelte a herceg. Hüvelyéből félig kihúzta drágakövekkel ékesített kardját, majd erőyes mozdulattal visszatolta, minden további vitatkozásnak elejét véve.

De ha Kate-et ki is tudta kerülni, Kunwar maharadzsának csakhamar rá kellett jönnie, hogy hosszú Tarwin barátja elől nincs menekvés. Nem szeretete, ha ez „fiacskámnak” vagy „fiatalúr-nak” szólította. De ha Tarwin „herceg” megszólítással tüntette ki, nyugodt alázatossággal nyújtva ki hosszúra a szót, a fiatal rajput nem tudta leküzdeni a gyanút, hogy az amerikai titokban mulat rajta. Ezenfelül azonban Tarwin szahib egészen úgy bánt vele, mint egy férfivel s nem volt kifogása ellene, ha - természetesen a kellő óvatossággal - kezébe vette a „puskáját”, amely nem volt puska, csak egy revolver. Egyszer, amikor a herceg rábírta az egyik lovászt, hogy egy nehezen közelíthető lóra ültesse fel, Tarwin, aki épp arra haladt lován, egyszerűen megfogta a gallérjánál és kiemelve bársony nyergéből, a saját nyergére ültette át. Óriási porfelhők között ügettek, és az amerikai megmutatta a hercegnek, hogy a cowboyok lovuk nyakának jobb- vagy baloldalára fektetve a gyeplőt, mint mutatják meg neki az irányt, amelyben egy a csordából kitört bikát kell utolérnie.

Ez a mutatvány, amely alkalmas volt arra, hogy még egy keleti herceg lelkében is felébressze a „cirkuszmutatványok” utáni vágyat, annyira mulattatta a maharadzsát, hogy megkérte Tarwint, ismételjék meg Kate előtt is, és minthogy Tarwin részvétele elkerülhetetlenül fontos tényezője volt a mulatságnak, egy szép nap elcsábította a missziós ház elé. Estes úr és felesége Kate-tel együtt kijöttek a verandára. A misszionárius tapssal jutalmazta az előadást, sőt több ízben megismételtette magának, mire Mrs. Estes megkérdezte Tarwint, hogy nem akarna-e vacsorára náluk maradni, ha már amúgy is itt van. Tarwin kétkedő tekintetet vetett Kate-re és azzal a kérlelhetetlen logikával, amely a szerelmeseknek sajátsága, beleegyezésnek vette, hogy a lány lesüti szemét és elfordítja arcát.

Vacsora után, amikor a csillagok fényében a verandán ültek, Tarwin hirtelen Kate-hez fordult.

- Tényleg rossz néven veszed? - kérdezte.

- Mit? - A leány nyugodt, tiszta tekintetét rávetette Tarwin arcára.

- Azt, hogy néha találkozunk. Tudom, hogy nem szereted, de hogy vigyázzak rád különben? Hiszen közben nyilván beláttad, hogy néha szükséged lehet rám.

- Ó, nem!

- Köszönöm - felelte Tarwin majdnem alázatosan.

- Úgy értem, hogy nincs szükségem rád.

- De azért nem kellemetlen, ha vigyázok rád?

- Kedves tőled - felelte tárgyilagosan a leány.

- Rendben van! Akkor igazságtalan lennél, ha kellemetlennek találnád.

Kate-nek mosolyognia kellett.

- Azt hiszem örülök neki - felelte.

- Szóval megengeded, hogy néhanapján eljöjjen hozzád? Nem tudod elképzelni, hogy milyen sivár a menedékház. Azok az ügynökök még meg fognak őrjíteni és az útépítő kulik sem szórakoztatnak el valami nagyon.

- Ez mind helyes, belátom. De az nem helyes, hogy te egyáltalán itt vagy. Ha tényleg jó akarsz lenni hozzám, utazz el Nick!

- Nem tudnál könnyebb feladatot adni?

- De hát miért vagy itt? Semmi elfogadható okod nincs rá.

- Ezt mondja a császári kormány is. De én tudom, hogy mit csinállok.

Tarwin bevallotta Kate-nek, hogy napi munkája végeztével szörnyű honvágy fogja el minden után, ami hazai ízű, amerikai, természetes - és Kate ebben a megvilágításban méltányolta érzelmeit. Ő abban a tudatban nőtt fel, hogy az asszonyoknak kötelességük otthonossá tenni az életet a fiatal férfiak számára. Ez teljes mértékben sikerült neki, amikor néhány nappal később átadhatott Tarwinnak két-három topázi újságot, amelyeket az apja küldött el neki. Tarwin úgy vetette rá magát az újságra, mint egy éhenhaló a kenyérre; mohó kezekkel forgatta jobbról balra, balról jobbra a négy szegényes oldalt.

Csettintett a nyelvével. - „Remek, remek, remek!” - mormogta ragyogó arccal. - „Hát nem szép a hirdetési rovat? És mi újság Topázban?” - kiáltotta messzire eltartva magától az újságot és szerelmes tekintetekkel futva végig hasábjain. - „Ó, jól érzi magát!”

Az éneklő dallamos hangsúly, amit ennek a mondatnak adott, megérdemelte volna, hogy az emberek hosszabb utakat tegyenek meg meghallgatására. - Mondd, haladunk előre, nem gondolod? Nem lustálkodunk, nem pazaroljuk el az időnket, ha nem is szereztük még meg a C. C. C.-t. Nem maradunk el, arról szó sincs. Ha, ha! Nézd csak meg a „Rustleri híreket” - alig negyed hasáb. A jó öreg szüette város a hátára fekszik szegény, hiszen olyan öreg már! Micsoda ötlet is lenne, odavezetni a vasútvonalakat. Hallgasd csak meg ezt:

- Miló C. a „Lambert utolsó átka” című bánya tulajdonosa, jó egy vagonrakomány érczel rendelkezik, de mint mi valamennyien, azon a nézeten van, hogy nem érdemes elszállítania, ha a legközelebbi állomás tizenöt mérföldnyire fekszik. Miló azt állítja, hogy mihelyt meg tud szabadulni árujától, elhagyja Coloradót, ahol nem lehet megélni.

- Én nem hiszem, Miló! Gyere el Topázba! És ezt hallgasd meg:

- Ha a C. C. C. ősszel felépül, nehéz időkre való sok panaszkodásnak egyszeribe vége lesz. Közben azonban nagy igazságtalanságokat követnek el Rustlerrel szemben s ez ellen minden tisztességes polgárnak szót kellene emelnie, ha azt állítják, hogy Rustler elmarad Colorado bármilyen más hasonló város mögött. Valójában a város most éri el fejlődése tetőfokát. Bányái, amelyekből az elmúlt év folyamán egymillió-kétszázezer dollár értékű ércet termeltek ki, hat, különböző felekezetekhez tartozó temploma, fiatal, de sokat ígérő akadémiaja, amely Amerika legelső tanintézetei közé tartozik, a nagy építési tevékenység, amely nem marad el semmilyen más városé mögött, erélyes és élelmes kereskedelmi élete mindenkit meggyőzhet nek róla, hogy ez a város becsülettel megállja a helyét.

- De hát kinek van kifogása ellene? Nekünk igazán nem. Nekünk teljesen mindegy! De azért sajnálom, hogy Heckler közölte ezt a cikket - tette hozzá Tarwin összeráncolt homlokkal -, még megesik, hogy topázi polgáraink közül egyik vagy másik átköltözik Rustlerbe, hogy ott várja be a C. C. C.-t. Az állt, ugye, hogy ősszel építik fel? Milyen kedves! Milyen elragadó! Ez a multságuk szegényeknek, miközben a hegytetőjükön ülnek és lógatják lábukat. Csak várjanak, amíg meg nem unják!

- Kereskedőink mindenben méltányolni tudják azt az örömteljes hangulatot, amely a városban uralkodik, amióta köztudomásúvá vált, hogy Mutrie elnök Denverbe való hazatérte után kedvezően nyilatkozott Rustler igényeiről. Robbins gyönyörűen megrendezte kirakatát. Üzlete, úgy látszik, nagy közkedveltségnek örvend, legfiatalabbjaink körében, akiknek van egy-két fillér kiadni való pénzük.

- Ez már sok! Mondd, Kate, nem örülnél neki, ha egy szép napon a C. C. C. befutna Topázba?
- kérdezte hirtelen Tarwin, a lány mellé ülve a díványra és úgy nyitva ki az újságot, hogy Kate is belenézhetett.

- Te szeretnéd, Nick?

- De mennyire!

- Akkor természetesen én is szeretném. De azt hiszem, hogy számodra jobb lenne, ha a C. C. C. nem kerülne el Topázba. Túlságosan meggazdagodnál. Nézd meg az apámat!

- Ne félj, én tudok fékezni, ha azt látnám, hogy túl sok a pénzem. Meg fogok állni, mihelyt egyszer elhagytam a Tisztességes Szegénység állomását. De hát mondd, nem szívörvendezettő dolog, ha az ember újra kezében tarthatja ezt a kedves öreg újságot. Heckler természetfölötti nagyságú betűkkel kisedett nevével a cím alatt és alatta ezzel a felírással: A kerület legrégibb napilapja. Heckler, kinyújtott markával a vezércikk fölött, amely a város felvirágzásáról szól. Hát nem azt hiszi az ember, hogy odahaza van? A hirdetési rovat két hasábbal megnövekedett: látszik, hogy az üzletek jól mennek! És nézd meg a kelet-amerikai ügynökségek kedves öreg hirdetéseit! Milyen otthonos mindez. Soha nem gondoltam volna, hogy egy castor-hirdetésért hálát fogok adni a gondviselésnek. Te elhitted volna, Kate? Esküszöm, hogy boldoggá tesz. Ha sokat ellenkezel, még a belső oldalakat is elolvasom!

Kate mosolygott. Az újság őbenne is felébresztette a honvágyat, ő is szerette Topázt; de a „Híradó” élő lapjai őbenne anyja emlékét idézték fel, amint a hosszú délutánokon konyhájában üldögélt (annyit ült szegényes vándoréletében a konyhában, hogy most már megszokásból

is ott maradt), bánatos tekintetet vetve a hóborította hegyormokra és azon tűnődve, hogy vajon hol van most és mit csinál a lánya. Kate-nek élénk emlékezetében maradtak ezek a délutáni órák. Különösen egy hintaszékre emlékezett vissza vasútépítési idejükből, amely egykor szalonjukat díszítette, majd mikor végleg kikopott, kikerült a konyhába, ahol anyja prémekkel fedte be. Könnyek szöktek a szemébe, amikor visszaemlékezett rá, hogy az anyja hányszor kínálta meg őt üléssel benne, és amikor ő mégis ülve maradt a tűzhely melletti alacsony zsámolyán, az öregasszony mint süllyedt el a vén bútordarab feneketlen mélységeiben. Hallotta, amint a tűz mellett dorombol a macska és zümmög a vizes fazék, tisztán hallotta az óra ketyegését és érezte, ahogy a sebtében felépített órház rossz padozata rései között befűjnek a hideg préri-szelek.

Tarwin vállán áthajolva meglátta a két fametszetet, amelyek a „Híradó” minden számában megjelentek. Az egyik születése első évében ábrázolta a várost, a másik mai állapotában; szíve ellágyult.

- Micsoda különbség! - kiáltott fel Tarwin a leány tekintetét követve. - Emlékszel még, hogy hol állt apád sátra és emlékszel az öreg órházra, közvetlenül a folyó mellett? - Rámutatott a képre, Kate hallgatagon intett feléje:

- Szép napok voltak azok, ugye? Az apád még nem volt olyan gazdag, mint ma és én még sokkal kevésbé, de boldogok és jókedvűek voltunk valamennyien.

Kate gondolatai újra visszakalandoztak a múltba, újabb és újabb emlékeket idézve fel anyjáról. Egy különösen jellegzetes mozdulatára emlékezett vissza élesen: amikor anyja a sparhert előtt állt főzőcskézve, fánkot sütve, vagy a parazsat élesztve és jobb kezét a homloka elé emelte, hogy fiatal és mégis oly öreg arcát megvédje a tűz izzó leheletétől. Tisztán látta maga előtt a képet, a tűz visszfényét az arcon és a rózsaszínű lángot, amint átsütött a vékony ujjak között.

- Halló! - kiáltotta Tarwin, aki nem bírt megválni olvasmányától. - Még egy fogatot vettek az utcatisztításra. Ez már a második. Heckler az időjárásról sem feledkezik el. A Mesa-szállodában pedig, úgy látszik, sok dolguk van az embereknek. Jó jel. Az utazók mind meg fognak állni Topázban, ha felépült az új vonal és lesz egy igazi szállodánk. Vannak városok, amelyek már most is megirigyelhetnék idegenforgalmunkat. A múltkor ötvenen ebédeltek a Mesában - sürgőnyi megrendelésre. És egy új társaságot alapítottak a meleg források kiaknázására! Tudod, én nem csodálkoznám azon, ha ott egész új város keletkezne, Hecklernek igaza van, ez is csak fejlesztené Topázt. Nem félnénk tőle. Külvárosa lenne Topáznak!

Tarwin hálából, hogy Kate megengedte neki, hogy eljöhessen hozzá, korán ment el aznap este; másnap este már valamivel később, és minthogy tisztességtudóan viselkedett és nem érintett tiltott témákat, Kate szívesen vette társaságát. Tarwin csakhamar megszokta, hogy esténként rendszeresen csatlakozzék a családhoz, amely nyitott ajtók és ablakok mögött csevegett a családi lámpa körül, Kate pedig, akit boldoggá tett az a tudat, hogy munkájának egyre kézzelfoghatóbb eredményei vannak, egyre kevésbé neheztelt Tarwinra. Néha együtt kiültek a verandára, a csodálatos indiai éjszakákon; a „Hővillámok”, mint tüzes kardok villantak fel a láthatáron, az égboltozat mélyen lecsüngött a földre és a föld hallgatott. De legtöbbször bent ültek a szobában, a misszionárius házaspár társaságában. Topázzal, a kórházzal, Kunwar maharadzsárral, a folyamszabályozási munkálatokról, néha pedig Estesek gyermekeiről beszélgetve. Tarwin bosszúságára azonban gyakran apró pletykákba fűlt a beszélgetés, amelyek elkerülhetetlen tartozékai az elfojtott kisvárosi életnek.

Ha a beszélgetés ilyen medrekbe siklott át, Tarwin heves vitatkozásba kezdett Estessel, arra kényszerítve a misszionáriust, hogy elmondja vámokról és ezüst valutákról való véleményét; az a téma legalább tanulságos volt. Tarwin szorgalmas újságolvasásból nyerte képzettségét, a legfontosabb dolgokra azonban az élet tanította meg; a napilap-politikával és az iskolai módszerekkel szemben mindig érvényesíteni tudta a józan ész szőrös öklét.

Nem kedvelte azonban az üres vitákat és ahányszor csak tehetette, félrevonta Kate-et, hogy elbeszélgesse vele a kórházban végzett munkájáról. Amióta látható eredményei mutatkoztak e munkának, Kate bátorsága is megnőtt. Megígérte Tarwinnak, hogy végre megmutatja neki „mintaintézetét”, hogy maga győződhesse meg a reformokról, amelyeket ott keresztülvitt.

Sok minden megváltozott a „gyógyíthatatlan örült” és „a falujában nagybecsült asszony” ideje óta. De csak Kate volt vele tisztában, hogy mi mindennek kell még megváltoznia. A kórház most legalább tiszta volt, feltéve, hogy naponként megvizsgálta és a betegek a maguk módján hálások voltak a jóságos és józan bánásmódért, amelyben most részük volt és amilyenről azelőtt álmodni sem mertek volna. Minden sikerült kezelésnek csakhamar szétment a híre az országban és újabb betegek jelentkeztek; vagy pedig a gyógyult beteg maga hozta el gyermekét, nővérét, vagy anyját, akik már rendíthetetlenül meg voltak győződve a fehér tündér mindenható hatalmáról. Nem tudták ugyan megtalálni, hogy ez a doktorkisasszony valójában mennyit segít rajtuk nyugodt mozdulataival, de amit láttak, azért hálások voltak. Még Dhunpat Rai-t is elragadta Kate friss energiája. Valóságos ambícióval látott neki a falak újrameszelésének, szobák dezinficiálásának, ágynemű szellőztetésének és még akkor sem támasztott nehézségeket, amikor Kate elégettette a himlőben elhalt betegek ágyait, amelyeket azelőtt saját számlája javára eladott. Természetesen nem tévesztette el hatását az sem, hogy tudta, hogy egy igen erélyes fehér férfi áll Kate háta mögött, buzgó jóakarattal segítette tehát a leányt. Tarwin látogatásának és néhány tréfásan odavetett szónak megvolt a maguk hatása.

Tarwin nem értette meg a betegek tájszólásban előadott mondókáit és nem látogathatta meg a női osztályt, de azért eleget látott ahhoz, hogy őszintén gratuláljon Kate-nek. A lány elégedetten mosolygott. Mrs. Estes ugyan érdeklődött munkája iránt, de hiányzott belőle minden lelkesedés: jól esett neki tehát Nick dicsérete, akinek részéről azelőtt oly kevés helyesléssel találkozott terve.

- Tisztaság van itt és jó levegő, kislány - mondta, miután mindent jól megnézett és körülszimatolt -, és te valóságos csodákat tettél ezekkel a halvérűekkel. Ha az apád helyén te lettél volna ellenfelem a választásokon, ma nem lennék a törvényhozó testület tagja!

Kate működésének arról a részéről, amely a maharadzsa női lakosztályaiban folyt le, soha nem beszélt Tarwinnak. Sokáig tartott, amíg eligazodott a palotának azokban a részeiben, amelyeket megnyitottak számára. Megtanulta, hogy az egész kastélyban egyetlenegy királyné uralkodik, akinek a nevét csak suttogva ejtették ki a többiek, s akinek leghalkabb parancsai is - ordító gyerekek adták őket tovább - mozgásba hozták az egész rajt. Csak egyetlenegyszer látta a királynét - csillogva és féhéren, mint egy szkarabeusz feküdt vánkosainak tömegei között - egy feketehajú ruganyos testű fiatal lány, oly lágyan csobogó hanggal, amilyen éjjel a források nesze és olyan szemekkel, amelyek nem tudták, mi a félelem. Lustán megfordult, bokáján, karján s mellén halkan megcsörrentek az ékszerek és hallgatag hosszú tekintetet vetett Kate-re.

- Üzentem, mert látni kívántam - mondta végül is. - Azért kelt át a tengeren, hogy ezen a söpredéken segítsen?

Kate bólított; lelke mélyében heves ellenszenvet érzett a lábainál heverő ezüsthagú nő iránt.

- Nincs férjnél, ugye? - kérdezte a királynő, feje alá tolva kezeit és a szoba mennyezetének festett páváit nézegetve.

Kate nem felelt, de szíve hevesen dobogott.

- Beteg itt valaki? - kérdezte végül is éles hangon. - Kevés időm van.

- Nem, itt senki sem beteg, hacsak maga nem az. Vannak, akik betegek és nem tudnak róla.

A királyné szemei Kate-re szegeződtek. Az elpirult a méltatlankodástól. Ez az asszony, aki semmittevással töltötte életét, Kunwar maharadzsza életére tör: Kate-et borzalom fogta el, ha arra gondolt, hogy Sitabhai fiatalabb önála.

- Akka! - mondta a királyné nagyon lassan, tekintetét le nem véve Kate arcáról. - Ha annyira gyűlöl engem, miért nem mondja meg. Ti fehérek szeretitek az igazságot.

Kate sarkon fordult, hogy elhagyja a szobát, de Sitabhai visszahívta és egy királyi szeszélyének engedve, megcsókolta volna, ha Kate nem hőköl ijedten vissza. Sietve eltávozott és gondja volt rá, hogy többé ne kerüljön el a palotának ebbe a részébe; az ott lakó asszonyok közül amúgy sem vette senki sem igénybe szolgálatait. Többször megtörtént, hogy át kellett haladnia a fedett folyosón, amely Sitabhai lakosztályaiba vezetett; ilyenkor nem egyszer találkozott egy meztelen fiúcskával, aki drágakő ékítette kését diadalujjongással verte bele egy kecske fejetlen törzsébe, amelynek vére előntötte a fehér márványpadlót. - Ez - mondták az asszonyok -, a cigányasszony fia. Mindennap ölteni tanul. A kígyó kígyó marad, a cigány cigány, utolsó leheletükig.

A palotának abban a részében, amelyben Kate legtöbbet tartózkodott, nem hangzott ének, zene nem szólt, kecskéket nem öltek. Elhagyatottan, Kunwar maharadzsza anyja élt itten, akiről a király nem akart tudni, akit Sitabhai asszonyai kinevettek. Sitabhai mindent elrabolt tőle.

- A cigányok ördögi bűvészetével - mondták a királyné hívei -, szépségével és szerelme hatalmával - állította az ellenpárt. Ahol azelőtt nyüzsgött az élet, most üres termek tátongtak; rossz szemmel nézték az udvarnál azokat, akik kitartottak a kegyvesztett királyné mellett. A királyné maga keleti fogalmak szerint középkorú asszony volt; annyit jelentett ez, hogy huszonöt éves lehetett körülbelül. Látszott rajta, hogy fiatalabb korában sem lehetett különösebben szép.

Szemei zavarosak voltak a sok sírástól és lelke tele volt babonákkal; a napnak és az éjszakának minden órája újabb félelmeket jelentett számára; magányában a legkisebb zaj is, egy becsapódó ajtó, remegő félelemmel töltötte el. Azelőtt, boldogsága éveiben megszokta, hogy illatosítsa magát, felrakja ékszereit és befonva haját megvárja a maharadzsza jöttét. Most is esténként felékesítette magát, felaggatta ékszereit és ünnepélyesen hallgató kísérete közepette átvirrasztotta az éjszakát, a hosszú éjszakát, míg a beköszöntő hajnal szürkére nem festette kendőzött arcát. Kate egyszer részt vett egy ilyen virrasztásban és talán szemei nem tudták eltitkolni, hogy mennyire érthetetlen mindez számára, mert az anyakirályné, miután levetette ékszereit, félénken magához intette és megkérte, hogy ne nevesse ki.

- Maga nem értheti ezt meg, Miss Kate - mondta siránkozó hangon. - Minden országnak más szokásai vannak. De maga is csak nő és majd eljön az idő, mikor meg fog engem érteni.

- De hiszen felséged tudja, hogy a maharadzsza nem fog eljönni - felelte Kate gyengéd, baráti hangon.

- Igen, tudom, de... de maga mégsem nő, maga egy tündér, aki átjött a vizeken, hogy rajtam és enyéimen segítsen.

Kate meg volt lepve. Az egy üzenet kivételével, amelyet Kunwar maharadzsa hozott számára annak idején, soha egy szó nem árulta el, hogy a királynő félti fia életét. Kate gyakran megkísérelte, hogy erre a tárgyra terelje a beszédet; szeretett volna valamennyire tájékozódni, hogy milyen veszélyről is van szó, de minden kísérlete hiábavaló volt.

- Nem tudok semmit! - szokta mondani a királyné. - E mögött a függöny mögött senki sem tud semmit. Miss Kate, ha a szolgálónőim valamennyien itt feküdnének holtan - kezeivel az ablak rácsán át a kövezett ösvényre mutatott - én soha nem tudnám meg. Amit most mondtam, arról sem tudok. De - tette suttogva hozzá -, de nem lehet bűn, ha egy anya egy másik asszony védelmébe helyezi fiát. Ő már elég öreg arra, hogy férfinak tartsa magát és kimenjen a nagyvilágba és még elég fiatal, hogy megcsalják. Ah! És olyan bölcs, hiszen ezerszerre többet tud, mint én, és úgy beszél angolul, mint egy született angol. Hogy tudjak vigyázni rá én, aki oly keveset tudok, és olyan nagyon szeretem. Ezért kérem magát, legyen jó a fiamhoz. Hiszen mondhatnám ezt hangosan is, hiszen felírhatnám ezt a falakra is, ha szükséges! Ez nem bűn. De lássa, ha többet mondanék, lábaim alatt a padló felszíná és a szél széjjel hordaná szavaimat a falvak közé. Itt idegen vagyok - Kuluból jöttem, ezer és ezer mérföldnyi távolságból. Zárt palánkban hoztak engem ide a nász előtt - egy teljes hónapig ültem a sötétben és ha a szolgálónőim nem mondták volna meg, azt sem tudnám, hogy merre fúj a szél Kulu felé. Mit tehet egy idegen tehén az ő istállóikban! Hadd fogják pártját az istenek!

- De mondja meg legalább nekem, hogy milyen veszélyre gondol?

- Nem gondolok semmire - felelte a királyné mogorván. - Asszonyok nem gondolkodnak. Szeretnek és szenvednek. Elmondtam mindent, amit elmondhatok. Miss Kate, maga is jó volt az én fiamhoz, olyan jók legyenek az Istenek a magáéhoz, amikor eljön az idő és meg fogja tudni, hogy mennyi szeretet fér egy anyaszívbe.

- Ha azt akarja, hogy megvédjem, tudnom kell, hogy mi elől. Így sötétben tapogatózom.

- Én is sötétségben élek s a sötétség tele van veszélyekkel.

Tarwin sokat tartózkodott a kastélyban, nemcsak azért, mert azt remélte, hogy ott hall legelőbb hírt Naulahkáról, hanem mert így ellenőrizhette legjobban Kate-et, védő keze és piztolya itt voltak legközelebb hozzá.

A szerelmesek sóvárgó tekintetével leste a lány alakját; de nem beszélt szerelméről és Kate hálás volt érte. Tarwin úgy érezte, hogy újra eljött az idő, amikor régi szerepét kell eljátszania a lány mellett, mint abban az időben, amikor az épülő vasútvonal mentén vizet hordott utána és házimunkáiban segédkezett, a háttérben kellett állnia, vigyáznia rá, de zavarnia nem szabadott.

Kunwar maharadzsával találkozott gyakran a kastélyban. Tarwin fáradhatatlan szívóssággal eszelt ki számára egyre új és új játékokat, amikkel távol tarthatja Sitabhai udvarától; de így is gyakran kisiklott kezei közül a fiú s ilyenkor Tarwinnak követnie kellett őt és vigyáznia, hogy ne történjék bántódása. Valamelyik délután, amelyet nagy részben azzal töltött el, hogy előbb szépszerével, majd végül erőszakkal magánál tartotta a herceget, Tarwint majd agyonütötte egy tizenkét láb hosszú teák-fából való palló, amely egy javítás alatt levő kapu deszkaállványáról zuhant le közvetlenül Fibby orra előtt. A ló ijedten hátrált vissza az udvarba; a függönyök mögött asszonyi suttogás hallatszott.

Tarwin ingerülten átkozódott a hinduk javíthatatlan hanyagsága miatt, majd jól összeszidta a deszkaállványon guggoló munkásokat és tovább lovagolt. Ilyen hanyagsággal a saját munkásainál is találkozott minduntalan - úgy látszik, ez már a vérében van ennek a népnek. Így pl. az egyik kulicsapat vezetője, aki már legalább hússzor kelt át az Ameten, egy új gázlót

mutatott neki a folyón; de amikor Tarwin megkísérelte az átkelést, futóhomokba süppedt; az amerikai nagy nehezen kikászálódott belőle, de a kulicsapat egy teljes félnapig dolgozott, míg kötelekkel partra tudta vonszolni a szegény Fibbyt. Még egy ideiglenes hidat sem tudtak úgy felütni, hogy a laza pallók között ne akadt volna bele minduntalan Tarwin lovának lába. És különös tehetségük volt rá, hogy a meredek parton bivalyfogatokat gurítsanak le, egyenesen Tarwin háta irányába, ha az véletlenül - ami elég ritkán esett meg - ezt a testrészét fordította feléjük.

Tarwin kezdett bámulatot érezni az angol kormány iránt, amely ezzel az anyaggal dolgozni tud, és Lucien Estesnek a bennszülöttekről való melankolikus véleményét is megértette már, mint ahogy Kate részvétét is jobban tudta most méltányolni.

Ez a különös nép most azzal akarta betetőzni örültségeit, hogy megházasította Kunwar maharadsát. A menyasszony egy hároméves gyermek volt, akit óriási költséggel hozattak le a messzi Kulu-dombokról. Tarwin, mihelyt meghallotta a hírt, elrohant a missziós házba, ahol Kate-et, aki már tudta az újságot, a legnagyobb felháborodásban találta.

- Ez is rájuk vall - mondta Tarwin -, lakodalmat ülni, amikor arra semmi szükség. - Most, hogy Kate izgatott volt, neki nyugodtnak kellett maradnia. - Neked elég gondod van már Kate, ne törődj vele. Te túl sokat dolgozol és nagyon is sokat kívánsz magadtól. Hiszen tönkretesz ez a túlságos együttérzés!

- Ó nem! - felelte Kate. - Elég erősnek érzem magamat, bármi jöjjön is. Nem szabad kidőlnöm. Gondolj csak erre a házasságra! A maharadsának nagyobb szüksége lesz rám, mint valaha. Épp most mondta nekem, hogy három nap és három éjjel nem szabad aludnia, ami alatt a papok imádkoznak fölötte.

- Örület! Így talán még gyorsabban megölik, mint Sitabhai. Jóságos atyaúristen! Hiszen ez szinte elképzelhetetlen. Beszéljünk valami másról. Nem kaptál újabb újságokat az apádtól? Az ilyen históriák még jobban felkeltik az emberben a honvágyat.

Kate átnyújtott neki egy keresztkötés alatt érkezett küldeményt és Tarwin azonnal elhallgatva belemélyedt a hathetes újságokba. De úgy látszik, nem nagy örömet talált bennük. Homloka összeráncolódt.

- Atyaúristen, ez így lehetetlenség! - kiáltotta ingerülten.

- Mi történt?

- Heckler csak úgy dobálódzik a C. C. C.-vel; de milyen ügyefogyottan csinálja! Az ember nem ezt várná Jimtől. Olyan határozottan beszél róla, mintha maga sem hinne benne, mintha bizalmas közléseket kapott volna, hogy nem fog sikerülni a tervünk. Igen, bizonyára így van. De azért nem lenne szabad ennyire elhagynia magát - már csak Rustlerre való tekintettel sem. Nézzük csak meg az ingatlanforgalmat. Aha, itt van a kutya elásva - kiáltotta izgatottan. - Az árak zuhannak, a G.-utcai telkeket nevetséges áron kínálják. A fiúk kishitűek lettek. Úgy látszik, feladták a harcot!

Felkelt és idegesen járkált fel és alá a szobában.

- Atyaúristen! Ha beszélhetnék velük, ha elmondhatnám nekik!

- Mit akarsz nekik elmondani, Nick?

Tarwin azonnal visszanyerte önuralmát.

- Azt, hogy én nem vesztettem el a hitemet. Hogy nem szabad engedni!

- De gondolj arra, hogy hátha mégsem építik meg a vasutat. Mit tudhatsz te itt Indiában ezekről a dolgokról!?

- Gyere vissza Topázba, kislány - ordította Tarwin. - Gyere vissza Topázba. A C. C. C. fel fog épülni, még ha magamnak kellene is saját kezűleg lerakni a síneket!

Mindazonáltal a város rossz hangulata meglehetősen izgatta és zavarta Tarwint. A missziós házból hazamenet még az éjszaka sürgönyt küldött Hecklernek, Mrs. Mutrie útján, akinek Denverből kellett azt feladnia Tarwin nevében. A sürgöny így szólt:

„Heckler, Topáz. Ne lógasd a fejedet, áldjon meg az Isten! Bízzál a C. C. C.-ben. Bízatom bennem, legyetek bátrak, Tarwin.”

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Három napon belül Rhatore falai körül egy zölden csillogó sáto tábor keletkezett, amelynek utcáit messziről hozott pázsitdarabokkal takarták le, közöttük sebtében elültetett narancsfák virultak, tarkán befestett, fából faragott lámpások álltak a sarkokon, s a közepén egy groteszk formájú, öntöttvasból készült szökőkút. Kunwar maharadzsza házasságára sok előkelő vendég érkezett Rhatoréba, bárók, hercegek, thakurok, akik hatalmas várak és nyomorúságos falvak fölött uralkodtak; összesereglettek észak és dél összes nagyurai és eljöttek a kövér pipacs-földektől tarkálló mewari síkság rajáhi is, a király hűbéresei. Mindegyik elhozta magával nagy kíséretét, számtalan embert és lovat.

Egy országban, ahol mindenki, aki tart magára valamit, legalább nyolcszáz évre visszamenőleg hibátlanul ki tudja mutatni családfáját, természetesen igen kényes dolog a rangkérdés; mindenki irigy féltékenységgel leste szomszédja elhelyezkedését a sáto táborban. Hogy a feladatot még megnehezítsék, mindenki magával hozta házi költőjét, akik valamennyien csakhamar összeverekedtek Gokral Seetaron hivatalos énekeseivel. A sátrak mögött végtelen sorokban cölöpök voltak beverve, a lepányvázott, kékes és vöröses foltokkal tarka csődörök szakadatlanul nyerítettek és kapálództak földig érő bársony nyeregtakarójuk alatt; húsz különböző államocskának testőrsége pipázott és kártyázott a nyergek között, a maharadzsza által szétosztott ételeken és italokon veszekedve. Vándorló koldusbarátok, akik a legkülönbözőbb felekezetekhez tartoztak, sereglettek össze több száz mérföldnyi körzetből. Tarwin érdeklődve nézegette lazacszínű ruháikat, fekete takaróikat, és hamuval beszórt, szennyes, mezítelen testüket, amint félelem nélkül, szikrázó vörös szemekkel vonultak egyik sáto tól a másikhoz, hol könyörgésekkel, hol fenyegetésekkel csalva ki az adományokat. A menedékház is egyszeriben megtelt frissen érkezett ügynökök hadseregével. Nem volt ugyan valószínű, hogy őfelsége ezt az időpontot fogja felhasználni, hogy kifizesse adósságait, de új rendelkezések nem maradhattak el. A város maga újonnan be volt festve, fehér és rózsaszín színekben ragyogott, a főutcákban a tűzijáték céljaira felépített számtalan bambuszállvány akadályozta a forgalmat. A házak utcai frontja tisztára volt seprve és szépen kimeszelve, a kapuk fölött jázminkoszorúk lógtak, utcai árusok dolgoztak mindenütt izzadva a nyüzsgő tömeg között, édességeket, üveggyöngyöket, olcsó ékszereket, angol tükröket és sólymokat kínálva, súlyos terhekkel megrakott tevék himbálództak el a házak között; néha feltűntek a maharadzsza kengyelfutói, ezüst pálcikáikkal helyet teremtve a királyi fogatok részére. Negyven hinta állt az udvartartás rendelkezésére, és amíg a lovak bírták, s amíg volt kötél, amellyel összekötözhatték a szerszámokat, a király méltóságán alulinak tartotta volna, hogy négy lónál kevesebbet fogasson a kocsik elé. Minthogy ezek a lovak még nagyrészt tanulatlanok voltak és minthogy Rhatore bennszülött ifjúsága szíve nagy boldogságában már világos nappal is tűzijátékokkal mulatozott, az utcakép meglehetősen mozgalmas volt.

A domb, amelyen a kastély állt, mintha füstölgő vulkánná változott volna át: szakadatlanul újabb és újabb főúri vendégek érkeztek, valamennyien megkövetelték a rangjuknak megfelelő ágyúlövés-üdvözléseket. Ha az ágyúk egy-egy pillanatra elhallgattak, rikoltó zene hangzott fel azonnal a vörös falakról; itt-ott kinyílt egy kapu, tisztek lovagoltak ki rajtuk, egész ezredükkel a hátuk mögött, a legénység ünnepi díszben pompázott, mint tavasszal a fajdkakasok, frissen olajozott bajszuk harciasan simult a fülük mögé. A királyi elefántok ünnepélyes léptekkel söpörték végig az utakat, sarkig érő, aranyhímzésű, bíborvörös bársony takaróikon csillogtak az ezüst hordszékek, harsány trombitaszóval tisztították meg maguk előtt az utat. Hetven elefántot látott el naponta a király, ami nem volt kis kiadás, minthogy mindegyike naponként

annyi zöldtakarmányt fogyasztott el, amennyi a hátán elfért, ezenfelül pedig legalább harminc vagy negyven font lisztet. A láрма, és rikoltozás vagy az idegen riválisok jelenléte néha megvadította ezeket a szörnyetegeket; ilyenkor sietve leszaggatták róluk a takarót, megköztözték és megláncolták őket és két józanabb társuk kíséretében félmérföldnyire kivezették a városból az Amet folyóhoz, ahol aztán dühönghetnek és ordíthattak, ahogy a torkukon kifért. A szomszédos sátorvárosban ilyenkor a lovak kirángatták a cölöpöket, és vadul vágattak fel-alá a sátrak között. Pertab Singh, őfensége testőrségének parancsnoka most elemében volt. A napnak minden órájában alkalmat talált rá, hogy csapatának élén titokzatos rendeltetéssel ide-oda vágasson a kastély és a hercegek sátrai között. A látogatások és viszontlátogatások két teljes napot vettek igénybe. Mindegyik herceg egész kíséretével ünnepélyesen elhajtattott a kastélyba, fél órával később a maharadzsza ezüst kocsiában, tetőtől talpig ékszerekkel teleaggatva, viszonzta a látogatást, mialatt az ágyúk ünnepélyesen közölték az eseményt a kővárossal és a sátorvárossal. Szinte hajnalig tartott megszakítás nélkül a zenebona; éjszakánként vándorzenészek, énekesek, mesemondók, táncosnők, díjbirkózók jártak sátorról sátorra szerencsét próbálni. S ha végre elült a világi zaj, a város templomaiból kihallatszott a kagylók fülsiketítő csikorgása - és Kate-nek úgy rémlett, mintha Kunwar maharadzsza jajveszékelné a falak mögül, ahol végelelathatatlan imádkozásokkal és tisztulási szertartásokkal készítették elő a kisfiút közeli házasságára. Kate nem tudott most a herceg közelébe férközni, mint ahogy Tarwin is hiába kereste a királyt. Valahányszor kihallgatásra jelentkezett, azzal utasították el, hogy „a papokkal van”. Tarwin elátkozta Rhatore összes papjait, válogatott pokolba kívánva a fakírokat is, akik pillanatonként az útjába kerültek.

- Adná az Isten, hogy már vége lenne ennek az örületnek! - mondta magában. - Nincs még egy évszázadom Rhatore számára.

Közel egy hétig tartó szakadatlan zenebona és égető napfény után, amely megsüketítette és megvakította Tarwint, az úton, amelyen Kate érkezett a városba, két kocsi futott be öt angol férfiből és három angol nőből álló rakományával. Az újonnan érkezettek közönyös tekintettel vándoroltak végig a városon, látható rokonszenvvel teljesítve hivatalos kötelességüket, amely arra kényszerítette őket, hogy jelenlétükkel jóváhagyjanak egy bűnt, amelyről - ha már nem tudták megakadályozni - legszívesebben nem vettek volna tudomást.

A főkormányzó kiküldötte - az alkirály hivatalos rajputanai követe - röviddel ezelőtt annak a reményének adott kifejezést a maharadzsza előtt, hogy civilizált uralkodóhoz illően szakítani fog a gyermekházasságok barbár szokásaival és el fogja rendelni, hogy fiát az elkövetkező 10 év alatt nem szabad megházasítani. A király az ősrégi szokásra és a papság befolyására hivatkozva megtagadta a kérést, egyidejűleg nagylelkű pénzadományt küldött az amúgy is gazdag kalkuttai női kórháznak, hogy így édesítse meg valamennyire a visszautasítás keserűségét.

Ami Tarwint illeti, nem tudta megérteni, hogy a világnak bármilyen kormánya hogy nézheti nyugodt szemmel ezt az istenkáromló komédiát, melyet két tehetetlen gyermekkel játszanak el. Épp most mutatták be a főkormányzó kiküldöttjének, aki égett a vágytól, hogy közelebbi részleteket tudjon meg az Amet szabályozási munkálatairól. De Tarwin úgy találta, hogy ez az érdeklődés most, amikor épp oly kevésbé haladt előre az Amettel, mint amilyen eredménytelenek voltak a Naulahka utáni kutatásai, személyes sértés számba megy; szüksézáúan válaszolt a követnek, ezzel szemben kérdésekkel árasztva őt el a herceg házasságát illetően. Miután ez elmagyarázta neki, hogy a házasság politikai szükségszerűség, Tarwin nem tudott ellenállni annak a kényszernek, hogy elmondja az effajta politikai szükségszerűségekről való véleményét, aminek következtében a hivatalnok láthatóan elhidegült, hirtelen támadt érdeklődéssel alaposan szemügyre véve a faragatlan amerikaiat. Búcsújuk nem volt valami szívélyes.

A társaság többi tagjával jobban megfért. A követ felesége, egy barna, magas növésű hölgy, akinek családja egyike volt azoknak, akik a Kelet-Indiai Társaság fennállása óta elsőként vettek részt India kormányzásában, ünnepélyesen meglátogatta Kate kórházát. Minthogy nem hivatalos kiküldetésben járt és minthogy asszony volt, nem titkolt szimpátiát érzett a szomorú szemű kis amerikai leány iránt, aki oly kevés szót vesztegetett munkájáról. Ez elég ok volt Tarwinnak arra, hogy az elkövetkező napokban a résztvevő hölgy mulattatásának és felvidítésének szentelje idejét. Különös egy ember ez az amerikai - mondta ez -, de úgy látszik, minden amerikainak van valami bolondériája, bármilyen okosak is egyébként!

Tarwin, aki a nagy zenebona közepette sem feledkezett meg arról, hogy topázi polgár, sokat beszélt az áldott városról, a nagy préri közepén, amelyen oly véghetetlen szeretettel csüngött. A „varázsváros” - így hívta Tarwin Topázt, nem riadva vissza attól az állítástól sem, hogy egész Nyugat-Amerikában ez Topáznak becéző neve. A követ feleségét mulattatta Tarwin lelkesedése. Újság volt számára mindaz, amiről beszélt - telekértékesítési társaságok, iparkamarák, telekspekulációk, vasútépítés -, és Tarwin csakhamar sikerrel terelte a beszélgetést arra a pontra, amely őt egyedül érdekelte. Hidegvérűen megkérdezte a hölgytől, hogy hallott-e a Naulahkáról, hogy látta-e valaha?

Nem, soha nem hallott róla. Egész érdeklődését most egyetlenegy gondolat kötötte le - az, hogy tavasszal hazamegy. „Hazája” egy kis ház volt Surbiton-ban, a Kristálypalota közelében, ahol hároméves kislány várta. Az angol társaság többi tagja is láthatóan kevés érdeklődést tanúsított Rajputana iránt, még kevesebbet a Naulahka iránt. Tarwin csak keresztkérdések útján tudta meg, hogy ezek az emberek munkaéveik legnagyobb részét ebben az országban töltötték el, úgy beszéltek róla, mint a cigányok beszélnek egy helységről az országút szélén, közvetlenül mielőtt befogják lovaikat, hogy a szomszédos helységbe vonuljanak. Igen, az utak rosszak, porosak és melegek; valamennyien abban bizakodtak, hogy rövidesen nyugalomba vonulhatnak. Ez a házasság csak egy újabb incidens volt útjukban, szerettek volna mielőbb túlesni rajta. A társaság egyik tagja nem titkolta el Tarwin előtt, hogy irigylő őt, amiért friss szemmel tudja még látni Indiát, és hisz abban, hogy ebben az országban csalódásokon kívül mást is arathat az ember.

Eljött az ünnepségek utolsó napja - még nagyobb lármával, több ágyúlövessel, több tűzijátékkal, lódobogással és elefánttrombitálással és zenekarokkal, amelyek megkísérelték, hogy eljuttassák a „God Save the Queen”-t. Este Kunwar maharadszának részt kellett vennie egy banketten (az indiai nászokon nem mutatják meg és nem is említik a menyasszonyt), amelyen a kormánykiküldöttnek fel kellett őt köszöntenie. A király szép angol nyelven akart válaszolni, a beszédet egy udvari írnok írta meg számára.

Tarwin komolyan kételkedni kezdett abban, hogy valaha is élve viszont fogja látni a herceget. Közvetlenül a bankett előtt belovagolt az emberektől nyüzsgő városba, hogy nyomára akadhasson. Alkonyodott már, fáklyák lobogtak a házak között. A sivatag vad bennszülöttei, akik még soha nem láttak fehér embert, kantárszáránál fogva megállították lovát, kíváncsian megnézegették, majd dörögve tovább engedték. A sokszínű turbánok úgy ragyogtak a fáklyafényben, mint egy eltört nyaklánc széthullott ékkövei, a fehér háztetőkön sűrű sorokban ültek a lefátyolozott arcú asszonyok. Tarwin megtudta, hogy Kunwar maharadsza egy fél óra múlva meg fog jelenni a királyi templom küszöbén, hogy onnét az ünnepi díszbe öltözött elefántmenet élén bevonuljon a bankett-sátorba.

Tarwin lépésről-lépésre küzdötte ki magának a sűrű tömegben a templomlépcsőkhöz vezető utat. Csak annyit akart megtudni, hogy a gyermek egészséges-e; látni akarta, amint kilép a templomból. Amint most körülnézett a tömegben, megállapította, hogy ő az egyetlen fehér

ember a városban; sajnálkozással vegyes részvétellel gondolt új angol ismerőseire, akik nem tartották érdemesnek, hogy megtekintsék az elkövetkező vad jeleneteket.

A templom kapui még zárva voltak; a fáklyafényben fel-felcsillantak ezüst- és elefántcsont faragásai. Az elefántok valahol a közelben táborozhattak; Tarwin hallotta vad prüsszkölésüket, hébe-korba egy-egy éles üvöltés szakította meg a tömeg moraját. Egy kis csapat porlepte lovas, kimerülten a napi munkától, utat próbált nyitni a templom előtt, de akár egy szivárványt akartak volna kettévágni! A háztetőkről az asszonyok virágokat, édességeket és festett rizst dobáltak a tömeg közé, mialatt a facéran maradt vándor énekesek, akiket még eddig senki sem fogadott fel szolgálatába, dicshimnuszokat zengtek a király, Kunwar maharadzsa, az alkirály, a kormánykiküldött, Nolan őrnagy vagy bárki más tiszteletére, akitől el lehetett várni, hogy meg fogja jutalmazni fáradozásukat. Egyikük, felismerve Tarwint, az ő tiszteletére kezdett énekelni. Messzi országból jött a fehér férfi - így szólt az ének -, hogy megszabályozzon egy féktelen folyót és arannyal töltsen meg a nép zsebeit; lépése, mint a dromedár lépése tavasszal, tekintete félelmetes, mint az elefánt tekintete és varázsa oly hatalmas, hogy Rhatore minden asszonyát megbabonázza, ha végiglovagol a városon. E költemény szerény szerzőjét is leírhatatlan nagylelkűséggel fogja megajándékozni; neve és híre fenn fog állni, amíg Gokral Seetarun állama és királyainak díszé, a Naulahka el nem tűnik a föld színéről.

Most fülszaggató kavicscsikorgás közepette hirtelen felnyílt a templom kapuja s az ordító tömeg tiszteletteljesen elhallgatott. Tarwin megfogta lova gyeplőjét s izgatottan előrehajolt. A templom nyitott kapui szurokfekete sötétséget kereteztek be; a szerzetesek üvöltését dobpergetés kísérte. A templomból kitörő erős tömjénzag majd megfullasztotta Tarwint, a tömeg pedig teljesen elhallgatott.

A következő pillanatban Kunwar maharadzsa váratlanul megjelent a templom küszöbén és kezét kardja markolatára támasztva, megállt a fáklyafényben. Arca a turbán alatt, amelyről gyémántfüggők lógtak le egy smaragdcsat alól, teljesen szürke volt. A szemeit kék karikák vették körül, száját félig nyitva tartotta; de a részvétet, amit Tarwin érzett a megkínzott gyermek iránt, egyszeriben felváltotta a meglepetés erős szívdobogása: a maharadzsa mellén, az aranyruha fölött, ott feküdt a Naulahka.

Semmi szükség sem volt rá, hogy megkérdezze, hogy ez-e az igazi? Nem Tarwin volt az, aki meglátta a nyakéket, a nyakék vetette rá nagy szikrázó szemeit. Sötétpirosan meredtek rá a rubinok, méregzölden a smaragdok, hidegen a kék zafírok, fehér tűzzel a gyémántok. De mindezt a fényt túlragyogta egy kő, amely a nagy zöld smaragd fölött függött - a fekete gyémánt, fekete mint a pokol tava és tüzes mint a kárhozat.

Mint egy lángoló átok, feküdt meg a nyakék a herceg vállait. Fényével túlragyogta India csillagait, sárga zavaros foltokká homályosította a fáklyák fényét, magába szívta az aranyruha minden csillogását.

Tarwinnak nem volt ideje rá, hogy gondolkodjék, elbámészkodjék vagy felbecsülje értékét. A kagylók hirtelen újra megszólaltak, Kunwar maharadzsa visszalépett a templom sötétjébe, mögötte becsukódtak a kapuk.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Tarwin lángoló arccal, kiszáradt torokkal érkezett a bankett-sátorba. Láta a Naulahkát! A Naulahka valóság volt, nem mítosz! Meg fogja szerezni, haza fogja magával vinni, Mrs. Mutrie szépen ívelt nyakára aggatja, felragyog majd az asszony csábító nevetése és a C. C. C. felépül Topázban! Íme, ő városának megmentője lesz; a legények lelkesen kifogják kocsija elől a lovakat, diadalmenetben végigviszik a Pennsylvania úton és jövőre már négyzetcentiméterenként fogják árulni Topázban a telkeket.

Ezért érdemes volt akármeddig is várnia, akár száz folyót is szabályoznia, évszázadokig játszani pachisit és tízezer mérföldeket tennie bivalyfogaton. Amikor a banketten Kunwar maharadzsza egészségére ürítette poharát, újra megesküdött, hogy addig nem nyugszik, amíg el nem éri célját, és még ha az egész nyarat is itt kell töltenie, s önbizalma az utolsó időben többször megrendült; de most, hogy meglátta a zsákmányt, úgy tűnt fel neki, mintha máris a kezei között lenne: ugyanúgy, mint ahogy Topázban azt hitte, hogy Kate - azért mert ő szereti - az övé.

Másnap reggel azzal a zavaros tudattal ébredt fel, hogy nagy események küszöbén áll; később azonban, a hideg fürdőben, kétségek kezdtek benne felülkerekedni és már nem értette meg az előző este diadalmámorát. Igaz, hogy látta a Naulahkát. De a templomajtók újra elnyelték a víziót. Már szinte kételkedni kezdett benne, hogy vajon valóság volt-e egyáltalában a templom és a nyaklánc. Ily izgatott gondolatok között kelt útra a város felé, de csakhamar megnyugodott. S mihelyt megnyugodott, már tudta is, hogy mi a teendője. Minthogy egyszer már meglátta a Naulahkát, most nem volt szabad többé szem elől tévesztenie. A nyakék a templomban tűnt el, a templomba kellett tehát mennie.

Kiégett fáklyák, széttaposott virágok heverték a kiöntött olaj pocsolói között a lépcsőkön, s a belső udvarban jázminkoszorúk lógtak le hervadtan a fekete kőből faragott bikák kövér vállairól. Tarwin levette fejéről fehér parafasisakját - nagy forróság volt, dacára annak, hogy alig két órával ezelőtt kelt fel a nap -, magas homlokáról kisimította ritkás haját és szemügyre vette az ünnepély hervadt maradványait. A város még mélyen aludt. A templom kapui tárva-nyitva voltak; senki sem akadályozta meg benne, hogy felmenjen a lépcsőkön és belépjen a szentély belsejébe.

Az Iswara-bálgány formátlan négyfejű szobra, mely az épület közepén állt, fekete és szennyes volt a tömjénfüsttől és az olvasztott vajtól. Tarwin kíváncsian nézegette, félig-meddig abban a reményben, hogy a Naulahka ott fog függni a négy nyak valamelyikén. Mögötte, a templom sötétjében, még több más istenség többfejű, sokkarú szobra állt, felemelt kezekkel, vigyorgó ábrázatokkal és kinyújtott nyelvekkel. Áldozati szertartások maradványai heverték körülöttük; a félhomály dacára, Tarwin meglátta, hogy az egyiknek térde fekete a rászáradt vértől. A templom felül sötét hindu kupolában végződött, amelynek falai alatt suhogva röpködtek a denevérek.

Tarwin, feje búbján a parafasisakkal, kezeit zsebeibe mélyesztve, halkán füttyörészve, gondosan szemügyre vette a templom belsejét. Már egy hónapja volt Indiában, de még eddig nem tudott bekerülni templomba. Újra meg kellett állapítania, mennyire idegenek számára e nép szokásai, tradíciói, élete, mennyire különbözik mindattól, amit ő jónak és helyesnek hisz; szörnyen bosszantotta az a tudat, hogy ez undorító bálgányok szolgáinak a hatalmában van az a nyaklánc, amelynek birtokától függ a civilizált és keresztényi Topáz sorsa.

Tarwin tudta, hogyha rajtakapják, habozás nélkül kiutasítják a templomból; tehát sietve folytatta vizsgálódását. A bennszülöttek hanyagságában bízva, félig-meddig azt remélte, hogy a Naulahka valamelyik sarokban fog heverni, mint a nők ékszerei toalett-asztalukon, ha előző éjjel későn jöttek haza a bálból. Jól megnézett tehát minden egyes szobrot, mialatt a denevérek zavartalanul röpdöstek feje felett. Majd visszatért a templom közepébe és kezeit zsebeibe süllyesztve, újra Iswara isten bálványa elé állt.

Egyszerre csak úgy rémlett neki, mintha a testsúlya, ámbár a padló tökéletesen sík volt alatta, kizárólag a lábujjain nyugodna, s hogy visszanyerje egyensúlyát, néhány lépést hátrált. A kőlap, amelyen még az imént állt, lassan megfordult, mint ahogyan a teknősbéka fordul meg lassan a csendes tóban s egy fekete lyuk nyílt tátongva a márványpadozatban. A következő pillanatban a kőlap újra a helyére fordult. Tarwin homlokát hideg verejték verte ki. Ha most kezébe kerül a Naulahka, dühében szétapossa. Gyorsan kilépett a tiszta forró napfénybe, saját isteneinek ajánlva ezt az átkozott országot; rosszabbat már nem kívánhatott neki.

Alighogy Tarwin hátat fordított a templomnak, egy hindu pap bújt elő fölfedezhetetlen rejtekéből és mosolyogva nézett a távozó után.

Az amerikai, aki heves szükségét érezte annak, hogy megújítsa a józan világgal való kapcsolatait, a missziósházba ment és meghívta saját magát ebédre. Az Estes-házaspár szándékosan távolmaradt a lakodalmi ünnepségektől, de érdeklődve hallgatta Tarwin leírását. Kate is tagadhatatlanul örült a látogatásnak. Szent harag dúlt lelkében: Dhunpat Rai s a kórház egész személyzete egyszerűen megszöktek s három nap óta nem mutatkoztak a kórházban. Az egész munkát neki kellett elvégeznie, neki és a sivatagból jött asszonynak, aki „gyógyíthatatlanul örült” férjét ápolta. Kate nagyon ki volt merülve, ezenfelül pedig erősen nyugtalankodott a kis herceg sorsa fölött. Amikor ebéd után Tarwinnal együtt kimentek a verandára, a lány keservesen elpanaszkodott neki.

- Biztosan tudom, hogy most feltétlen nyugalomra van szüksége - mondta, s könnyek szöktek szemébe. - Tegnap este a kastélyban voltam, vacsora után hozzám jött s egy félóráig sírt az ölemben. Szegény kis gyermek, ez kegyetlenség!

- Hiszen ma egész nap kipihenheti magát. Ne nyugtalankodj Kate!

- Nem, ma hazaviszik a menyasszonyt, és neki el kell kísérnie őt - nem tudom meddig és ebben a melegben! Szinte elképzelhetetlen! Neked nem fáj a fejed a naptól? Én néha gondolok rád s nem tudom elképzelni, hogy hogy bírod ki a forróságot, amint ott ülsz a gátjaidon.

- Sok mindent kibírok, ha rólad van szó, kislány! - felelte Tarwin, mélyen a szemébe nézve a lánynak.

- Hogyan, Nick? Azt a gátat nem nekem építed!

- Majd megtudod, ha elég soká élsz! - felelte Tarwin. Nem szeretett a saját munkájáról beszélni; megnyugtatóbb volt számára, ha Kunwar maharadzsáról értekezhetett.

A következő napokban meglehetősen tervtelenül ödöngött a templom szomszédságában; a belsejébe nem mert többé behatolni, de szem előtt akarta tartani a helyet, ahol először és talán utoljára látta meg a Naulahkát. Pillanatnyilag semmi mód nem volt rá, hogy beszédbe eresz-kedhesse azzal az egyetlen élőlénnel, aki - a király kivételével - tényleg kezei között tartotta a nyakéket. Félőrlően a türelmetlenségtől várta Kunwar maharadzsá visszatértét. Sokat remélt ettől a viszontlátástól; közben azonban - hogy türelmetlenségét csillapítsa - gyakran felkereste Kate-et a kórházban. Az ámuló Dhunpat Rai és személyzete már újra visszatért, de a kórház tele volt távoli vidékekről jött vendégekkel - többnyire a király vágató

fogatai okozta csonttörésekről volt szó, egy-két esetben pedig - ami Kate praxisában eddig elő nem fordult - vándorlegényekről, akiket barátkozás ürügye alatt kábítószerekkel elaltattak, pénzüket elrabolták és őket ott hagyták az országúton.

Tarwin, amint kutatva végignézett a tökéletesen rendben tartott férfiosztályon, be kellett hogy vallja magának, hogy Kate jobban dolgozott Rhatorében, mint ő. Neki ez a munka nem volt ürügy, amellyel más, kevésbé tiszta szándékokat takart s az a nagy előnye volt vele szemben, hogy pontosan tudta, hogy mit akar. A cél, amely felé törekedett, nem tűnt el egyetlenegy röpke felcsillanás után, nem volt prédája titokzatos papi maffiáknak, vagy egy hozzáférhetetlen államhatalomnak; nem volt elrejtve áruló templomokban, nem akasztották elérhetetlen hercegek nyakába.

Egy reggel, mielőtt még kilovagolt volna a folyamhoz, Tarwin levelet kapott Kate-től a menedékházba. A leány nyomatékkal kérte, hogy a lehető leggyorsabban jöjjön el a kórházba. Tarwin agyában egy pillanatra képtelen gondolatok villantak fel. De keserű nevetéssel csakhamar elűzte őket, szivarra gyújtott és engedelmeskedett a parancsnak.

Kate a lépcsőkön várta, és gyorsan a patikába vezette.

Kezét a karjára tette:

- Van valami fogalmad arról, hogy a kendermérgezésnek mik a tünetjei? - kérdezte.

Tarwin megragadta a leány kezét és vadul az arcába meredt. - Miért? Miért? Ki merészel...

Kate idegesen nevetett. - Nem, nem! Nem rólam van szó... ő...

- Kicsoda?

- A maharadza - a herceg. Most már biztos vagyok a dolgomban!

Sietve elmondta Tarwinnak, hogy reggel a missziósház elé vágatott teljes kísérettel a királyi fogat, amelyből egy díszesen felcicomázott bennszülött kiemelte Kunwar maharadza élettelen kis testét. Kate kezdetben azt hitte, hogy a lakodalmi ünnepségek okozta végkimerülés provokálta a rohamot, de a fiú csakhamar felébredt, elkéült ajkakkal és merev szemekkel és olyan görcsök lepték el, hogy Kate szinte kétségbeesett. Végül, nyilván a kimerüléstől, mély álomba merült, úgyhogy Mrs. Estes gondjaira hagyhatta egy órára. Kate hozzátette még, hogy Mrs. Estes véleménye szerint csak a herceg régi bajának felújulásáról van szó, az asszony kétszer is látta őt ebben az állapotában, mielőtt még Kate Rhatoréba érkezett.

- Most azonban nézz ide! - mondta Kate s Tarwin kezei közé nyomta a kórházi naplót, amelyben pontosan, összes tünetjeivel le volt írva annak a két férfinak az esete, akiket a múlt héten kendermérgezéssel a kórházba hoztak.

- Ezek az emberek - mondta Kate - édességeket vettek egy csapat vándorcigánytól s addig nem ébredtek fel, amíg ezek minden pénzüktől meg nem fosztották őket. Olvasd el magad a kórtörténetet!

Tarwin ajkát harapdálva elolvasta. Majd kutatva nézett Kate-re.

- Igen! - monda jelentőségteljesen bólintva. - Igen. Sítabhai?

- Ki másnak lenne bátorsága? - felelte Kate szenvedélyesen.

- Tudom, tudom! De hogy lehet az útjába állni, hogy lehet megakadályozni!

- Mondd meg a maharadsának! - felelte Kate határozott hangon.

Tarwin megfogta a kezét. - Rendben van, meg fogom kísérelni. De tudod, hogy a legkisebb bizonyítékom sincs ellene.

- Nem baj! Gondolj a gyermekre és próbáld meg. Nekem most vissza kell mennem hozzá.

Hallgatagon visszalovagoltak a missziósházba. Tarwin annyira bosszankodott azon, hogy Kate bele van keverve ezekbe az aljas üzletekbe, hogy dühe szinte a leány ellen fordult, de amikor meglátta Kunwar maharadzsát, minden harag elpárolgott lelkéből. A gyermek a missziósháznak egy belső szobájában feküdt az ágyban és oly gyenge volt, hogy még csak a fejét sem tudta megfordítani.

Amikor Kate és Tarwin beléptek a szobába Mrs. Estes épp orvosságot adott a fiúnak, majd felkelt és magukra hagyta őket. A herceg testét csak egy vékony muszlining takarta, de kardja és drágakő díszítette öve a lábainál feküdt.

- Szálam, Tarwin szahib! - mormogta alig hallható hangon. - Nagyon sajnálom, hogy beteg voltam.

Tarwin gyengéden följe hajolt. - Nem kell most beszélned, kisfiam!

- Nem baj, most már jól vagyok - felelte a fiú. - Most már nemsokára újra kilovagolhatunk együtt.

- Nagyon beteg voltál, kis legény?

- Nem tudom megmondani. Minden sötét körülöttem. A kastélyban voltam... a táncosnőkkel nevetgéltem, azután elestem. Másra nem emlékszem, amíg ide nem hoztak.

Mohón lenyelte a hűsítő italt, amit Kate a szájába öntött, majd visszaesett a párnák közé, míg viaszszárga kezével kardját tapogatta. Kate a földön térdelt mellette, karját a vánkossok alá dugva, hogy megtámassza a gyermek fejét és Tarwin csak most látta be, hogy eddig még mindig nem tudta eléggé méltányolni, mennyi titkos szépséget rejtenek Kate jóságos, okos, kemény vonásai. Leányosan szigorú alakja most puha vonalakba ömlött, érélyes szája megmegremegett, szemeiben olyan fény csillogott, amilyent Tarwin még nem látott eddig.

- Gyere a másik oldalra, így! - mondta a gyermek, a bennszülöttek jellegzetes kézmozdulatával a vékony ujjának többszöri kinyújtásával, majd behúzásával támasztva alá kívánságát. Tarwin szófogadóan letérdelt az ágy másik oldalára. - Most király vagyok és ti vagytok az udvarom!

Kate dallamosan felnevetett, boldog volt, hogy a fiú látszólag ily gyorsan rendbe jön. Tarwin a vánkossok alá dugta karját, megtalálta Kate kezét és megfogta.

Az ajtófüggöny halkán felemelkedett. Mrs. Estes nézett be egy pillanatra, de amit látott gyors visszavonulásra késztette. Nem csodálkozott egy csöppet sem, hiszen már Tarwin első látogatásakor is megvolt a véleménye a dologról.

A gyermek szemei most újra zavarosak lettek. Kate ki akarta karját húzni a vánkossok alól, hogy újra megítassa.

- Nem, maradj így! - mondta parancsoló hangon, majd hindu nyelven dadogva folytatta.

- Azok, akik a királyt szolgálják, el fogják nyerni jutalmukat. Falvakat kapnak ajándékba, adómentesen... Három, öt falut... Sunjaint, Ametet és Gungrat. Írják fel, hogy ez őket megilleti... ha megházasodnak. Házasodjanak meg és legyenek mindig körülöttem, Miss Kate és Tarwin szahib!

Tarwin nem értette meg, hogy Kate keze miért húzódik ki hirtelen az övéből, ő nem értette olyan jól az itteni nyelvjárást.

- Már megint félrebeszél - suttopta Kate. - Szegény, szegény gyermek!

Tarwin ajkába harapott és magában elátkozta Sitabhait. Kate a herceg homlokáról letörölte a verejtéket, majd megtámasztotta a kis fejet, amely szünet nélkül dobálódzott jobbra-balra. Tarwin megfogta a gyermek kezeit, melynek vékony ujjai görcsösen kapaszkodtak az övéibe, lesoványodott testecskejét görcsökben rázta a méreg.

Néhány percig a gyermek vadul hánykolódott, különböző istenek neveit kiáltozva, kardja után kapkodva és képzelt testőrségének megparancsolva, hogy ezeket a fehér kutyákat akasszák fel a kastély kapuja elé és füstöljék őket halálra.

Azután elmúlt a krízis, halkan mormogott maga elé és anyját hívta.

Vízió rajzolódott Tarwin lelki szemei elé: egy kisgyermek sírjának az emléke, amelyet messzi, messzi síkon ástak, közel a folyóparthoz, a topázi temetőben. Ott temették el Heckler első gyermekét, kis fenyőfakoporsójában. Kate a sír mellett állva egy ujj hosszúságú fenyődeszkára felírta a kisleány nevét, akinek ez volt a sírköve.

- Nem, nem, nem! - rikácsolta a maharadzsza. - Én az igazat mondom. Ó, én olyan fáradt voltam azután, hogy a templomban táncoltunk, épp csak hogy átmentem az udvaron - Egy új táncosnő volt ott, Lucknow-ból, elénekelt nekem a „mundorei zöld bokor” dalát... Igen! De csak egy csöpp mandulasajt! Tudod nagyon éhes voltam, csak egy csöpp mandulasajtot ettem, anyám! Miért ne enném meg, ha kedvem van rá, anyám? Utcaprő fia vagyok-e, vagy pedig királyfi? Emeljetek fel! Emeljetek fel! A fejem nagyon forró belül. Hangosabban... Hangosabban, nem értem. Kate-hez visznek? Ő meggyógyít engem. Mit üzentél neki?

A gyermek kétségbeesetten tördelte kezeit.

- Az üzenet! Az üzenet! Elfelejtettem az üzenetet! Senki Rhatoréban úgy nem beszél angolul, mint én. De elfelejtettem az üzenetet... Igen anyám, amíg sírni nem kezd. Addig kell elismételnem, amíg sírni nem kezd... Nem fogom elfelejteni. Hiszen a múltkor sem felejtettem el. Har istenére mondom, elfelejtettem az üzenetet!

Keservesen sírni kezdett.

Kate, aki már annyi betegágynál virrasztott, nyugodt és erős maradt, halk, megnyugtató hangon beszélt hozzá, lázcsillapító italt öntött szájába, nyugodt biztonsággal, zavartalanul végezte el dolgát. Tarwint ezzel szemben mélyen megrázta a beteg gyermek gyötrődése, amelyet tehetetlenül kellett néznie.

Kunwar maharadzsza hosszan felsóhajtott, majd felhúzta szemöldökeit.

- Mahadeo ki jai! - kiáltotta. - Most újra visszatért. Egy cigányasszony tette, egy cigányasszony tette... Ezt kell ismételtetnem előtte, amíg sírni nem kezd!

Kate felegyenesedett, vad pillantást vetett Tarwinra. Ez visszanézett rá és fejével igent intett; kiment a szobából, szeméből gyorsan kitörölve a könnyeket.

TIZENHATODIK FEJEZET.

- A maharadzsát akarom látni.
- A maharadzsával nem lehet beszélni.
- Akkor megvárom, amíg jön.
- Egész nap nem fog jönni.
- Akkor egész nap fogom várni.

Tarwin kényelmesen visszaült nyergébe s az udvar közepére vezette lovát, arra a helyre, ahol együtt szoktak üldögni a maharadzsával.

A galambok elaludtak a napfényben, a kis szökőkút magában beszélgetett, mint ahogy a galamb turbékol, mielőtt fészkébe száll. A fehér márványpadozat tüzelt, mint az izzó vas, forró levegőhullámok verődtek vissza a zöldrácsos falakról. A kapuőr újra beburkolódzott vásznaiba és elaludt vele együtt, mintha az egész világ elaludt volna, lélegzetelállító csendben, melynél csak a hőség volt nagyobb. Tarwin lova kantárába harapott, a vas csörgése visszhangzott az udvar falairól, míg a lovas egy selyemkendőt csavart nyaka köré, hogy valamennyire megóvja magát a napsugarak szúrásaitól, szándékosan nem kereste fel a kapuboltzat árnyékát, hogy a maharadzsza megértse, hogy sürgős beszélőnivalója van vele.

Néhány perc múlva különös nesz zavarta meg a nagy csendet. Mintha szél zizegtetné meg ősszel a búzaföldeket. A zöld ablaktáblák mögül támadt a zaj, melynek hallatára Tarwin gépiesen feszesebben ült fel nyergében. A láрма megnőtt, majd újra elhalkult, végül állandó mormogásba fúlva, amelyre az ember akarata ellenére is felfigyelt. Ilyen mormogás jelzi álomban az áradó víz közeledtét, amely elől az alvó nem tud elmenekülni, csak rekedt suttogásban beszéli ki félelmét. A mormogással együtt jázmin- és mosuszillatok áradtak ki az udvarba. Tarwin már jól ismerte őket.

A kastély felébredt délutáni álmából és a magányos lovas felé nyitotta ki száz szemét. Tarwin érezte arcán a tekinteteket, amelyeket nem láthatott, düh töltötte el lelkét, amint mozdulatlanul ült a napfényben, míg Fibby farkával a legyek után csapkodott. Valaki diszkrétan aprót ásított az ablaktáblák mögött. Bármilyen udvarias is volt ez az ásítás, Tarwin személyes sértésnek vette, elhatározta, hogy nem mozdul el helyéről, amíg ő, vagy lova le nem esnek a lábukról. Lépésről-lépésre haladt lefelé a nap, míg végre a nyugati fal forró árnyéka el nem borította Tarwint.

Tompa zümmögés hallatszott most a palotából, amelyet tisztán meg lehetett különböztetni az eddigi suttogástól. Egy kis, elefántcsont faragásokkal díszített ajtó nyílt ki és a maharadzsza kigurult az udvarba. Lompos, csúnya háziruha lógott le testéről, fején ferdén ült sáfránysárga turbánja, amelyről részegen lobogott a smaragdzöld hosszú toll. Szemei vörösek voltak az ópiumtól, cammogva, tántorogva járt, mint a medvék, ha egy átdézsmált éjszaka után a mákföldeken éri el őket a hajnal.

Tarwin arca elsötétült erre a látványra és a maharadzsza, észrevéve a méltatlankodó tekintetet, intett kíséreinek, hogy maradjanak hátra.

- Sokáig várt rám, Tarwin szahib? - kérdezte rekedten, kegyes arckifejezéssel. - Tudja, hogy ebben az órában nem fogadok senkit. Nem is jelentették nekem, hogy maga itt van.
- Várhatok - felelte Tarwin nyugodtan.

A király leült a repedezett karosszékre, amely recsegett a hőségtől és gyanakodva nézett Tarwinra.

- Elég fegyencet kapott a munkájához? Hát akkor miért nincs a folyónál? Miért zavar itt engem? Istenemre mondom, hát még egy királynak sem lehet nyugta a magafajtajú emberek-től?

Tarwin ellenkezés nélkül fogadta e kitörést.

- Kunwar maharadzsa miatt jöttem - mondta nyugodtan.

- Mi van vele? - kérdezte a maharadzsa gyorsan. - Én... több napja nem láttam.

- Miért nem? - kérdezte Tarwin éles hangon.

- Állami ügyek... sürgős politikai elfoglaltság - dörmögte a király, kitérve Tarwin fenyegető tekintete elől. - Miért kell nekem mindennel törődnöm, amikor tudom, hogy a fiamnak nem történhetik baja?

- Azt hiszi?

- Hát mi baja történhetnék? - kérdezte a király békülékeny, szinte már siránkozó hangon. - Hiszen maga is megígérte nekem, hogy igaz barátja lesz neki Tarwin szahib! Az azon a napon történt, amikor olyan jól megülte a lovat és farkasszemet nézett egész testőrségemmel. Sohasem láttam még embert jobban lovagolni és ezért tudom, hogy megbízhatok magában. Igyunk egyet!

Intett a kíséretének. Az egyik szolga ezüstserleget húzott ki bő köpenye alól. A likőrnek olyan erős szaga volt, hogy Tarwinnak, aki pedig megszokta az erős italokat, könnyek szöktek a szemébe. Egy másik szolga pezsgősüveggel szolgált, nagy gyakorlatra valló gyorsasággal kinyitotta s megtöltötte a habzó itallal a serleget. A maharadzsa felhajtotta az italt, szakálláról letörölte a habot, majd mentegetőzve Tarwin felé fordult.

- A kormány megbízottaknak ezt nem kell látniuk - mondta -, de maga, Tarwin szahib, igaz barátja az államnak, maga láthatja. Töltessek magának is egy pohárral?

- Köszönöm. Nem azért jöttem, hogy igyák, hanem hogy megmondjam, hogy a herceg igen beteg volt.

- Azt mondták nekem, hogy egy kissé lázas - felelte a király, hátrahajolva székében. - De úgy tudom, Miss Sheriffnél van, aki meg fogja gyógyítani. Csak egy kis láz, Tarwin szahib! Igyék az egészségemre!

- Egy kis pokoltűz, felség! Nem érti, hogy mit mondok? A kisfiút megmérgezték!

- Annak nyilván az angol orvosságok az okai - mondta a maharadzsa, ostobán mosolyogva. - Egyszer én is nagyon beteg lettem tőlük, azóta mindig csak a hazai szereket használom. Maga sokat bolondozik velem, Tarwin szahib!

Tarwin emberfölötti erőfeszítéssel leküzdötte dühét, majd lovaglóostorával rávágott csizmájára. - Nem azért jöttem ma ide, hogy mulattassam felség! A herceg most Miss Sheriffnél van - ájultan hozták oda. Valaki a kastélyból megmérgezte kenderrel...

- Bhanggal! - mondta ostobán a maharadzsa.

- Nem tudom, hogy hogy nevezik erre felé, de tény az, hogy megmérgezték. Ha nincs itt Miss Sheriff, az ön elsőszülöttje ma halott. Megmérgezték... hallja, maharadzsa szahib... megmérgezték, itt a kastélyban!

- Romlott ételt evett nyilván és attól betegedett meg - felelte a király fölényesen. - A gyermekek mindenfélét összeesznek. Istenemre mondom, nincs olyan ember, aki kezét merne emelni az én fiam ellen!

- Mit tesz, hogy megakadályozza?

A maharadzsza kiegyenesedett, vörös szemei dühösen megvillantak.

- A legnagyobb elefantom elülső lábához kötném - mondta - és egy teljes délutánon át kínoztatnám, míg meg nem döglök!

Szája habzott, miközben - most már hindu nyelven - elsorolta azokat a szörnyű kínzásokat, amelyeket, legjobb akarata mellett is, aligha lett volna módjában végrehajtania. - Senki nem kerülne el ezt a sorsot, aki hozzá merné nyúlni - fejezte be fenyegetőzéseit. Tarwin hitetlenül mosolygott.

- Tudom, hogy mire gondol - tört ki a király félőrülten az ópiumtól és a likőrtől. - Azt hiszik, hogy mert angol kormányunk van, én csak az ő törvényeik szerint ítélezhetem. Szamárság! Mit törődöm én azzal, ami a könyvekben áll. Azt hiszi, hogy kastélyom falai elmondják mindazt, ami mögöttük történik?

- Nem, azok némák! Különbözően már megmondták volna magának, hogy él közöttük egy asszony, aki nem riad vissza a gyilkosságtól sem.

A király barna arca elszürkült, rekedt üvöltésbe tört ki. - Mi vagyok én - ordította -, király, vagy fazekas, hogy háremem ügyeiről nyilvánosan számadást adjak, ha valamilyen fehér kutyának eszébe jut, hogy megugasson. Takarodj innen, vagy őrségem kikerget, mint egy sakált!

- Azt megteheti! - felelte Tarwin nyugodtan. - De mit segít az a hercegen, maharadzsza szahib? Jöjjön el velem Mrs. Esteshez, hogy megmutassam a fiát. Gondolom, ért valamit a mérgekhez. Meggyőződhetik majd személyesen róla, hogy igazat mondok-e. A fiút megmérgezték.

- Átkozott legyen a nap, amelyiken megengedtem, hogy a misszionáriusok belépjenek országomba és háromszorosan átkozott az, amelyiken nem kergettelek ki innét!

- Nincs igaza, felség. Én azért vagyok itt, hogy Kunwar maharadzsára vigyázzak és meg fogom tenni kötelességemet, még ha ön szívesebben venné is, ha a háremében megmérgeznék.

- Tarwin szahib, tudja, hogy mit beszél?

- Ha nem tudnám, akkor nem beszélnék. Bizonyítékok vannak a kezeim között.

- Ha mérgezésről van szó, akkor nincs bizonyíték, legkevésbé, ha asszony követte el. Legfeljebb gyanúrol lehet szó, de az angol törvény azt mondja, hogy pusztán gyanúra senkit sem szabad elítélni. Tarwin szahib, az angolok mindent elvettek tőlem, ami a rajputok büszkesége volt, elpusztulunk a semmittevésben, mint a lovak, amelyeket nem vezetnek ki istállóikból. De idebenn én vagyok az úr!

Kezével a zöld zsalugáteres ablakok felé mutatott. Halkan beszélt, fáradtan visszaesve karosszékebe és félig behunyta szemét.

Tarwin kétségbeesetten nézett rá.

- Senki sem merné... senki sem merészné - mormogta a maharadzsza halkan. - És ami a másik dolgot illeti, amiről beszélt, ahhoz nincsen joga. Rajput vagyok és király. Ami a függönyök mögött történik, arról nem beszélek senkivel.

Tarwin összeszedte minden bátorságát.

- Nem akarom, hogy beszéljen róla - mondta. - Én csak Sitabhaitól akarom óvni. Ő mérgezte meg a herceget.

A maharadzsa megrázkódott. Hogy egy európai ki merje ejteni ajkán a királyné nevét, már maga oly sértés volt, amilyenre eddig senkinek sem volt még bátorsága, de hogy ennek tetejébe a nyílt udvaron hangosan még meg is vádolja, gyilkossággal vádolja meg a királynét, az felülmúlt minden képzeletet. A maharadzsa épp most jött Sitabhaitól, aki énekekkel, becéző szavakkal, amilyeneket más férfi füle soha nem hallhat, édesítette meg délutáni nyugalma: s erre most eléje áll ez az idegen és gyilkossággal vádolja. Ha nem kábult volna el az ópiumtól, dühében rávetette volna magát Tarwinra.

Ez nyugodtan folytatta: - Azok a bizonyítékok, amelyek a kezeim között vannak, teljesen elégségesek ahhoz, hogy Nolan örnagyot meggyőzzék!

A maharadzsa üveges szemekkel meredt Tarwinra, aki egy pillanatig azt hitte, hogy a király el fog ájulni; de ez csak az ópium és az alkohol utóhatása volt. Dühösen dörmögött és sóhajtozott, feje előre esett, elhallgatott, majd hörögve, eszméletlenül visszaesett székébe, érzéketlenül, mint egy darab fa.

Tarwin meghúzta a gyeplőt, majd hosszasan elgondolkodva, megnézte a részeg uralkodót, mialatt az ablaktábla mögött dagadva-apadva tovább zúgott a mormogás. Megfordította lovát és tűnődve kilovagolt a kapun.

A kapuboltozat homályában, ahol a király harci majmai feküdtek leláncolva, hirtelen egy sötét tömeg ugrott elő; Fibby ijedten hátrálni kezdett, mikor a láncáról elszabadult szürke majom rikoltozva ráugrott a nyeregbe. Tarwin érezte az állat erős szagát. A majom egyik kezével a ló sörényébe kapaszkodott, a másikkal a férfi nyakát fojtogatta. Tarwin ösztönösen hátranyúlt s még mielőtt az undok kék állkapcsok becsukódhattak volna, revolverét a puha testbe nyomva, gyors egymásutánban kétszer elsütötte. Az állat szinte emberi hangon sóhajtván, lezuhant a földre, a löporfüst kigomolygott a sötét kapu alól és lassan szétterjedt az udvarban.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A sivatagban az éjszakák még forróbbak, mint a nappalok, mert ha a nap lenyugodott, a falak s a márvány kisugározzák a felgyülemlett hőséget és az alacsonyan függő felhők, amelyek mindig ígérgetik, de soha nem hozzák az esőt, visszanyomják a forró levegőt a földre.

Tarwin a menedékház verandáján feküdt szivarozva és azon gondolkodott, hogy vajon segített-e ő délutáni közbelépésével Kunwar maharadzsán. Gondolkodását semmi sem zavarta. Már az utolsó ügynökök is visszatértek Kalkuttába vagy Bombaybe s a menedékház most teljesen rendelkezésére állt. Tarwin, tűnődő pillantást vetve birodalmára, elgondolkodott rajta, hogy milyen kétségbeejtő és reménytelen a helyzet. De hisz valójában ez volt az az állapot, amely legjobban felelt meg neki. Ha egy ügy ennyire elromlott, csak Tarwin Nicholas tud segíteni rajta. Kate továbbra is nyakas maradt; a Naulahka újra elveszett, a maharadzsa azon a ponton volt, hogy kiutasítsa őt az országból, Sitabhai pedig meghallotta, hogy elárulta őt a királynak. Élete a legnagyobb veszedelemben forgott s Tarwin el volt rá készülve, hogy váratlanul és titokzatosan véget ér s még az a vigasza sem lehetett, hogy Heckler és a többi topázi fiú megbosszulhatja. Ha pedig nem így történik, akkor is be kellett vallania magának, hogy Kate nélkül - Topáz pedig a C. C. C. nélkül - lesz alighanem kénytelen végigélni életét - egyszóval, hogy semmiképp sem érdemes élni!

A holdfény sárgán ömlött a homoktengerben sötétlő városra, melynek kupolái és tornyai fantasztikus árnyakat vetettek a sivatagra. Egy éhes kutya szimatolt Tarwin széke körül, majd visszavonult és hosszan vonított a sötétben. Különös bánatos vonítás volt ez. Tarwin tovább szivarozott, míg le nem nyugodott a hold s az indiai éjszaka teljes sötétségbe nem burkolta a földet. De a nagy sötétségben is meglátta, hogy egy még az éjszakánál is feketébb árnyék merül fel hirtelen előtte.

- Ön az, Tarwin szahib? - kérdezte valaki tört angol nyelven.

Tarwin gyorsan felugrott, a kérdésre nem válaszolt. Újabban bizonyos gyanakvással szemlélte minden váratlanul feltűnő jelenséget. Keze a revolver után kutatott zsebében.

- Nem, ne féljen! - folytatta a hang -, én vagyok, Juggut Singh.

Tarwin gondolkodva szívta szivarját. - Ez az ország tele van Singh-ekkel - felelte. - Melyik Singh maga?

- Juggut Singh, a maharadzsa kastélyából.

- Hüm. A király akar velem beszélni?

- Nem, szahib, a királyné!

- Melyik? - kérdezte Tarwin még egyszer.

Az ember most már a verandán volt, közvetlenül Tarwin mellett. - Csak egy van, aki el meri hagyni a kastélyt - suttogetta az amerikai fülébe. - A cigányasszony!

Tarwin halkán megpattogtatta ujjait, nyelvével diadalmasan csettintett. - Kellemes fogadóórái vannak a hölgynek - mondta.

- Most nincs időnk erről beszélni, szahib. Ez az üzenetem van az ön számára: gyere el, ha nem félsz a sötétségtől!

- Ugyan? Nos, hallgasson ide Juggut, beszéljünk erről a tárgyról egy keveset. Örülök, hogy megismerhetem Sitabhai barátját. De hát hol van ő most? Hova menjek én el?

- Az üzenet így szól: gyere el hozzám. Fél, szahib? - Ezt a kérdést Juggut Singh saját buzgalmából tette fel.

- Ó, tudok én félni is, ha szükség van rá - mondta Tarwin, vastag füstfelhőt fújva szivarjából. - De most nem erről van szó!

- Lovakat hoztam magammal, gyors lovakat. A királyné parancsa ez. Jöjjön velem!

Tarwin nyugodtan tovább szivarozott, s amikor végül felemelkedett karosszékéből, olyan méltóságteljes lassúsággal mozgott, mintha minden egyes izmát külön fel kellene szedegetnie a székről. Majd zsebéből kihúzta revolverét, Juggut Singh szeme előtt gondosan megvizsgálta, visszatette a zsebébe, s intett társának, hogy indulhatnak.

- Rendben van, mehetünk - mondta.

Megkerülték a menedékházat. A hátsó fal mögött két ló állott lekötve, fejük vászonba csavarva, hogy ne nyeríthessenek. A hindu felszállt az egyikre, míg Tarwin gondosan megvizsgálta a másik nyergét, hogy vajon rendesen le van-e szíjazva ezúttal. Csakhamar elhagyták az országutat s egy mezei ösvényre tértek, amely a dombok felé vezetett.

- Nos - mondta Juggut Singh, miután negyedmértöldnyire eltávoloztak a menedékháztól és egyedül lovagoltak a csillagok alatt -, most nekiindulhatunk!

Előrehajolt, lábát kihúzta a kengyelből s vadul nekiiramodott. Csak halálfélelem bírhatta rá a kastély elkényeztetett eunuchját, hogy ezt a tempót vállalja. Tarwin látta, amint a kövér ember ide-oda rázkódik a nyeregben, röhögött egyet, majd utána iramodott.

- Cowboynek nem nagyon lenne alkalmas, mit gondol, Juggut? - kérdezte.

- Előre - lihegte a hindu. - A két domb közti mélyedés felé - előre! - A lovak patái alatt porzott a száraz homok, forró szelek úsztak el fejük fölött, amint vágatva igyekeztek fel a domboldalon, körülbelül hárommértöldnyire a várostól. Régebben, mielőtt még meghonosították volna Indiában a sürgönyhivatalokat, a sivatag ópiumkereskedői az ópium árának emelkedéséről vagy eséséről fényjelekkel értesítették egymást, amelyeket éjszakánként alacsony őrtornyokról eregettek. Egy ilyen őrtorony felé vezette most Juggut Singh az amerikaiit. A lovak már csak lépésben haladtak előre, az út egyre meredekebb lett s a sötétségből csakhamar kibontakoztak a torony sötét körvonalai. Néhány pillanattal később kemény márványon csattogtak a lovak patái és Tarwin látta, hogy egy nagy, színültig megtöltött vízmedence mellett haladtak el.

Kelet felé néhány hunyorgó fény mutatta, hogy hol fekszik Rhatore; hirtelen eszébe jutott az az éjszaka, amelyen egy Pullmann-kocsi hátulsó platformjáról búcsút intett Topáznak. Egy közeli tó nádasában éjjeli madarak hívogatták egymást; nagy hal ugrott ki a vízből, egy csillag tükörképe után kapva.

- A torony a fal másik végén áll - mondta Juggut Singh - és ott vár ránk a cigányasszony.

- Hát ez az elnevezés soha nem fog már feledésbe menni? - hangzott fel a sötétben egy leírhatatlanul édesen dallamos hang. - Szerencséd, hogy szelíd kedvemben vagyok, Juggut Singh, különben gyorsan megismerkednének veled a halak!

Tarwin hirtelen visszarántotta lovát, mert szinte közvetlenül a gyeplő alatt felmerült a királyné, tetőtől talpig halványsárga selyembe burkolt alakja. Egy egykor hírhedt rajput lovag vörös sírköve mögül lépett elő, akiről a néphit azt tartotta, hogy szelleme éjszakánként

körüllovagolja a medencét, amelyet ő épített fel. A sötétség beállta után az emberek gondosan elkerülték Dungar Talaót.

- Szálljon le, Tarwin szahib! - mondta kissé gúnyosan a hang. - Én legalább nem vagyok szürke majom. Juggut Singh, vezesd a lovakat a torony mögé!

- Úgy van, Juggut, de ne aludjon el közben - tette hozzá Tarwin. - Lehet, hogy szükségem lesz magára. - Leugrott a lóról.

- Ó, szahib, tudtam, hogy el fog jönni! - mondta a királyné, Tarwin felé nyújtva kezét, amely még Kate-énél is kisebb volt. - Tudtam, hogy nem fog félni.

Gyengéden megszorította Tarwin kezét. Az amerikai hatalmas marka teljesen elnyelte a vékony ujjakat, a cigányasszony önkéntelenül fájdalmasan felsikoltott.

- Indurra mondom, jó marka van - mormogta, mialatt Tarwin közölte vele, hogy örül, hogy végre megismerheti. - Magam is örülök - felelte a királyné. Tarwin újra megállapította, hogy milyen dallamos a hangja. Kíváncsi volt hogy vajon milyen arcot takar a fátyol?

A királyné nyugodt mozdulattal leült a sírkő lapjára, egy kézmozdulattal intve Tarwinnak, hogy üljön le mellé.

- A fehér emberek szeretik a nyílt beszédet - mondta lassan s nem a leghibátlanabb angol kiejtéssel. - Mondja meg nekem, Tarwin szahib, mit tud rólam?

Arcáról lehúzta a fátyolt és az amerikai szemébe nézett. Tarwin megállapította, hogy ez az arc gyönyörű. Lehet, hogy ez a megállapítás önkéntelenül is megváltoztatta a cigányasszonyról való véleményét.

- Csak nem kívánja azt, hogy kiszolgáltassam magam, királyné? - felelte.

- Nem értem, hogy mire gondol. De tudom, hogy maga másképp beszél, mint a többi fehér ember - mondta édesen.

- Csak nem azt várja tőlem, hogy megmondjam az igazat?

- Nem - felelte a királyné. - Különbözik megmondaná nekem, hogy miért van itt. Mondja, miért okoz nekem annyi bajt?

- Tényleg annyi bajt okozok? - kérdezte Tarwin.

Sitabhai felnevetett, kezeit összekulcsolva nyaka mögött, hátravetette fejét. Tarwin kíváncsian nézegette a csillagok fényében. Tudta, hogy óvatosnak kell lennie; időről időre fürkésző tekintet vetett maga körül, de nem látott mást, mint a víz gyenge csillogását, amint csobogva mosta a márványlépcsőket, nem hallott mást, mint a bagoly éjjeli huhogását.

- Ó, Tarwin szahib! - mondta az asszony. - Tudja, hogy azért az első alkalommal megsajnálтам?

- Mikor volt az? - kérdezte Tarwin bizonytalanul.

- Természetesen akkor, amikor a nyereg lefordult. Amikor aztán a palló lezuhant a kapuról, azt hittem, hogy legalább a lovát megsebezte... Nem így volt?

- Nem - felelte Tarwin, aki mégis csak meglepődött ezen a leplezetlen nyíltságon.

- Ezt csak tudta? - mondta a királyné szinte szemrehányóan.

Tarwin tagadólag rázta a fejét. - Nem, Sitabhai, nem kedvesem! - felelte lassan, minden szót aláhúzva. - Szégyenemre be kell vallanom, hogy nem gondoltam magára. De most már kezdem érteni az ügyeket. Gondolom, az Ametnél lefolyt kis tréfákat is maga találta ki, a híddal és a leguruló bivalyszekerekkel. És én még azt hittem, hogy minden csak hanyagságból történt! - Halkan füttyentett, a hangra, mintegy válaszképpen, rekedt madárvijjogás hangzott fel.

A királyné felugrott, kezével öltönyébe nyúlva. - Jeladás! - kiáltotta, de rögtön utána megnyugodva visszaült a sírkőre. - Nem, hiszen maga egyedül jött. Tudom, hogy nem fél.

- Nem, nekem semmiként sem szándékom magát láb alól eltenni, szép hölgyem - felelte Tarwin -, lelkes bámulója vagyok találékony és mulattató gonoszságainak. Szóval, magának köszönhetem minden kalandomat? Az a futóhomokkal való ügy is igen ügyes volt. Többször felhasználta már?

- A folyóra gondol? - kiáltotta a királyné, kezével legyintve. - Nem, csak annyit mondtam nekik, hogy tegyenek, amit jónak látnak. De azok a kulik nagyon ügyetlenek. Amikor jelentették nekem az esetet, igen dühös voltam.

- Kit gyilkolt meg akkor?

- Senkit. Miért tettem volna?

- Nos, ha már itt tartunk, mondja meg, hogy miért vágyódik oly forrón arra, hogy engem megöljön? - kérdezte Tarwin száraz hangon.

- Nem szeretem, ha fehér emberek tartózkodnak a közelemben, és magáról mindjárt tudtam, hogy hosszabb ideig akar itt maradni. Ezenfelül pedig a maharadzsza valósággal magába szeretett és én még sohasem öltem meg fehér embert és szeretem magát!

- Ó! - kiáltott Tarwin meglepődéssel.

- Malang Sah-ra mondom! És maga sohasem vette észre! - A saját istenére esküdött, a cigányok istenére.

- Inkább ne esküdjék - mondta Tarwin.

- S azonkívül megölte kedvenc majmomat - folytatta a királyné. - Oly szépen szálámozott nekem minden reggel, egészen úgy, mint Luchman Rao, a miniszterelnök. Tarwin szahib, én már sok angolt láttam. Én már táncoltam kötélén a tisztek sátrai előtt és kis alamizsnazacskómmal nagyszakállú őrnagyok között szaladgáltam, akiknek a térdéig sem értem fel. És amikor később megöregedtem, azt hittem, hogy megismertem a férfiak szívét, de Malang Sah-ra mondom, Tarwin szahib, sohasem láttam még olyan férfit, mint maga. Nem, ne feleljen - mondta szinte könyörögve -, ne mondja, hogy nem tudott róla. A cigányoknak van egy szerelmi énekük: „Holdtöltétől holdfogytaig nem aludtam miattad”. Most én énekelhetném ezt. Néha azt hiszem, nem is kívántam komolyan, hogy meghaljon. Pedig sokkal jobb lenne, ha meghalna. Ebben az országban én, csak én parancsolok. Most pedig, azok után, amiket a királynak mondott...

- Megtudta?

Fejével igenlőleg bólintott. - Most már tulajdonképpen nem is látok más lehetőséget - legfeljebb azt, hogy elmegy innen.

- Nem megyek el - mondta Tarwin.

- Ez nincs jól így! - felelte a királyné halk nevetéssel. - Szóval, el kell készülnöm rá, hogy nap-nap után látni fogom az udvarban. Ma már azt hittem, hogy megöli a nap, amikor olyan sokáig várt a maharadzsára. Hálásnak kellene lennie nekem, Tarwin szahib, mert én küldtem ki őt végül is. És mivel fizetett meg érte?

- Kedves fiatal hölgyem - felelte Tarwin komoly hangon -, ha behúzná átkozott kis hegyes karmait, senki a világon nem bántaná magát, de Kunwar maharadzsa miatt nem hátrálhatok meg. Azért vagyok itt, hogy a herceg életére vigyázzak. Mondjon le terveiről s én eltűnök!

- Ezt újra nem értem - mondta a királyné csodálkozva. - Mit érdekli önt, aki idegen ebben az országban, a gyermeknek az élete?

- Hogy mit érdekel engem? Csak annyiban érdekel, amennyiben minden tisztességes embert érdekel egy ártatlan gyermek élete. Kell ennél több magyarázat is? Hát nincs semmi, ami szent maga előtt?

- Nekem is van fiam - felelte a királyné - és az nem beteg. Hallgasson ide, Tarwin szahib, az a fiú születése óta beteges. Nem fog az férfiaknak parancsolni tudni. De az én fiam igazi rajput, és amikor eljön az idő... de hát ez nem tartozik a fehér emberekre! Engedje nyugodtan, hogy az a másik megtérjen őseihez!

- Nem engedem, amíg meg tudom akadályozni! - felelte Tarwin határozottan.

- Ha nem hal meg - folytatta a királyné -, kilencven nyomorúságos beteg év vár rá a földön. Ismerem a tisztátlan vért, amelyből származik. Igen, énekeltem anyja palotájának kapuja előtt, amikor még mindketten gyermekek voltunk - az anyja és én -, én a porban, ő a lakodalmi hordágyában ült. Ma ő fekszik a porban. Tarwin szahib - hangja behízelve suttogott -, én nekem több fiam nem lesz, de függönyeim mögül fel tudnám építeni az államot, mint ahogy sok királyné tette már előttem. Nem vagyok szobanövény. Ezek ott - megvetően mutatott a város hunyorgó tüzei felé - soha nem láttak hullámozó búzaföldeket, soha nem hallották zúgni a szelet, nem ültek nyeregben, az országutakon szemtől-szembe nem beszéltek soha férfival. Cigányasszonynak hívnak engem, s ha eszembe jut, hogy kezemmel megborzoljam a maharadzsa szakállát, ijedtükben remegve bújnak fátylaik mögé, mint a kövér csigák házukba. Költőik ezerkétszáz éves őseikről énekelnek. Nemes vér folyik ereikben. De Indurra és Alahra mondom és a misszionáriusok Istenére is, a gyermekeik és az angol kormány kétszer ezerkétszáz évig vissza fognak emlékezni Sitabhaira. Ahi Tarwin szahib! Maga nem tudja, hogy az én kisfiam milyen okos. Én nem engedem őt a misszionáriusokhoz. Mindenre, amire később szüksége lesz - és nem kicsiny dolog egy államot kormányozni -, én tanítom meg, mert én láttam a világot és ismerem az életet. És amíg maga nem jött ide, olyan simán ment minden, olyan simán! A másik már meghalt volna és ezzel eltűnt volna minden akadály. És nem lett volna az egész kastélyban férfi vagy nő, aki fülébe merte volna suttogni a királynak azt, amit maga világos nappal hangosan kimondott az udvarban. Most már többé soha nem fog elaludni a gyanú a király lelkében és én nem tudom... én nem tudom... - komoly arccal előre hajolt - Tarwin szahib, ha én ma éjjel igazat beszéltem, mondja meg nekem legalább, hogy mi az, amit tud rólam!

Tarwin csökönyösen hallgatott. A királyné rimánkodva térdére fektette kezét.

- Senki nem gyanított volna semmit. Amikor az alkirály hölgyei nálam jártak múlt évben, saját kincstáramból huszonötezer rúpiát utalványoztam ki a gyerekkórháznak és a hölgy, szahib, megcsókolta mind a két arcomat, angolul beszéltem vele és megmutattam neki, hogy hogy töltöm az időmet - fonással. Én, aki férfiszíveket fonok be, amikor kedvem tartja rá!

Tarwin most nem fűtyült; mosolygott és beleegyezően dörögött. Kegyetlenségének nagyvonalúsága s a hűvös nyugalom, amellyel beszélt, bizonyos mértékben megnevesítették ezt az asszonyt. De még ennél is jobban hatott rá tökéletes szépsége - a nyugat-amerikai férfiak meg tudják becsülni a női szépséget. Sitabhai imponált neki. Igaz ugyan, hogy terveit csütörtököt mondták, de hogy úgy tudta őket keresztülvinni, hogy ő, Tarwin, még csak nem is sejtette, hogy mi készül ellene, szinte hódolattal töltötte el a cigányasszony iránt.

- Most már talán megérti - mondta Sitabhai -, hogy itt nagyobb tét forog kockán, mint egy beteg gyermek. Igazán el akar menni Nolan őrnagyhoz és el akar neki mindent mondani?

- Ha nem ígéri meg, hogy békében hagyja Kunwar maharadzsát, akkor kénytelen vagyok elmenni - mondta Tarwin, aki üzleti ügyekben soha nem engedett személyes érzelmeinek.

- Nem okos dolog! - mondta a királyné. - Az őrnagy sok bajt fog okozni a királynak, a király fel fogja forgatni az egész palotát és minden szolgáló ellenem fog tanúskodni, a királynak pedig erős gyanúja lesz ellenem. Azt fogja gondolni akkor, Tarwin szahib, hogy jó előre figyelmeztetett engem. De hiszen nem maradhat itt örökre. És mihelyt hátat fordít Rhatorénak... - csettintett ujjával.

- Erről tegyen le! - mondta Tarwin rendíthetetlen nyugalommal. - Majd én gondoskodom róla. Kinek néz engem?

A királyné gondolkodva rága körmeit. Igazán nem tudhatta, hogy mi mindenre képes még ez a férfi, akinek jelenlétében eddig minden terve csütörtököt mondott. Ha egy bennszülöttel, vagy maga fajtájabelivel állott volna szemben, fenyegetést alkalmazott volna a fenyegetés ellen, de ez az erőteljes, öntudatos férfialak itt, aki fegyverrel izmos kezében, gyanakodón és minden pillanatban ugrásra készen ült mellette, ismeretlen hatalom volt a számára, amely megijesztette és megzavarta.

Szerény köhécselés hallatszott. Juggut Singh kacszózott elő a fal mellől s alázatos hajlongások között valamit a fülébe súgott a királynénak. Ez megvetően nevetett és visszaküldte a helyére.

- Azt mondja, hogy vége felé közeledik az éjszaka, s hogy biztos halált jelent mindkettőnk számára, ha a hajnalhasadás a palotán kívül ér.

- Akkor nem akarom tartóztatni - mondta Tarwin és felkelt. - Azt hiszem, megértjük egymást - a királyné szemébe nézett. - Le a kezekkel - ez a jelszó!

- Szóval, nem tehetem többé azt, amire kedvem van? - kérdezte a királyné. - És maga holnap elmegy Nolan őrnagyhoz?

- Az attól függ - mondta Tarwin, kezeit zsebeibe mélyesztve.

- Üljön le még egy pillanatra, Tarwin szahib! - mondta Sitabhai, kezével a sár kölapjára mutatva. Tarwin engedelmeskedett. - Ha több palló nem fog zuhanni, és ha a szürke majmok nyugton maradnak...

- És az Ametben felszárad a futóhomok - folytatta Tarwin mosolyogva. - Értem. Édes kis ördögöm, teljes szabadsága van, tehet, amit akar. Nem akarom megfosztani kis örömeitől!

- Igaza van, rossz úton jártam. Tudnom kellett volna, hogy maga semmi veszélytől nem fél - felelte a királyné, tűnődő tekintet vetve Tarwinra -, mint ahogy - a maga kivételével - nincs férfi, akitől én félnék. Ha maga király lenne és én a királyné, egész Hindosztánt a kezeink között tartanánk.

Sitabhai Tarwin öklére fektette a kezét. Az amerikai, akinek eszébe jutott a hirtelen mozdulat, amellyel a cigányasszony néhány perccel előbb ruhájába nyúlt, gyorsan ráfektette másik kezét a vékony ujjakra és erősen megfogta őket.

- Nincs semmi, amivel meg tudnám magát vesztegetni, Tarwin szahib, hogy békében hagyjon? Mi a célja Rhatorében? Nem azért jött ide, hogy Kunwar maharadzsára vigyázzon!

- Honnét tudja?

- Maga igen okos - felelte Sitabhai dallamos nevetéssel -, de az ember ne akarjon még okosabbnak látszani, mint amilyen. Mondjam meg magának, hogy miért jött ide?

- Nos, mondja meg!

- Azért jött ide, amiért az Iswara templomába is elment, hogy megtalálja azt, amit soha nem fog megtalálni, míg... - Sitabhai Tarwin vállára hajolt. - Segíteni fogok magán. Nagyon hideg volt a Tehénszájban?

Tarwin összeráncolta homlokát, de nem vesztette el önuralmát.

- Akkor féltem, hogy megcsípik a kígyók.

- Igazán?

- Igen - felelte szelíden az asszony -, és a múltkor meg attól féltem, hogy nem fog elég gyorsan hátraugorni a templom süllyesztőjéről.

- Igazán?

- Igen. Ó, én pontosan tudtam, mielőtt még beszélt a királlyal, hogy mit keres maga itt Rhatorében.

- Lám, lám, kis barátnőm! Nem irányít maga üres óráiban egy tudakozódó irodát?

Sitabhai nevetett.

- A palotában mindenki a maga bátorságáról beszél. De legmerészebb akkor volt, amikor a Naulahkáról beszélt a királlyal, ő mindent elmondott nekem, amit maga beszélt vele. De arra, hogy egy feringhi-nek eszébe juthasson, hogy elrabolja a nyakéket, még ő sem gondolt. És én jó voltam, Tarwin szahib és nem mondtam meg neki. Hallgasson ide - folytatta, kezeit kihúzva Tarwin markából és gyengéden a vállára fektette -, mi ketten egymáshoz illünk. Mert sokkal könnyebb dolog lenne ezt az államot kormányozni... és könnyebb lenne még visszahódítani Hindosztánt is és kikergetni belőle a fehér angol kutyákat, még az is könnyebb lenne, mint az, amire maga vállalkozott. De erős szívvvel mindent el lehet érni. Mondja, Tarwin szahib, a saját maga számára akarja megszerezni a Naulahkát, vagy valaki más számára - mint ahogy én is a fiamnak akarom megszerezni Gokral Seetarunt. Nem kicsinyes egyikünk sem. Ugye, más valaki számára akarja?

- Mondja - felelte Tarwin tiszteletteljesen, miközben az asszony kezét levette válláról és újra erősen a kezei közé fogta -, mondja, olyan, mint maga, nem sok lehet Indiában?

- Nincs. Egyedül vagyok - és elhagyatott. - Az asszony álla végigsúrolta Tarwin vállát, fekete szemei felnéztek rá, sötéten, mint a tó, amely mellett ültek. A bíborpiros száj és a remegő orrcimpák oly közel voltak arcához, hogy érezte a forró, édes leheletet.

- Maga is országokon akar uralkodni, Tarwin szahib, mint én? Nem, magánál asszonyról van szó. A maga kormánya gondolkodik maga helyett, és maga azt teszi, amit az elrendel. Én elvezettem a kanálist, amelyet a kormány a narancskertemen át akart ásatni, mint ahogy a király akaratát is megtöröm, mint ahogy a herceget meg fogom ölni, és mint ahogy uralkodni

fogok a fiam által Gokral Seetarunon. De maga, Tarwin szahib - maga csak egy nőt akar. Nem így van? Pedig szegény túl kicsi és túl sápadt ahhoz, hogy vállain elbírja az államügyek súlyát. Napról napra halványodik.

A királyné érezte, hogy a férfi megremeg. De Tarwin hallgatott. A tó szemközti oldaláról a nád és bozót közül hirtelen rekedt, ugatós köhögés hallatszott, amely félelemmel töltötte el az éji tájat, mint ahogy vízzel telik meg a pohár. Tarwin felugrott; most hallotta először életében a tigris dühös panaszkodását, amikor eredménytelen éjszakai vadászat után hazatér barlangjába.

- Ez semmi! - mondta a királyné szemrebbenés nélkül. - Ez a Dungar Talao tigrise. Sokszor hallottam üvölni, amikor még cigánylány voltam. Ha idejönne, maga lelőné, ugye, mint ahogy lelőtte a kis szürke majmot is.

Még közelebb hajolt hozzá és Tarwin, amikor újra leült melléje a kőlapra, önkéntelenül derekára fektette karját.

A tigris árnyéka most felbukkant a nád között, nesztelenül suhant el, mint békanyál a forró tavaszi levegőben és Tarwin karja még szorosabban ölelte körül a fiatal testet, a forró selymeket, amelyek alatt váratlanul egy vastagon púpozott, a ruhákon keresztül is hideg tapintású övre bukkant tapogatózó tenyere.

- Olyan kicsi és olyan vézna - hogy is bírhatná el? - ismételte a királyné.

Tarwin felé fordult, akinek a keze most az öv újabb szemeihez ért, amelyekről, mint az elsőről, egyenlőtlen domborodások emelkedtek, - könyöke nagy, négyszögű csathoz súrlódott.

Elsápadt és még szorosabbra fogta körül az asszony derekát.

- De mi ketten - folytatta a királyné éneklő hangján, álmodozva nézve a férfira -, mi ketten harcba tudnánk vinni ezt az országot. Akarna a miniszterem lenni, Tarwin szahib és a függönyön át tanácskozni velem?

- Nem tudom, hogy megbízhatnék-e magában - felelte Tarwin röviden.

- Én pedig nem tudom, hogy magamban megbízhatnék-e - felelte a királyné. - Lehet, hogy szolgálnom kellene, nekem, aki egész életemben csak parancsoltam. Nem egyszer úgy éreztem már, hogy szívemet a lova patái alá tudnám vetni... - Karjával átkulcsolta Tarwin nyakát, fejét lehúzta a vállára és mélyen belenézett a szemébe. - Hát olyan semmi dolog az - turbékolta -, ha arra kérem, hogy legyen a királyom? A régi időkben, mielőtt még az angolok elfoglalták az országot, voltak itt angol férfiak, akik meghódították egy-egy begun szívét és harcba vitték hadseregeiket. Nem tudhatni, hogy mikor térnek vissza a régi idők és hogy nem vezethetjük-e majd együtt háborúba seregeinket!

- Rendben van. Ne töltse be egyelőre ezt az állást. Lehet, hogy visszajövök és elfoglalom egyik vagy másik nap, ha odahaza elintézttem egyet-mást a dolgaimból.

- El akar menni? El akar hagyni bennünket?

- El fogok menni, ha megszereztem azt, amire szükségem van, kedvesem - felelte Tarwin, még közelebb húzva magához a királynét.

Sitabhai az ajkába harapott. - Tudnom kellett volna - felelte szelíden. - Én sem mondok le semmiről, amit egyszer a fejembe vettem... Nos, mi van?

Szája kissé megvonaglott, feje lehanyatlott. Tarwin amint lenézett rá, egy tör rubinokkal ékesített markolatát pillantotta meg keblében.

Gyors mozdulattal kibontakozott karjai közül és felugrott. Valóban elragadó volt ez az asszony, amint az alkonyati fényben hívólag terjesztette ki feléje karjait; de neki most más dolga volt. Szemébe nézett a királynénak s ez elfordította tekintetét.

- Adja ide kérem azt, amit a dereka körül hord!

- Tudhattam volna, hogy fehér emberek csak a pénzzel törődnek - kiáltotta Sitabhai megvetően.

Ezüstláncot csatolt le derekáról és Tarwin lábai elé dobta; a lánc csörögve hullt a márványkőre.

Az amerikai még csak tekintetre sem méltatta.

- Jobban ismer maga engem! - felelte nyugodtan. - Jöjjön ide és emelje fel a karjait. A játéknak vége!

- Nem értem - felelte az asszony -, adjak tán még egy pár rúpiát?... Siessen, Juggut Singh már hozza a lovakat.

- Ne féljen, hamar fogunk végezni. Adja ide a Naulahkát!

- A Naulahkát?

- Azt. Unom már az összedülő hidakat, a nyergetlen lovakat, a rosszul épített állványokat és a futóhomokot. A nyakláncot akarom.

- És maga átengedi nekem a herceget?

- Nem, sem a herceget sem a nyakláncot.

- És reggel el akar menni az őrnagyhoz?

- Már reggel van. Jobban tenné, ha sietne!

- El fog menni az őrnagyhoz? - ismételte meg az asszony, kiegyenesedve és mereven nézve Tarwin arcába.

- Ha nem adja ide a nyakláncot!

- És ha ideadom?

- Akkor nem megyek el. Megkötjük az üzletet?

Ugyanaz a kérdés volt ez, amellyel Mrs. Mutrie-val való beszélgetését fejezte be néhány hónappal előbb.

A királyné kétségbeesetten nézett a hajnalcsillagra, amely már láthatóan halványodott fejük felett. Bármennyire hatalmában tartotta is a királyt, még az sem óvhatta meg a biztos haláltól, ha a napfény a falakon kívül éri.

A férfi pedig itt előtte, úgy beszélt vele, mintha kezei között tartaná sorsát: és Sitabhai tudta, hogy igaza van. Ha Tarwinnak bizonyítékok voltak a kezei között, gondolkodás nélkül bemutatja őket a maharadzsának; és ha a maharadzsát meg tudja győzni... Sitabhai már érezte nyakán a vas hideg érintését. Nem fog dinasztíát alapíthatni, névtelenül fog eltűnni a kastély pincéiben. Egyelőre szerencséire a király még nem tudott semmi bizonyosat; amikor Tarwin beszélt vele az udvaron, túl részeg volt arra, hogy megértse, miről is van szó, de most teljesen ki volt szolgáltatva ennek a kíméletet nem ismerő, öntudatos idegen férfinak. Tudta, hogy Tarwin fel tudja ébreszteni ellene az udvar kivédhetetlen, testetlen gyanakvását, amely egyszeriben megsemmisítené minden tervét, tudta, hogy Nolan őrnagy közvetítésével Kunwar

maharadzsát is kivonhatják hatalmi köréből, nem beszélve arról... Nem folytatta tovább gondolatmenetét.

Elátkozta nyomorúságos gyengeségét, amiért nem tudta megölni ezt a férfit, amikor néhány pillanattal előbb karjai között feküdt. Amikor idejött, el volt határozva, hogy meg fogja ölni; de izgatta az az érzés, hogy egy nála erősebb akarattal találkozik s eljátszotta az időt. De talán még nem késő.

- És ha nem adom oda a Naulahkát? - kérdezte.

- Azt hiszem, maga is tudja, hogy akkor mi történik.

Sitabhai elnézett a síkság fölé. A csillagok egyre halványodtak, a medence fekete vize is szürkült már, a nádasban ébredtek a madarak. A hajnal épp oly kíméletlenül üldözte őt, mint ez a férfi. Juggut Singh elővezette a lovakat, kétségbeesett mozdulattal nógatva őt. Ellene volt az ég és a földön nem volt segítség számára.

Kezeivel hátranyúlt. Tarwin éles csattanást hallott, és mint egy tűznyaláb, lábainál hevert a Naulahka.

Elindult a lovak felé, egyetlenegy pillantásra sem méltatva sem a férfit, sem a földön heverő nyakéket. Tarwin gyorsan lehajolt és birtokába vette a kincset. Juggut Singh eleresztette a lovát. Tarwin melléje lépett, megfogta a gyeplőt, szabad kezével kabátja belső zsebébe süllyesztve a nyakéket.

Majd lehajolt, hogy megvizsgálja a nyeret. A királyné lova mögött állt és várakozott.

- Isten áldja meg, Tarwin szahib. Ne felejtse el a cigányasszonyt! - mondta, karjával átölelve a ló nyakát. - Heh!

Tarwin szemei előtt valami megvillant a sötétben. A királyné drágakő ékítette töre a nyeregbe fűródott, félhüvelyknyire Tarwin jobb vállától. A ló fájdalmas nyerítéssel ugrott a királyné csődőre felé.

- Öld meg, Juggut Singh! - kiáltotta Sitabhai az eunuch felé, aki épp nyergébe kapaszkodott. - Öld meg!

Az amerikai erősen megfogta a vékony csuklót. - Csak lassan, szívem, csak lassan! - Az asszony ijedten feléje fordította arcát. - Fel akarom segíteni a lóra.

Átölelte mindkét karjával és felemelte a nyeregbe. - Most pedig adjon egy csókot! - mondta.

Sitabhai lehajolt. - Nem, majd én. Adja ide a kezeit! - Megfogta a két kezét és tüzesen szájon csókolta. Azután tenyerével rávágott a lóra, amely botladozva lefelé indult az ösvényen, majd a síkra érve, vadul nekiiramodott.

Megvárta, amíg a királyné és Juggut Singh eltűnnek a porfelhők mögött, majd megkönnyebbült mély sóhajtással visszatért a vízmedencéhez. Zsebéből kihúzta a Naulahkát, gyengéden kiterítette a tenyerében és gyönyörködve nézegette.

A kövek ragyogtak a hajnali fényben, elhomályosítva a dombok tündöklő színeit. Mint ahogy a kis herceg nyakán elhomályosították a fáklyák fényét, most túlragyogták a vörös izzást is, amely a nád mögött a nap jövetelét jelezte, túlragyogták a fű gyenge, fiatal zöldjét, a tó mélykékjét, az elsuhanó halak gyöngyházfényét, de még a nap első vakító sugarait is. Csak a fekete gyémánt nem vett részt a megszülető nap örömeiben; feketén, piros színűen nyugodott diadalmas társai között, mint a zavaros éjszaka, amelynek öléből Tarwin elrabolta.

Tarwin végigcsorgatta ujjai között a nyakláncot; negyvenöt kőből állt, egyik tökéletesebb volt mint a másik. Hogy semmit se veszítsenek szépségükből, vékony aranykeretbe voltak foglalva és szabadon függtek a halvány arany szalagon, amely egymásba fogta őket. Minden egyes kő felért egy király váltságdíjával, vagy egy királyné jó hírnevével.

Tarwin jól érezte magát. Elérte élete célját, Topáz meg volt mentve.

A tó fölött vadkacsák úsztak el. Hosszúlábú gémek bukkantak fel itt-ott a nádból, amely csakhamar újra összecsapódott skarlátpiros fejük fölött. Egy templomból, a dombok közül felhangzott a papok reggeli áldozati éneke, a város felől pedig a szél elhozta a dobpergést, amellyel a lakosságnak tudomására hozták, hogy az éjszaka véget ért és a kapuk megnyíltak.

Tarwin felemelte a fejét. Egy rubin ékesítette tör hevert lábainál. Felemelte a karcsú fegyvert és beledobta a tóba.

- Most pedig Kate jön sorra - mondta.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

A királyi kastély még békésen szendergett vörös sziklatrónusán, amikor Tarwin belovagolt a városba. Az egyik városkapuból, amely derékszögben állt az ösvényhez, melyen Tarwin lovagolt, teveháton egy ember vágatott ki az országútra s Tarwin érdeklődve nézegette, hogy a sivatagnak ez a hosszúlábú állata milyen sebesen tud rohanni. Bármennyire megszokta is már e struccnyakú teherhordó állatokat, mégis mindig eszébe juttatták még gyerekkori cirkuszemlékeit. A lovas egyre közeledett s nemsokára keresztezte Tarwin ösvényét. Azután a nagy reggeli csendben ismerős éles hang hangzott fel: egy ismétlőfegyver rugócsattanása. Tarwin gépiesen leugrott a nyeregből és már a ló mögött guggolt, amikor elhangzott a lövés és kék füstfelhő szállt fel a teve fölött a levegőbe, ahol mozdulatlanul megállt.

- Gondolhattam volna, hogy Sitabhai korán kezd neki a munkának - dörögte. - Revolverem, sajnos, nem visz erre a távolságra. De mire vár ez a bolond?

Azután megértette, hogy ellenfele, a bennszülötteknél szokásos ügyefogyottsággal, elrekesztette a puská kakashát, látta, amint dühösen veregeti vele a nyeret. Gyorsan felugrott a lóra és revolverével a kezében ellenfeléhez vágatott, akiben csakhamar felismerte a sápadt arcú Juggut Singhet.

- Maga az? Ez nem szép magától Juggut.

- Parancsom van rá - felelte ez, remegve a félelemtől. - Én igazán nem tehetek róla. Én... én nem értek ezekhez a dolgokhoz!

- Nevetséges. Adja ide, majd megmutatom - kivette a puskát a remegő kezéből -, a patron kissé elhajolt, barátom; így nem lehet jól lőni vele. Csak meg kell kissé rázni - így! Ezt meg kellett volna tanulnia, Juggut! - Tarwin eldobta az üres patron.

- Mit fog most velem csinálni? - siránkozott az eunuch. - Sitabhai megölt volna engem, ha nem engedelmeskedem neki.

- Ne gondolja, Juggut! Ördög a teóriában, de gyenge a kivitelben. Most pedig menjen előre!

Mindketten elindultak a város felé, elől Juggut teveháton, pillanatonként félénken hátrafordulva, Tarwin megnyugtatóan mosolygott rá, a zsákmányolt puská vidáman himbálózott derekán. Megállapította, hogy - ha tudnak vele bánni - kitűnő fegyver.

Sitabhai kastélyának bejárata előtt Juggut Singh leszállt és bevánszorgott az udvarra - megtestesülése volt a félelemnek, és a szégyennek. Tarwin mögötte ügetett, s amikor az eunuch épp el akart tűnni az egyik ajtó mögött, visszahívta.

- Elfelejtkezett a puskájáról, Juggut! - mondta. - Nem kell félnie tőle!

Juggut habozva feléje nyújtotta kezét.

- Egyikünknek sem ártott ez a kis kirándulás. Menjen vissza a hölgyhöz, mondja meg neki, hogy hazajött és adja át üdvözleteimet.

A zöld ablaktáblák mögül egy hang sem hallatszott, amikor Tarwin kilovagolt, maga mögött hagyva a bámészkodó Juggutot. A kapuboltozatból nem esett le semmi a fejére, a szürke majmok nyugodtan feküdtek láncaikon; Sitabhai úgy látszik még nem készült el legközelebbi sakkhúzásával. Tarwin ezzel szemben tisztában volt vele, hogy mi a legközelebbi teendője. Fel kellett tűznie a diadalzászlót.

Kilovagolt a városon kívül fekvő sürgőnyhivatalhoz, felzavarta galambszürke selyembe öltözött barátját s a következő sürgőnyt menesztette:

„Mrs. Mutrie, Denver. - Nyaklánc az ön tulajdona. Nyakát tartsa készenlétben. Síneket fektettesse le Topáz felé. - Tarwin.”

Majd lova nyakát a missziósház irányába fordítva, Kate-hez lovagolt. Erősen begombolta kabátját, gyengéden simogatva zsebét, amelyben a Naulahka nyugodott. Mrs. Estes, aki elsőnek üdvözölte őt a verandán, azonnal leolvasta arcáról, hogy Tarwin a legnagyobb mértékben meg van elégedve magával és a világgal.

- Úgy látszik, jó hírt hozott - mondta -, jöjjön beljebb!

- Igen, a lehető legjobb hírt, vagy legalábbis a másodsorban következő legjobbat - felelte az amerikai mosolyogva, amikor leültek az ebédlőben. - Szeretném elmondani magának, Mrs. Estes, nem tudom mit adnék érte, ha valakinek elmondhatnám, de ezen a környéken nem nagyon ajánlatos dolog tudomással bírni erről a történetről! - Körülnézett a szobában. - Legszívesebben felfogadnám a városi kikiáltót és még néhány zenészt hozzá, és tűzijátékokat gyűjtanék s egy ünnepélyes deklarációt olvasnék fel, amelyekkel visszaadnám a bennszülötteknek szabadságukat, de sajnos nem lehet. Van azonban, amit elmondhatok magának, Mrs. Estes - tette hozzá. - Hiszen tudja, hogy miért jövök olyan gyakran magukhoz. Nemcsak azért, mert olyan szívesek hozzám és szeretem mindkettőjüket, és igazán otthonosan vagyok itt. Azt hiszem, tudja, ugye?

Mrs. Estes mosolygott. - Azt hiszem, tudom - felelte.

- Nos, akkor helyben vagyunk, örülök. Mindjárt gondoltam, hogy kitalálta. Remélem, az én pártomon van!

- Hogyne, ha azt érti ezalatt, hogy a javát kívánom. De meg fogja érteni, hogy bizonyos felelősséget érzek Miss Sheriffért. Már többször gondoltam rá, hogy talán írnom kellene az anyjának.

- Ó, az anyja tudja. Az anyja mindent tud, és bátran mondhatom, hogy neki sincs semmi kifogása. Nem ott van a baj, Mrs. Estes.

- Igen, tudom. Kate különös lány, nagyon kedves, de nagyon makacs. Igazán megszerettem, bátor leány. De jobb szeretném, ha letenne bátorságáról és különböző terveiről. Mint feleség még jobban megfelelne hivatásának - mondta tűnődve a háziasszony.

Tarwin tiszteletteljes pillantást vetett rá. - Milyen okos ön, Mrs. Estes, milyen okos! - dörögte. - Ugyanezt elmondtam Kate-nek nem egyszer, de százszor is már. És nem gondolja, hogy az lenne a legjobb, ha azonnal férjhez menne, gondolkodás nélkül - anélkül, hogy több időt vesztegetnénk?

Mrs. Estes figyelmesen Tarwinra nézett, hogy megállapítsa, komolyan beszél-e. Honfitársa néha kissé zavarba hozta. - Azt hiszem, hogy legjobban tenné, ha rábízná magát az eseményekre - mondta néhány pillanat múlva. - Figyelem Kate munkáját, mert azt remélem, hogy az, ahol mindenki más csődöt mondott, neki sikerülni fog. De magamban azért tudom, hogy nem fog sikerülni. Itt minden ellene van, sok ezer évi tradíció, szokás és megszokás. Előbb vagy utóbb, bármilyen bátor is, meg kell majd hátrálnia. Az utóbbi időben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a bajok alighanem rövidesen meg fognak kezdődni. A kórházban mostanában nagy az elégedetlenség. Lucien olyan híreket hallott, amelyek megijesztettek.

- Megijesztették?... De mennyire. Hiszen ez a legrosszabb az egész dologban és nem az, hogy engem várat meg, ezt meg fogja érteni, Mrs. Estes. Kate a legnagyobb veszélynek teszi ki magát. De én nem akarom megvárni, amíg ezt ő maga belátja, amíg belátja azt, hogy elérkezett a legjobb pillanat, hogy Tarwin Nicholas felesége legyen. Nekem el kell mennem Rhatoréból - ez a veleje a sok beszédnek. Ne kérdezze, hogy miért, el kell mennem. És magammal viszem Kate-et. Segítsen nekem, ha szereti őt.

A szenvedélyes kérésre Mrs. Estes megadta az egyetlen lehetséges feleletet; közölte Tarwinnal, hogy felmegy Kate-hez és bejelenti neki látogatását. Ez némi időt vett igénybe, de Tarwin türelmesen mosolyogva várt. Nem kételkedett benne, hogy Kate most engedni fog. Az egyik célját már elérte - zsebében volt a Naulahka -, lehetetlen volt, hogy ne érje el a másikat is. Kate sorsa hozzá volt fűzve a Naulahkáéhoz. Mindazonáltal nem akart visszautasítani semmiféle segítséget, amely megkönnyíthette útját s így hálás volt Mrs. Estesnek is, amiért olyan sokáig beszélt Kate-tel.

Újabb jó jel volt, amikor az asztalon a Topázi Híradónak egy friss számára bukkant, amelyből megtudta, hogy nem csalódott a „Lassú Ezüstér”-ben sem. Az emberek, akiket a bánya kiaknázásával megbízott, kiadás érre bukkantak, amely ötszáz dollárt jövedelmezett hetenként. Zsebébe dugta az újságot, legyűrve magában a vágyat, hogy diadaltáncot járjon el; talán mégis ajánlatosabb volna, ha ezt a kis gyakorlatot elhalasztja, amíg nem beszél Kate-tel. Még az apró örömfütttyről is le kellett tennie, mert a lány ebben a pillanatban kinyitotta az ajtót és bejött a szobába. Rámosolygott, s ez a mosoly többet mondott, mint amit szavakkal kifejezhetett volna.

Egy pillantás Kate arcára azonban meggyőzte Tarwint, hogy a lány még egyáltalán nem látja olyan egyszerűnek és elintézettnak az ügyet. Nem haragudott érte. Hiszen Kate nem ismerte diadalérzésének forrását. Még arra is volt ideje, hogy szemügyre vegye a lány szürke, fekete bársonnyal díszített pongyoláját; megszokta, hogy utóbbi időben mindig fehérben lássa.

- Nagyon örülök - mondta, megrázva Kate kezét -, hogy letettél a fehérről egy időre. Jó jelnek veszem. Azt jelenti, hogy meguntad már némileg ezt az áldott országot, s nekem kapóra jön ez a hangulatod. Szeretném, ha feladnád, elhagynád, a pokolba hagynád ezeket a dolgokat. - A kis barna kéz fogva maradt a nagy, szőrös tenyérben. Tarwin figyelmesen nézett a lányra.

- Mi az, amit a pokolba hagyjak?

- Indiát - az egész históriát. Azt akarom, hogy velem gyere. - Szelíd, rábeszélő hangon beszélt.

Kate felnézett rá és Tarwin a lány remegő száján meglátta, hogy ez a téma - mialatt ő lenn várt rá - nyilván már foglalkoztatta Kate-et.

- Te el akarsz utazni? Úgy örülök neki! - Egy pillanatig habozott. - Tudod, hogy miért? - tette hozzá kedveskedve.

Tarwin nevetve leült.

- Így van rendjén. Igen, elmegyek - mondta. - De nem megyek el egyedül. Te is velem jössz!

A lány tagadólag rázta fejét.

- Nem, Kate, ne mondj ilyeneket! Nem szabad megtagadnod. Ezúttal komoly a dolog!

- Nem volt-e mindig komoly? - kérdezte a lány, miközben szintén leült egy székre. - Az én számomra mindig komoly dolog volt, hogy nem tehettem meg azt, amit kívánsz. Nem tehettem, mert mást kellett tennem, az egyetlen dolgot, ami fontos, ami komoly dolgom volt

eddig ezen a világon. Semmi sem történt azóta, ami megváltoztatta volna elhatározásomat, Nick! Megmondtam volna, ha másként van. Mennyiben változott most a helyzetünk?

- Sokban. Például abban, hogy el kell hagynom Rhatorét. Remélem, nem gondolod, hogy magadra hagylak?

A lány ölében összekulcsolt kezeit nézegette egy ideig. Azután felemelte arcát és nyílt tekintetével Tarwinra nézett.

- Nick - kezdte el -, szeretném neked elmagyarázni, amilyen világosan csak tudom, hogy gondolkodom én a dologról. Ha tévednék, majd megmondom.

- Természetes, hogy tévedsz! - kiáltotta Tarwin, mindazonáltal feszült figyelemmel előre hajolva.

- Nos, hadd kíséreljem meg mégis. Te azt akarod, hogy hozzád menjek feleségül?

- Azt akarom - felelte Tarwin ünnepélyesen. - Tedd lehetővé, hogy pap előtt fejezzem ki ezt a kívánságomat, és majd meglátod, komolyan beszélek-e!

- Hálás vagyok neked Nick. Ez a legnagyobb és a legszebb ajándék és én hálás vagyok érte. De megengeded, hogy megkérdezzem, mi az, amit tulajdonképpen akarsz? Azt akarod ugye, hogy kikerekítsem az életedet, hogy kiegészítsem egyéb ambícióidat, nem így van? Mondd meg becsületesen Nick! Nincs igazam?

- Nincs! - üvöltötte Tarwin.

- De így van. Ez a házasság és helyes, hogy ilyen. Megházasodni annyit jelent, mint felolvadni a más életében, nem a saját életét, hanem a másét élni. Ez jól van így, ez a nőnek való élet. Én is ezt tartom a helyesnek, hinni is tudok benne, de önmagam nem tudom elképzelni ebben a szerepben. A nő teljesen odaadja magát a házasságban - minden boldog házasságban. De én nem tudom teljesen odaadni magamat. Én nekem más kötelességeim is vannak, s nem tudnám magamat, csak részben odaadni neked, csak annyira, amennyire a férfiak adják oda magukat a házasságban. De a nőtől ez nem elég!

- Ez tehát annyit jelent, hogy választanod kell köztem és a munkád között, és hogy könnyebben mondasz le rólam!

- Nem ezt mondtam, Nick, de tegyük fel, hogy ezt mondtam volna, olyan érthetetlen lenne? Légy becsületes, Nick! Tegyük fel, hogy én azt kérném tőled: áldozd fel értem az életed céljait és terveit. Tegyük fel, hogy azt kérném tőled, áldozd fel a munkádat és ellenértékül - házasságot ajánlanék. Nem, nem, nem lehet! - Megrázta a fejét. - A házasság jó dolog, de melyik férfi fizetné meg érte ezt az árat?

- De, drága fiam, a nők meg szokták fizetni.

- Igen, a szerencsés, a boldog nők igen; de nem mindenkinek adatott meg, hogy így lássa a házasságot. Még nők számára is van más út, hogy feláldozzák, hogy odaadják magukat.

- Hallgass ide, Kate. A férfi végeredményben nem árvaház, sem menhely hajléktalanok számára. Te túl komolyan veszed őt. Úgy képzeld a házasságot, mint egy jótékonyági intézményt, amely minden egyéb munkától végérvényesen elvonna. Kezdetben tényleg így fest a dolog, de a valóságban nincs más kötelessége a nőnek, mint végigenni egy pár díszvacsorát, évenként kétszer fogadni férje üzletbarátait és egy-két kerti ünnepélyt rendezni, hogy fenntartsa az üzemet. Éppen csak arra kötelezed magadat a házassággal, hogy reggelenként egy férfival együtt iszod meg a kávé, s hogy esténként ott tartózkodsz valahol a kandalló körül, lehetőleg valamilyen csinosabb ruhában, ha hazajön a munkájából. Gyere el velem,

Kate, könnyű szerződés ez. Próbáld meg velem, majd meglátod, hogy mennyire meg fogom könnyíteni számodra a dolgot. Nem vagyok én süket egyéb vágyaiddal szemben sem. Meg tudom érteni, hogy nem szeretnéd az olyan életet, amelyben férjeden kívül nem tehetnél még egy csomó más embert is boldoggá. Ezt elismerem. Sőt, én is szeretném. Neked megvan az a tehetséged, hogy boldoggá tedd az embereket, nos, én nem kívánok mást, mint hogy velem kezd el, és ha ez egyszer megtörtént, hát folytasd házunkon kívül is, és jószággal virágkertté változtasd az egész világot. És ezt meg fogod tenni, Kate, mind a ketten együtt fogjuk megtenni. Senki sem tudja még, hogy mennyi jószág lehet két emberben, ha társas üzletet alapítanak jó szívük kiaknázására. Még senki sem kísérelte meg. Próbáld meg velem! Ó, Kate, én szeretlek, szükségem van rád, és ha megengeded, meg fogom tudni alapozni az életedet.

- Tudom, hogy te jó lennél hozzám. Megtennél mindent, amit férfi megtehet. De nem a férfitől függ a házasság boldogsága, hanem a nőtől. Én vagy elvégezném az egyik kötelességemet és elhanyagolnám a másikat, és akkor szerencsétlen lennék; vagy pedig elhanyagolnálak téged, és az még szerencsétlenebbé tene. Egyik úton sem találнам a boldogságot.

Tarwin megtapogatta zsebében a Naulahkát. Úgy érezte, mintha titkos erő áradna ki belőle - erő és nyugalom, amely megóvjá őt attól, hogy kimondjon egy elsietett szót, amellyel talán mindent elrontana.

- Kate, hallgass ide! - felelte nyugodtan -, nincs időnk rá, hogy képzelt veszélyekről tárgyaljunk, elég, ha szembenézünk a meglevővel. Te itt nem vagy biztonságban. Én nem hagyhatlak itt, nekem pedig el kell mennem. Arra kérlek, házasodjunk össze azonnal!

- De én nem félek semmitől. Ki akarna engem bántani?

- Sitabhai - felelte Tarwin. - De bárhogy lenne is, hidd el nekem, nem vagy biztonságban. Hidd el nekem, hogy tudom, mit beszélek.

- És te?

- Ó, én nem számítok.

- Mondd meg az igazat, Nick!

- Nos, én mindig mondtam, hogy sehol sincs egészségesebb éghajlat, mint Topázban.

- Te azt hiszed, hogy veszélyben vagy - nagy veszélyben?

- Sitabhai tényleg nem azon töri a fejét, hogyan óvhatná meg minden veszélytől az én becses életemet. - A lányra mosolygott.

- Akkor azonnal el kell menned innen! Egy percet sem szabad veszítened! Ó, Nick, el kell menned!

- Hiszen én is azt mondom. Rhatore nélkül tudok élni, de nélküled nem. Velem kell jönnöd!

- Azt érted ezalatt, hogy nem mészel el, ha nem jövök veled? - kérdezte Kate kétségbeesetten.

- Nem, mert ez fenyegetés lenne. Azt értem, hogy várok rád, amíg nem jössz. - Nevető szemmél nézett a lányra.

- Nick, azért történt mindez, amit az én kérésemre tettél? - kérdezte hirtelen.

- Te nem kértél engem semmire.

- Szóval, mégis... és engem terhel a felelősség.

- Miért... mert én a királlyal beszéltem? Drága gyermekem, ez csak megnyitó körmenete volt ennek a cirkusznak. Ne hidd egy pillanatig sem, hogy bármiért is felelős vagy. Az egyetlen dolog, amiért felelős vagy az, hogy mi elmeneküljünk innen, hogy eltűnjünk, hogy a nyomunkat se lássák. Az életed egy órára sincs biztonságban többé, az enyém egy percre sem, erről meg vagyok győződve.

- Látod, hogy milyen helyzetbe juttatsz engem? - mondta Kate vádlón.

- Én nem juttatlak semmiféle helyzetbe; ellenkezőleg, felkínálom az egyetlen megoldást.

- Saját magadat.

- Nos igen; hisz mondtam, hogy az egyetlen. Nem mondom, hogy nincs ennél jobb. Lehet, hogy van, aki többet meg tudna tenni érted, és milliószámra van férfi, aki többet ér nálam, de egy sincs olyan, aki jobban szeretne. Ó, Kate, Kate - kiáltotta felugorva székéről -, bízd rám magadat és kifordítom négy sarkából a világot, hogy boldoggá tegyelek!

- Nem, nem... Neked el kell menned!

Tarwin megrázta fejét.

- Nem tudlak elhagyni. Kérd ezt akárki mástól, én nem tudom megtenni. El tudod képzelni, hogy egy férfi, aki szeret téged, itt tudna hagyni ebben a vadonban, kiszolgáltatva ezer veszélynek? El tudod képzelni, hogy bármelyik férfi meg tudná ezt tenni? Kate, kis szívem, gyere velem. Te gyötörsz, te megölsz engem, ha arra kényszerítesz, hogy csak egy pillanatra is elveszítselek szem elől. Még egyszer megismétlem, halálos veszélyben forogsz. Nem maradhatsz itt, ha ezt tudod. Csak nem akarsz ezek miatt az emberek miatt feláldozni életedet?

- De igen! - kiáltotta a lány felcsillámló szemekkel és felugrott székéről. - De igen! Ha helyes, hogy az ember nekik szentelje az életét, akkor meg is szabad halni értük. Nem hiszem, hogy szükségük volna a halálomra, de ha így van, ezt sem sajnálom tőlük!

Tarwin tanácstalanul, ijedten meredt rá. - Szóval, nem akarsz eljönni?

- Nem tudok. Isten áldjon meg, Nick. Többet nem mondhatok.

Tarwin megfogta a kezét. - Jó estét - felelte.

- Ma estére legalább is végeztünk!

Kate aggódva követte őt tekintetével. Amint kifordult az ajtón, hirtelen utána iramodott.

- De el fogsz menni? - kérdezte.

- Elmenni? Nem, nem! - kiáltotta Tarwin. - Itt maradok, és ha hadsereget kellene is toboroznom, királlyá választatnom magamat és fegyveres erővel védenem meg a menedékházat az ellenkormány támadásai ellen!

Kate rimámkodó mozdulattal nyújtotta utána a kezét, de Tarwin már eltűnt.

A lány visszament Kunwar maharadzsához, aki még a missziósházban lakott. Hogy gyorsabban teljék az idő, Kate megengedte neki, hogy a kastélyból elhozassa játékait és kedvenc állatait. Leült melléje az ágy szélére és sokáig némán sírt.

- Mi a baja, Miss Kate? - kérdezte a herceg, miután egy darabig csodálkozva nézegette a lányt. - Én most már jól vagyok, tehát nem kell sírnod. Ha ismét hazamegyek a kastélyba, elmondom majd apámnak, hogy mit tettél érted és ő egy falut fog neked ajándékozni. Mi rajputok nem felejtünk el semmit.

- Nem itt van a baj, Lalji! - felelte a lány a gyermek fölé hajolva és szeméből kitörölve a könnyeket.

- Hát akkor apám két falut fog neked adni. Senkinek sem szabad sírnia, ha én jól érzem magam, mert én a királynak a fia vagyok. Hol van Moti? Szeretném, ha mellém ülne a székre!

Kate szófogadóan felállt, hogy megkeresse Kunwar maharadzsza legújabb kedvencét, egy kis arany nyakláncos szürke majmot, amely nappal szabadon kószált a házban és a kertben, de éjszakánként minden lehetőt elkövetett, hogy a herceg ágyában aludhasson. Kate hívogatására egy fa tetejéről felelt, ahol a vad papagájokkal játszadozott, majd halkan mormolva majomnyelvén, bejött a szobába.

- Ide gyere, kis Hanuman! - mondta a herceg, felemelve egyik kezét. A majom egy ugrással mellette termett. - Meséltek nekem egy királyról - folytatta, az állat arany nyakláncával játszadozva -, aki háromszázezer rúpiát adott ki, hogy megünnepeljen egy majomházasságot. Moti, nem akarnál te is egy feleséget? Nem kell, ugye?... Elég neked az arany nyaklánc. Mi majd Miss Kate és Tarwin szahib házasságán fogjuk elkölteni a háromszázezer rúpiát, majd ha egészségesek leszünk... és te majd táncolsz a lakodalmi ünnepségen!

A herceg hindu nyelven beszélgetett a majommal, de Kate egymás mellett hallván a saját és Tarwin nevét, tisztában volt vele, hogy miről van szó.

- Ne beszélj erről, Lalji!

- Miért ne, Kate? Hiszen én is házasember vagyok már.

- Igen, igen. De az más! Kate jobb szeretné, ha te sem lennél az!

- Ahogy gondolod - felelte a maharadzsza duzzogó arccal. - Most én még csak kisgyermek vagyok. Ha újra egészséges leszek, újra király leszek, és senki sem fogja visszautasítani ajándékaimat. Figyelj csak. Apám trombitáit hallom. Idejön, hogy meglátogasson.

Messziről kürtszó hallatszott, majd lódobogás és néhány pillanattal később a maharadzsza fogata és kísérete a missziósház ajtaja elé érkezett. Kate nyugtalanul figyelte kis betegét, hogy nem árt-e neki az izgalom, de a maharadzsza szemei felcsillantak, orrcimpái megremegtek és kezével megfogva kardját, mely, mint mindig, most is oldalánál hevert, majd suttogva szólt oda Kate-nek:

- Ez szép. Apám elhozta összes lovasait!

Mielőtt még Kate felkelhetett volna, Mr. Estes bevezette a királyt a szobába, mely öfelsége megjelenésének terjedelme és fénye mellett szánalmasan apróvá zsugorodott. A király szemlét tartott testőrsége fölött, ezért a hadsereg főparancsnoki uniformisa volt rajta, ami nem volt csekélység. Kunwar maharadzsza gyönyörködve nézte apja méltóságteljes alakját, kezdve az aransarkantyús fénylő csizmától s a fehér bőrből készült lovaglónadrágtól egész az aranytól roskadozó, gyémánt rendjelekkel díszített kabátig, s a smaragdokkal teletűzdelt sáfránysárga turbánig. A király levetette kesztyűjét, és barátságosan megrázta Kate kezét; orgiák után öfelsége mindig sokkal civilizáltabb volt.

- A fiú egészséges már? - kérdezte. - Azt mondták nekem, hogy kissé lázas s én magam is lázas voltam az utóbbi időben.

- Sajnos, a herceg betegsége súlyosabb volt, maharadzsza szahib - felelte Kate.

- Szegénykém - mondta a király, gyengéden fia ágya fölé hajolva s anyanyelvén beszélgetve vele. - Látod, mi történik, ha túl sokat eszik az ember!

- Nem, apám, én nem ettem sokat és most egészen egészséges vagyok.

Kate az ágy mellett állt, a herceg haját simogatva.

- Hány katona vett ma részt a szemlén?

- Mind a két hadtest, tábornokom - felelte a király, büszkén csillogó szemekkel. - Te igazi rajput vagy, fiam!

- És az én testőrségem hol állt?

- Pertab Singh csapataival. A küzdelem végén ők vezették a támadást.

- A Szent Lóra mondom - kiáltotta Kunwar maharadzsa -, fognak ők még komoly támadásban is részt venni. Nem igaz, apám? Te a balszárnyon és én a jobbon!

- Hogyne, fiam. De ahhoz egészségesnek kell lenned és sokat tanulnod még!

- Tudom - felelte a herceg elgondolkodva. - Apám, én sokat gondolkodtam az elmúlt éjszakákon. Mondd, kisgyermek vagyok még? - Egy pillanatig Kate-ra nézett, majd a fülébe suttogta: - Szeretnék az apámmal beszélni. Ne engedj senkit a szobába!

Kate barátságos mosollyal gyorsan elhagyta a szobát és a király leült az ágy mellé.

- Nem, nem vagyok már kisgyermek - mondta a herceg. - Öt év múlva férfi leszek és számtalan férfi fog nekem engedelmeskedni. De hogy tudjam majd, helyes-e, vagy helytelen a parancs, amit adok?

- Sok mindent kell még tanulnod - ismételte bizonytalanul a maharadzsa.

- Igen. Sokat gondolkodtam ezen, amikor itt a sötétben feküdtem - felelte a herceg. - És azt gondolom, apám, hogy ezeket a dolgokat nem tudom a kastély falain belül asszonyoktól megtanulni. Apám, engedjen el, hogy megtanuljam, hogyan kell viselkedni egy hercegnek.

- De hova akarnál elmenni? Hiszen az én királyságom a te hazád!

- Tudom, tudom - felelte a fiú. - A lakodalmon Bunnaul ravut kinevetett, mert nincs annyi iskolakönyvem, mint neki. Holott az ő apja csak nemrég kapta meg a nemességet és nincsenek ősei. De látta már egész Rajputanát, látta Delhit és Agrát és még Abut is és az ajmiri hercegiskola legfelsőbb osztályába jár már. Apám, minden királynak a fia odajár iskolába. És ott nem játszanak asszonyokkal, hanem férfiakkal lovagolnak. És azt mondják, hogy jó levegő és jó víz van Ajmirban. Szeretnék odamenni!

A király arca elsötétedett; igaz szeretettel csüngött a fián.

- De hátha valami bajod történik ott, Lalji?

- Gondoltam rá - felelte a herceg. - De mi bajom történhetik, ha az angolok vigyáznak rám? Bunnaul ravut azt mondta nekem, hogy külön szobáim lesznek ott, külön szolgaszemélyzetem, külön istálló, mint a többi hercegnek. És hogy sokkal nagyobb tekintélyem lesz.

- Igaz - felelte a király elgondolkodva. - Mi a nap gyermekei vagyunk mindketten, hercegem.

- Igen és nekem ezért kötelességem, hogy a legerősebb, a legképzettebb és a legbátrabb legyek fajtámból. Apám, én már nem szeretek az asszonyok szobáiban szaladgálni, anyám meséit hallgatni és a táncosnőket nézni, akik folyton csókolnak. Engedj el Ajmirba. Engedj el a hercegiskolába. És egy év múlva - csak egy év kell, mondja Bunnaul ravut -, már tudni fogom, mi illik egy királyhoz, és hogyan kell a testőrséget vezetni. Megígéred, apám?

- Ha majd egészséges leszel - felelte a maharadzsa -, újra beszélünk róla. Nem úgy, mint apa a gyermekkel, hanem mint férfi a férfival.

Kunwar maharadzsa szemei felcsillantak az örömtől. - Így jó lesz - mondta -, mint férfi a férfival.

A király néhány percre karjaiba vette a herceget és elmondott neki egyet-mást a kastélyban legutóbb történeteikről - azokból, amik a kisfiút érdekelhették. Majd nevetve megkérdezte a herceget: - Most pedig elengedsz?

- Ó, apám! - A fiú apja szakállába dugta fejét és átölelte a nyakát. A maharadzsa szelíden kibontakozott az ölelésből és halkán kiment a verandára. Mielőtt még Kate visszajöhetett volna, a csapat hangos trombitaszó közepette eltűnt a porfelhők mögött. Alig néhány pillanattal később egy küldönc érkezett egy fűből font kosárával, amelyben zölden, bronz- és aranszínűen csillogtak a barackok, banánok és gránátalmák. A küldönc Kate lábaihoz tette a kosarat. - A királyné küldi! - mondta.

A herceg meghallotta a hangot és vidáman kikiáltott: - Kate, ezt az anyám küldi neked. Nagyok a gyümölcsök? Ó, adj nekem egy gránátalmát! - kérlelte, amikor a lány bejött a szobába. - Múlt tél óta nem ettem.

Kate az asztalra tette a kosarat, de a hercegnek közbe már más jutott az eszébe. Gránátalmából készült szorbetet akart és megkérte Kate-et, hogy keverjen össze cukrot és tejet a gyümölcs levével és piros magjaival. A lány kiment a szobából, hogy poharat hozzon és Moti, a kis majom, amely nemrég verést kapott, mert el akarta tulajdonítani a herceg smaragdait, kiugrott az ágy alól és felhasználta az alkalmat, hogy egy szép banánt lopjon ki a kosárból. Tudta, hogy Kunwar maharadzsa nem tud mozogni, ügyet sem vetett tehát a herceg fenyegetőzéseire, hanem kényelmesen leült az asztalra, kiválasztott egy banánt, apró fekete ujjaival ügyesen lehámozta, rávigyorgott a hercegre és beleharapott.

- Rendben van, Moti - kiáltotta Kunwar maharadzsa anyanyelvén. - Kate azt mondja, hogy te nem vagy Isten, hanem csak egy kis szürke majom és én is azt hiszem. Ha visszajön, meg fog verni Hanumman!

Mire Kate visszatért, Moti már megette a banán felét, de esze ágában sem volt elmenekülni. A lány meglökte a kis rablót s ez azonnal hanyatt esett.

- Mi baja van Motinak, Lalji? - kérdezte Kate, kíváncsian nézegetve a majmot.

- Lopott és most halottnak teszi magát. Üss rá egyet!

Kate a mozdulatlan kis test fölé hajolt, de azon már nem volt mit büntetni; a majom megdöglött.

A lány elhalványodott, majd gyorsan kezébe vette a gyümölcsös kosarat és óvatosan megszagolta. Finom, édeskés, kábító illat szállt fel a fénylő gyümölcsökről. Kate gyorsan visszatette az asztalra a kosarat, kezével végigsimítva homlokát. A szag majd elkábította.

- Nos - mondta a kis herceg, aki nem láthatta a kis majmot. - Add ide a szorbetemet!

- Attól félek Lalji, hogy a gyümölcsök nem egészen jók - felelte Kate erőltetett nyugalommal. Megfogta a fél banánt, amelyet Moti oly gyengéd szeretettel szorított gonosz apró szívéhez és a nyitott ablakon át a kertbe dobta. A fák ágai közül egy papagáj azonnal rávetette magát a csábító falatra, és csőrébe fogva felvitte az ágak közé. Egy pillanat alatt történt mindez, mielőtt még Kate, aki félig eszméletlen volt, elriaszthatta volna a madarat; a következő pillanatban egy csomó zöld toll hullt le a földre, a papagáj dögölten feküdt a fűben.

- Nem, ez a gyümölcs nem jó - ismételte meg Kate gépiesen, az ijedségtől tágra nyílt szemekkel és viaszsárga arccal. Tarwin jutott eszébe. Hát úgy látszik, mégis igaza volt, amikor óvta őt és könyörgött neki, hogy menjen el. És ő nem hallgatta meg. Azt mondta, hogy veszélyben forog. Hát nem volt igaza? A veszélynek ez a leskelődő alattomos volta erősebb asszonyi idegeket is megrázott volna, mint az övéi voltak. Mi a legközelebbi veszély, ami fenyegeti? Micsoda búvóhelyről fog előkúszni, honnét fog rácsapni? Maga a levegő is meg van mérgezve. Alig mert lélegzetet venni.

A kivitel hallatlan merészsége tán még jobban megijesztette, mint maga a terv. Ha világos nappal, barátság ürügye alatt, rögtön a király látogatása után ezt meg merte tenni a cigány-asszony, mi jót várhat akkor magában a kastélyban! Ő és Kunwar maharadzsa egy tető alatt éltek, és ha Tarwin helyesen tételezte fel, hogy Sitabhai az ő életére is tör, a gyümölcs nyilván mindkettőjüknek volt szánva. Összeborzadt arra a gondolatra, hogy mit sem sejtve, még néhány pillanattal előbb enni akart adni a maharadzsának az almákból.

A herceg megfordult ágyában és figyelmesen megnézte Kate-et.

- Rosszul vagy? - kérdezte komoly udvariassággal. - Akkor ne fáradj a szorbettel. Add ide Motit, hogy játszhassem vele!

- Ó, Lalji, Lalji! - kiáltotta Kate az ágy felé vánszorogva. Rávetette magát a kisfiúra, karjait védően maga elé tárta és hevesen elkezdett sírni.

- Ma már másodszor sírsz - mondta a herceg, kíváncsian nézegetve a lány remegő vállait. - Meg fogom mondani Tarwin szahibnak!

Ez a szó szívéen találta Kate-et, keserű, teljesíthetetlen vágygal töltötte el. Ó, csak egy pillanatra érezhetné azt a biztos, segítséget adó erőt, amelyet ellökött magától. Hol van most Tarwin? - kérdezte magától szemrehányóan. Vajon mi történt vele, akit ő elküldött magától, s akit most ezernyi veszedelem fenyeget ebben az irtózatoss országban.

Tarwin ezalatt a menedékházban ült szobájában. Mind a két ajtaja nyitva volt, a szobába behatolt a sivatag forró szele. Látni akarta, hogy mi történik körülötte, előtte az asztalon feküdt a revolver, zsebében a Naulahka, szenvedélyes türelmetlenség emésztette, átkozta zsákmányát, amely Kate nélkül semmit sem ér.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

Miután Kate jól elzárta a mérgezett gyümölcsöt és a kis maharadzsát is, amennyire lehetett, megvigasztalta Motija halála miatt, alapos lelkiismereti vizsgálat alá vette saját magát. Egész éjszaka nem aludt. Amikor reggel vörös szemekkel és zúgó fejjel felkelt, csak egyetlenegy dologgal volt tisztában: míg életben marad, nem szabad tágítania szerencsétlen hindu nővérei mellől, bajaiért nem szabad másutt vigaszt keresnie, mint épp ebben a munkában. A férfi, aki őt szerette, Gokral Seetarunban maradt - halálos veszedelemben -, hogy minden pillanatban az ő segítségére siethessen; de neki nem szabad őt hívnia, nem szabad gyengének lennie és elárulnia kötelességét.

Elment a kórházba, de gondolatai egy pillanatig sem tudtak elszakadni Tarwintól; mint a lidércnyomás, úgy ülte meg a félelem, hogy valami baja talál esni.

A kórház lépcsőin, mint rendesen, a sivatag asszonya fogadta, lefátyolozott arccal és kezeit térdei köré kulcsolva. Dhunpat Rai állt mögötte, akinek pedig a betegek között lett volna a helye; Kate észrevette, hogy a kórház udvara tele van emberekkel - idegenekkel és látogatókkal -, akiknek pedig, az új rendelkezések értelmében, hetenként csak egyszer volt szabad eljönniük. Ma nem volt látogatási nap és Kate, akit az előző nap már nagyon megviselt, ingerült haraggal támadt neki Dhunpat Rainak.

- Mi történik itt? - kérdezte remegő hangon.

- Lázadás... vallási fanatizmusból - felelte a bennszülött orvos. - Nincs baj. Én előre látom. De maga ne menjen be!

Kate szó nélkül félrelökte és épp be akart lépni a kórházba, amikor egy menettel találkozott, amely hangos fenyegetőzések közepette vállain hozta ki Kate egy súlyosan tifuszos betegét. A sivatag asszonya egy pillanat alatt Kate oldala mellett termett, magasan felemelt kezében hosszú, széles pengéjű kés csillogott.

- Hallgassatok, kutyák! - kiabálta anyanyelvén. - Ne merjetek kezet emelni ez ellen a peri ellen, aki mindent feláldozott értetek!

- Meggyilkolja népünket! - üvöltötte az egyik paraszt.

- Lehet - mondta az asszony megvető mosollyal -, de én tudom, hogy én kit fogok meggyilkolni, ha valaki bántalmazni meri őt. Mik vagytok ti, rajputok, vagy pedig vadállatok, vakondok vagy halvadászok, hogy egy hazudozó csuhás szavára adtok, aki megzavarta szalmával kitömött fejeteket! Gyilkolja a népünket? Hát ti mennyi ideig fogjátok életben tartani varázslataitokkal és mantrákkal ezt az embert, aki a halálán van? - kérdezte, ujjával a hordágyon fekvő, csontig soványodott emberi alakra mutatva. - Ki innét... menjetek ki! Ez a kórház nem a tiétek! Nem fizettetek egyetlen pennyt sem a tetőért, ami a fejetek fölött van, vagy az orvos-ságokért a hasatokban. Takarodjatok el innét, mielőtt az arcotokba köpök! - Királyi kézmozdulattal ajtót mutatott a csöcseléknek.

- Jobb lenne, ha nem menne be - suttogta Dhunpat Rai Kate fülébe. - Valami környékbeli szent ember van benn az udvarban és felzavarja lelküket. Én magam is rosszul éreztem magamat.

- De mit jelent mindez? - ismételte meg Kate kérdését.

A kórház üvöltöző tömeg lepte el, amely összeszedte, és vállaira rakta az összes ágyakat, főzőedényeket, fehérneműt, tompa hangon kiáltozott és a felső termekből lecipelte a betegeket, mint ahogy a hangyák mentik ki tojásaikat az elpusztult bolyból. Hatan vagy nyolcan cipeltek egy-egy beteget; voltak, akik virágcsokrokat tartottak kezükben és minden lépés után megálltak, hogy elmormolhassák halk imájukat, mások félénk, fürkésző tekinteteket vetettek a patikába, vagy vizet hoztak a kútból és kiöntötték az ágyak köré.

Az udvar közepén anyaszültmeztelenül - mint egykor Kate érkezésekor a gyógyíthatatlan örült -, hamuval beszórva, hosszú hajjal, vad körmökkel kezein és lábain, egy félörült vándorszerzetes ült, aki feje fölött hosszú, hegyes végű botot forgatott és egyhangú énekével gyorsabb munkára ösztökélte a megvadult népet.

Amikor Kate a dühtől fehérén, villogó szemekkel eléje lépett, az ének hirtelen vad üvöltésbe csapott át.

Kate gyorsan az asszonyok közé vegyült, a saját női betegek közé, akikről oka volt feltenni, hogy megszerették őt. De rokonaik nem engedték hozzájuk és egy széles vállú, hangos szavú férfi, a sivatag belsejéből, visszalökte a lányt.

Az ember láthatólag nem akarta bántalmazni Kate-et, de már a következő pillanatban a sivatag asszonya laposan arcába vágott késével és a férfi üvöltve meghátrált.

- Hadd beszéljek hozzájuk! - mondta Kate. Az asszony felemelte karjait s a tömeg csakugyan elhallgatott. Csak a vándorszerzetes folytatta egyhangú énekét. Kate remegve a dühtől, feléje tartott és hindu nyelven rákiáltott: - Hallgass el, vagy találok módot rá, hogy elhallgattassalak!

A szerzetes elhallgatott és Kate visszatérve asszonyai közé, nyugodt hangon beszélni kezdett.

- Ó, asszonyok, hát mit tettem nektek? - kiáltotta. - Ha valami bajotok van, ki tud jobban segíteni rajtatok, mint én? Tudjátok, hogy akármikor eljöhetek hozzám panaszkodni. Hallgassatok ide, nővéreim! Mi történt veletek, hogy félig gyógyultan, betegen vagy haldokolva el akartok menni innét? Hiszen szabadok vagytok! Elmehettek, amikor akartok. De a saját érdeketekben, gyermekeitek érdekében ne menjetek addig, amíg Isten segítségével meg nem gyógyítottalak benneteket. Most nyár van a sivatagban és sokan közületek nagyon messze laknak.

- Igazat beszél! Igazat beszél! - mondta valaki a tömegben.

- Igen, igazat beszélek és mindig becsületes voltam hozzátok. Most rajtatok a sor, hogy őszintén megmondjátok nekem, mi történt veletek, ahelyett, hogy menekülnétek, mint az egerek. Nővéreim, ti betegek vagytok és gyengék, s a barátaitok nem tudják, mire van szükségetek. De én tudom!

- Erre! De mihez kezdjünk? - szólalt meg egy gyenge hang. - Nem rajtunk múlik. Én a magam részéről jobb szeretnék békében meghalni, de a szerzetes azt mondja...

Újra kitört a lárma.

- A mustártapaszokra varázsmondások vannak írva!

- Miért váljunk mi akarunk ellenére keresztényekké? A bölcs asszony, akit innen elkergettél, az is ezt kérdezi!

- Mit jelentenek a tapasztokon a vörös jelek?

- Miért nyomod testeinkre az ördög pecsétjét? Éget, mint a pokol tüze!

- Tegnap eljött a szerzetes - az a szent ember ott - és elmondta, hogy amikor dombjai között ült, az istenek kinyilvánították neki, hogy a tapasz ördöge el akar téríteni tőlük... és ha elhagyjuk a kórházat, testünkön rajta marad az ördög jele... Igen, és a gyermekeknek, akiket a kórházban fogunk szülni, farkuk lesz, mint a tevéknek és fülük lesz, mint az öszvéreknek. A bölcs asszony is ezt mondja, és a szerzetes is ezt mondja.

- Hallgassatok, hallgassatok! - kiáltotta Kate, túlkiabálva a hangzavart. - Micsoda tapasztokról beszéltek? Micsoda gyermekese ez tapasztokról és ördögökről? Nem egy gyerek született már itt a kórházban és valamennyi egészséges és csinos volt. Ti ezt jól tudjátok. Miért hisztek annak a méltatlan fehérszemélynek, akit el kellett innen kergetnem, mert kínozott benneteket?...

- De a szerzetes azt mondja...

- Mit törődöm a szerzetesetekkel! Törődött ő veletek eddig? Ápolt-e benneteket? Virrasztott az ágyatok mellett? Megigazította vánkositokat, fogta-e a kezeteket, ha görcsökben hánykolódtatok? Gondozta-e a gyermekeiteket, míg ti aludtatok?

- Ő szent ember. Csodákat tett. Nem szabad felidézni az istenek dühét.

Az egyik asszony, aki merészebb volt a többinél, egy mustártapaszt lobogtatott meg kezében, egyet azok közül, amelyeket Kate nemrég Kalkuttából hozatott, s amelynek hátán vörös nyomdafestékkal volt rányomtatva az előállító gyár neve. - Idenézz! Mit jelent ez az ördögi írás? - üvöltötte dühében. De már a következő pillanatban mellette termett a sivatag asszonya és vállon fogva, térdre kényszerítette.

- Hallgass te, még orrod sincsen! - kiáltotta szenvedélytől remegő hangon. - Ő nem a te fajtádból való és nem engedem, hogy beszennyezd kezed érintésével. Gondolj vissza a saját szemétdombodra és beszélj halkabban!

Kate mosolyogva kezébe vette a tapaszt.

- És ki mondja azt, hogy ez az ördögnek a jele? - kérdezte.

- A szent ember, a szerzetes. Ő bizonyára tudja.

- Nem, nem tudja - felelte Kate türelmesen. Most már megértette ezeket a szegény embereket, és mérhetetlen részvét fogta el irányukban. - Hiszen ti használtátok már ezeket a tapasztokat. Ártott neked valaha is, Pithira? - kezével a megszólítottira mutatott. - Hányszor megköszönted már nekem, hogy megkönnyítettem vele szenvedéseidet! Ha az ördög áruja lett volna, elemésztett volna!

- Hiszen eleget égetett! - felelte az asszony ideges nevetéssel.

Kate-nek is nevetnie kellett.

- Ez igaz! - mondta. - Az orvosság nem kellemes dolog. De ti tudjátok, hogy jót tesz nektek. Mit értenek a ti barátaitok - parasztok, tevehajtók, kecskepásztorok - az angol orvosságokhoz? Olyan bölcsök ők dombjaik között, vagy pedig ez a szerzetes olyan bölcs-e, hogy ötvenmértőnyi távolságból meg tudta állapítani, hogy az orvosságaim rosszak? Ne hallgassatok rá, ne hallgassatok rájuk! Mondjátok meg neki, hogy nálam akartok maradni és én meg foglak benneteket gyógyítani. Mást nem tehetek. Ezért jöttem el hozzátok. Tízezer mérföldnyire éltem tőletek, hallottam szenvedéseitekről és szívem megfájdult. El tudjátok hinni, hogy azért jöttem el olyan messziről, hogy bántsalak benneteket? Menjetek vissza ágyaitokba, testvéreim és mondjátok meg ezeknek a bolondoknak, hogy térjenek haza!

A tömeg felmorajlott, bizalom és kétely küzdöttek egymással. Néhány pillanatig nem lehetett tudni, hogy melyik fog felülkerekedni.

Ekkor felemelkedett a férfi, akin a sivatag asszonya végigvágott késével és elüvöltötte magát:

- Mi értelme van a sok beszédnek? Vigyük haza feleségeinket és nővéreinket. Nem akarunk gyerekeket, akik az ördöghöz hasonlítanak. Ah, atyám, segíts nekünk! - kiáltotta a szerzetes felé.

A szent ember felállt helyéről és Kate szavainak hatását egy pillanat alatt elsöpörte átkozódásainak, fenyegetőzéseinek és foházkodásainak árvizével; kettesével, hármassával menekültek el a betegek Kate oldala mellől; aki nem jött jószántából, azt erőszakkal cipelték a rokonok.

Kate a nevén szólította mindegyiket, rimánkodva, kérlelve, magyarázva, hogy maradjanak vele. De hasztalanul. Voltak, akik sírtak, de valamennyien azt felelték, hogy akármennyire sajnálják itt hagyni, ők csak gyenge asszonyok és félnek férjeik haragjától.

Percről-percre egyre jobban ürültek a kórtermek, mialatt a szerzetes hangosan énekelve, az udvar közepén vad táncba kezdett. A tarka ruhájú tömeg a lépcsőkön át kiözönlött az utcára; Kate gondosan ápolt betegek egymás után tűntek el a kíméletlen, forró napsütésben gőzölgő házak között. Csak a sivatag asszonya maradt mellette.

Kate tágra nyílt szemekkel meredt utánuk. A kórház üres volt.

HUSZADIK FEJEZET.

- Van-e Miss Szahibnak valami parancsa számomra? - kérdezte Dhunpat Rai, igazi keleti nyugalommal, amikor Kate kétségbeesetten lépett a sivatag asszonyához, annak széles vállához támasztva fejét.

A lány szótalánul megrázta fejét.

- Nagyon szomorú dolog! - mondta Dhunpat Rai elgondolkozva s oly könnyel, mintha semmi köze sem lett volna mindehhez -, de ezen a vidéken igen erős a vallási fanatizmus és a babonákban való hit. Velem ez most már harmadszor történik meg. Egyszer az orvosságok miatt történik, máskor azt mondják, hogy a lombikok szent edények és hogy a cinkvazelin tehénzsír. De még soha nem láttam, hogy a kórház teljesen kiürült volna. Nem hiszem, hogy ezek valaha is vissza fognak jönni; de én a fizetésem az államtól kapom - fejezte be elégedett mosollyal -, és ezután is meg fogom kapni úgy, mint annak előtte!

Kate kétségbeesett tekintetet vetett rá. - Azt gondolja, hogy soha nem fognak visszajönni? - kérdezte dadogva.

- Ó, igen... idővel... egy vagy kettő. Talán férfiak, akiket megharapott a tigris, vagy akiknek szemgyulladásuk van... de asszonyok nem. A férjeik nem fogják többé megengedni. Kérdezze meg csak ezt az asszonyt!

Kate rimáncodó, segítségkérő tekintetet vetett barátnőjére, aki lehajolt, egy kevés homokot markolt fel a földről, kicsorgatta ujjai közül, majd egymáshoz dörzsölte a tenyereit és megrázta fejét. Kate kétségbeesve figyelte minden mozdulatát.

- Látja, hogy mindennek vége van! - mondta Dhunpat Rai, részvéttel hangjában, mindazonáltal nem tudván leplezni afelett érzett elégtételét, hogy ő már rég előre látta ezt a vereséget. - És most mihez kíván kezdeni nagyságod? Zárjam le a patikát, vagy át akarja nézni a számlákat?

Kate intett neki, hogy menjen el. - Nem, nem! Most nem! Most gondolkodnom kell, időre van szükségem. Majd küldök üzenetet. Jöjjön velem, kedvesem! - tette hozzá hinduul, a sivatag asszonyához fordulva. Kéz a kézben együtt hagyták el a kórházat. Amikor az utcára érkeztek, a hatalmas rajput asszony karjaiba fogta Kate-et, mint a gyermeket és felültette lovára. A missziósház felé indultak el, az asszony hűségesen, mint egy kutya, szaladt Kate oldalán.

- És te most hova akarsz menni? - kérdezte Kate az asszonyt.

- Én jöttem legrégebben a kórházba - felelte ez -, úgy illik tehát, hogy én maradjak veled legtovább. Amerre te mégy, oda megyek én is - és azután történjék, aminek történnie kell!

Kate kihajolt a nyeregből és gyengéd hálával megszorította az asszony barna kezét.

Amikor a missziósházba érkeztek, Kate-nek össze kellett szednie minden bátorságát, hogy össze ne rogyjon. Annyit beszélt Mrs. Estesnek jövőbeli terveiről és reményeiről, oly szeretettel védelmezte meg azokat a szegény teremtéseket, olyan meghatódással beszélt hálájukról, hogy most elképzelni sem tudta, hogy fogja bevallani barátnőjének terveinek ezt a tökéletes csődjét. Tarwinra még csak gondolni sem akart. Ahhoz nem volt elég ereje.

Szerencsére azonban Mrs. Estes nem volt odahaza. A házban az anyakirálynénak egy különce várta, aki arra kérte őt, hogy Kunwar maharadzsával együtt jelenjen meg a kastélyban.

A sivatag asszonya vissza akarta őt tartani karjával, de Kate elhárító mozdulatot tett.

- Nem, nem, nem! El kell mennem. Tennem kell valamit! - kiáltotta szenvedélyesen. - Dolgoznom kell. Ez egyetlen menekvésem, kedvesem! Menj előre a kastélyhoz!

Az asszony némán engedelmeskedett és nekiindult a poros országútnak, mialatt Kate betért a házba és felkereste a kis herceget.

- Lalji! - mondta, a gyermek fölé hajolva. - Elég erős vagy már ahhoz, hogy beülj a kocsiba és meglátogasd anyádat?

- Inkább az apámat szeretném látni! - felelte a fiú, aki jutalmul, amiért gyógyulása olyan szépen haladt előre, tegnap óta a díványon feküldhetett. - Igen fontos dologról kell apámmal beszélnem!

- De kedvesem, az édesanyád már olyan régen nem látott.

- Rendben van, akkor menjünk!

- Jól van, megrendelem a kocsit.

Kate megfordult, hogy kimenjen a szobából.

- Kérem, a saját kocsimat szeretném. Ki jött el értem?

- Én vagyok, ég szülöttje! - felelte kintről a katona mély hangján.

- Akka! Lovagolj gyorsan haza és mondd meg nekik, hogy küldjék el a fogatomat és kíséretemet. Ha tíz percen belül nem érkeznek meg, leszállítom Sirop Singh fizetését s kíséretem szeme láttára befeketíttetem az arcát. Ma van első napja, hogy elhagyom az ágyat!

- Még tízezer évig nyugodjon rajtad Isten szeme. Ég szülöttje! - felelte kintről a hang. A katona nyeregbe vetette magát és elrobogott.

Mire a herceg elkészült, a kocsi, tele puha párnákkal, a missziósház elé robogott. Kate és Mrs. Estes a karjukon vitték ki a kisfiút, aki a verandán mindenáron a saját lábán akart megállni, hogy katonásan viszonzhassa kísérete tisztelgését.

- Ah, még igen gyenge vagyok! - mondta nevetve, mialatt a palota felé kocsiztak. - Úgy érzem, mintha soha nem tudnék meggyógyulni Rhatorében.

Kate átölelte és szorosan magához húzta a gyermeket.

- Kate - folytatta ez -, ha én kérek valamit az apámtól, meg fogod neki mondani, hogy teljesítse?

A leány, akinek keserű gondolatai messzire elkalandoztak, gyengéden megsimogatta a herceg vállát. Könnyáztatta tekintetét a palota hatalmas vörös sziklaalapzata felé emelte.

- Honnét tudjam azt, Lalji? - kérdezte, biztató mosollyal nézve le a gyermek feléje emelt arcára.

- Pedig nagyon bölcs dolog az, amit kérek.

- Igazán? - kérdezte a lány.

- Igen; én magam gondoltam ki. Én egy Rai Kumár vagyok és el szeretnék menni a Rai Kumár-iskolába, ahol a hercegekből királyokat nevelnek. Ilyen iskola csak Ajmirban van, és oda akarok menni és tanulni, vívni és lovagolni Rajputana többi hercegével, hogy egész ember legyen belőlem. Abban az iskolában mindent meg akarok tanulni a világról. Ez ugye okos dolog, Kate? Amióta beteg vagyok, olyan nagynak tűnik fel nekem a világ! Kate, milyen nagy

az a világ, amelyet a fekete vízen túl láttál? És hol van Tarwin szahib? Őt is szeretném látni! Talán haragszik rám vagy rád?

Ilyen és hasonló kérdésekkel ostromolta Kate-et, míg a kocsi meg nem állt a palota egy mellékbejárata előtt, amely anyja lakosztályaihoz vezetett. A sivatag asszonya a földön ült mellette; amikor a kocsi megérkezett, felkelt és kinyújtotta karjait.

- Hallottam az üzenetet - mondta Kate-nek. - Engedd át nekem a gyermeket, hogy karjaimon bevigyem. Nem, ne félj herceg, nincs mitől félned. Jó családból származom!

- Jó családból származó asszonyok lefátyolozzák az arcukat, és nem beszélnek az utcán - felelte kétkedve a gyermek.

- Más törvény parancsol neked és a tieidnek és más nekem és az én fajtámból valóknak - felelte nevetve az asszony. - Mi, akik munkával keressük meg a kenyerünket, nem járhatunk lefátyolozva; de az én apám sok száz évvel ezelőtt élték már ebben az országban, csakúgy, mint a tieid, Ég szülöttje! Gyere ide, a fehér asszony nem tud olyan gyengéden a karjára venni, mint én!

Karjára vette a herceget, és olyan könnyedén szorította kebléhez, mintha csak hároméves gyerek lenne. A kisfiú kényelmesen elnyúlt karjaiban, majd jelt adott sovány kis kezével; a kapu súlyos szárnyai csikorogva kinyíltak s az asszony, a gyerek s a lány beléptek rajta.

A kastélynak ez a része nem volt ékes; a falak tarka mozaikja elfakult, sok helyütt letöredezett, az ablaktáblákról lejött a festék, az udvar tele volt szeméttel és porral. Egy királyné, aki elvesztette uralkodója kegyét, sok minden egyebet is elveszít a világi javakból.

Egy ajtó nyílt ki, egy hang szólalt meg. Félhomályba kerültek, majd egy hosszú, sötét folyosóra, mely márvány fényében ragyogó fehér stukkaturával volt díszítve; innét csigalépcső vezetett a királyné lakosztályaihoz. Kunwar maharadzsza anyja egy hosszú, alacsony szobában lakott, amelynek ablakai északkeletre nyíltak; arcát a hideg márványnak szorítva, hazájáról álmodozott itt, amely nyolcszáz mérföldnyire a sivatagon túl, a Kulu dombok között feküdt. Hang nem hatolt ebbe a szobába, a kastély zsibongása kívül maradt a falakon, legfeljebb, ha néhány szolgálonőjének ritka lépte törte meg a tökéletes csendet.

Mint a fogoly párdúc, úgy lépkedett a sivatag asszonya az üres szobák, szűk lépcsőházak, fedett udvarok labirintusában, karján a herceggel, akit egyre szorosabban ölelt kebléhez. A herceg és Kate már megszokta ezt a sötétséget, ezt a csendet, a félhomály rejtélyeit; az egyik közöttük élt, a másik kénytelen-kelletlen elfogadta mint elkerülhetetlen kísérőjelenségeit annak a feladatnak, amelyet vállalt. - Csak a sivatag asszonya mozgott számára idegen területen.

Az utazás véget ért. Kate felemelt egy nehéz függönyt s a herceg hangosan hívta anyját; a királyné, aki fehér vánkoston ült egy ablak mellett, felugrott s szenvedélyes kiáltással feléjük rohant:

- Egészséges a gyerek?

A herceg az asszony karjaiból rugdalózva a padló felé igyekezett. Anyja zokogva rávetette magát a kis testre, ezer becéző névvel illetve, minden kis porcikáját csókkal árasztva el. A kisfiú nem tudott ellenállni ennek a szenvedélyes kitörésnek. Eleinte úgy képzelte, hogy igazi rajput férfihez méltón fog viselkedni, aki nyilvánosság előtt nem enged meg magának semmiféle érzelmi kitörést - de most hangosan sírt és nevetett anyja karjai között. A sivatag asszonya tenyerével megtörölte szemeit, Kate elfordult és kinézett az ablakon.

- Hogy köszönjem meg magának! - kiáltotta végül is a királyné. - Ó, kisfiam, kisfiacskám, szívem galambja, Ő és az istenek meggyógyítottak téged! De ki ez az asszony?

Csak most látta meg a sivatag asszonyát, aki bíbor ruhájában hallgatagon állt a függöny mellett.

- Ő hozott ki a kocsiból - felelte a herceg. - Azt állítja, hogy jó családból származó rajput.

- A Chohanok törzséből származom - rajput vagyok és rajputok anyja - felelte a még mindig mozdulatlanul álló asszony. - A fehér tündér csodát tett férjemmel. Beteg volt a feje és nem ismert meg engem. Igaz, hogy meghalt, de mielőtt ellehelte utolsó leheletét, megismert engem és a nevemen szólított.

- És ő hozott ki a kocsiból? - kiáltotta megremegve a királyné, még szorosabban ölelve körül a herceget. A hindu asszonyok azt tartják, hogy az özvegyek tekintete és keze érintése bajt okoz.

Az asszony a királyné lábai elé vetette magát. - Bocsáss meg nekem, bocsáss meg! - kiáltotta.

- Három gyermeket hoztam a világra és az istenek mindet elvették tőlem, legvégül még a férjemet is. Olyan jó volt... olyan nagyon jó volt, újra gyermeket tartani karjaimban. Te megbocsáthatsz nekem - siránkozott az asszony -, te gazdag vagy, mert fiad van, én pedig csak egy özvegy vagyok!

- Én is csak az vagyok - mormogta a királyné maga elé. - Igazság szerint meg kellene bocsátanom. Kelj fel!

De az asszony fekve maradt a földön és görcsösen átölelte a királyné meztelen lábait.

- Kelj fel, testvér! - suttogta a királyné.

- Mi, akik a mezőkről jövünk - mormogta az asszony - nem tudunk beszélni az előkelő emberekkel. Meg fog nekem bocsátani a királyné, ha szavaim durvák lesznek?

- Megbocsátok. Nyelved lágyabb, mint a Kulu dombok asszonyaié, de sok szót használsz, amelyet nem ismerek.

- Én a sivatagból jövök, tevehajcsár vagyok és kecskepásztor. Hogy tudhatnék a királyok nyelvén? Beszéljen helyettem a fehér tündér!

Kate szórakozottan hallgatott. Most, hogy elvégezte ezt a feladatát, újra eszébe jutott a Tarwint fenyegető veszély és az előző óráknak minden megalázása és szégyene. Szemei előtt újra megjelent a túrhetetlen kép, amint a kórházban az asszonyok, egyik a másik után, ki-lopózkodnak a kapun; munkája meg volt semmisítve, minden reménye, hogy valaha is újra kezdheti, füstbe ment és tudta, hogy Tarwinra ezer gyötrelmes halál leselkedik - az ő hibájából.

- Mi kell? - kérdezte szórakozottan, amikor az asszony meghúzta szoknyája szegélyét. Majd a királynéhez fordult: - Ez az egyetlen asszony maradt csak mellettem mindazok közül, akiknek javát akartam, királyné!

- Igen, beszéltek róla a kastélyban - felelte ez, karjával átölelve a herceg nyakát -, beszéltek róla, hogy lázadás tört ki a kórházadban, szahiba!

- Nincs már kórházam - felelte Kate keserűen.

- Pedig megígérted nekem, hogy odaviszel egyszer - mondta szemrehányóan a herceg.

- Az asszonyok megbolondultak - mondta nyugodt hangján a sivatag asszonya, aki még mindig a földön ült. - Egy eszeveszett szerzetes hazugságokat beszélt nekik... elhitette velük, hogy az orvoságok meg vannak babonázva...

- Ments meg bennünket a rossz szellemektől és az ördögöktől! - suttogta a királyné.
- Hogy meg vannak babonázva... holott saját kezűleg készítette el őket!... Elrohantak, szahiba és azt kiabálták, hogy nem akarnak torzszülött majmokat hozni a világra, és nem akarnak a pokolba kerülni. Hisz majd megtudják már egy héten belül, hogy hová kerülnek, mert valamennyien meg fognak halni!
- Kate megrázkódott, ő tudta legjobban, hogy az asszony igazat beszél.
- De ezek az orvosságok! - kezdte el a királyné. - Az ember sohasem tudhatja, hogy nincs-e bennük valami varázs? - Idegesen felnevetett és félénk tekintetet vetett Kate-re.
- Deckho. Nézd meg jól! - mondta az asszony nyugodt fölényel. - Ő meg csak lány és semmi más. Mit tudna ő tenni az Élet Kapuinál?
- Meggyógyította a fiamat, és ezért nővéremnek fogadom - mondta a királyné.
- Neki köszönhetem, hogy férjem a halála előtt még beszélt velem; ezért szolgálni akarom őt, csakúgy, mint téged, szahiba! - mondta az asszony.
- A herceg kíváncsian nézett anyja arcába.
- Tegez téged - jegyezte meg, mintha az asszony nem hallhatná, amit mond. - Parasztasszony és királyné nem szokták egymást tegezni.
- Mind a ketten asszonyok vagyunk, kisfiam. Maradj nyugodtan a karjaimban. Oh, milyen jó, hogy itt tarthatlak megint, te szegény kis ördög!
- Ég Szülötte, olyan vagy, mint a száraz kukorica - mondta gyorsan az asszony.
- Nem, inkább, mint egy lesóványodott majom - felelte a királyné, ajkát a gyermek homlokához szorítva. Mind a két asszony hangosan és nyomatékkal beszélt, hogy az istenek, akik könnyen megirigyelik az emberi boldogságot, meghallhassák őket.
- Aho, a kis majom meghalt - mondta a herceg, aki egy pillanatig sem maradt nyugton. - Egy másikat akarok. Engedjete a kastélyba, hogy keressek magamnak egyet!
- Nem szabad a kastélyban szaladgálnia! - mondta a királyné szenvedélyesen, Kate felé fordulva. - Még nagyon gyenge vagy, kisfiam! Ó, Miss szahib, ne engedd el! - A királyné tapasztalatból tudta, hogy fia nem engedelmeskedik neki.
- Ez parancsom - mondta a herceg és még csak a fejét sem fordította meg. - A kastélyba akarok menni.
- Maradj velünk, kedvesem! - mondta Kate, aki éppen azon gondolkodott, hogy nem lehetne-e néhány hónapon belül mégis csak újra összefoltozni a kórházat, s hogy nem becsülte-e vajon túl a Nicket fenyegető veszélyt.
- Megyek - mondta a herceg, kibontakozva anyja karjaiból. - Unom már a sok beszédet.
- Megengedi nekem a királyné? - kérdezte suttogva a sivatag asszonya. A királyné fejével bólintott s a herceg hirtelen két erős, barna kar bilincsei között találta magát, amelyekből nem volt szabadulás.
- Engedj el, te... te özvegy! - kiabálta dühösen.
- Nem való egy rajputhoz, hogy rajputok anyját sértegesse! - volt a rendíthetetlen válasz. - Ha a fiatal bika nem engedelmeskedik a tehénnek, megtanítja engedelmességre az iga. Az Ég Szülötte még gyenge, még nem tud járni ezeken a folyosókon és lépcsőkön. Jobb, ha itt marad velünk. Ha a dühe elpárolgott, még gyengébb lesz, mint azelőtt. Már most - a nagy, ragyogó

szemek belemélyedtek a gyermek szemeibe -, már most - folytatta a nyugodt hang - már most szűnőben van a harag. Még egy pillanat, királyom s nem vagy többé herceg, csak egy kicsi, kicsi gyermek, olyan, mint amilyent én hoztam a világra, ahi, amilyent, sajnos, többé nem fogok a világra hozni!

Az utolsó szavaknál a herceg feje már az asszony vállain nyugodott. A düh szenvedélye kitombolta magát s elálmosította a gyermeket.

- Ó, szégyen... micsoda szégyen! - mormogta álmos hangon. - Most már nem akarok elmenni, hagyjatok aludni!

Az asszony megsimogatta vállait, míg a királyné ki nem nyújtotta éhes karját, hogy visszakövetelje legsajátabb tulajdonát. Egy vánkosra fektette le a gyermeket, hosszú musselin-ruhájával betakarta és hosszan, szenvedélyesen nézte egyetlen kincsét. Az asszony újra leült a földre és összegubbaszkodott. Kate egy vánkosra ült és az olcsó amerikai falióra ketyegését leste, amely valahol a falon függött. Valahonnét énekszó hallatszott; a vastag falak letompították a hangot. A forró déli szél zúgva tört be az ablakredőnyökön és az udvarról, amely száz lábnyi mélységben feküdt alattuk, hallani lehetett a testőrség lovainak nyugtalan kapálását, amint farkukkal csapdosnak és kantárukat harapdálják. Kate Tarwinra gondolt és egyre nagyobb félelem fogta el. A királyné a herceg fölé hajolt; az anyai szeretet könnyeket sajtolt szeméből.

- Most elaludt - mondta végül. - Mi történt azzal a majommal, Miss szahib?

- Meghalt - felelte habozva Kate, aki nem szívesen hazudott. - Gondolom, talán valami romlott gyümölcsöt evett a kertben.

- A kertben? - kérdezte gyorsan a királyné.

- Igen, a kertben.

A sivatag asszonya kérdően nézett a beszélgetőkre. Nem értette jól, hogy miről van szó; félénken simogatta a királyné lábait.

- A majmok könnyen meghalnak - jegyezte meg. - Banswarraban láttam egyszer, hogy pestis tört ki a majmok között.

- Hogyan halt meg? - kérdezte a királyné.

- Én... nem tudom - dadogta Kate, és újra valamennyien elhallgattak a fülledt délutáni csendben.

- Miss Kate, mi a véleménye a fiamról? - suttogta a királyné. - Egészséges-e, vagy nem egészséges?

- Nem nagyon egészséges. Idővel meg fog erősödni, de jobb lenne, ha egy időre elkerülne innét.

A királyné nyugodtan bólintott fejével. - Már én is sokszor gondoltam erre, amikor egyedül üldögéltem a szobában: s akkor úgy éreztem, hogy kiszakad a szívem a mellemből. Igen, tudom, jó lenne, ha elmenne innét. De én semmit sem ismerek a világból - kétségbeesett mozdulattal nyújtotta karjait a napfény felé - és honnét tudjam azt, hogy jó helyre kerül s hogy biztonságban lesz-e. Hisz még itt is... - hirtelen elhallgatott. - Amióta maga eljött hozzánk, Miss Kate, szívem valamennyire megnyugodott, de én nem tudom, hogy mikor fog ismét elmenni innét.

- Én nem tudom a gyermeket megóvni minden veszélytől - felelte Kate, kezeivel eltakarva arcát. - De egyet mondhatok, küldje el őt innen, amilyen gyorsan csak lehet. Az Istenért, küldje el őt gyorsan!

- Such hai. Such hai, igaza van, igaza van!

A királyné a lábainál ülő asszonyhoz fordult.

- Te három gyermeket szültél? - kérdezte.

- Igen, hármat... és egy negyediket, aki halva született. Valamennyien fiúk voltak - felelte az asszony.

- És az Istenek elrabolták őket?

- Az egyik himlőben halt meg, a másik kettőt elvitte a láz.

- Biztos vagy benne, hogy az Istenek vették el őket?

- Velük voltam az utolsó pillanatig.

- A férjed tehát - egészen a tied volt?

- Ketten voltunk csak, ő és én. A mi falunkban a férfiak szegények és megelégszenek egy asszonnyal.

- Ó, ti gazdagok vagytok faluitokban. Hallgass ide most! Ha férjednek lett volna egy második felesége és az meg akarta volna ölni a gyermekeidet...

- Agyonütöttem volna... az természetes. - Az asszony orrcimpái megremegtek, kezével kebléhez nyúlt.

- És ha a három helyett csak egy gyermeked lett volna, és ha tudtad volna, hogy soha második gyermeked nem lehet és az asszony alattomosan ennek az egynek az életére tört volna, mit tennél?

- Agyonütném... de nem halna meg könnyű halállal! A férje oldalán, a karjai között ütném agyon. És ha meghalna, mielőtt kitölthetném rajta bosszúmat, utána kúsznék a pokolba.

- Te kiléphetsz a napba és járhatsz az utcákon, anélkül, hogy a férfiak megfordulnának utánad!

- mondta keserűen a királyné. - Kezeid szabadok, arcodon nincs fátyol. De ha rabszolganő lennél rabszolganők között, idegenek között és - hangja suttogóvá vált - elvesztetted volna férjed szívét?

Az asszony megcsókolta a királyné apró lábát.

- Akkor nem emészténém magamat, hanem arra gondolnék, hogy a fiamból királynak kell lennie és elküldeném őt oda, ahová a vetélytársnőm hatalma nem ér el.

- Az ember nem vágja le olyan könnyen a saját kezét - felelte zokogva a királyné.

- Jobb, ha a kezedet veszted el, mint ha a szívedet szakítanák ki, szahiba! Ki tudna egy ilyen gyermekre vigyázni ebben a kastélyban?

A királyné Kate-re mutatott. - Ő messziről jött és egyszer már megmentette a haláltól.

- Az orvosságai jók és nagy a jósága, de te tudod, hogy ő még csak lány, akit még sem veszteség, sem nyereség nem ért. Lehet, hogy én szerencsétlen vagyok, s hogy tekintetem bajt hoz - férjem ugyan másképp beszélt rólam -, de lehet, hogy így van. De azért ismerem a fájdalmat és tudom, hogy mi az, ha az anya újszülöttjét félti - mint ahogy te is tudod!

- Mint ahogy én is tudom!

- Házam üres, özvegy vagyok és gyermektelen és soha férfi többé nem fog feleségének szólítani.

- Engem sem... engem sem...

- Nem, neked megmarad a gyermeked, bármi történjék is. Vigyázz a gyermekedre! Ha vannak, akik irigykednek rá, el kell küldened őt ebből a kígyófészekből. Küldd el!

- De hová? Miss Kate, te talán tudod. Mi, akik a függöny mögött ülünk, nem ismerjük a világot.

- Annyit tudok, hogy a gyermek saját jószántából el akar menni az ajmiri iskolába. Gyakran beszélt nekem erről - mondta Kate, aki feszült figyelemmel kísérte végig a két asszony közötti beszélgetést. Egy vánkoson ült a királyné mellett, állát tenyerébe támasztva. - Hiszen csak egy-két évről van szó!

A királyné könnyei dacára elmosolyodott. - Csak egy vagy két év, Miss Kate? Te nem tudod, hogy milyen hosszú egy éjszaka, ha ő nincs velem!

- De ő visszajöhet, ha hívod, míg az enyéimet semmiféle hívás nem kelti már életre. Csak egy vagy két év! A világ azoknak is sötét, szahiba, akik nem ülnek a függöny mögött. Nem az ő hibája. Honnét tudhatná ő? - felelte halk hangon a sivatag asszonya a királynénak.

Akarata ellenére is bántotta már Kate-et, hogy a két asszony állandóan kizárja őt a beszélgetésből; hogy úgy beszélnek róla, mintha ő, akinek a szíve most is tele van fájdalommal, és aki élete céljául azt tűzte ki magának, hogy mások szenvedésén enyhítsen, nem tudná megérteni, hogy mi a szenvedés.

- Miért ne tudnám? - kiáltotta szenvedélyesen. - Hát nem ismerem én a szenvedést? Nem az-e az egész életem?

- Ma még nem - felelte szelíden a királyné. - Te sem szenvedést, sem örömet nem ismersz még. Miss Kate, te nagyon bölcs vagy, én pedig csak egy asszony vagyok, aki soha nem kerültem ki palotám négy falai közül, de azért többet tudok, mint te, mert tudom azt, amit te még nem tudsz, dacára annak, hogy fiamat megmentetted és meggyógyítottad ennek az asszonynak a férjét. Mivel jutalmazalak meg érte?

- Mondd meg neki az igazat! - suttogta a sivatag asszonya. - Nők vagyunk mind a hárman, szahiba - elhalt ág, virágzó fa és csukott bimbó!

A királyné megfogta Kate kezét, és gyengéden magához húzta, míg a lány feje le nem hajolt térdeire. Kate, akinek a délelőtti izgalmai testét-lelkét megörölték, megviselték, nem ellenkezett. Az apró kezek kisimították homlokából sötét haját, nagy, fekete szemek, amelyek már sokat sírtak, szegeztek rá szenvedélyes tekintetüket, s a sivatag asszonya puhán körülölelte a derekát.

- Hallgass ide, testvérem! - kezdte el a királyné, mondhatatlan gyengédséggel hangjában. - Az északi hegyek között, ahol az én népem lakik, egy közmondás járja a patkányról, amely egy darab sáfrányt talált s azzal patikát nyitott, így vagy te, kedvesem a fájdalommal is, amit te ismersz és meg tudsz gyógyítani. Haragszol? - nem, ne bántódj meg! Felejtsd el, hogy te fehér vagy és én fekete és gondolj csak arra, hogy mind a hárman testvérek vagyunk. Kis testvérem, számunkra, a nők számára csak egyetlenegy út van! Aki még nem szült gyermeket, az nem ismeri az életet. Én remegő imádságokat küldök hol az egyik, hol a másik istenemhez, akiről te azt állítod, hogy csak fekete kövek, félek az éji szélről, mert azt hiszem, hogy ördögök lovagolnak el ablakom előtt, sötétben ülök, kötök, horgolok és édességeket készítek, amelyek érintetlenül jönnek vissza férjem asztaláról. Te pedig, aki sok ezer mérföldnyi utat tettél meg,

hogy idejöhesz, te nagyon bölcs vagy és nem félsz semmitől, te sok mindenre megtanítottál engem - de mégis te vagy a gyermek és én vagyok az anya, és amit én tudok, azt te nem tudhatod, nem ismerheted boldogságom forrásait, mint ahogy nem ismerheted bánatom keserű tengerét sem, míg meg nem ismered magad is ezt a boldogságot. Beszéltem neked a gyermekemről? Sokat beszéltem neked, nagyon sokat, ugye? Kis testvérem, még mindig nagyon kevés az, amit mondtam neked, nagyon kevés, mert tudom, hogy te még nem érthetsz meg. Te azt hiszed, hogy elmondtam neked minden bánatomat, amikor válladra fektettem fejemet? Hogy mondhattam volna el mindent? Te még lány vagy és szíved, mely az enyém mellett nyugodott, már a dobogásával elárulta, hogy nem érthetsz meg engem, és íme ez az asszony itt, aki most jött hozzám, máris többet tud rólam, mint te. És azt mondtad nekem, hogy iskolában tanítottak meg rá, hogyan kell a betegeket gyógyítani, és hogy nincs olyan betegség, melyet te nem ismernél. Kis testvérem, hogy ismerhetnéd te az életet, aki sohasem adtál még életet a földnek. Éreztél-e kebleden valaha éhes gyermeket? Miért pirulsz el? Tudom, hogy még nem éreztél. Amikor először hallottalak beszélni, amikor az ablakból kinézve figyeltem járásodat, már mindent tudtam. És a többiek - nővéreim szerte a világban -, ők is tudják, csak nem beszélnek úgy veled, mint én teszem. Ha ölükből ébredezni kezd az élet és ébren fekszenek az éjszakában, a föld minden mozdulata ehhez az ütemhez igazodik. Miért mondanák ezt meg neked? Ma a kórházban megsemmisült egész munkád, nem így történt? És az asszonyok valamennyien elhagytak. És mit mondtál te nekik?

A sivatag asszonya felelt Kate helyett: - Azt mondta: jöjjetek vissza, meg foglak benneteket gyógyítani!

- És milyen esküvel erősítette meg fogadalmát?

- Nem esküdött - felelte az asszony. - A kapuban állt és rimánkodott.

- De hát mire is esküdhetne egy lány, milyen esküvel indíthatna meg félelemtől remegő asszonyokat? A munkájára esküdjék, amit értük végez? Azt ők nem értik meg, ők csak az asszonyok közös fájalmát ismerik. Karjaikban nem nyugodott még gyermek, szemeik nem ismerik az anya tekintetét, mivel akarsz ezekre az asszonyokra hatni? Azt állították, hogy orvosságaid meg vannak babonázva, és hogy gyerekeik torzszülöttek lesznek. Ha nem ismered az élet és halál forrásait, hogy tudnád őket jobb belátásra bírni. Tudom, hogy az iskolák könyveiben meg van írva, hogy a varázslat és a babona hazugság. De mi asszonyok nem olvasunk könyveket, mi nem könyvekből tanuljuk az életet. Hogy irányíthatná tehát sorsunkat az, aki másképp nem ismeri; hacsak nem segítik meg az istenek - de az istenek nagyon messze vannak. Te arra áldoztad fel életedet, hogy segíts az asszonyoknak. Mikor lesz belőled is asszony, kis nővérem!

A hang elhallgatott. Kate feje mélyen a királyné térdei között nyugodott, nem mozdult.

- Ay! - mondta a sivatag asszonya. - A házasság jelvényét levették homlokomról, üvegkarkötőim letöredeztek, és azt mondják, hogy szerencsétlenül jár a férfi, aki velem találkozik, mielőtt útra kel. Halálom napjáig egyedül kell maradnom, magamnak keresnem meg kenyeremet és a halottakra gondolnom. De ha tudnám, hogy minden bajt még egyszer el kell viselnem, tízszeresen kell elviselnem, akkor is hálás lennék az isteneknek, akik szerelemmel és gyermekekkel ajándékoztak meg. Miss szahib, fogadja el ezeket a szavakat fizetségnek mindazért, amit férjemmel tett. Vándorszerzetes, gyermektelen asszony és vízbe hullott kő egyformák! - mondja egy közmondás. Mihez akar most Miss szahib kezdeni? A királyné igazat beszélt. Eddig megsegítettek az istenek és bölcsességed; erről tanúskodom én, aki kezdettől fogva veled voltam. De most az istenek figyelmeztettek, hogy nem segítenek tovább. Most mihez fogsz kezdeni? Neked való ez a munka? Nem mondott a királyné igazat? Ő, aki

egyedül ül itt és semmit sem látott, tudta azt, amit én, aki napról-napra minden mozdulatodnál jelen voltam, tudtam és láttam. Nem így van, kis nővérem?

Kate lassan kiemelte fejét a királyné öléből és felállt.

- Vedd magadhoz a gyermeket és induljunk! - mondta rekedt hangon.

A kegyes félhomály eltakarta a többiek elől arcát.

- Nem - mondta a királyné. - Az asszony maga fogja visszavinni. Menj el magad.

Kate elment.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Nyugodtan ülni: ez az első, amit a fiatal zsokénak meg kell tanulnia. Tarwin is megtanulta és nem nagy öröme szolgált. Szülővárosa érdekében, szerelme érdekében, mindenekfölött azonban szerelmesének élete érdekében el kellett volna mennie. Topáz várta, a kapu előtt megnyergelve várta lova, de szerelmese nem akart jönni. Nyugodtan kellett ülnie.

A sivatag forró szele a nyílt verandán éppoly kíméletlenül csapott arcába, mint Sitabhai gyűlölete. Ha kinézett az ablakon, nem látott mást, mint messze a forró napfényben sütkérező várost, keringő kányákat az égen. Ha azonban beesteledett s egy merész lovas esetleg el tudta volna érni a vasútállomást, titokzatos emberi alakok szálltak le a falakról és lőtávolságnyra körülvették a menedékházat. A szélrózsa minden irányában helyezkedtek el és közöttük, megállás nélkül, reggelig ide-oda vágatott egy állig felfegyverkezett lovas. Tarwin egész éjszaka tisztán hallotta lovának patkódobogását; nem volt valami bátorító hang. És mégis, ha nincs Kate - ismételte szüntelenül magában -, már rég lőtávolságon kívül került volna. Az órák lassan múltak. És amint magában ült a házban és figyelte az árnyékot, amint nő és fogy és újra nő, úgy rémlett neki, mintha épp ez lenne az a pillanat, amelyben Topáz végleg elveszti a játszmát.

Kiszámította, hogy már negyvennyolc értékes órát vesztett el ily módon és az volt a benyomása, hogy - ha a körülményektől függ - az egész életét is eltöltheti még ebben a semmi reménnyel sem kecsegtető helyzetben.

S Kate ezalatt minden elképzelhető veszély martaléka lehet. Sitabhai egész bizonyosan azon a nézeten volt, hogy ő a „gyenge fehér lány” kedvéért rabolta el tőle a nyakéket; elégszer megmondta neki. Hiszen, bizonyos mértékig valóban Kate érdekében szerezte meg; de Tarwin keserűen állapította meg, hogy a keleti embereknek kevés érzékük van a valóság iránt, és azt ütik, akit legközelebb érnek. És Kate? Hogy tudná őt meggyőzni? Hiszen már egyszer alaposan elmagyarázta neki, hogy mind a ketten állandó veszedelemben forognak, s akkor a leány kijelentette, hogy ami a maga személyét illeti, ő szembe néz a veszéllyel. Szerette benne ezt a bátorságot és ezt az önfeláldozást, de fogcsikorgatva be kellett vallania, hogy sok benne a makacsság is. A szörnyű helyzetnek volt egy egyébként komikus eleme is. Mít fog a király szólni, ha felfedezi, hogy Sitabhai elvesztette az Állam Üdvét? Hogy fogja a cigányasszony leleplezni ezt a veszteséget és főképp, hogy fog megnyilvánulni a királyi düh? Tarwin tűnődve rázta a fejét. - Hiszen számomra is elég rossz már a helyzet - mondta. - Rosszabb már nem is lehetne! De az a gyanúm, hogy szegény Juggut számára még egészségtelenebb a dolog. Igen, akármilyen rosszul érzem is ma magam, annyi időm azért marad, hogy sajnáljam derék barátomat. Mennyivel könnyebben volna most, ha annak idején a város kapuja előtt jobban céloz tévéje hátáról!

Felállt és kinézett a napsütötte országútra, azon gondolkodva, hogy a sok, látszólag céltalanul csavargó alak között vajon melyik a királyi kastély kéme. A város felé vezető út mellett egy ember feküdt egy teve árnyékában, látszólag mély álomba merülve. Tarwin lelépett a verandáról és megállapította, hogy az alvó ember azonnal a teve másik oldalára hempergett. Még néhány lépést tett előre. A teve hátán valami ezüstösen fénylő tárgyról verődtek vissza a napsugarak. Tarwin egyenesen a csillogás felé tartott, revolverrel a kezében. Mikor odaért, az ember édesdeden szunnyadt, de kabátja ráncai közül egy vadonatúj, gondosan tisztán tartott puskacsöve fénylett elő.

- Sitabhai alighanem behívta a milíciát és saját fegyvertárából szerelte fel - mondta magában Tarwin, az alvó ember mellett álldogálva. - Juggut puskája is egészen új volt. De úgy látszik, ez az ember jobban ért a puskához. Hé!

Lehajolt és revolverének csövével meglökte az alvót.

- Sajnálom, hogy zavarnom kell, de kénytelen vagyok kölcsön kérni a puskáját. És közölje a hölgygel, hogy ne fáradjon tovább, nem éri meg a pénzt!

A földön fekvő ember megértette Tarwin revolverének néma beszédét, ha nem is értette meg a kísérő szavakat. Mogorván átadta a puskát és dühösen ostorozva tevéjét, útnak indult.

- Vajon hány embert fogok még lefegyverezni ebből a hadseregből? - kérdezte magában Tarwin, amint a zsákmánnyal vállán visszatért a menedékházba. - Hogy vajon... nem, nem, nem! Nem fog merni Kate-hez nyúlni, Sitabhai tudja, hogy habozás nélkül a másvilágra expediálnám őt egész kastélyával egyetemben, ha Kate-nek csak a haja szála is meggörbül. Ha csak félig olyan okos is, mint amilyennek tartja magát, előbb velem fog leszámolni.

De hiába volt minden igyekezete, hogy meggyőzze magát. Sitabhai már megmutatta, hogy a hála milyen fegyvereivel tud élni és lehet, hogy ezt közben már Kate is kitapasztalta. Tarwin tudta, hogy nem keresheti fel a lányt, ha nem akarja kitenni magát annak a veszélynek, hogy útközben nyomorékká löjék. Mindazonáltal arra az elhatározásra jutott, hogy elmegy. Sietve megkereste Fibbyt, amely még három perccel ezelőtt a menedékház mögött sütkérezett a napon, legyek után kapkodva. De Fibby most az oldalán feküdt, keservesen nyögve, kötéllel a nyaka körül - haldokolva.

Tarwin hallotta, hogy az udvar túlsó sarkán szolgálja buzgón tevékenykedik, magához hívta s az ember, a ló teteméhez érkezve, üvöltve a földre vetette magát.

- Ezt egy ellenség tette! Ezt egy ellenség tette! - ordította. - Ó, te szép barna lovam, aki semmi bajt nem csináltál soha! Hol fogok én új szolgálatot találni, ha így döglök meg a kezeim között a gondjaimra bízott állat?

- Csak tudnám biztosan, csak tudnám biztosan - mondta Tarwin, aki most már tényleg közel volt a kétségbeeséshez. - Ha bizonyos lennék a dolgomban, ennek a fickónak már rég golyó lenne a fekete fejében. Hé, állj fel! Fibby, öreg barátom, megbocsátom összes bűneidet. Derék gyerek voltál, áldjon meg az Isten!

Kék füstfelhő takarta el Fibbyt egy pillanatra, a ló feje levágódott mint a kalapács és a következő pillanatban már kiszenvedett. A szolga zavartalanul folytatta üvöltését, míg Tarwin egy rúgással véget nem vetett gyengédsége kitörésének s meg nem parancsolta neki, hogy takarodjék. Feltűnő volt, hogy milyen hirtelen hallgatott el. Amikor visszatért agyagkunyhójába, hogy összezsomagolja holmiját, már elégedett mosoly játszadozott ajkai körül, ágya alól valami ezüstoffényű tárgyat kaparászott elő.

Tarwin, immár teljesen leszerelve, kutatva nézett északra, délre, keletre, nyugatra segítség után, mint ahogy Sitabhai tette azon az éjszakán a tó mellett. Egy vándorló cigánycsapat jelent meg e pillanatban a város falai előtt, sovány bölényeivel és ugató kutyáival, és mint egy csapat piszkos madár, letelepedett az egyik kapu előtt. Ez a látvány errefelé nem volt szokatlan, hacsak annyiban nem, hogy a cigányoknak szigorúan meg volt tiltva, hogy a város falaitól számított negyedmérföldnyi körzeten belül letelepedjenek.

- Úgy látszik, a lady szegény rokonai! - morogta Tarwin szakállába. - Igen ügyesen elállták a városhoz vezető utat! Ha most elsétálnék a missziósházba, a kezeik közé kerülnék. Be kell vallanom, hogy jobb mulatságot is tudok, mint keleti királynőkkel üzleteket kötni. Nem nagyon tartják be a játékszabályokat!

Ebben a pillanatban nagy porfelhő emelkedett fel a cigánytáborból; Kunwar maharadzsza kísérete nyitott magának és ura fogatának utat a sötétbőrű társaság között. Tarwin még fel sem ocsúdott csodálkozásából, amikor a kocsi a megszokott dobogás és ostorcsattogtatás között már a menedékház elé gördült. Az egyik katona, aki körülbelül kétszáz yardnyira maradt hátra, hangos, de tiszteletteljes kiáltozással, jelentést tett a kocsiban ülőknek, akik vékony gyerekhangon vidáman felnevettek, míg a kíséret dörgő nevetéssel fogadta a jelentést.

A kocsi hátsó ülésén egy gyermek állt, akit Tarwin még nem ismert és anyanyelvén valóságos szitoközönt zúditott a jelentést tevő katonára. A kíséret újra nevetett.

- Tarwin szahib, Tarwin szahib! - csicseregte Kunwar maharadzsza hangja. - Gyere le hozzánk!

Tarwin egy pillanattig arra gondolt, hogy ellensége egy újabb sakkhúzásával áll szemben, de régi és kipróbált fegyverbarátjának, Kunwar maharadzsának láttára megnyugodott és a kocsihoz lépett.

- Herceg - mondta, kezét szorítva a kisfiúval -, neked még nem szabadna kikocsikáznod!

- Ó, már egészen rendben vagyok! - felelte a gyermek gyorsan, noha arcának feltűnő sápadtsága láthatóan meghazudtolta. - Kiadtam a parancsot és eljöttünk. Miss Kate szokott nekem parancsolni; de elvitt engem a kastélyba és ott én parancsolok. Ez Umr Singh, testvérem, a kis herceg - de én leszek a király!

A másik fiú felemelte tekintetét és Tarwin arcába szegezte. Szemeit és alacsony homlokát egészen az anyjától örökölte és ajkai oly szorosan csukódtak össze kis gyöngyfogai fölött, mint az anyjáié akkor éjjel dungar-talaói beszélgetésükkor.

- A kastély másik oldaláról való! - mondta a maharadzsza angolul. - A másik oldalról, ahová nekem nem szabad menni. De amikor a kastélyba kerültem, mégis csak átmentem... ba-ha Tarwin szahib... s ő épp egy kecskét ölt le, amikor odaértem. Nézz ide! A kezei még mindig vörösek!

A maharadzsza egy szavára Umr Singh kinyitotta a kis markát és Tarwin elé tartotta. Fekete volt a rászáradt vértől; a kíséret összesúgott. A csapat parancsnoka megfordult nyergében és Tarwin felé integetve fejével, egy szót mormogott: „Sitabhai”. Tarwin megértette. Maga az égi gondviselés küldött neki most segítséget. Egy pillanat alatt elkészült tervével.

- De hogy jöttetek ide, kis fickók? - kérdezte.

- Ó, a kastélyban csak asszonyok vannak és én rajput vagyok és férfi. Nem ért semmit angolul - tette hozzá a herceg, társára mutatva. - Amikor együtt játszottunk, beszéltem neki rólad, Tarwin szahib és arról a napról, amikor kiemeltél engem a nyeregből és ő is el akart jönni, hogy megnézzen mindent, és így titokban kiadtam a parancsot és egy hátsó ajtón együtt kijöttünk. És így értünk ide. Szálam baba! - mondta leereszkedő hangon a mellette ülő gyerekeknek, aki méltóságteljesen homlokához emelte kezét, de kutató, nyugodt tekintetét egy pillanatra sem vette le Tarwin arcáról. Azután testvére fülébe suttogott valamit, ami ezt hangos nevetésre készítette.

- Azt mondja - fordította le Kunwar maharadzsza -, hogy te nem vagy olyan nagy, mint amilyennek képzelt. Az anyja azt mondta neki, hogy Tarwin szahib erősebb minden más férfinél, de ő azt találja, hogy az én katonáim között is van, aki nagyobb, mint te.

- Nos és most mit kívántok tőlem? - kérdezte Tarwin.

- Mutasd meg neki a puskádat, és hogy hogy lősz le rúpiákat a levegőből, és hogy szelídíted meg a vad lovakat és minden effajta dolgot!

- Rendben van - mondta Tarwin. - De itt ezeket nem tudom megmutatni. Jöjjetek velem Mrs. Esteshez!

- Nem akarok odamenni. A kis majmom meghalt. De azt hiszem, hogy Kate sem örülne neki, ha eljőnnék. Most mindig sír. Tegnap elvitt engem a kastélyba és ma reggel nála voltam, de nem akart fogadni.

Tarwin majd megcsókolta a gyermeket ezért a hírért, amelyből megtudta, hogy Kate legalább is életben van még.

- Hát nincs most a kórházban? - kérdezte Tarwin remegő hangon.

- Nincs többé kórház! Nincs több asszony benne. Valamennyien elszaladtak.

- Hogyan? - kiáltotta Tarwin. - Mondd csak még egyszer kisfiam! Mi történt? Miért szaladtak el?

- Az ördögök miatt! - felelte röviden Kunwar maharadzsa. - Mit tudom én? Asszonyi fecsegés. Most mutasd meg a testvéremnek, hogy tudsz lovagolni, Tarwin szahib!

Umr Singh újra sugdolózni kezdett, mialatt bal lábát a kocsi lépcsőjére helyezte. - Azt mondja, hogy veled együtt akar lovagolni, előtted a nyeregben, úgy, ahogy énvelem szoktál - fordította le a herceg. - Gurdit Singh, szállj le a lovadról!

Az egyik katona leszállt a nyeregből és várakozva megállt a ló feje mellett. Tarwin magában mosolyogva az önkéntelenül kínálkozó alkalmon, szó nélkül nyeregbe vetette magát, Umr Singhet kiemelte a kocsiból és vigyázva maga elé ültette.

- Sitabhai meglehetősen nyugtalan lenne erre a látványra! - dörögte a szakállába, fél karjával átölelve az előtte ülő fiút. - Az a gyanúm, hogy a Juggutok békében fognak hagyni, amíg ez a fiatalember ül mellettem!

A kíséret utat nyitott Tarwinnak. Ebben a pillanatban egy vándorszerzetes, aki a közelből figyelte az egész jelenetet, a város felé fordult és teljes erejéből kiáltozni kezdett. Láthatatlan hangok adták tovább a kiáltást, amely csakhamar elérte a város falait, majd elhalt a messzeségben.

Umr Singh elmosolyodott, amikor a ló ügetni kezdett és megkérte Tarwint, hogy menjenek gyorsabban. De a maharadzsa tiltakozott. Kényelmes helyéről a kocsiban látni akarta az egész jelenetet. Amikor áthaladtak a cigánytáboron, a férfiak és asszonyok földre vetették magukat. „Jai! Jungle da badshah Jai” - kiáltották, arcukat a homokba fúrva. A katonák arcai elsötétedtek.

- Ez azt jelenti - kiáltotta Kunwar maharadzsa -, hogy éljen a sivatag királya! Nincs aprópénzem, amit szétoszthatnék közöttük. Van neked, Tarwin szahib?

Azon való örömeben, hogy mégis csak meg fogja látni Kate-et, Tarwin minden vagyonát, talán még a Naulahkát is, szétosztotta volna a cigányok között. Egy maroknyi réz- és ezüstpénzt dobott közéjük, mire újra felhangzott az éljenzés, közöttük vad röhögés, a cigányok gúnyolódva kiáltoztak. Kunwar maharadzsa arca elpirult a dühtől. Egy pillanatra kihajolt a kocsiból, figyelmesen hallgatva a kiáltozást, majd elsikította magát: - Indurra mondom, őneki szól! Tépjétek szét a sátraikat!

Keze intésére a katonák diadalordítással a táborba ugrottak, eloltották a tüzeket, szétszórták a hamut, kardlapokkal szétkergették az ösvéreket, és lándzsahegyre tűzték a sátrak rossz, barna vásznát.

Tarwin elégedetten látta, hogy a cigányok szétszóródnak. Tudta, hogy feltartóztatták volna, ha egyedül van.

Umr Singh ajkába harapott. Azután Kunwar maharadszához fordulva, elmosolyodott és alattvalói hűsége jeleként kihúzta az övéből kardját.

- Igazad van, testvérem! - mondta anyanyelvén. - De a te helyedben - kissé felemelte hangját - nem dühíteném fel túlságosan a cigányokat. A cigány mindig visszajön!

- Úgy van - kiáltotta jelentőségteljesen egy hang a gyorsan köréjük verődött tömeg közül -, a cigány mindig visszajön, királyom!

- Igen, mint a kutyák! - mondta a maharadzsza, fogait csikorgatva. - A kutyákat kirúgja az ember. Induljunk!

Óriási porfelhő hömpölygött Estesék háza elé, Tarwin teljes biztonságban lovagolt annak közepén.

Meghagyta a fiúknak, hogy játsszanak, amíg ő vissza nem jön, berohant a házba, három lépcsőfokot ugrott át egyszerre s a társalgónak egy sötét sarkában ráakadt Kate-re, aki valami varrómunkával foglalatzkodott. A lány felemelte arcát és Tarwin látta, hogy sírt.

- Nick! - kiáltotta, de hangja elakadt. - Nick!

Tarwin habozva állt meg a küszöbön; a lány eldobta a varrást és feléje futott.

- Visszajöttél? Te vagy az? Életben vagy?

Tarwin mosolygott, kitárta karjait. - Gyere ide és győződj meg róla!

- Ó, úgy félttem...

- Gyere!

Kate kétkedve feléje indult. Tarwin átölelte, a lány mellére hajtotta fejét, így maradtak szótalánul egy darabig, azután Kate felnézett rá. - Nem így gondoltam! - tiltakozott.

- Hagyjuk csak ennyiben - mondta sietve Tarwin.

- Meg akart engem mérgezni. És mert semmi hírt sem kaptam rólad, azt hittem, megölt téged. Iszonyatos dolgokra gondoltam.

- Szegény gyermek. És a kórháznak is vége! Nehéz időket éltél át. De most már másként lesz minden. El kell mennünk innen, amilyen gyorsan csak lehet. Pillanatnyilag ártalmatlanná tettem, zálogot tartok a kezeim között. De nem tarthatom meg sokáig. El kell mennünk!

- El kell mennünk? - ismételte meg Kate halkan.

- Miért, talán egyedül akarsz utazni?

A lány mosolygott és kibontakozott Tarwin karjaiból. - Hiszen neked kell elmenned!

- És te?

- Én nem érdelem meg, hogy velem törődjenek. Én mindent elhibáztam. Amihez hozzákezdtem, semmi sem sikerült. Teljesen le vagyok törve, Nick... teljesen le vagyok törve!

- Rendben, van. Majd újra kezdünk mindent és új rendszer szerint fogunk téged üzembe helyezni. Hiszen én is ezt akarom. Azt akarom, hogy semmi többé ne emlékeztessen arra, hogy valaha is láttad Rhatorét.

- Tévedtem, Nick - mondta.

- Miben?

- Mindenben. Abban, hogy eljöttem és szentül hittem, hogy el fogom tudni végezni a dolgomat. Nem lánynak való munka ez! Lehet, hogy el kell végezni, de nem nekem való. Feladtam, Nick! Vigyél haza!

Tarwin fölötte illetlen diadalüvöltésbe tört ki és újra karjaiba zárta a lányt. Majd elmagyarázta neki, hogy azonnal meg kell házasodniok, és ha valahogyan lehetséges, még az éjjel útra kelni; és Kate, aki egyre jobban remegett Tarwin életéért, habozva beleegyezett. Beszélt ugyan bizonyos előkészületekről, de Tarwin csakhamar megértette vele, hogy ezeket az előkészületeket utólag is meg lehet tenni. Bombayban annyit lehet vásárolni, amennyit csak akar az ember. Kate-et elragadta Tarwin szenvedélyes türelmetlensége, de hirtelen eszébe jutott valami. - Mi lesz a folyódból, Nick? Azt nem hagyhatod annyiban! - kiáltotta ijedten.

- Mit bánom én! - felelte Tarwin nevetve. - Csak nem gondolod, hogy abban a folyóban tényleg van arany?

A lány gyorsan kibontakozott a karjaiból; ijedten és szemrehányóan nézett arcába.

- Csak nem akarod azt mondani, hogy elejétől kezdve tisztában voltál ezzel? - kérdezte.

Tarwin gyorsan összeszedte magát; de nem elég gyorsan ahhoz, hogy a lány meg ne látta volna tekintetében a bűnbánó vallomást.

- Úgy látom, tudtad! - mondta hidegen. Az amerikai gyorsan áttekintette a veszélyt, amely váratlanul szakadt a nyakába; hirtelen frontváltozással, vidám mosollyal felelt a lány szemrehányó tekintetére.

- Persze, hogy tudtam! - mondta. - Az egész munka csak ürügy volt!

- Ürügy? - kérdezte Kate. - Mit akartál vele leplezni?

- Téged!

- Hogy értsem ezt? - kérdezte a lány, olyan pillantást vetve Tarwinra, amely annak homlokára csalta a verejtéket.

- A hindu kormány senkinek sem engedi meg, hogy határozott cél nélkül az országban maradjon. Nem mondhattam meg Nolan őrnagynak, hogy azért jöttem ide, mert neked udvarolok!

- Lehet... nem tudom. De elkerülhetted volna... mindenesetre el kellett volna kerülnöd, hogy a maharadzsa pénzével vidd keresztül ezt a tervedet. Ezt minden becsületes ember elkerülte volna!

- Istenem! - kiáltotta Tarwin.

- Hogy volt szíved elhithetni a királlyal, hogy komoly munkáról van szó? Hogy tudtad igénybe venni azt a sok ezer embert, elpazarolni a pénzét? Ó, Nick!

Tarwin egy percig reményevesztetten meredt Kate-re. - De hát Kate! - kiáltotta. - Nem tudod, hogy a legkolosszálisabb tréfának vagy szemtanúja, amely az indiai császársággal a világ kezdete óta megesett?

Ez jó felelet volt, de mégsem elég jó. Tarwin ezt csakhamar belátta, amikor Kate rosszat sejtető hanghordozással megfelelt neki.

- Így csak még rosszabb! - mondta.

- Humor iránt sohasem volt sok érzéked, azt tudod, Kate! - Leült a lány mellé és megfogta a kezét. - Hát nem érted, hogy mégis csak mulatságos dolog, ha az ember elgondolja, hogy egy férfi a feje tetejére állít egy fél királyságot csak azért, hogy egy csöpp kis lány közelében maradhasson - egy rendkívül kedves, drága kis lány közelében, aki azonban az Amet völgyéhez viszonyítva mégis csak mérhetetlenül csöpp. Nem mulatságos ez?

- Ez minden, amit mondani tudsz? - kérdezte Kate. Tarwin elsápadt. Ismerte ezt a határozott hangot, ismerte ezt a megvető tekintetet, amely soha nem maradt el, ha Kate valamilyen - véleménye szerint - erkölcsileg alacsony, aljas dologról mondott véleményt. Megérezte, hogy a lány ítéletet mondott magában fölötte és végigfutott hátán a hideg. A következő pillanatban, amely teljes csendben múlt el fölöttük, megállapította, hogy a krízis elérte tetőfokát, összeszedte minden akaraterjét, kiegyenesedett, gyorsan, látszólagos fölényrel beszélni kezdett:

- Csak nem gondolod, hogy a maharadzának nem fogom utolsó fillérig megtéríteni minden kiadását?

Kate meg volt rökönyödve. Bármilyen jól ismerte is Tarwint, még mindig nem szokta meg kigyósima, szédítő gyorsaságú változásait. Az a madárszerű ügyessége, amellyel látszólag egyenes irányban suhant előre, hogy hirtelen, váratlan körben visszatérjen eredeti kiindulási helyére, olyan arccal, mintha soha más útiránya nem is lett volna, mindig megtévesztette Kate-et.

Igaz ugyan, meg volt róla győződve, hogy Tarwin törhetetlenül mindig csak a jót, az igazságot keresi, ha már egyszer tisztában van vele, hogy mi a jó és mi az igazság; Tarwin erejében való rendíthetetlen hite pedig megakadályozta abban, hogy meglássa, hogy ő volt az, aki megmutatta neki ezúttal a helyes utat. Nem tudta és nem is tudta volna elképzelni, hogy Tarwin igazságérzetének milyen kevés köze van bármilyen erkölcsi rendszerhez, és hogy morálisan mennyire mindig Kate felfogásához alkalmazkodik. Vannak asszonyok, akik ruhákat, kalapokat szeretnek; Kate erkölcsöt akart s Tarwin el volt határozva, hogy megszerzi neki, ha kalóznak kellene is elmennie e célból.

- Csak nem gondoltad komolyan, hogy nem fogom megfizetni az előadást? - folytatta Tarwin hősiesen, bensejében azonban azt mondta egy hang: - Utálja, gyűlöli az ilyet! Miért nem gondoltam erre? - Majd hangosan folytatta:

- Megkaptam a multságomat s most megkaptalak téged. Mind a kettőért olcsó minden ár s ezért zúgolódás nélkül ki fogom fizetni tartozásomat. Ezt tudnod kellett volna, Kate!

De mosolyára nem kapott viszontmosolyt. Letörölte homlokáról a verejtéket és félénken nézett a lányra. Semmiféle fölénye a világnak nem biztosította őt ebben a pillanatban arról, hogy Kate mit fog felelni. De Kate nem felelt semmit s így neki kellett tovább beszélnie, dacára annak, hogy a félelem majd megfullasztotta.

- Ha ismersz, tudhatod, hogy nem akarhattam sohasem becsapni az öreg rajáht. Egy ember, aki bányáiból havi kétezer dollár jövedelmet húz, nem megy el a sivatagba, hogy néhányezer rúpiával becsapjon egy szegény hindu herceget, nem gondolod? - A helyzetről való vadonatúj felfogását olyan meggyőzően adta elő, mintha elejétől kezdve ebben a meggyőződésben élt volna; a kétségbeesés adta neki az erőt.

- Micsoda bányáról beszélsz? - kérdezte a lány hidegen.
- A Lassú Ezüstérről természetesen! Hiszen már hallottál róla!
- Igen, de nem tudtam...
- Hogy ennyit jövedelmez? Pedig így van. Meg akarsz róla győződni?
- Nem! - felelte Kate. - Nem! De hiszen akkor te... hiszen akkor te...
- Gazdag ember vagyok, igaz! Amíg a bánya ki nem fogy. Mindenesetre elég gazdag arra, hogy ne szennyezzem be magamat apró tolvajlásokkal.

Ez a játszma az életéért folyt. Tisztán érezte vidámságának lélekölő tragikumát; de idegeinek túlságos feszültsége teljesen legyengítette. Soha nem látott és érzett még ilyen földöntúli tisztasággal, mint őrző félelmének e perceiben. Megrázkódott, amikor kiejtette ezt a szót: „tolvajlás”. A szívverése elállt egy pillanatra. S a következő pillanatban tisztán látta, megdönthetetlen bizonyossággal tudta, hogy el van veszve.

Ha Kate ezért a kis ügyért is ennyire megvetette, mit szólna a másikhöz? Ő ártatlan diadalnak, győzelemnek látta, de hogy fogja Kate megítélni? Forgott vele a világ.

- Vagy Kate, vagy a Naulahka - a kettő közül választania kellett! Kate, vagy a Naulahka!
  - Ne csak a pénzedre gondold! - mondta e pillanatban a lány. - Te épp olyan tisztességes, becsületes lennél, ha nem lenne pénzed! - Kezét Tarwin karjára fektette, mintegy néma bocsánatkérésként, amiért egy pillanattal is kételkedett tisztességében.
  - Ismerlek, Nick. Tudom, hogy szívesen leplezed el tisztességes szándékaidat, szívesen fektetted be saját magadat, de tudom, hogy alapjában véve nincs tisztességesebb ember, mint te. Ó, Nick, tudtam, hogy igaz ember vagy! Ha még te se volnál az, az egész világnak galádnak kellene lenni! - Tarwin átölelte a lányt.
  - Igazán azt hiszed, kislány? - kérdezte, a lány arcába nézve. - Akkor nincs más dolgunk, mint arra vigyázni, hogy a világ jó kerékvágásban haladjon!
- Mélyet sóhajtván lehajtotta a fejét és megcsókolta a lányt.
- Nincs valami kis dobozod? - kérdezte hosszú szünet után.
  - Dobozom? - kérdezte Kate csodálkozva.
  - Az. Tulajdonképpen a világ legszebb dobozának kellene lennie, de végeredményben egy gyümölcsládikó is meg fog felelni. Elvégre az ember nem küld mindennap királynéknak ajándékot.

Kate hosszúkás, keskeny fadobozkát nyújtott át Tarwinnak, amilyenben a nagy szemű, zöld kabuszólót szokták elcsomagolni. A ládikó vattával volt kibélelve.

- Nemrég vettem - mondta. - Elég nagy?

Tarwin nem felelt. Hátat fordított a lánynak.

Koppanás hallatszott, mintha az ember egy marok kavicsot dobna be egy ládába. Tarwin mélyen felsóhajtott. Topáz sorsa feküdt most ebben a dobozban. Ebben a pillanatban Kunwar maharadzsza hangja csendült fel a szomszéd szobában.

- Tarwin szahib... Kate! Megettük az egész gyümölcsöt és most valami mást szeretnénk csinálni!

- Egy pillanatig várj még, fiatalember - felelte Tarwin. Hátat fordítva Kate-nek, kezével, immár utoljára, gyengéden megsimogatta a vattába ágyazott csillogó köveket, mindegyiktől külön búcsút véve. Úgy rémlett neki, mintha a nagy zöld smaragd szemrehányóan villogna feléje. Szemei előtt elsötétedett a világ: a gyémánt elvakította. Gyorsan bezárta a dobozt és határozott mozdulattal átadta Kate-nek; a lány a kezében tartotta, mialatt ő szótlanul összekötözte. Azután rekedt hangon megkérte a lányt, hogy a dobozt adja át személyesen, üdvözléteivel együtt Sitabhainak. - Nem, ne félj! - mondta, mikor Kate ijedten nézett rá. - Nem fog téged bántani - most már nem mer! A gyermeke velünk marad és természetesen én is elkísérlek, ameddig csak lehet. Hál' Istennek, ez lesz az utolsó utad ebben az átkozott országban. Vagy legalább is az utolsó előtti út! Túláságos gőzerővel dolgoznak ebben az országban... nekem elég volt belőle. Siess, ha szeretsz!

Kate gyorsan felöltözködött, mialatt Tarwin azzal mulattatta a két herceget, hogy megmutatta nekik revolverét és megígérte nekik, hogy máskor, alkalmasabb időben, annyi rúpiát fog lelőni a levegőből, amennyit csak akarnak. Az ajtó előtt lebzselő kíséretben hirtelen egy száguldó lovon érkező küldönc nyitott magának utat. - Levél - Tarwin szahib számára! - kiáltotta már messziről.

Tarwin kilépett a verandára, egy összegyűrt levélpapírt vett ki a katona kinyújtott kezéből és a következő, esetlen írással, nagy gonddal lepingált üzenetet olvasta:

Kedves Mr. Tarwin! - Adja vissza a fiút és tartsa meg a másik dolgot. Szívélyes üdvözléttel Barátnője.

Tarwin elmosolyodott, majd mellényzsebébe csúsztatta a levelet.

- Elmehetsz! - mondta a küldöncnek, magában azonban a következőket gondolta: - Figyelmes asszony vagy, Sitabhai, attól félek, kissé túláságosan is figyelmes. Szükségünk van még egy félórát a fiadra. Kész vagy Kate?

A hercegek hangos jajgatásba kezdtek, amikor megtudták, hogy Tarwin a kastélyba lovagol, és hogyha vele akarnak maradni, mindkettőjüknek el kell ők kíséreniök.

- Akkor menjünk el a Durbar-terembe! - mondta Kunwar maharadzsa, kis játszótársát vigasztalva. - Megindítjuk az összes zenélőórát egyszerre!

- De én látni akarom, hogy ez az ember hogy lő! - jelentette ki Umr Singh. - Látni akarom, hogy lő valamit agyon. Nem akarok visszamenni a kastélyba!

- Velem fogsz lovagolni - mondta Tarwin, miután lefordították neki a herceg kívánságát.

- Galoppozni fogunk. Mondd, herceg - fordult Kunwar maharadzsához -, milyen gyorsan tud hajtani a kocsisod?

- Nagyon, nagyon gyorsan, ha Miss Kate nem fél.

Kate felszállt a kocsira és a menet elindult a kastély felé, Tarwin Umr Singhgel a nyergében a menet élén lovagolt. A kis fiú paskolva veregette a nyeret.

- Sitabhai lakosztályába kell mennünk, kedvesem - kiáltotta Tarwin Kate felé fordulva. - Ugye, nem fogsz félni, ha veled vagyok?

- Bízom benned, Nick! - felelte egyszerűen a lány, kiszállva a kocsiból.

- Akkor menj most az asszonyok lakosztályába! Add át ezt a dobozt személyesen Sitabhainak és mondd meg neki, hogy én küldöm. Meg fogod látni, hogy ismeri a nevem.

A ló patkódobogása hangosan verődött vissza a boltozatos kapuról, Kate a ló mellett lépkedett, Tarwin mindenki számára láthatóan ölében tartotta a kis Umr Singhet. Az udvar üres volt, de amikor a középső kút mellett kiléptek a napfénybe, az ablaktáblák mögött felhangzott a szokott susogás, mint amikor szél hullámszik végig a nádon.

- Egy pillanatra állj meg, kedvesem! - mondta Tarwin -, ha elbírod ezt a napsütést.

Egy ajtó nyílt ki és egy eunuch lépett ki rajta, szótlanul intve Kate-nek. A lány szót fogadott s a következő pillanatban eltűnt a csukott ajtó mögött. Tarwinnak összeszorult a torka és önkéntelenül oly szorosan ölelte magához Umr Singhet, hogy a gyerek fájdalmasan felkiáltott. Az ablaktáblák mögött a suttogás egyre erősödött és Tarwinnak úgy rémlett, mintha sóhajtozást hallana. Azután halk, gyöngyöző nevetés hallatszott és Tarwin összeráncolt homloka kisimult. Umr Singh türelmetlenül dobálózott a nyeregben.

- Várj még, fiatalember! Még várnod kell, amíg... ó... hála Istennek!

Kate újra megjelent az ajtóban, apró termete szinte világított a sötét keretben. Mögötte jött az eunuch, ijedt arccal oldalogva Tarwin felé. Tarwin leereszkedően mosolygott s a szolga karjaiba dobta a csodálkozó kis herceget. Umr Singh rúgkapálózhatott, amennyit csak akart, az eunuch elcipelte; dühös sivalkodása csakhamar kihallatszott az udvarba, röviddel utána félreérthetetlen jajongás. Tarwin elmosolyodott.

- Úgy látszik, már Rajputanában is verik a fiatal hercegeket. Haladunk a korral. Mit mondott neked Sitabhai, Kate?

- Azt mondta, tudja, hogy nem félelemből történt. Mondd meg Tarwin szahibnak, tudom, hogy ő nem fél - üzenté.

- Hol van Umr Singh? - kérdezte Kunwar maharadzsa a kocsiból.

- Az anyjánál van. Sajnálom, kis barátom, de most nincs időm téged mulattatni. Negyvenezer elintézendő dolgom van és semmi ráérő időm. Hol van az apád?

- Nem tudom. Nagy bajok és sírások voltak a kastélyban. Hisz az asszonyok mindig sírnak és ez nagyon felbőszíti az apámat. Mrs. Estesnél akarok maradni és Kate-tel játszani!

- Igen, maradjon velem - mondta Kate gyorsan. - Nick, azt hiszed, hogy én elhagyhatom most a gyermeket?

- Ez a kérdés is elintézendőim közé tartozik - felelte Tarwin. - De előbb meg kell találnom a maharadzsát, hogyha egész Rhatorét tüvé kellene is érte tennem! - Mi történt, kis barátom?

Az egyik katona a hercegnek a fülébe súgott valamit.

- Ez az ember azt mondja - felelte Kunwar maharadzsa -, hogy az apám itt van, hogy már két napja van itt. Én is szerettem volna őt látni!

- Rendben van. Te menj haza, Kate, én itt meg fogom várni.

Újra belovagolt az udvarba és megállt a kút mellett. Az ablaktáblák mögött felhangzott a suttogás és az egyik őr megkérdezte Tarwint, hogy mit kíván.

- Beszélnem kell a maharadzsával.

- Várj! - felelte az ember. Tarwin öt percig várt, felhasználva ezt az időt, hogy elrendezze a gondolatait.

Végre megjelent a maharadzsa; frissen olajozott bajszának minden szálából csak úgy csöpögött a szeretetreméltóság.

Rejtélyes okokból Sitabhai két nap óta megfosztotta a királyt megjelenésének magasságos fényétől és szobáiba zárkózva dühöngött. Most elmúlt a vihar és a cigányasszony újra magához engedte a maharadzsa, akinek a szíve boldogsággal telt meg. Bölcsen, mint ahogy sok asszony urához és parancsolójához illik, elállt minden beható kérdezősködéstől e hirtelen változást illetően.

- Ó, Tarwin szahib - mondta -, rég nem láttam magát. Mi újság a folyónál? Van ott valami látnivaló?

- Maharadzsa szahib, épp erről akarok beszélni. Nincs ott semmi látnivaló, de azt hiszem, hogy nem is fogunk aranyat találni.

- Kár! - mondta könnyedén a király.

- De azért van mit látni, ha ki akarna velem fáradni a munkahelyre. Most, hogy biztos vagyok a dolgomban, nem akarnám tovább pocsékolni a pénzét. De nem látom be, hogy miért takarékoskodjunk a lőporral, ami odakint fekszik. Van ott vagy ötszáz font!

- Nem értem - mondta a maharadzsa, akinek egész más dolgok jártak most a fejében.

- Nem akar látni egy olyan robbanást, amilyent még életében nem látott? Akarja látni, hogyan rendül meg a föld és hogy repülnek a sziklák?

A maharadzsa arca felragyogott.

- Nem lehetne a kastélyból látni - kérdezte -, a kastély tetejéről?

- Ó, igen. De azért legjobban a folyópartról lehet látni. Öt órákor visszaeresztem a folyót a régi medrébe. Most három óra. Nem akar kijönni, maharadzsa szahib?

- Ott leszek. Hiszen ez elsőrendű tamasha lesz. Ötszáz font lőpor! A föld ketté fog repedni.

- Elhiszem azt. És utána, maharadzsa szahib, megházasodom, azután pedig elutazom. El akar jönni a lakodalmamra?

A maharadzsa kezével beárnyékolta szemét és fürkésző tekintetet vetett Tarwinra.

- Istenemre mondom, Tarwin szahib - jegyezte meg -, magára nem mondhatni, hogy lassú ember. Szóval, el akarja venni a doktorkisasszonyt és azután elmegy? Eljövök a lakodalomra. Pertab Singh is el fog jönni!

Tarwin Nicholas életének következő két órája soha nem fog méltó krónikásra találni. Dühöngött benne a tetterő, amely képessé tette volna rá, hogy hegyeket süllyesszen el és sarkaiból kiszaggassa a föld pólusait; alatta tüzes ló ficánkolt, szívében pedig a tudat, hogy elvesztette a Naulahkát és megnyerte Kate-et. Mint egy meteor, úgy zuhant a folyóparton dolgozó kulik közé, akik azonnal tisztában voltak azzal, hogy nagy dolgok készülődnek. - Az előmunkások üvöltve adták ki parancsaikat; megértették, hogy a nap jelszava „rombolás”, az egyetlen dolog, amit a keleti ember megért.

Üvöltve, rikácsolva cipelték ki a folyópartra a lőport, a bivalyfogatokat letolták a gátról, a darukat leeresztették és lebontották a kulik nád- és fűkunyhóit, azután az egyre nagyobb sietségre nógató Tarwinnal a hátuk mögött, a félig kész gát előtt földbe ásták a lőporral teli hordókat, köréjük csavarták a gyújtózsínórokat, az egészre friss homokréteget lapátoltak.

Kissé elsietett munka volt, de végeredményben az egész lőpor egy helyben volt; és nem lett volna Tarwin hibája, ha a robbanás nem elégtí ki a maharadzsa várakozásait.

Röviddel öt óra előtt a király egész kíséretével együtt megjelent. Tarwin meggyújtott egy sokszorosan meghosszabbított gyújtózsínort, felszólította a kulikat, hogy rohanjanak el, amilyen gyorsan csak tudnak. A láng lassan belefűrődött a gát szívébe, azután irtózatossá robajjal szétnyíltak a falak, fehér lángoszlop emelkedett ki belőlük és a magasra felrepült földtömegek elsötétítették az égboltozatot.

A rom összeesett és egy pillanattal később az Amet vize átzúdult a széles nyíláson, sziszegő örvények keletkeztek, majd a folyó lustán elfoglalta régi medrét.

- Most pedig, maharadza szahib, mennyivel tartozom önnek? - kérdezte Tarwin, miután elégedetten megállapította, hogy valamennyi kulija épségben maradt.

- Nagyon szép volt! - mondta a maharadza. - Soha ilyet még nem láttam. Kár, hogy nem lehet megismételni!

- Mennyivel tartozom? - ismételte meg a kérdést Tarwin.

- Ezért? Hiszen ezek az én embereim voltak! Egy kis kukoricát ettek, legtöbbjük a börtönökből jött ki. A lőpor a kincstáré. Ne beszéljünk fizetésről. Nem vagyok én kereskedő, hogy kiszámítsam, hogy mibe kerül. Nagyon szép tamasha volt! Istenem, most már végleg eltűnt a gát!

- De azért mégis tisztázni szeretném a dolgot...

- Tarwin szahib, ha itt maradna még egy évig, vagy kettőig, akkor esetleg megkaphatná a számlát, és ha akkor kifizetné, a hivatalnokaim zsebre dugnák a pénzt és én egy fillérrel sem lennék gazdagabb. Az én embereim voltak, a kukorica olcsó volt és látták a tamashát. Hagyjuk ennyiben. Nem szeretek fizetésről beszélni! Menjünk vissza a városba! Istenemre mondom, Tarwin szahib, maga nem lassú ember! Most nem lesz senki, akivel pachisit játszhatnék, és aki megnevetetne és Kunwar maharadza is szomorú lesz. De a férfinak meg kell házasodni, igen, meg kell házasodnia. De miért megy el innét, Tarwin szahib? A kormány hívta vissza?

- Igen. Az amerikai kormány. Szükség van ott rám. Azt kívánják, hogy segítek kormányozni.

- Pedig nem jött semmiféle sürgöny a maga címére - jegyezte meg a király egyszerűen. - De maga nagyon gyors ember!

Tarwin nevetett, majd megfordította lovát és elindult a város felé, magára hagyva az érdeklődő, de nehezen mozgó királyt. Ez már megtanulta, hogy Tarwint úgy nézze, mint egy szabályozhatatlan elemi erőt.

Amikor az amerikai missziósház elé érkezett, ösztönszerűen megállította lovát és egy pillanatra elnézett a város és a vidék fölött. Idegennek tűnt fel neki e pillanatban a megszokott kép és ez az érzés oly erővel tódult fel lelkében - mint mindig, ha nagy változások előtt áll az ember -, hogy végigfutott rajta a hideg. - Rossz álom volt... nagyon rossz álom! - mormogta - és a legrosszabb benne, hogy Topázban a felét sem fogják elhinni annak, amit átéltem! - Tekintetét végigjáratta a napégette tájékon, amely számtalan emléket ébresztett fel benne. - Tarwin barátom - mondta magában -, egy királysággal játszadoztál és körülbelül úgy jártál vele, mint amikor a majom a körfürésszel akar bántani. Rossz úton jártál, amikor azt hitted, hogy ez az állam egy üres lyuk a földben. Ez az egyetlen dolog, amit itt megtanultál ezalatt a hat hónap alatt!... Nem voltál elég ügyes, hogy markodban tartsd, amit megszerezteél!... Topáz, szegény öreg Topázom!

Tekintete még egyszer végigszaladt az égő vörös horizonton, majd jókedvűen felnevetett. Az a kis város, tízezer mérföldnyire innét, a Nagy Fejedelem árnyékában, aki még csak nem is álmodott róla, hogy milyen hatalmas gépezetet indítottak meg az érdekében, keservesen meg-

neheztelt volna ezért a nevetésért, de Tarwin, aki még egészen az események hatása alatt állt, amelyek leggyökeréig megrendítették Rhatorét, szinte leereszkedőleg gondolt most vissza egykori büszkeségére.

A combjára ütött és a sürgönyhivatalhoz lovagolt.

- Hogy az isten csodájába rendezzem most el a dolgomat azzal a Mutrie-val? Ha a Nauhhká-nak csak egy üvegutánzatát mutatnám is neki, összeszaladna szájában a nyál! - A ló buzgón ügetett és Tarwin így lemondó kézlegyintéssel intézte el magában a problémát. - Ha én ki tudom heverni, kiheveri ő is! De jobb lesz, ha előkészítem rá.

A galambszürke selyembe öltözött sürgönyhivatalnok, Gokral Seetarun főpostamestere, élete végéig vissza fog emlékezni arra a pillanatra, amikor az az angol, aki nem volt angol és ennél fogva kétszeresen érthetetlen az ő számára, utoljára mászott fel hozzá a szűk csigalépcsőn, belevetette magát a repedt karosszékre és tökéletes csendet követelt. Jó egy negyedórai erőltetett gondolkodás után, amely idő alatt a tűnődő férfiú majd kiszaggatta bajuszát és szenvedélyes sóhajaival szinte kidöntötte a házfalakat, felugrott a székről, félretolta a hivatalnokot, felhívta a legközelebbi állomást és előkelő, büszke kéztartással saját maga kopogta le sürgönyét. Az utolsó ujjnyomásnál hosszan, szinte szeretetteljesen nyugtatta ujját a gépen, lehajtva fejét, mintha feleletet várna, majd széles és szelíd mosollyal a hivatalnok felé fordult:

- Finis, baba. Ezt jól jegyezze meg! - mondta - és hangosan füttyörészve kivonult diadala színhelyéről.

A bivalyfogát ingadozva, recsegve mozgott előre a közeledő éjszaka bíborfénye alatt a rhawuti országúton: az Aravullis hegylánca mint egy színes felhő csüngött le a türkizkék égről. Mögötte dühös-vörösén emelkedett égnek Rhatore sziklája a sivatag közepén, melynek egyhangú sárga színét legelésző tevék árnyékai tarkították. A vadkacsák fészkeik fölött röpdöstek, szürke majomcsaládok guggoltak az országút szélén, a párok átölelve tartották egymás nyakát. Egy bozóttal benőtt szikla mögül felkelt az esti csillag, tisztán fénylett egy félíg kiszáradt vízmedence tükrében, amelyet rozdsasárga márvány s ezüstösen csillogó fű övezett. A csillag és a föld között óriási rókafejú denevérek röpdöstek, az éjjeli fecske vadászatra indult, a bölények kimásztak az iszapból, nyugovóra tértek. Itt-ott egy-egy barlangból énekszó hallatszott, a domboldalakon békés otthoni fények csillogtak.

Egyelőre még teljesen ki volt merülve a kastély asszonyainak szenvedélyes, véget nem érő búcsújától és szélvészgyorsaságú lakodalmának izgalmaiktól. Nick, aki nem törődött bele a vőlegényt megillető szerény némaság szerepébe, túláradozó életerejével és vidámságával magával ragadta az egész társaságot, de Kate-nek egyidejűleg eszébe jutott az a lázasan éhes honvágy is, amelyet még egy órával ezelőtt látott csillogni Mrs. Estes nedves szemeiben. Nem tudott megszabadulni ettől az emléktől. Legszívesebben vette volna, ha kiderül, hogy ez a gonosz kalandok közé való kirándulása csak álom, ha...

- Nick! - mondta halkan.

- Mi baj, kis feleségem?

- Ó, semmi... gondolkodtam. Nick, mit tettél Kunwar maharadzsával?

- Gondoskodtam róla. Ne féltsd! Elmondtam egy-két történetet öreg Nolan barátunknak, s ő a beszélgetés után jónak látta vendégül hívni házába a fiatalembert addig is, amíg el nem utazik Ajmirba. Rendben van így?

- Szegény anyja! Ha legalább módomban lett volna...

- De nem volt módodban, kisfiam! Halló! Idenézz, Kate! Ott tűnik el Rhatore.

Hatalmas, széles bársonyos-fekete dombhát nyomult most a kastély függőkertjeinek színes lámpasorai elé. Tarwin leugrott a kocsiról, és ahogy Keleten szokás, tiszteletteljesen földig hajolva, búcsút vett Rhatorétól.

A hegy mögött egymás után tűntek el a fények, mint ahogy a Naulahka kövei hullottak be a gyümölcsdoboz sötét mélyébe, míg végül már csak az egyik őrtorony ablakából világított ki egy vörös fáklya - sötétvörös és távolba vesző, mint a nyakék fekete gyémántja. De már ez a fény is kialudt és az éjszaka szelíd sötétsége eltakarta a férfit és az asszonyt.

- Ha jól meggondoljuk a dolgot - mondta Tarwin, a csillagos ég felé fordítva fejét -, kissé dicstelen ez a kivonulás!

Vége.